การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียน เรื่องวันสำคัญ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม กับ บทเรียนสำเร็จรูป

ปริญญานิพนธ์

ของ

บงกช พงษ์สุนันท์

เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา
มีนาคม 2546

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อ
371.9410424
บ113 ก

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียน เรื่องวันสำคัญ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม กับ บทเรียนสำเร็จรูป

บทคัดย่อ

ของ

บงกช พงษ์สุนันท์

24 มิถุนายน 2546

เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา

มีนาคม 2546

CD: 1

h 157276 อ

บงกช พงษ์สุนันท์. (2546), *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียน เรื่อง วันสำคัญ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม กับ บทเรียนสำเร็จรูป*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนั่น มีขันหมาก, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร.

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียน เรื่องวันสำคัญ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม กับ บทเรียนสำเร็จรูป

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวัดรัชฎาธิฐาน เขตดลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากให้เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และ กลุ่มทดลองที่ 2 กลุ่มละ 30 คน กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการสอนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป ใช้เวลาในการสอนกลุ่มละ 42 คาบ คาบละ 20 นาที ดำเนินการสอนโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t - test for independent sample แบบ different score

ผลการศึกษาพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม มีความสนใจในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

A COMPARATIVE SYUDY OF ACHIEVEMENT AND INTEREST LEARNING "MEMORIAL DAYS" LESSONS IN LIFE EXPERIENCE GROUP FOR PARTHOM SUKSA III STUDENTS, USING GENRE TEXTBOOKS AND PROGRAMMED TEXTBOOKS

AN ABSTRACT

BY

BONGKOD PHONGSUNAN

Presented in partial fulfillment of requirements

For the Master of Education degree in Primary Education

at Srinakharinwirot University

March 2003

Bongkod Phongsunan. (2003) . *A Comparative study of Achievement and Interest in Learning "Memorial Days", Lessons in life Experience Group for Prathom Suksa III students, Using Genre Textbooks and Programmed Textbooks.* Master Thesis M.Ed. (Primary Education) . Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assist. Prof. Sanan Meekhanmark, Assist. Prof. Laddawan Kasemnet.

The purpose of this research was to compare the achievement and interest in learning of prathomsuksa III students through the instruction based on using genre textbooks and programmed textbooks.

The sample used in this study were 60 Prathom Suksa III in first semester of the 2002 aecdemic year of Wat Ratchadathitan School, Talingchan, Bangkok. The students were simply randomized sampling and devided in experimental group I and experimental group II with 30 students in each. The experimental group I was taught through the instruction by using the genre textbooks ; the experimental group II was taught through the instruction by using the programmed textbooks for 42 periods, each period was 20 minutes. The experimental design was the Randomizrd Control Group Pretest - Posttest Design. The data were statistically analyzed by using the t - test for independent sample for different score.

The result of the study indicated that :

1. The learning achievemen of students in the experimental group I was taught through the instruction by using the genre textbooks was singnificantly higher than the experimental group II was taught through the instruction by using the programmed textbooks at the .05 level.

2. The interest learning of students in the experimental group I was taught through the instruction by using the genre textbooks was singnificantly higher than the experimental group II was taught through the instruction by using the programmed textbooks at the .01 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียน เรื่องวันสำคัญ
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
โดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม
กับ บทเรียนสำเร็จรูป

ของ
นางสาวบงกช พงษ์สุนันท์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาภรณ์ หะวานนท์)
วันที่ 7 เดือน **มีนาคม** พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สนั่น มีขันหมาก)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ สุนทร จันทรตรี)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ เพราะได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำตลอดจนให้ความรู้ต่าง ๆ มากมายและแนวคิดที่ดี จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีขันหมาก ประธานกรรมการที่ปรึกษา, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร กรรมการที่ปรึกษา, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, รองศาสตราจารย์สุนทร จันทรตรี กรรมการสอบแต่งตั้งเพิ่มเติม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับและขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์รุ่งกานต์ ธรรมรักษ์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนประชาอุทิศ (จันทาบอนุสรณ์) อาจารย์วราภรณ์ นิยมพงษ์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนวัดเทวสุนทร และคุณอุดมศักดิ์ นาดี หัวหน้าฝ่ายทดสอบและประเมินผล กองวิชาการ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการ คณะครูและนักเรียนโรงเรียนวัดรัชฎาธิฐาน อาจารย์ใหญ่ คณะครูและนักเรียนโรงเรียนวัดตลิ่งชัน โรงเรียนวัดช่างเหล็ก โรงเรียนวัดประสาท โรงเรียนวัดปากน้ำ สังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกในการเก็บรวมรวมข้อมูล และพัฒนาเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สาขาวิชาการประถมศึกษา รองศาสตราจารย์กรรณิการ์ พวงเกษม รองศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ เหมะประสิทธิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รังสี เกษมสุข และอาจารย์ที่สอนผู้วิจัยมาทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาการต่าง ๆ ให้แก่ผู้วิจัย ตั้งแต่เริ่มต้นการศึกษาจนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณประชา คุณเนาวรัตน์ และคุณอรรณพ พงษ์สุนันท์ บิดามารดาและพี่ชายที่เป็นผู้ให้ในทุก ๆ ด้านแก่ผู้วิจัยเสมอมา ทั้งในด้านกำลังใจ กำลังกาย กำลังสมอง กำลังทรัพย์ และความช่วยเหลือด้วยความรักและความห่วงใยเป็นอย่างดียิ่ง ซึ่งเป็นกำลังสำคัญที่สุดในความสำเร็จในครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณอัจฉริยาภรณ์ ยิ้มแย้ม คุณสมปรารถนา รัตนกุล พี่ให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี รวมถึงขอขอบคุณพี่ ๆ และเพื่อน ๆ สาขาวิชาการประถมศึกษาทุกท่านที่ให้กำลังใจ คำปรึกษา คำแนะนำและความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกปลาบปลื้มและซาบซึ้งใจเป็นอย่างมาก

ขอบขอบพระคุณมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้มอบเงินทุนสนับสนุนการวิจัยงบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ 2544 ให้แก่ผู้วิจัย

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้เมตตาอบรมสั่งสอน และให้การศึกษาและความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยจะไม่มีวันลืมด้วยดวงใจจารึกสำนึกคุณ

บงกช พงษ์สุนันท์

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุน
การวิจัยงบประมาณแผ่นดิน
ประจำปีงบประมาณ 2544

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
	ความสำคัญของการวิจัย	5
	ขอบเขตของการวิจัย	6
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	6
	ตัวแปรที่ศึกษา	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
	สมมติฐานในการวิจัย	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	9
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อการเรียนการสอน	12
	สื่อการเรียนการสอนที่เป็นหนังสือเรียน	13
	สื่อการเรียนการสอนที่เป็นวรรณกรรม	18
	สื่อการเรียนการสอนที่เป็นแบบเรียนเชิงวรรณกรรม	22
	สื่อการเรียนการสอนที่เป็นบทเรียนสำเร็จรูป	28
	บทบาทของสื่อการเรียนการสอนต่อการเรียนรู้	45
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	46
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสนใจในการเรียน	48
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนเชิงวรรณกรรม	51
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูป	52
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	55
	การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง	55
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	55
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	67
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์	68

สารบัญ(ต่อ)

บทที่ หน้า

4(ต่อ)ข้อมูลผลการวิเคราะห์ข้อมูล 69

5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ 71

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า 71

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า 72

อภิปรายผล 72

ข้อเสนอแนะ 75

บรรณานุกรม 77

ภาคผนวก 85

ภาคผนวก ก 86

ภาคผนวก ข 89

ภาคผนวก ค 100

ภาคผนวก ง 123

ภาคผนวก จ 133

ภาคผนวก ฉ 142

ภาคผนวก ช 169

ภาคผนวก ซ 191

ประวัติย่อผู้วิจัย 193

บัญชีตาราง

ตาราง หน้า

1 แบบแผนการทดลอง 65
2 การจัดคาบสอนในหนึ่งสัปดาห์ 66
3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 69
4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 70
5 แสดงประสิทธิภาพของแบบเรียนเชิงวรรณกรรม 87
6 แสดงประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป 88
7 แสดงค่าความยากง่าย, ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายบทเรียน เรื่องที่ 1 90
8 แสดงค่าความยากง่าย, ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายบทเรียน เรื่องที่ 2 90
9 แสดงค่าความยากง่าย, ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายบทเรียน เรื่องที่ 3 91
10 แสดงค่าความยากง่าย, ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายบทเรียน เรื่องที่ 4 91
11 แสดงค่าความยากง่าย, ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายบทเรียน เรื่องที่ 5 92
12 แสดงค่าความยากง่าย, ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายบทเรียน เรื่องที่ 6 92
13 แสดงค่าความยากง่าย, ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายบทเรียน เรื่องที่ 7 93
14 แสดงค่าความยากง่าย, ค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต 94
15 แสดงค่าอำนาจจำแนกค่าที และความค่าเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียน 95
16 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวันสำคัญ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการทดลอง 96
17 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวันสำคัญ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการทดลอง 97
18 แสดงคะแนนความสนใจในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของกลุ่มทดลองที่ 1 หลังการทดลอง 98
19 แสดงคะแนนความสนใจในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของกลุ่มทดลองที่ 2 หลังการทดลอง 99

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ หน้า

1 แสดงกรอบแนวความคิดในการวิจัย 8

2 แสดงขั้นตอนการผลิตหนังสือเรียน 16

3 แสดงประเภทของบทเรียนสำเร็จรูป 33

4 แสดงแบบแผนของบทเรียนสำเร็จรูปประเภท
Straignt Forward linear program 34

5 แสดงแบบแผนของบทเรียนสำเร็จรูปประเภท
Complex linear program 34

6 แสดงแบบแผนของบทเรียนสำเร็จรูปประเภท
Upside Down linear program 35

7 แสดงกรอบหลักหรือกรอบยืนและกรอบสาขาของบทเรียนสำเร็จรูปชนิดสาขา
Branching program 36

8 แสดงแบบแผนของบทเรียนสำเร็จรูปชนิดสาขา
Branching program 37

9 แสดงขั้นตอนการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป 38

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะมาถึง การศึกษาในแนวทางที่เหมาะสมกับสภาพความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมของประเทศ จะสามารถสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคมไทย ทั้งยังสร้างความสมดุลของประเทศและความกลมกลืนของการพัฒนาในด้านต่างๆ ได้ และเพื่อให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยให้เป็นไปในแนวทางที่พึงประสงค์เหมาะแก่กาลเวลาและบริบทของสังคมไทย แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 จึงกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาบุคคลทั้ง 4 ด้าน คือ ปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม ส่วนแนวทางการจัดการศึกษาที่บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว ในเรื่องของสื่อการเรียนการสอนมุ่งส่งเสริมให้มีการผลิตและใช้ประโยชน์จากสิ่งพิมพ์และสื่อการเรียนรูปแบบต่าง ๆ ที่ได้มาตรฐานอย่างกว้างขวางนอกจากนั้นจุดมุ่งหมายสำคัญประการหนึ่งของหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) คือ มุ่งเน้นปลูกฝังให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน และใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ (กองวิจัยทางการศึกษา . 2541 : บทนำ)

ความมุ่งหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ตามหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ย่อมสนองแนวความคิดหรือเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาทั้งระบบ ได้แก่ การศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิต รวมถึงการพัฒนางาน พัฒนาอาชีพ และการพัฒนาสังคม ให้เป็นไปตาม หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) (คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง 2533 : 25)

การเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีเป้าหมายให้ผู้เรียนเรียนรู้ถึงสภาพปัญหากระบวนการแก้ปัญหาและสามารถนำประสบการณ์ไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่การดำรงชีวิต จึงต้องปลูกฝังให้มีคุณลักษณะดังนี้ (หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง 2533 : 25)

1. มีความเข้าใจพื้นฐานและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องในด้านสุขภาพอนามัยทางร่างกายและจิตใจทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม
2. มีความรู้และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับสังคมและธรรมชาติ มีนิสัยใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ
3. สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง
4. มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สามารถนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้
5. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
6. มีความเข้าใจ เลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
7. เข้าใจหลักการอยู่รวมกันในสังคมโดยตระหนักหน้าที่ ความรับผิดชอบปฏิบัติในขอบเขตแห่งเสรีภาพ
8. มีความภูมิใจในความเป็นไทย และความเป็นเอกราชของชาติ เทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

เป้าหมายของการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ข้อสุดท้าย กล่าวว่า มีความภูมิใจในความเป็นไทและความเป็นเอกราชของชาติ เทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งรวมถึงการมีวัฒนธรรมอันดีงาม การศึกษาสามารถทำให้บุคคลมีจิตใจที่งดงามดีไปด้วย การศึกษามีความสำคัญต่อวัฒนธรรม เพราะว่าการศึกษาจะเป็นเครื่องมือที่ทำให้วัฒนธรรมดำรงสืบไปได้ และการดำรงอยู่ต่อไปในลักษณะที่ดีงามถูกต้อง (พระธรรมปิฎก . 2537 : 2) ในความภูมิใจในความเป็นไทนั้น นอกจากรวมถึงวัฒนธรรมอันดีงาม รวมถึงประเพณีเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สามารถแสดงออกในความเป็นไทประเพณียังบ่งบอกถึงวิถีชีวิตและการดำรงชีวิตของคนในชาติ และมีความเกี่ยวข้องกับวันสำคัญของชาติ ในวันสำคัญแต่ละวันนั้นมีความสำคัญเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

การเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องวันสำคัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในหน่วยที่ 8 กำหนดให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับวันสำคัญ ร่วมกันวางแผนจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์สอดคล้องกับความหมายของวันสำคัญนั้นๆ ร่วมปฏิบัติกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ ตามที่ได้วางแผนไว้แล้วและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องในวันสำคัญต่าง ๆ (หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง 2533 : 30) ซึ่งมีขอบเขตครอบคลุมเรื่องราวเกี่ยวกับประเพณีไทย พระมหากษัตริย์ และศาสนา ในการสอนเรื่องวันสำคัญทุกครั้งควรให้นักเรียนทราบประวัติความเป็นมาของวันสำคัญนั้น ๆ ด้วย และควรให้นักเรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในวันสำคัญให้มากที่สุด การเรียนการสอนเรื่องวันสำคัญ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีดังนี้ เป็นวันอะไร นักเรียนต้องทำอะไรบ้าง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช . 2532 : 482 - 484) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นวิชาที่ไม่มีแบบเรียน และหนังสือที่มีอยู่ก็ไม่น่าสนใจ ทำให้ผลการเรียนของผู้เรียนยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอ เพียงอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น จากการรายงานผลการวิจัยของ สันทัด อินทริกานนท์ (2527 : จ) ที่ศึกษาปัญหาการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในระดับประถมศึกษา พบว่า ปัญหาด้านแบบเรียนและสื่อการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน ซึ่งเกี่ยวพันกับภาระค่าใช้จ่ายของโรงเรียน ครู และนักเรียน ตลอดจนผู้ปกครอง กระบวนการเรียนการสอนจำเป็นต้องใช้สื่อ สื่อประเภทเป็นสื่อพื้นฐาน สามารถใช้ได้อย่างได้ทั่วถึง ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูง สามารถทดแทนสื่ออื่น ๆ ที่โรงเรียนไม่สามารถจะหามาได้แม้จะเป็นสื่อที่มีพลังถ่ายโยงการเรียนรู้ไม่ทรงประสิทธิภาพมากนักไม่ถึงกับทำให้การเรียนการสอนอยู่ในสภาพที่สิ้นหวังเสียทีเดียว แต่ถ้าใช้สื่ออื่น ๆ ในท้องถิ่นหรือสื่อราคาถูกเข้าประกอบการเรียนการสอนด้วยอีกทางหนึ่ง สื่อหนังสือเรียนจะมีพลังถ่ายโยงการเรียนรู้ที่ดี (หทัย ตันหยง. 2532 : 14)

ถึงแม้ว่าปัญหาด้านแบบเรียนและสื่อการเรียนจะมีปัญหาในการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็ยังเป็นปัญหาที่สำคัญที่สมควรจะต้องได้รับการแก้ไข เพราะแบบเรียนหรือหนังสือเรียนเป็นสื่อการเรียนการสอนที่เป็นพื้นฐานสำคัญที่นักเรียนทุกคนจำเป็นต้องใช้ทั้งในชั้นเรียนและที่บ้าน จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการปรับปรุงให้มีคุณภาพให้อยู่ในระดับที่ดี และดีมากขึ้นจนถึงระดับที่เป็นสื่อกลไกขับเคลื่อนการเรียนการสอนที่มีบทบาทต่อการการเรียนรู้ของเด็กประถมศึกษา เพื่อการกระตุ้นความสนใจต่อสิ่งที่เรียนและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมเป็นตัวแบบสำหรับการเรียนรู้หรือความคิดรวบยอดที่ซับซ้อน สร้างบรรยากาศความเป็นกันเองในรูปของกิจกรรมต่าง ๆ สร้างสภาพการณ์ที่เปิดกว้างต่อการเรียนรู้ของเด็ก (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช . 2532 : 25) ดั้งนั้นคุณภาพของแบบเรียน ต้องเป็นแบบเรียนที่สมบูรณ์แบบสามารถใช้ได้สอดคล้องกับหลักสูตรและการสอน ปัญหาความไม่สอดคล้องกับหลักสูตรและการสอนมีหลายด้าน ในแต่ละด้านมีปัญหาปลีกย่อยซึ่งจำเป็นต้องศึกษาโดยเฉพาะเจาะจงได้ข้อมูลกระจ่างชัดในปัญหาแต่ละด้าน

(หทัย ตันหยง . 2532 : 3) วิธีการหนึ่งที่จะแก้ปัญหานี้ได้อย่างมากก็คือ ส่งเสริมการสร้างและเขียนหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนในตัวครูผู้สอนที่มีโอกาสใกล้ชิดตัวผู้เรียนมากที่สุด เพราะครูในแต่ละท้องถิ่นย่อมรู้และเข้าใจถึงความต้องการและขาดแคลนของ นักเรียนในท้องถิ่นของตนเองอย่างละเอียดถี่ถ้วน ถ้าครูผู้สอนสามารถนำเอาสิ่งเหล่านี้มาเป็นเป้าหมายในการผลิตหนังสือที่สนองความต้องการของเด็กในโรงเรียนของแต่ละคนเอง ก็ย่อมได้ผลดีแก่สถานศึกษาและการศึกษาของชาติเป็นอย่างมาก ครูผู้สอนยังขาดความรู้เรื่องการเขียนหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริงย่อมเกิดความลังเลและเกรงกลัวความผิดพลาดนอกจากนั้นยังขาดประสบการณ์ในการจัดทำหนังสือ ซึ่งมีหลักการและวิธีการเฉพาะของตัวเองจึงยังไม่อาจสนองความต้องการในด้านความขาดแคลนหนังสืออ่านประกอบสำหรับเด็กและเยาวชนได้ (พรจันทร์ จันทวิมล . 2534 : คำนำ)

จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าแบบเรียนที่เป็นวรรณกรรมไม่ว่าจะเป็นวรรณกรรมปกติ หรือแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ล้วนเป็นแบบเรียนที่มีประสิทธิสูง จากงานวิจัยของ ปรียาลักษณ์ พิลากุล (2535 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับหนังสือเรียนตามคู่มือครู ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วาสนา จาดพุ่ม (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยหนังสือแบบเรียนเชิงวรรณกรรมกับสื่อตามแผนการสอนปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม และ อ้อยแดง หอมสุวรรณ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและทัศนคติต่อวิถีชีวิตประชาธิปไตย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยหนังสือแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับสื่อตามแผนการสอนปกติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม นอกจากนี้ ราตรี เทียนดำ (2535 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก การลบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้หนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้หนังสือเรียนตามคู่มือครู และ จิรภา มาลัยธรรม (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการสร้างแบบเรียนเชิงวรรณกรรมเล่มเล็กลอยฟ้า เรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของหลังการทดลองใช้แบบเรียนเล่มเล็กลอยฟ้าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองใช้แบบเรียนเล่มเล็กลอยฟ้า แบบเรียนเชิงวรรณกรรมหรือแบบเรียนเล่มเล็กลอยฟ้าเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ แบบเรียนเชิงวรรณกรรมนับว่าเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเพราะสร้างขึ้นเพื่อสนองการเรียนรู้ตามความคิดรวบยอดรายย่อย และจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรโดยตรง เป็นการเรียนการสอนที่มีสื่อกลไกการเรียนการสอน ด้วยการสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมที่มีการสร้างเนื้อหา (Content) แก่นสาระ (Theme) มโนทัศน์ (Concept) ข้อมูลหลักฐาน (Fact) และมีอรรถลักษณะทางภาษา (Genre) ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียน และเกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น (นวพร เหมะ . 2541 : 4)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างแบบเรียนเชิงวรรณกรรมขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนเรื่องวันสำคัญ โดยมุ่งเปรียบเทียบกับสื่อนวัตกรรมการเรียนการสอนอีกอย่างหนึ่งคือการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

สื่อการเรียนการสอนอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอีกประเภทหนึ่งคือ บทเรียนสำเร็จรูป การสร้างบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มมากขึ้น หากมีการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปอย่างถูกวิธี มีการนำไปใช้เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพ ก็สามารถนำกลับมาใช้สอนให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ (วิรัช พฤฒิกุล . 2527 : 2) บทเรียนสำเร็จรูปเป็นแบบฝึกทักษะ ซึ่งเป็นการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จะเร็วหรือช้านั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล โดยที่เนื้อหาแบ่งออกเป็นหลาย ๆ กรอบ แต่ละกรอบจะมีเนื้อหาเรียบเรียงไว้มุ่งให้เกิดการเรียนรู้ตามลำดับโดยมีส่วนที่ผู้เรียนจะตอบสนองการเรียนรู้ได้ด้วยการเขียนคำตอบ ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของการเติมคำตอบลงในช่องว่างหรือแบบเลือกตอบ ฯลฯ และมีส่วนที่เป็นเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง ซึ่งอาจจะอยู่ข้างหน้ากรอบหรืออยู่กรอบถัดไป (พรสวรรค์ ชื่นมณี . 2540 : 3) ทั้งนี้เพราะบทเรียนสำเร็จรูปเป็นบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล และผู้เรียนมีโอกาสได้ศึกษาไปตามลำดับขั้น โดยการปฏิบัติตามคำแนะนำที่กำหนดไว้ในบทเรียน (เจือจันทร์ กัลยา . 2532 : 3) และสามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอนได้ โดยช่วยผ่อนแรงของครูผู้สอน ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถ มีอิสระในการเรียน และให้ผู้เรียนได้เรียนศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ฝึกความสุจริตและความมีวินัยในตนเอง (ยุพิน พิพิธกุล . 2530 : 130) ผู้เขียนบทเรียนสำเร็จรูปต้องคำนึงถึงรูปแบบที่จะทำให้ผู้เรียนสนใจได้ครั้งละนาน ๆ และใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ซึ่งจะทำให้เกิดการดึงดูดความสนใจ ในการนำเสนอบทเรียนสำเร็จรูปไปใช้ในการเรียนการสอน เช่น ศิริพร ดาระสุวรรณ์ (2535 : 2 - 3) ผลการวิจัยของนักการศึกษาหลายท่านมีความเห็นตรงกันว่า การใช้บทเรียนสำเร็จรูปจะช่วยให้ผลการเรียนสูงขึ้นกว่าการสอนปกติ ไสว ภู่ทับทิม (2527 : 55) ได้ทำการทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องโจทย์ปัญหาการบวกระคนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับวิธีการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยการซ่อมเสริมโดยครูสอนตามปกติ ซึ่งสิริรัตน์ ชมพันธ์ (2533 : 128) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรมกับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการใช้บทเรียนโปรแกรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ครูสอนตามปกติ เจือจันทร์ กัลยา (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และความสนใจในการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยการใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบการ์ตูน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์และความสนใจทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม พรสวรรค์ ชื่นมณี (2540 : 76) ได้ศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สิ่งแวดล้อม กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนทดสอบของนักเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน และเมธี ฟ้าลี (2540 : บทคัดย่อ คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูนสูงกว่าก่อนเรียน

จะเห็นได้ว่าจากสื่อการเรียนการสอนทั้งสองประเภท คือ แบบเรียนเชิงวรรณกรรม และบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งนำมาใช้ในการเรียนการสอนนั้น มีลักษณะร่วมกัน คือ เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยการอ่าน และทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ แต่ลักษณะที่แตกต่างกันคือ

แบบเรียนเชิงวรรณกรรม เป็นการนำเสนอบทเรียนโดยการสร้างให้เป็นหนังสือที่มีการสร้าง เนื้อหา (Content) แก่นสาระ (Theme) มโนทัศน์ (Concept) ข้อมูลหลักฐาน (Fact) และมีอรรถลักษณะทางภาษา (Genre) ซึ่งมีลักษณะเป็นวรรณกรรม และมีแบบแผนที่ใช้ในการเรียนการสอนที่จำเพาะเจาะจงตามแนวทางของหนังสือแบบเรียนเชิงวรรณกรรม ส่วนบทเรียนสำเร็จรูป เป็นบทเรียนที่สร้างขึ้นโดยกำหนดเนื้อหา วัตถุประสงค์ วิธีการ ตลอดจนอุปกรณ์การเรียนการสอนไว้แล้วล่วงหน้า ทำให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าและประเมินผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งมีการเสริมแรงเป็นระยะ ๆ เนื้อหาของบทเรียนจะถูกดัดแปลงเป็นตอน ๆ เป็นกรอบหรือเฟรม (Frame) (ทองพลู บุญอึ่ง . 2534 : 10)
สื่อการเรียนการสอนทั้งสองประเภท ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนสูงขึ้น เช่น ทัศนี โชติพฤฒิพงศ์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์และความสนใจในการเรียนกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ โดยใช้สื่อแบบเรียนเชิงวรรณกรรมและสื่อใบงาน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์และความสนใจในการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้สื่อแบบเรียนเชิงวรรณกรรมสูงกว่ากลุ่มที่ใช้ใบงาน และ สุพจน์ พวงนิล (2538: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวคณิตศาสตร์และความสนใจในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนเรื่องโจทย์ปัญหาระคนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูนสีกับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีการสอนตามปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์และความสนใจในการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

จากคุณค่าและลักษณะเด่นของสื่อการเรียนการสอนทั้งสองประเภท ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำสื่อการเรียนการสอนทั้งสองประเภทมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนเรื่องวันสำคัญ เพื่อที่จะได้ทราบว่าสื่อการเรียนการสอนทั้งสองประเภทมีผลต่อการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างไร ผู้วิจัยจะทำการศึกษาค้นคว้าโดยการสร้างแบบเรียนเชิงวรรณกรรม และบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่องวันสำคัญ ให้มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งจะช่วยปลูกฝังให้ผู้เรียนเข้าใจหน้าที่และปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ต่อครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ตามระบอบประชาธิปไตย รวมถึงวัฒนธรรมอันดีงามของชาติให้ดำรงอยู่สืบไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวันสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการเรียนที่ใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม กับ บทเรียนสำเร็จรูป
2. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการเรียน เรื่องวันสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการเรียนที่ใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม กับ บทเรียนสำเร็จรูป

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบผลของการเรียนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับครูผู้สอนที่จะนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในการนำวิธีการนี้ไปพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 60 คน แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลากอีกครั้งหนึ่งให้เป็น กลุ่มทดลองที่ 1 โดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มละ 30 คน จากประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวัดรัชฎาธิฐาน สำนักงานเขตดลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

ระยะเวลาในการทดลอง

ระยะเวลาในการทดลอง ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ใช้เวลาในการทดลอง 42 คาบ โดยสอนสัปดาห์ละ 15 คาบ เป็นเวลา 3 สัปดาห์

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาที่ใช้ในครั้งนี้ เป็นเนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยที่ 8 ข่าว เหตุการณ์ และวันสำคัญ หน่วยย่อยวันสำคัญ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) นำเนื้อหาในหลักสูตรมาวิเคราะห์เพื่อสร้างแบบเรียนเชิงวรรณกรรม จำนวน 7 เล่ม และ บทเรียนสำเร็จรูป จำนวน 7 ฉบับ

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้นคือ การสอน 2 ลักษณะดังนี้

1. การสอนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม
2. การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

ตัวแปรตามคือ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
2. ความสนใจในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แบบเรียนเชิงวรรณกรรม หมายถึง หนังสือที่มีขนาด 8 หน้ายก ซึ่งมีเนื้อหาในรูปนิทาน นิยาย หนังสือที่แต่งขึ้นเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอน ตามกระบวนการสร้างวรรณกรรมสำหรับเด็ก ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษา เนื้อหาสาระหลากหลายที่ง่ายเหมาะสมกับวัยของเด็กและให้ความบันเทิงกับผู้อ่าน เป็นหนังสือที่เป็นเรื่องสมบูรณ์สั้น ๆ เหมาะสำหรับเด็ก ผู้เรียนจะต้องเรียนตามลำดับดังนี้ เริ่มเข้าสู่บทเรียน ผู้เรียนอ่านแบบเรียนเชิงวรรณกรรม ผู้เรียนทบทวนเรื่องที่อ่าน ผู้เรียนวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน ผู้เรียนเขียนเรื่องเป็นของตนเอง และผู้เรียนทำกิจกรรมเสริมทักษะ ผู้วิจัยสร้างโดยการวิเคราะห์ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนเรื่องที่ 8 ข่าวเหตุการณ์และวันสำคัญ แล้วนำมาสร้างเป็นเรื่องราวจบในแต่ละเล่ม ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เนื้อหาเรื่องวันสำคัญกำหนดไว้ในหลักสูตร 7 วัน คือ วันสำคัญทางศาสนา ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันสำคัญที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ ได้แก่ วันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ วันเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถ และ วันแม่แห่งชาติ วันสำคัญทางประเพณี ได้แก่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง

2. บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง บทเรียนที่ผู้เรียนจะต้องเรียนเรียงตามลำดับทีละกรอบต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งกรอบสุดท้าย จะข้ามกรอบหนึ่งกรอบใดไม่ได้ การจัดเนื้อหาตามความสำคัญจากง่ายไปหายาก และมีความต่อเนื่องกันไปตามลำดับโดยจัดเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อย ๆ ตั้งแต่ กรอบเนื้อหา กรอบแบบฝึกหัด กรอบเฉลย ให้ผู้เรียนศึกษาไปทีละกรอบและสามารถตรวจคำตอบได้ด้วยตนเองผู้เรียนจะต้องศึกษาตามลำดับขั้นตอนทุกกรอบจนครบ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยการวิเคราะห์ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนเรื่องที่ 8 ข่าว เหตุการณ์และวันสำคัญ แล้วนำมาสร้างเป็นเรื่องราวจบในแต่ละเล่ม ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เนื้อหาเรื่องวันสำคัญกำหนดไว้ในหลักสูตร 7 วัน คือ วันสำคัญทางศาสนา ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันสำคัญที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ ได้แก่ วันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และวันพ่อแห่งชาติ วันเฉลิมพระชนมพรรษาของสมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถ และ วันแม่แห่งชาติ วันสำคัญทางประเพณี ได้แก่ วันสงกรานต์ วันลอยกระทง

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมายถึง ความรู้ความสามารถในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการวัดจากความสามารถ 4 ด้าน ดังนี้ ด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ และด้านการวิเคราะห์ ที่เกิดจากการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หน่วยที่ 8 ข่าว เหตุการณ์ และวันสำคัญ หน่วยย่อยวันสำคัญ ซึ่งวัดได้โดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวันสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น และแบ่งคะแนนดังนี้

คะแนน 24 - 30 = อยู่ในระดับดีมาก

คะแนน 21 - 23 = อยู่ในระดับดี

คะแนน 18 - 20 = อยู่ในระดับพอใช้

คะแนน 15 - 17 = อยู่ในระดับควรปรับปรุง

คะแนน 14 คะแนนลงมา ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ = อยู่ในระดับที่ต้องแก้ไข

4. ความสนใจในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต หมายถึง การแสดงออกของพฤติกรรมการเรียน มีอาการตอบสนองด้วยความพึงพอใจ และร่วมกิจกรรมในการเรียน เห็นประโยชน์และคุณค่าของเรื่องที่เรียน ซึ่งวัดได้โดยใช้แบบสอบถามวัดความสนใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการสอนวันสำคัญ โดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม กับ บทเรียนสำเร็จรูป

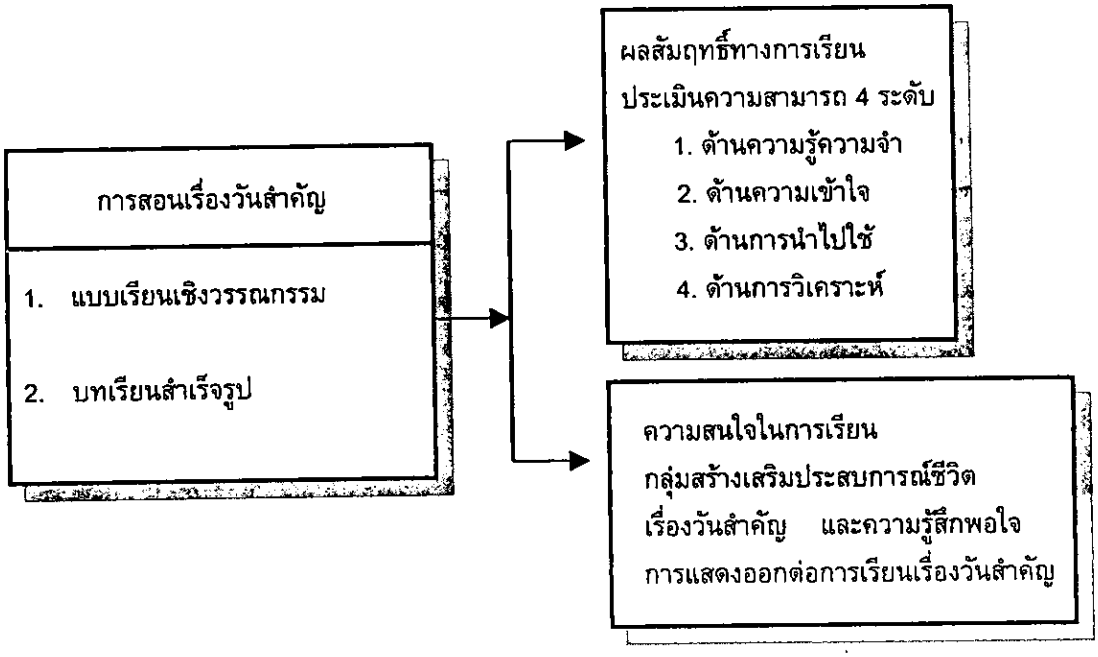

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวความคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป
2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม มีความสนใจในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อการสอน
   - 2.1 สื่อการเรียนการสอนที่เป็นหนังสือเรียน
   - 2.2 สื่อการเรียนการสอนที่เป็นวรรณกรรม
   - 2.3 สื่อการเรียนการสอนที่เป็นแบบเรียนเชิงวรรณกรรม
   - 2.4 สื่อการเรียนการสอนที่เป็นบทเรียนสำเร็จรูป
   - 2.5 บทบาทของสื่อการเรียนการสอนต่อการเรียนรู้
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสนใจในการเรียน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
   - 5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบเรียนเชิงวรรณกรรม
   - 5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูป

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น โดยอาศัยหลักการบูรณาการหรือสหวิทยาการ โดยมุ่งเน้นกระบวนการในการเรียนรู้และการแก้ปัญหา ซึ่งผู้เรียนสามารถนำความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์มาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนา การแสวงหาความรู้ใหม่ ทั้งทางด้านการดำรงชีวิตและการพัฒนาสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน และมีองค์ประกอบของหลักสูตรที่จำเป็นต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนสามารถนำประสบการณ์เหล่านี้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต จึงต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนมีลักษณะดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2538 : 20 – 26)

ความมุ่งหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนกลุ่มต่าง ๆ ย่อมสนองแนวคิดหรือเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งได้แก่ การศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตที่ทำประโยชน์ต่อสังคม ซึ่งรวมถึงการพัฒนางานพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาสังคม ทั้งนี้ตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

นอกจากนั้นจุดประสงค์ของหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้กล่าวรวม ๆ ทั้งหมด 8 ข้อ ดังนี้

1. มีความเข้าใจพื้นฐานและปฏิบัติตนได้ถูกต้องด้านสุขภาพอนามัยทางร่างกายและจิตใจ ทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม
2. มีความรู้และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับสังคมและธรรมชาติ มีนิสัยใฝ่หารู้อยู่เสมอ
3. สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง
4. มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สามารถนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

5. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

6. มีความรู้ เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

7. เข้าใจหลักของการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบปฏิบัติในขอบเขตแห่งสิทธิเสรีภาพ

8. มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และความเป็นเอกราชของชาติเทิดทูนสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2533 : 25)

ทั้งนี้หากจำแนกตามความมุ่งหวังต่าง ๆ ออกเป็น 4 ด้าน คือ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะ กระบวนการ เจตคติ และการจัดการ ก็จะได้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2532 : 21 – 26)

ความรู้ความเข้าใจ

จากจุดประสงค์ของหลักสูตรคือการมุ่งเน้นให้เกิดจากการบูรณาการ เป็นแนวคิดที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา หรือที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในประจำวัน จะเห็นได้ว่าความรู้แยกออกเป็นส่วน ๆ ออกจากกันเพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ และสรุปความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการเรียนได้ด้วยตนเอง สรุปแล้วก็จะต้องหมายถึงความรู้ที่จะสามารถช่วยพัฒนาชีวิตที่สามารถทำประโยชน์ทั้งแก่ตนเอง ครอบครัว ชุมชน ในทางสร้างสรรค์และสอดคล้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว

ทักษะกระบวนการ

ความรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเกิดจากการแสวงหา ดังนั้นกระบวนการของการแสวงหาความรู้และการแก้ปัญหาจึงเป็นแก่สาระสำคัญของการให้การศึกษา หากความมุ่งหวังดังกล่าวสำเร็จลง และหากการศึกษาส่งเสริมให้เด็กได้แสวงหาความรู้ตามความสนใจก็จะเป็นหนทางที่นำไปสู่การสั่งสมความรู้ ประสบการณ์หรือทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ทั้งแก่ตัวเองและสังคม ทั้งในส่วนรวมเพื่อการดำรงชีวิตและความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการด้านต่าง ๆ ได้มากมาย

เจตคติ

สาระสำคัญอีกประการหนึ่งของการศึกษา หรือการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การพัฒนาทางด้านเจตคติ เพราะเจตคติจะเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมการกระทำออกจากใจ ดังนั้นเจตคติต่าง ๆ ที่ควรพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวเด็กที่สำคัญมีดังนี้

1. การมองอนาคตของตนเองและสังคมในทางที่ดีและมีความหวัง

2. มองเห็นคุณค่าของตนเอง ครอบครัว สังคม และสิ่งแวดล้อม เห็นความสัมพันธ์ เชื่อมโยงและมุ่งพัฒนาไปในทางสร้างสรรค์

3. สนใจในการศึกษาความรู้ เห็นคุณค่าของการศึกษาตลอดชีวิต

4. นิยมความดีงาม

5. มีเหตุมีผล

6. ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและกลุ่มสังคมต่าง ๆ ในแนวทางเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย

7. รักที่พึ่งพาตนเอง เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริต

8. เห็นความสำคัญของการให้และการรับที่เหมาะสม

9. พร้อมที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อให้สามารถรับกับสถานการณ์ที่ไม่สามารถรู้ชัดในอนาคตได้

การจัดการ

ตามที่มีการนิยามว่าการศึกษาหมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม นั่นก็หมายความว่าการจัดการเรียนการสอนมิได้มุ่งหวังเฉพาะด้านวิชาความรู้ที่สะสมให้มากขึ้นเรื่อย ๆ แต่จะต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วย ดังนั้นเมื่อเรียนในห้องเรียนหรือเรียนตามหลักสูตรแล้ว นักเรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้แล้วนำไปจัดการเกี่ยวกับชีวิตของตนเองได้อย่างไรบ้าง วุฒิภาวะได้มีการพัฒนาขึ้นและเป็นไปในทางที่พึงประสงค์หรือไม่เพียงใดนั้นดังตัวอย่างนี้

1. การดำรงตนในชีวิตประจำวัน การรู้จักแก้ปัญหาและการช่วยเหลือผู้อื่น

2. การวางแผนหรือการจัดการในเรื่องการศึกษาของตนเอง

3. การจัดการเกี่ยวกับกระบวนการทำงานทั้งส่วนตนและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

4. การใช้เวลาทั้งภาระกิจในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

5. การควบคุมเกี่ยวกับการใช้จ่ายของตนเอง

6. การปรับตนในชีวิตประจำวัน การดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพและผสมกลมกลืนกับยุคที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

7. สร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ อย่างมีเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองและสังคม

การจัดการเรียนการสอน

เมื่อผู้เรียนเข้าใจหลักสูตรอย่างดีและมีแนวคิดพื้นฐานในการนำหลักสูตรมาประยุกต์ใช้แล้วก็นับได้ว่าประสบความสำเร็จแล้วเกินครึ่งขั้นต่อไปก็คือการวางแผนในการสอนซึ่งอาจทำได้ 2 ลักษณะ คือ

1. วางแผนการสอนหน่วยต่าง ๆ ที่มีในหลักสูตร

2. ครูจัดใหม่ให้ดีขึ้นโดยประมวลจากความรู้ความเข้าใจต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนและประสบการณ์ในการสอนที่ผ่านมาของครู ทั้งนี้โดยให้แน่ใจว่าเรื่องต่าง ๆ ที่นำมาสอนนั้นจะต้องสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตให้แก่เด็ก และไม่ขาดเรื่องต่อไปนี้

2.1 ประสบการณ์ที่ให้สาระแก่ชีวิตของผู้เรียนเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้ด้วยดีตลอดรอดฝั่งและมีความสุขตามความหมายของการจัดการศึกษาที่แท้จริงซึ่งควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก

2.2 ประสบการณ์ซึ่งเป็นกระบวนการในการแสวงหาความรู้และการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่จะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าแก่สังคมโลก ซึ่งมีทั้งความรู้เก่าที่มนุษย์สั่งสมมาแล้วและความรู้ใหม่ แต่จุดเน้นอยู่ที่การแสวงหาความรู้ใหม่ซึ่งจะมากมายมหาศาล หากการเรียนการสอนนั้น สนองความสนใจ ความถนัด ศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคล และมีกุศโลบายต่าง ๆ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังตัวอย่าง เช่น การจัดการเรียนการสอนที่เป็นประสบการณ์ตรงของผู้เรียน ไม่ใช่รับรู้สิ่งที่บอกเล่ามา

2.2.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีส่วนในการกำหนดเรื่อง และวิธีการในการเรียนรู้ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน เพื่อนำศักยภาพของผู้เรียนออกมาให้ผู้เรียนเป็นครูตัวเอง

2.2.2 สร้างชุมชนผู้ใฝ่รู้ให้เกิดขึ้นในหมู่ผู้เรียน เช่น คิดร่วมกัน ทำงานร่วมกันและเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้กำลังใจแก่กันยอมรับและให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีความสุขและพอใจร่วมกัน

2.2.3 ให้โอกาสทุกคนได้เด่นบ้างในทางของตน ไม่สร้างสังคมที่มีคนเก่งเพียงคนเดียวหรือเพียงน้อยคน ส่วนที่เหลือเป็นเพียงหางแถว

การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยที่ 8 ข่าว เหตุการณ์ วันสำคัญ ในการจัดการเรียนการสอนเรื่องวันสำคัญควรจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ตามโอกาสที่มาถึง ตัดสินใจเลือกกิจกรรมที่เหมาะสม อภิปราย และเข้าร่วมกิจกรรม ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของวันสำคัญต่าง ๆ อภิปราย แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับวันสำคัญนั้นๆ เพื่อให้มีความรู้ วางแผนในการจัดกิจกรรมในวันสำคัญ มีเจตคติที่ดี ร่วมกิจกรรมในวันสำคัญในทางสร้างสรรค์ (หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). 2538 : 38)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อการสอน

ความหมายของสื่อการสอน

กรมวิชาการ (2524 : 46) หมายถึง สื่อการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตร หมายถึง สื่อต่าง ๆ ที่อาจจะมีอยู่แล้ว เช่น หนังสือภาพ รูปภาพ แผนที่ สไลด์ ภาพยนตร์ วีดีโอ และอื่น ๆ มีฐานะเป็นเพียงสื่อประกอบสิ่งพิมพ์ สื่อวัสดุ หรือสื่อโสตทัศน์อย่างหนึ่ง ซึ่งมีผู้จัดทำขึ้นเพื่อให้ความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อสนองจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น

ภุชงค์ อังคปรีชาเศรษฐ์ (2524 : 61) กล่าวว่า สื่อที่มุ่งเน้นการนำไปใช้ทางด้านการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เช่น การใช้สไลด์ และภาพยนตร์ประกอบการสอน การใช้ตำราเรียน บทเรียนโปรแกรม รายการวิทยุโรงเรียน เป็นต้น

กิดานันท์ มลิทอง (2540 : 79) กล่าวว่า สิ่งใดก็ตามที่บรรจุข้อมูลเพื่อให้ผู้ส่งและผู้รับสื่อสารกันได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เมื่อมีการนำสื่อไปใช้ในการเรียนการสอน

จากความหมายของสื่อการสอนดังที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า สื่อการสอน หมายถึง เป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นตัวกลางที่จะช่วยถ่ายทอดการเรียนการสอน นำความรู้และประสบการณ์ให้เกิดกับผู้เรียน ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

ประโยชน์ของสื่อการสอน

กล่าวโดยกว้าง ๆ สื่อมีประโยชน์ ดังนี้ (เชียรศรี วิวิธศรี . 2530 : 69 – 70)

1. ช่วยให้เกิดลักษณะเป็นรูปธรรม ทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายของสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว
2. สามารถเอาชนะขีดจำกัดเรื่องเวลา ระยะทาง และขนาดลงได้
3. ช่วยเสริมสร้างความคิด และวิธีการแก้ปัญหา
4. สามารถเปลี่ยนความเชื่อ ความคิด ความรู้สึก และสร้างทัศนคติได้เป็นอย่างดี
5. สามารถนำเหตุการณ์จริงมาสู่ผู้เรียนได้ ทำให้เกิดประสบการณ์ร่วมกัน
6. ปรับปรุงและเพิ่มคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

7. ประหยัดเวลาในการเรียนการสอน

8. ประหยัดกำลังและปริมาณครูผู้สอน

9. เพิ่มปริมาณผู้เรียนได้มากในเวลาเดียวกัน

10. เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานทั่วไป

11. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดี เร็ว และเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ตรงกัน

12. ช่วยให้ผู้เรียนจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้มากขึ้น นานกว่า ช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดที่มีความหมาย ช่วยสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน

13. ช่วยเพิ่มทักษะการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ เช่น อ่าน เขียน หรือปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ

14. ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

15. ลดจำนวนผู้เรียนสอบตก

16. เพิ่มคุณภาพของผู้เรียนให้ได้มาตรฐาน

สื่อการเรียนการสอนประเภทหนังสือเรียน

บันลือ พฤกษะวัน (2527 : 47) กล่าวว่า แบบเรียนหมายถึงหนังสือที่กระทรวงศึกษาประกาศบังคับใช้โดยกำหนดว่า ผู้เรียนในระดับชั้นนั้น ๆ จะต้องมีเพื่อจะได้ใช้ฝึกอ่านเป็นพื้นฐานของวิชานั้น ๆ ตามที่เนื้อหาของหลักสูตรกำหนดไว้ให้ ทั้งนี้โดยนัยรวมทั้งหนังสือที่นอกเหนือจากที่กระทรวงประกาศบังคับใช้ แต่มีลักษณะเนื้อเรื่อง เนื้อหาที่ปรากฏในหลักสูตรเฉพาะเรื่องที่เด็กสามารถใช้ค้นคว้าและครูอาจใช้เป็นแนวอ้างในการสอนได้เช่นกัน

จินตนา ใบกาซูยี (2537 : 38) กล่าวว่า หนังสือเรียน คือหนังสือเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้นักเรียนใช้ มีสาระตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรอย่างถูกต้อง อาจมีลักษณะเป็นหนังสือเรียนเล่มเดียวตรงกลุ่มวิชาหรือรายวิชาก็ได้ หรือเป็นชุดก็ได้

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523 : 5) กล่าวว่า หนังสือชนิดที่ใช้ในภาษาอังกฤษว่า Textbook ซึ่งมีความหมายว่า เป็นหนังสือที่ครูอาจารย์ใช้สอนในระดับหนึ่งของระบบการศึกษา หนังสือชนิดนี้ถือว่าเป็นหลักในการสอนวิชานั้น ๆ และในการเรียนหนังสือชนิดนี้ผู้เขียนต้องวางขั้นตอน เรียบเรียงสำนวนภาษาใส่ภาพประกอบเพื่อสะดวกแก่การเรียนการสอน

ครอนบาค (Cronbach . 1959 : 3,96) กล่าวถึงหนังสือเรียนว่า หนังสือเป็นประเภทหนึ่งของการเรียนการสอน ซึ่งคู่มือการเรียนการสอน ซึ่งคู่มือการเรียนการสอนมีอยู่หลายประเภท แต่หนังสือเรียนดูจะเป็นประเภทที่มีบทบาทอยู่ในโรงเรียนมาแต่ดั้งเดิม ก่อนที่คู่มือประเภทอื่น ๆ เช่น อุปกรณ์โสตทัศน์แบบเรียนโปรแกรม วัสดุหลักสูตร คู่มือการเรียนการสอนอื่นจะเกิดขึ้นในปัจจุบัน

ความสำคัญของหนังสือเรียน

หนังสือเรียนมีความสำคัญในการเรียนการสอน ดังนี้(จินตนา ใบกาซูยี . 2537 : 40 – 45)

1. หนังสือเป็นเครื่องกำหนดคุณภาพ ของการเรียนการสอนของครูผู้สอน และตามหลักการจุดหมายโครงสร้างที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตร หนังสือเรียนและตำราเรียนที่เขียนในส่วนกลาง จะต้องมีการกำหนดคุณภาพ ซึ่งแน่นอนจะต้องเกี่ยวข้องไปยังนักเขียนหนังสือเรียนด้วย นักเรียนจะต้องรู้และเชี่ยวชาญในวิชานั้น ๆ ให้ดีที่สุด นั่นคือคุณภาพของเนื้อหาจะต้องถูกต้องตามโครงสร้างเนื้อหาวิชานั้น ๆ

2. หนังสือเรียนเป็นเครื่องกำหนดมาตรฐาน ในเมืองไทยนั้นมีความจำเป็นมากที่กำหนดหรือการประกาศระบบมาตรฐานให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั่วประเทศ

3. หนังสือเรียนเป็นอาวุธของครูผู้สอน หนังสือเรียนเป็นสิ่งจำเป็นของครู ซึ่งประกอบอาชีพ สอนหนังสือ อาชีพครูเป็นวิชาชีพชนิดหนึ่ง ผู้ประกอบอาชีพอื่น ๆ จะต้องมีเครื่องมือเครื่องใช้ในการทำงานของตน ครูก็เช่นเดียวกันจะต้องมีเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอน

4. หนังสือเรียนเป็นสื่อหลักของนักเรียน ในการเรียนนั้นนักเรียนจำเป็นต้องมีหนังสือเรียนประจำตัว เพื่อใช้เรียนตามที่ครูสอน ใช้อ่านทบทวนเมื่อครูสอนไปแล้ว ใช้วิเคราะห์แก้ปัญหาโจทย์หรือคำถามต่าง ๆ ใช้ทำการบ้านและใช้อ่านเพื่อเตรียมตัวสอบเป็นต้น

5. หนังสือเป็นเครื่องมือสร้างทักษะการเรียนรู้ (skill building) ในการเรียนการสอนนั้น หนังสือเรียนนอกจากจะใช้เนื้อหาความรู้ตามหลักสูตรกำหนดแล้ว หนังสือเรียนยังใช้เป็นเครื่องมือสร้างสมและสั่งสมทักษะการเรียนรู้ด้วย นักเรียนจะต้องได้รับการสอนและการฝึกเพื่อให้เกิดทักษะการเรียนรู้

ความมุ่งหมายของการสร้างหนังสือเรียน

หทัย ตันหยง (2528 : 30 – 31) กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการสร้างหนังสือเรียนควรจะคำนึงเป้าหมายในการผลิต 2 ประการคือ

1. เป้าหมายหลัก เพื่อสนองหลักสูตรการศึกษา
   1.1 เพื่อใช้เป็นวัสดุหลักสูตร
   1.2 เพื่อเสริมสร้างเนื้อหาของบทเรียนให้ชัดเจนกว้างขวาง ลึกซึ้ง
   1.3 เพื่อพัฒนาการเรียนของผู้เรียน
2. เป้าหมายเฉพาะ เพื่อสนองพัฒนาการในตัวผู้เรียน
   2.1 เพื่อพัฒนาทักษะในภาษาโดยเฉพาะในการอ่าน
   2.2 เพื่อพัฒนาสนองความคิด ทั้งในเชิงความเข้าใจ การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์
   2.3 เพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยในการอ่านอันมีผลต่อการสร้างเจตคติที่ดีต่อสภาพแวดล้อม การดำรงชีวิต ขนบธรรมเนียบประเพณี วัฒนธรรม ทั้งในส่วนตน สังคม และ ประเทศชาติ
   2.4 เพื่อพัฒนาจิตใจของผู้เรียนให้เกิดความสำนึกในคุณธรรมและเป็นพื้นฐานของการสร้างค่านิยมและจริยธรรมอันดีงาม รวมทั้งการสร้างเสริมสร้างเจตคติในทางประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองดีของชุมชนและชาติบ้านเมือง
   2.5 เพื่อพัฒนาสุขภาพจิตใจของผู้เรียนด้วยความสุขรื่นรมย์ ความบันเทิง ความเพลิดเพลินใจ สิ่งเหล่านี้จะเป็นสื่อเสริมสร้างแรง ล่อใจ เร้าใจ ให้ผู้เรียนอยากเรียนอยากรู้ได้เป็นอย่างดี

จุดมุ่งหมายเฉพาะบทเรียนของแต่ละบทเรียน ซึ่งสัมพันธ์กับจุดประสงค์เฉพาะวิชานั้น ๆ อาจกล่าวได้ว่า ลักษณะที่ต้องการจะเน้นความแตกต่างกันออกไป เช่น บันลือ พฤกษะวัน (2524 : 56-57)

1. ขยายประสบการณ์ เฉพาะบทเรียน เฉพาะเรื่อง
2. พัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา การประดิษฐ์การทดลอง การใช้วัสดุท้องถิ่นและความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ และอื่น ๆ

3. พัฒนาความสามารถเฉพาะ หรือแนวคิดในเชิงเปรียบเทียบ การวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ การประเมินคุณค่าของสิ่งที่เรียนนั้น

ทั้งสามส่วนหลังเสริมจุดประสงค์ทั่วไป แห่งวิชา จะเป็นแนวในการวางพื้นฐานการเรียนรู้จากการอ่าน การปฏิบัติกิจกรรม ที่วางแนวต่อเนื่องแห่งประสบการณ์ระหว่างบทเรียนได้ดีอีกด้วย

แนวคิดในการผลิตหนังสือเรียน

แนวคิดในการผลิตหนังสือเรียนนั้น หทัย ตันหยง (2532 : 59) มีแนวคิดว่าการสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นมาควรจะได้ยึดแนวทางที่เป็นเครื่องดำเนินการให้อยู่ในกรอบเดียวกัน ดังนั้นการสร้างหนังสือเรียนก็ควรจะมีแนวทางในการผลิตเป็นแนวปฏิบัติดังนี้

1. หนังสือเรียนเป็นสื่อการเรียนรู้ที่ลงทุนน้อยกว่าเทคโนโลยีทางการศึกษาสมัยใหม่หลายประการ

2. การผลิตหนังสือเรียน ต้องให้สอดคล้องกับแนวคิดในการจัดหลักสูตรจึงต้องคำนึงถึงแหล่งวิทยากรในท้องถิ่นเป็นหลักในการกำหนดเนื้อหาสาระ

3. ครูของแต่ละท้องถิ่นก็คือ ชาวบ้านซึ่งครูผู้สอนภายในท้องถิ่นต้องเรียนรู้ในการผลิตหนังสือขึ้นใช้ได้เองหรือเรียกว่าหนังสือท้องถิ่นหรือหนังสือชาวบ้าน

4. หนังสือเรียนเป็นเทคโนโลยีหรือสื่อทางการศึกษาที่ยังคงมีบทบาทที่เหมาะสมและเป็นสื่อพื้นฐานที่ไขว่คว้าหาได้ใกล้มือ มากกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ ที่มีราคาแพง

5. หนังสือเรียนเป็นอุปกรณ์ที่สอดคล้องกับบทเรียน ฉะนั้น การใช้หนังสือทั้งครูผู้สอนและเด็กผู้เรียนจะต้องมีระบบซึ่งไม่เป็นระบบการใช้ที่ยุ่งยากเหมือนสื่อประเภทอื่น ๆ

6. เป็นแนวทางให้ท้องถิ่นได้ผลิตสร้างหนังสือเรียนขึ้นใช้ในเขตการศึกษาของตน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และการระดมพลังสมองของนักวิชาการในท้องถิ่น

7. เป็นแนวทางในการใช้ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมในสภาพที่เป็นจริงของท้องถิ่นมาบรรจุเป็นเนื้อหาสาระให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากที่สุด

8. การผลิตหนังสือเรียนย่อมมีลักษณะที่ปรับตัวยืดหยุ่นในสาระเนื้อหาให้ง่ายต่อการเรียนรู้

การเตรียมทรัพยากรเพื่อการเขียนหนังสือเรียน

การเขียนหนังสือเรียน จำเป็นจะต้องศึกษาทำความเข้าใจในสาขาวิชาต่าง ๆ ด้วย หทัย ตันหยง (2528 : 87 – 90) ให้ความสำคัญเสมือนเป็นทรัพยากรสำหรับการเขียนหนังสือเรียน ซึ่งพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ทรัพยากรแม่บท ได้แก่หลักสูตรการศึกษา เป็นเป้าหมายในการเขียนและต้องเข้าใจในรายละเอียดอย่างลึกซึ้ง

2. ปรัชญาและจิตวิทยาการศึกษา อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะประยุกต์ใช้เพื่อถ่ายโยงการเรียนรู้ไปสู่เป้าหมายนั้น ๆ

3. บูรณาการแห่งศาสตร์ทั้งหลาย ทั้งทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ทั้งที่เป็นแกนเนื้อหาและในส่วนที่เป็นสหวิทยาการ (Interdisciplinary) กับสหองค์การ (Interorganization) ของหลักสูตรการศึกษานั้น ๆ

4. แหล่งตำราวิชาการและเอกสารค้นคว้าอ้างอิง เพื่อความหนักแน่นแม่นตรงของเนื้อที่นำเสนอในหนังสือนั้น ๆ

5. ภาษาศาสตร์ อันเป็นเครื่องมือพื้นฐานของการสื่อความหมายที่ถูกต้องชัดเจนเหมหาะสมกับระดับอายุ ระดับหลักสูตรการศึกษา และลักษณะวิชา

6. ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ซึ่งมีอยู่ในสังคมโลกตลอดเวลาย่อมเป็นเงื่อนไขสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาของหนังสือเรียน

7. บุคลากร ซึ่งมีคุณสมบัติทางวิชาการทั้งตัวผู้เรียน กลุ่มผู้เขียน บุคลากรที่ปรึกษาซึ่งมีส่วนร่วมในการผลิตหนังสือเรียน

ขั้นตอนการผลิตหนังสือเรียน

ครอนบาค (Cronbach. 1955 : 94) ได้สรุปกระบวนการผลิตหนังสือเรียน ซึ่งเป็นภาพรวมเพื่อสื่อการเรียนรู้ไว้ดังนี้

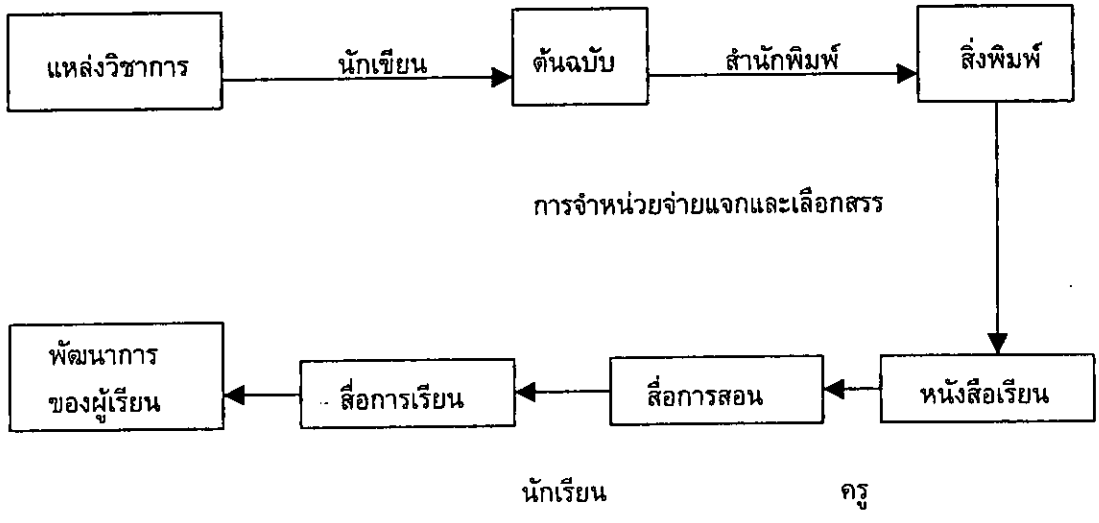

ภาพประกอบ 2 แสดงขั้นตอนการผลิตหนังสือเรียน

จากกระบวนการผลิตดังกล่าว อาจสรุปลำดับขั้นตอนการผลิตได้เป็น 8 ขั้นตอน (หทัย ตันหยง. 2528 : 91) คือ

ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายและจุดประสงค์ในการเขียนหนังสือเรียน
ขั้นที่ 2 การกำหนดเกณฑ์ในการวางโครงสร้างต้นฉบับ
ขั้นที่ 3 การกำหนดโครงสร้างต้นฉบับ
ขั้นที่ 4 การกำหนดวิธีการและรูปแบบการนำเสนอเนื้อหา
ขั้นที่ 5 การวางเค้าโครง (Plot) ต้นฉบับ
ขั้นที่ 6 การประเมินคุณภาพต้นฉบับ (Manuscript)
ขั้นที่ 7 การนำต้นฉบับเข้าสู่กระบวนการพิมพ์
ขั้นที่ 8 การจำแนกแจกจ่ายหนังสือเรียนไปสู่ผู้เรียน

บทบาทของหนังสือเรียน

บทบาทของหนังสือเรียน มีดังนี้ (จินตนา ใบกาซูยี . 2537 : 42 – 43)

หนังสือเรียนเป็นเครื่องมือ ที่ครูใช้เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจและเกิดความคิดทั้งนี้ โดยการให้นักเรียนอ่านจากหนังสือเรียนนั่นเอง หนังสือเรียนไม่ได้จัดทำขึ้นสำหรับให้นักเรียนใช้ตามลำพัง แต่สำหรับให้ครูเป็นผู้ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้จากหนังสือเรียน หนังสือเรียนมีลักษณะพิเศษที่จะช่วยผู้เรียนให้ศึกษาทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ เป็นขั้นตอน

หนังสือเรียนเป็นเครื่องชี้นำ ในฐานะเป็นผู้ชี้นำ หนังสือเรียนที่ดีทำหน้าที่ไม่เพียงแต่เสนอข้อเท็จจริงเพื่อให้ผู้เรียนจดจำได้ หรือใช้ตอบคำถามภายในห้องเรียน หรือตอบข้อสอบได้เท่านั้น แต่จากหนังสือเรียนผู้เรียนควรได้รับทั้งความรู้ ความคิด ทักษะ เจตคติ รวมทั้งความสามารถที่จะนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันด้วย หนังสือเรียนจึงมิใช่แต่เพียงเป็นที่รวบรวมข้อเท็จจริง หรือความรู้ต่าง ๆ ต่อเรียงกันไปทีละหัวข้อ หรือทีละเรื่องเท่านั้น หนังสือเรียนจะต้องให้แนวทางแก่ผู้อ่านในการศึกษาหาความรู้ พัฒนาความคิดและการนำความรู้ไปใช้ให้ได้ประโยชน์ด้วย

หนังสือเรียนเป็นแหล่งประมวลความรู้ หนังสือเรียนที่ดีไม่ใช่ประมวลความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง ที่เรียนกันตั้งแต่ต้นจนจบไปทีละเรื่อง ทีละหัวข้อเท่านั้น แต่หนังสือเรียนจะต้องเขียนขึ้นและจัดทำขึ้นเพื่อจุดมุ่งหมายทางการเรียนการสอน หนังสือเรียนจะต้องผสมผสานความรู้ ทั้งที่เป็นข้อเท็จจริงและความรู้ที่เป็นความคิดเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม

หนังสือเรียนเป็นทางนำไปสู่ความหมายของความจริง เป็นสิ่งที่ครูและนักเรียนจะต้องเข้าใจถึงบทบาทของหนังสือเรียนในแง่นี้ องค์ประกอบนี้จะทำให้ครูต้องเอาใจใส่เกี่ยวกับผู้เขียนหนังสือ สำนักพิมพ์ คำนำหนังสือ บทนำ เรื่องในแต่ละบท ตลอดจนบทวิเคราะห์หนังสือเรียนเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการหาความหมายของสิ่งที่จะเรียนรู้

หนังสือเรียนเป็นแรงกระตุ้นและความบันดาลใจ ครูจะต้องสามารถเลือกสรรหนังสือเรียน ที่มีคุณสมบัติดึงดูดความสนใจ ที่เหมาะสมกับประสบการณ์ความรู้ของนักเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการตีความหมายการพัฒนาความคิด และการนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

ประโยชน์ของหนังสือเรียนไว้ดังนี้

ประโยชน์ของหนังสือเรียนไว้ดังนี้ (บันลือ พฤกษะวัน. 2521 : 138)

1. อำนวยประโยชน์แก่ครูผู้สอน เป็นเครื่องมือสำคัญที่ครูจะใช้ตรวจสอบเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนด

1.1 ช่วยให้ครูเข้าใจถึงขอบเขตแห่งเนื้อหา สาระที่จำเป็น อันควรจะอำนวยประโยชน์แก่เด็กผู้เรียน

1.2 ช่วยให้ครูสามารถวางจุดประสงค์เฉพาะแต่ละบทเรียนนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

1.3 ช่วยให้ครูกำหนดและจัดกิจกรรมประสบการณ์สำหรับเด็กผู้เรียนเพื่อให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ที่วางไว้

1.4 ครูอาจมอบหมายกิจกรรมเพิ่มเติม เช่น การบ้าน โดยกำหนดแบบเรียนให้ค้นคว้าหาคำตอบทำแบบฝึกหัดแล้วแต่กรณีที่จำเป็น ที่จะฝึกตามความจำเป็น

1.5 ครูสามารถใช้แบบเรียนเป็นแนวสำหรับอ้างอิง หรือวางขั้นตอนในการเตรียมการสอนได้ดีขึ้น

2. อำนวยประโยชน์แก่เด็กผู้เรียน

2.1 นักเรียนสามารถใช้แบบเรียนอ่าน ค้นคว้า เพื่อขยายประสบการณ์ รวมทั้งสามารถเตรียมการมาล่วงหน้าก่อนที่ครูจะสอน

2.2 นักเรียนใช้อ่านตามลำพัง เพราะมีภาพช่วย เพื่อพัฒนาการอ่านของตนเองได้ดี

2.3 นักเรียนได้ใช้แบบเรียนทำแบบฝึกหัดที่ครูกำหนด ทำการบ้าน หรือทบทวน อาจกล่าวได้ว่าแบบเรียนเป็นเครื่องมือของนักเรียนก็ได้

2.4 ผู้ปกครองสามารถตรวจสอบผลการเรียนของบุตรหลานของตน ในอันที่จะส่งเสริมการเรียนของเด็กทางบ้านด้วย

สื่อแบบเรียนที่เป็นวรรณกรรม

ความหมายของวรรณกรรม

บันลือ พฤกษะวัน (2521 : 1) กล่าวว่า งานเขียนในรูปกวีนิพนธ์ ร้อยกรอง และข้อเขียนทั้งหมดที่ใช้ภาษาร้อยแก้วได้แก่ บทความ สารคดี นวนิยาย นิทานเรื่องสั้น บทละคร บทภาพยนตร์ ตลอดจนคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์

ปราณี เชียงทอง (2525 : 2) กล่าวว่า งานอันเกี่ยวกับหนังสือที่จัดว่าอยู่ในเกณฑ์ดี โดยที่ผู้เขียนต้องการชี้แนะแนวความคิดต่าง ๆ มายังผู้อ่านอย่างมีรูปแบบ และมุ่งให้ความรู้ช่วยขยายประสบการณ์ของผู้อ่านอีกด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 1) กล่าวว่า งานเขียนในรูปของร้อยกรอง และร้อยแก้ว ที่ผู้เขียนต้องการสื่อความคิดไปยังผู้อ่าน โดยมีรูปแบบต่าง ๆ กัน ได้แก่ บทความนวนิยาย นิทาน เรื่องสั้น บทละคร บทภาพยนตร์ บทโทรทัศน์ บทสนทนา เพลง ฯลฯ

คุณค่าของวรรณกรรม

กรมวิชาการ (2540 : 1) กล่าวว่า วรรณกรรมทั้งที่ส่วนที่เป็นวรรณคดีมรดก และวรรณกรรมปัจจุบันนับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ มีคุณค่าทำให้ผู้เรียนเข้าใจวัฒนธรรมทางภาษาเสริมสร้างความรู้และเพิ่มพูนทักษะ เกิดความเพลิดเพลิน มีสุนทรีย์ทางภาษาจากบทร้อยแก้ว และ ร้อยกรองอย่างกว้างขวาง ตลอดถึงการนำข้อคิดและสิ่งที่ดีจากวรรณกรรมไปปฏิบัติให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ประโยชน์ของวรรณกรรม

ประโยชน์ของวรรณกรรม มีดังนี้ (กรมวิชาการ . 2540 : 2)

1. ทำให้ผู้อ่านได้เห็นศิลปะและรูปแบบการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

2. ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของคำไว้กว้างขวางลึกซึ้ง สามารถนำไปใช้พัฒนาทักษะทางภาษาตลอดจนใช้ถ้อยคำและสำนวนภาษาได้อย่างสละสลวย

3. ทำให้ผู้อ่านได้คติข้อคิดเตือนใจ ได้เรียนรู้ภูมิปัญญาไทย และเกิดความภาคภูมิใจทางภาษาซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรม

4. ทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้ถึงวิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีไทย ซึ่งสามารถนำมาเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

5. ช่วยเสริมสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

6. ทำให้มีเจตคติที่ดีต่อวรรณกรรมซึ่งจะนำไปสู่นิสัยรักการอ่าน

ความหมายของวรรณกรรมสำหรับเด็ก

ปราณี เชียงทอง (2525 :2) หมายถึง หนังสือที่เขียนขึ้นสำหรับให้เด็กอ่านอย่างเหมาะสมกับวัยของเด็ก และเป็นที่สนใจของเด็กวัยต่าง ๆ ตั้งแต่วัยก่อนเข้าโรงเรียนไปจนถึงวัยรุ่น ซึ่งเด็กสามารถเลือกอ่านได้ตามความพอใจโดยไม่มีการบังคับ

ประภาพันธุ์ กรโกสียกาจ (2532 : 1) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นผลงานเกี่ยวกับหนังสือที่มีรูปแบบต่าง ๆ กันที่มุ่งใช้ภาษาเนื้อหาสาระให้ง่าย เหมาะกับวัยเด็กที่จะเข้าใจได้ดี ทั้งนี้ก็เพื่อให้เด็กผู้อ่านได้รับประโยชน์ดังนี้คือ

รูปแบบของหนังสือและวรรณกรรมสำหรับเด็ก

คุณลักษณะของวรรณกรรม

1. โครงสร้างเป็นเรื่องสั้น เน้นความคิดรวบยอดเดียวไม่ซับซ้อน มีตัวละครน้อยตัว สำหรับเด็กวัยต้น ๆ และเพิ่มความซับซ้อนบ้างสำหรับเด็กโต

2. มีภาพประกอบและเป็นภาพที่มีสีสัน มีชีวิตชีวา มีการเน้นภาพในเด็กวัยต้น ๆ และภาพน้อยลงในเด็กโตวัยหลัง

3. ใช้ภาษาสำหรับเด็กโดยเฉพาะเด็กวัยต้น ๆ ใช้ภาษาง่าย ลักษณะกึ่งแบบแผน และเพิ่มภาษาแบบแผนมากขึ้นในเด็กโต

4. ใช้ภาพพจน์และสื่อความหมายตามวัยของเด็ก ซึ่งเป็นเรื่องแวดล้อมใกล้ตัวเด็กที่แตกต่างกับผู้ใหญ่โดยสิ้นเชิง

5. สาระเนื้อหาเป็นแนวคิดกระตุ้นให้เด็กเรียนรู้ตัวยตนเอง หลีกเลี่ยงการ "สั่งสอน" หรือสร้างกรอบบังคับให้ทำตามคำสอนของผู้ใหญ่

6. เน้นสาระความเป็นความจริงไม่หลอกเด็ก แต่แฝงไว้ด้วยศิลปะของการนำเสนอแบบเสริมสร้างจินตนาการ ชี้นำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ด้วยตัวของเด็กเอง

7. มีเป้าหมายสำคัญก็คือการสร้างเสริมทักษะการอ่านและเป็นสื่อพัฒนาภาษาของเด็ก

8. สนองอารมณ์ ทั้งทางด้านความสนใจและความต้องการของเด็กแต่ละวัย ซึ่งเกี่ยวข้องกับจิตวิทยาสำหรับเด็กที่มุ่งนำเสนอความสนุกเพลิดเพลินเจริญใจ ซึ่งเป็นแนววรรณกรรมแบบสำรวจเป็นส่วนใหญ่

9. มีรูปเล่มและความยาวของเนื้อหาพอเหมาะ กระทัดรัด เหมาะสมกับเด็กแต่ละวัย

ระบบโครงสร้างของวรรณกรรมสำหรับเด็ก

ระบบวรรณกรรม

คำว่า ระบบ (System) ถ้าจะกล่าวถึงความสนใจในเชิงวิเคราะห์ เช่น การศึกษาถือได้ว่าเป็นระบบ ๆ หนึ่งเป็นระบบที่รวมเอาคนกับวัตถุมาสัมพันธ์กัน โดยมนุษย์เป็นผู้ออกแบบมาให้เพื่อจะทำให้บรรลุความมุ่งหมายบางประการที่ตั้งใจไว้ และเป็นระบบที่ปรับตนเอง ถึงกระนั้นในเวลาเดียวกันการศึกษาก็เป็นระบบรอง

(Subsystem) เมื่อเทียบกับระบบใหญ่ (Supra – system) ระบบใหญ่ก็ยังอยู่ภายใต้ระบบรวม (System as a whole) (สนั่น มีขันหมาก . 2537 : 38)

การศึกษาเป็นระบบหนึ่งที่มีความสัมพันธ์โดยที่มนุษย์ต้องทำให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งเป็นระบบที่ต้องปรับตนเองให้เข้ากับระบบ วรรณกรรมก็เช่นเดียวกันต้องเป็นระยะที่มีรูปแบบโดยอาศัยหลักการ 2 ประการ ประการแรกเป็นส่วนทดแทนองค์ประกอบในส่วนของภาษาที่ใช้ ภาพประกอบเรื่องราวที่จะทำให้วรรณกรรมมีคุณค่าและมีความหมายมากขึ้น ตลอดจนรูปลักษณ์ภายนอก ประการที่สองเป็นส่วนของสหวิทยาการของวรรณกรรมที่ช่วยวรรณกรรมสมบูรณ์ในด้านวิชาการมากขึ้น ที่จะช่วยสนับสนุนเนื้อหาของวรรณกรรมในแต่ละเรื่อง วรรณกรรมเด็กจะต้องเป็นงานที่สร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กมีความสนใจในการเรียน และเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นพื้นฐานของเรื่องที่อ่าน ที่เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ดังนั้น ระบบวรรณกรรมเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน จะทำให้วรรณกรรมแต่ละเรื่องมีลักษณะเด่น สหวิทยาการเป็นพื้นฐานในด้านวิชาการที่จะนำมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของวรรณกรรม เช่น ด้านจิตวิทยา ปรัชญา ศึกษาศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ เป็นต้น ตลอดจนระบบการผลิตที่มีคุณภาพระบบวรรณกรรมยังอยู่ภายใต้ระบบใหญ่ซึ่งจะทำให้วรรณกรรมมีความสมบูรณ์ขึ้นทำให้วรรณกรรมมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

วรรณกรรมที่ดีสำหรับเด็ก

นอกเหนือจากลักษณะสำคัญของวรรณกรรมที่ควรศึกษาแล้ว จำต้องพิจารณาหนังสือในด้านที่สนองความต้องการของเด็กหลาย ๆ ด้าน ซึ่งปราณี เซียวทอง (2525 : 3) กล่าวไว้ดังนี้

1. ตรงกับความสนใจของเด็ก เนื้อเรื่องเหมาะกับความสนใจและความต้องการของเด็กซึ่งมีอยู่ตามธรรมชาติ ได้แก่ ความชอบ ความต้องการ ความรักความเอาใจใส่ ความต้องการการยอมรับ ความต้องการอยากเป็นคนเก่งและคนดี เป็นต้น เรื่องที่ตรงกับความสนใจของเด็ก จึงควรมีลักษณะดังนี้

1.1 เป็นเรื่องสนุก ให้ความเพลิดเพลิน

1.2 ส่งเสริมจินตนาการ วัยเด็กเป็นวัยที่มีจินตนาการและชอบสร้างจินตนาการให้ออกมาเป็นรูปร่างอยู่แล้ว ถ้าเรื่องใดช่วยส่งเสริมหรือให้โอกาสเด็กได้ร่วมกิจกรรมของตนเองไปด้วย เรื่องนั้นจะเป็นที่พอใจของเด็กมากยิ่งขึ้น

1.3 ส่งเสริมความมั่นใจ เป็นเรื่องที่กล่าวถึงความสำเร็จของตัวละครหรือบุคคลในเรื่องทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจไปด้วย หรือเรื่องทำนองที่ส่งเสริมให้เด็กตัดสินใจ อันจะช่วยให้เกิดวิจารณญาณว่าสิ่งที่ได้ทำหรือได้คิดไปนั้น ถูกต้องเพียงใด

1.4 สนองอารมณ์ที่ปรารถนา เช่น อยากเป็นคนเก่ง อยากเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จอยากได้รับความรัก หนังสือที่มีเนื้อเรื่องสนองอารมณ์ต่าง ๆ ตามปรารถนา โดยไม่เน้นจนเด็กรู้สึก เรื่องเช่นนี้มักเป็นที่พอใจของเด็กแทบทั้งสิ้น

1.5 ส่งเสริมความรู้ เป็นเรื่องที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมอย่างง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพ ช่วยกล่อมเกลาจิตใจให้ประณีตเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่ดี และจำเป็นสำหรับเด็กเป็นอย่าง

2. เค้าโครงเรื่อง ไม่ซับซ้อน มีแนวของเรื่องเด่นชัด เด็กสามารถเข้าใจได้โดยง่าย เรื่องกระชับ ไม่เยิ่นเย้อ ตัวละครอยู่ในวัยใกล้เคียงกับเด็ก เนื้อเรื่องไม่ยากนักและเป็นเรื่องที่เด็กพอมีประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจได้

3. สำนวนภาษา เป็นภาษาง่าย ๆ ตรงไปตรงมา เด็กสามารถทำความเข้าใจได้ คำบรรยายมีเท่าที่จำเป็นจริง ๆ ส่วนใหญ่เด็กจะพอใจติดตามเรื่องจากภาพประกอบมากกว่าจะอ่านคำบรรยาย

4. ภาพประกอบ นับเป็นหัวใจสำคัญของหนังสือสำหรับเด็ก เด็กชอบความสนุกสนานเพลิดเพลิน ชอบอ่านด้วยภาพมากกว่าตัวหนังสือ ภาพประกอบจึงเป็นภาพที่มีความรู้สึก มีชีวิต มีความเคลื่อนไหว สอดคล้องกับเนื้อเรื่องและอธิบายเรื่องได้

5. รูปเล่ม มีรูปลักษณะภาพนอกเป็นที่น่าจูงใจ ขนาดรูปเล่มกระทัดรัด เหมาะมือเด็ก ทนทานต่อการจับต้อง กระดาษมีคุณภาพดี ใช้ตัวหนังสือขนาดใหญ่พอเหมาะกับวัยเด็ก การพิมพ์ชัดเจนข้อความในแต่ละบรรทัดไม่ยาวเกินไป การเย็บเล่มต้องแข็งแรงเป็นพิเศษ และควรเป็นปกแข็ง หรือค่อนข้างแข็ง

6. ช่วยส่งเสริมจินตนาการ นั่นคือ เป็นเรื่องที่จะช่วยให้เด็กคิดก้าวไปไกลว่าสภาพที่เคยพบเคยเห็น โดยนึกภาพไว้ว่า เรื่องควรจะเป็นอย่างนั้น ควรเป็นอย่างนี้ เช่นเดียวกับการฝึกให้เด็กต่อนิทานที่ไม่จบให้จบ

7. ส่งเสริมให้เกิดความมั่นใจ อบอุ่นใจ โดยมากจะอยู่ที่ผลสำเร็จของตัวละครเอกในเรื่องที่อ่าน บรรยากาศในการดำเนินเรื่อง ทำให้รู้สึกสบายใจ

8. ชดเชยในสิ่งที่เด็กขาดแคลน เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่เป็นปัญหา หากได้อ่านเรื่องราวที่กล่าวถึงครอบครัวที่เต็มด้วยความสุข เด็กจะนึกฝันตามได้สิ่งที่ชดเชย และจะมีนิสัยชอบอ่านยิ่งขึ้น ในลักษณะที่เด็กได้รับสิ่งที่เด็กชอบจากหนังสือที่เขาอ่านหนังสือจึงเป็นเพื่อนที่ดีสำหรับเด็ก ช่วยให้เกิดความสบายใจเกิดความทัดเทียม หากเป็นลักษณะนี้ เด็กก็จะพยายามค้นหาหนังสือมากยิ่งขึ้น อันจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะ และสิ่งที่มีคุณค่าแก่เด็กได้อย่างมาก

เนื้อเรื่องในวรรณกรรมสำหรับเด็ก ควรจะมีทุกประเภท ทั้งสารคดีและเรื่องอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน หรือเพื่อความภิรมย์ที่อยู่ในระดับที่เด็กจะเข้าใจได้ และเป็นเรื่องที่เด็กสนใจ เป็นเรื่องที่ช่วยให้เข้าใจตนเอง เข้าใจครอบครัวสังคม และสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น รวมทั้งช่วยในการศึกษาเล่าเรียนของเด็กทั้งในปัจจุบันและอนาคต

การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้วรรณกรรมในระดับประถมศึกษา

วรรณกรรมเป็นงานเขียนที่สร้างความจรรโลงใจให้กับผู้อ่าน ทั้งในด้านความเพลิดเพลินจากเนื้อเรื่องและบทบาทพฤติกรรมของตัวละคร ความซาบซึ้งตรึงใจในอรรถรสของภาษา ตลอดจนข้อคิดเตือนใจที่แฝงอยู่ในเรื่องราวของวรรณกรรม ทั้งที่เป็นวรรณคดี นวนิยาย เรื่องสั้น สารคดี บทความ นิทาน และสิ่งตีพิมพ์อื่น ๆ จึงอาจกล่าวได้ว่าในการเรียนการสอนวรรณกรรมนั้น นอกจากจะสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินและให้ความรู้กับนักเรียนแล้ว ยังช่วยส่งเสริมทักษะทางภาษาในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนให้พัฒนายิ่งขึ้น ตลอดจนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ กล่าวคือ (กรมวิชาการ. 2540 : 6 – 8)

พัฒนาทักษะการฟัง

1. มีสมาธิในการฟังดีขึ้น
2. สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังได้อย่างถูกต้อง
3. ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังได้
4. วิเคราะห์เรื่องราวและสรุปข้อคิดจากเรื่องที่ฟังได้ถูกต้อง
5. ปฏิบัติให้มีมารยาทในการฟัง

ส ม 15๗๑๑๖
๔

พัฒนาทักษะการพูด

จากแบบอย่างของตัวละครในวรรณกรรมก็ดี หรือจากการฝึกปฏิบัติก็ดีจะทำให้เด็กได้พัฒนาบุคลิกภาพทางการพูด กล่าวคือ

1. ใช้ถ้อยคำภาษาในการพูดได้ถูกต้องกับกาละเทศะและบุคคล
2. ใช้ระดับเสียงได้เหมาะสมสอดคล้องกับเรื่องราวและเหตุการณ์
3. พูดได้ชัดถ้อยชัดคำ คล่องแคล่ว
4. พูดได้ตรงประเด็น
5. ลำดับเรื่องราวในการพูดได้อย่างถูกต้องไม่วกวน
6. สามารถพูดอภิปราย แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีวิจารณญาณ

พัฒนาทักษะการอ่าน

1. ปฏิบัติตนในการอ่านได้ถูกต้องเหมาะสม
2. มีทักษะการอ่านในใจได้รวดเร็ว จับใจความสำคัญของเรื่อง วิเคราะห์ วิจารณ์ และสรุปข้อคิดจากเรื่องที่อ่านได้
3. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว ได้ชัดเจนถูกต้องตามอักขรวิธี และใช้น้ำเสียงแสดงอารมณ์เหมาะสมกับเรื่องราว เหตุการณ์ บทบาทของตัวละคร
4. อ่านบทร้อยกรอง ทำนองเสนาะได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์และไพเราะน่าฟัง
5. เลือกหนังสืออ่านได้เหมาะสมกับวาระ โอกาส และความต้องการ
6. มีนิสัยรักการอ่าน ตระหนักในความสำคัญ และประโยชน์ของการอ่านต่อการดำเนินชีวิต

พัฒนาทักษะการเขียน

1. สามารถนำถ้อยคำสำนวนภาษามาใช้ในงานเขียนประเภทต่าง ๆ ได้ถูกต้องเหมาะสม
2. มีความเข้าใจและทักษะในการเขียนบทร้อยกรองประเภทต่าง ๆ ได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์
3. สามารถเรียบเรียงการเขียนได้ตามลำดับของเรื่องได้ถูกต้อง
4. สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดมาเป็นภาษาเขียนได้อย่างสละสลวยสื่อสารได้เข้าใจ

พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ

การเรียนการสอนวรรณกรรมช่วยให้เด็กเกิดจินตนาการ เกิดความนึกคิดแตกแยกไปจากเดิมในแนวใหม่ กว้างไกล ซึ่งแต่ละคนจะแตกต่างกันไปตามพื้นฐานของความรู้และจิตใจ สิ่งแวดล้อม และสภาวะสังคมในปัจจุบัน จะเห็นได้จากกิจกรรมการพูดแสดงความคิดเห็น วิจารณ์เรื่องที่อ่าน พฤติกรรมตัวละคร

สื่อการเรียนการสอนที่เป็นแบบเรียนเชิงวรรณกรรม

หทัย ต้นหยง (2528 : คำนำ) กล่าวว่า ทรรศนะการเขียนหนังสือส่วนใหญ่มาจากนักวิชาการ ซึ่งมักจะผลิตผลงานออกมาเป็นภาษาวิชาการ อันสวนทางกับธรรมชาติทางการอ่านของผู้เรียน ทำให้หนังสือเรียนไม่น่าอ่าน อ่านไม่สนุก ในที่สุดหนังสือเรียนก็เป็นหนังสือเล่มสุดท้ายที่นักเรียนหยิบอ่านอยู่เสมอ การยึดหลักวิชาการเกินไปเป็นเครื่องกีดขวางกั้นการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้หนังสือบันเทิงหนังสือการ์ตูนขายดีกว่าหนังสือเรียนผลกระทบที่ตามมาก็คือ ประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตรและการสอนอ่อนตัวลง เพราะหนังสือไม่น่าอ่าน ทั้งนี้จะโทษตัวผู้เรียนก็ไม่ได้ผู้เรียนมีหน้าที่เขียนหนังสือ จึงควรหันกลับมามองผลงานของตนเอง และยอมรับความจริงว่า หนังสือเรียนที่ดีกลายเป็นหนังสือบันเทิงคดีไปแล้ว ปัจจุบันเรากล้าที่จะให้หนังสือเป็นหนังสือบันเทิงคดีได้แล้ว นั่นก็คือ การร่วมมือร่วมใจกันสร้าง

วรรณกรรมสำหรับเด็กในห้องเรียน เพราะวร รณกรรมนั้นมีคุณลักษณะที่เจริญรสเจริญใจให้กับมนุษย์ ถ้าเราสามารถปรุงแต่งให้หนังสือเรียนเป็นวรรณกรรมที่กอปรด้วย รส และอลังการ หนังสือเรียนก็จะกลายเป็นอาหารทางใจของนักเรียน ถ้าเป็นเช่นนั้นเด็กก็จะอ่านสนุกไหนเลยจะปฏิเสธหนังสือเรียน เหตุที่นักเรียนเบื่อหน่ายหนังสือเรียนทุกวันนี้เพราะหนังสือเรียนขาดคุณลักษณะทางวรรณกรรมก็เป็นได้ (หทัย ตันหยง . 2528 : คำนำ)

วรรณกรรมที่นำมาใช้ในหนังสือเรียน ส่วนใหญ่จะเป็นวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดี (Ficton) และสารคดี (Non – Fiction) เป็นวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นเช่น นิยาย นิทาน นำเข้าไปเป็นเนื้อหาของหนังสือเรียนนั้น ๆ นักการศึกษาปัจจุบันต่างยอมรับว่า การนำวรรณกรรมเข้ามาเป็นเนื้อหาหนังสือเรียนสอดคล้องกับหลักจิตวิทยาว่าการเสริมแรง (Reinforcement) ทำให้ผู้เรียนตื่นตัว สนใจบทเรียน และอ่านหนังสือเรียนด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน

บันเทิงคดีมีเนื้อหามุ่งเน้นลีลา ความงอกงาม ความไพเราะเพราะพริ้ง ของถ้อยคำภาษาและหัวใจสำคัญก็คือ ให้ความบันเทิงใจแก่ผู้อ่านทั้งในด้านความรื่นรมย์ และความสะเทือนอารมณ์ หนังสือที่นับว่าเป็นบันเทิงคดี ได้แก่ กวีนิพนธ์ ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง นิทาน นิยาย เรื่องสั้น บทเพลง บทละคร การ์ตูน หนังสือเรื่องราว (Comic) ต่าง ๆ

สารคดีมีเนื้อหาเป็นร้อยแก้ว ซึ่งนำเสนอด้านสาระความรู้ ความคิด เหตุการณ์ หนังสือที่นับว่าเป็นสารคดี ได้แก่ การเล่าเรื่อง การท่องเที่ยว ชีวะประวัติบุคคล เรื่องสั้น โบราณคดี ประวัติศาสตร์ ความเรียง จดหมาย อนุทิน บทสนทนา ปาฐกถา สุนทรพจน์ บทความ และข้อเขียนเชิงวิชาการในสาขาวิทยาการต่าง ๆ

การนำเสนอบันเทิงคดีและสารคดีเข้าสู่เนื้อหาของหนังสือเรียน อาจทำได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. สร้างหนังสือเรียนให้เป็นบันเทิงคดี สารคดีโดยตรง เช่น เป็นนิทาน นิยาย หนังสือวิธีการ หนังสือข้อมูล

2. นำวรรณกรรมที่อาจจะทั้งเรื่อง หรือตัดตอน เอามาเป็นเนื้อหา ซึ่งวรรณกรรมที่นำมานั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์ในการเรียนรู้ตามหลักสูตรการสอน

3. ในวรรณกรรมประสงค์กับรายย่อย ๆ เข้าไปประกอบในการเรียนการสอน เช่น ใช้นำเข้าสู่บทเรียน เร้าใจในบทเรียน ใช้เสริมบทเรียนให้มีพลังในการเรียนรู้

การจัดเนื้อหาทั้งบันเทิงคดีและสารคดีในหนังสือเรียน จะต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญโดยสรุปดังนี้

1. โครงเรื่อง (Plot)
   เค้าโครง – แก่นสาระ – พื้นเรื่อง – พฤติกรรม – ภาพพจน์
2. ต้นฉบับ (Manuscript)
   ชื่อเรื่อง – รูปแบบ – ความคิดรวบยอด – ข้อมูล – ถ้อยคำภาษา
3. คุณลักษณะสร้างสรรค์ (Creative Values)
   รูปเล่ม – สีสัน – เอกภาพ – สัมพันธภาพ – สารัตถภาพ – ดุลยภาพ – จรรยาบรรณ

(หทัย ตันหยง . 2528 : 203 – 204)

ขั้นตอนการผลิตแบบเรียนเชิงวรรณกรรม

แบบเรียนเชิงวรรณกรรม มีขั้นตอนและยึดหลักในการผลิตโดยพิจารณาหลักการตามหัวข้อดังนี้ (หทัย ตันหยง . 2532 : 68 – 69)

1. เป้าหมาย (Target)
2. วิเคราะห์ความคิดรวบยอดและจุดประสงค์จากหลักสูตรระดับเป้าหมาย
3. สร้างแผนการสอน แผนรวม - แผนระยะยาว - แผนรายคาบ
4. นำความคิดรวบยอดและจุดประสงค์มาสร้างเป็นแก่นสาระของเนื้อหาในแบบเรียนเชิงวรรณกรรม (Theme)
5. โครงร่างต้น (Plot I - Ideal)
6. โครงร่างต้นฉบับ (Plot II - Memuscript)
7. โครงร่างลำดับเรื่อง (Plot III - Setting)
8. โครงร่างหนังสือ (Plot IV - Book Design)
9. บรรณาธิการกิจ (Editing)
10. การทดลอง (Tryout)

ขั้นตอนการเขียนโครงร่างต้น (Plot I)

ในการเขียนโครงร่างต้นของหนังสือในขั้นแรก ประกอบด้วยขั้นตอนดำเนินการดังนี้ (หทัย ตันหยง. 2532 : 70)

1. เงาเรื่อง (Ideal Title)
2. แนวคิดโครงร่างจินตภาพ (Plotting)
3. แก่นเรื่อง (Theme) เป็นเรื่องราวและเห็นภาพพจน์สั้น ๆ
4. ตัวแสดงพฤติกรรม (Character) แสดงออกให้เห็นภาพพจน์ของเรื่องราวสั้น ๆ ให้เห็น
5. ฉาก (Atmosphere) ประกอบขึ้นหลาย ๆ ฉาก มีสีสัน ให้ความรู้สึกคล้อยตาม ไม่เห็นด้วยสอดคล้อง
6. ภาพพจน์ (Figure of Speech) มองเห็นสะท้อนในด้านความรู้สึก คล้อยตาม ไม่เห็นด้วยสอดคล้อง

ขั้นตอนการเขียนโครงร่างต้นฉบับ (Manuscript)

การเขียนโครงร่างต้นฉบับของแบบเรียนเชิงวรรณกรรม มีขั้นตอนการนำเสนอการดังนี้ (หทัย ตันหยง . 2532 : 70)

1. ชื่อเรื่องและเรื่องราวที่เขียน (Title)
2. การกำหนดแกนพื้นฐานและรูปแบบของวรรณกรรม (Genre' and Format) มีทั้งรูปแบบหนังสือร้อยแก้ว ร้อยกรอง ขนาดของหนังสือ เนื้อหาสอดคล้องกับวิชาใดที่เรียน
3. เนื้อหาสาระ (Story Content) เป็นประเภทร้อยแก้ว ร้อยกรอง ความเรียง
4. มโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดเดียว(Single Concept) มีเนื้อความที่มุ่งเน้นที่ความคิดรวบยอดเพียงความคิดรวบยอดเดียว

5. ข้อมูลหลักฐาน (Fact) มีการให้ข้อมูลที่เกิดจากการบันทึกเหตุการณ์ ทั่ว ๆ ไป ตัวเลข บุคลิกลักษณะของตัวละครที่จัดใส่ลงไป

6. ถ้อยคำภาษา (Wording) ขยายจากคำศัพท์เป็นบทละคร สนทนาระหว่างบุคคลต่อบุคคลของตัวละครในเรื่องนั้น ๆ

ขั้นตอนการเขียนลำดับเรื่อง (Setting)

การเขียนโครงร่างลำดับเรื่องจะดำเนินเป็นขั้นตอนในแต่ละฉากติดต่อกันไปอย่างต่อเนื่องซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้ (หทัย ตันหยง . 2532 : 7)

โครงร่างลำดับเรื่อง (Setting)

(1) วิธีเริ่มเรื่อง (Leading Set) ——→ ฉากที่ 1 (Set I)

(2) วิธีดำเนินเนื้อเรื่อง(Content Approach)
- ฉากที่ 2 (Set II)
- ฉากที่ 3 (Set III)
- ฉากที่ 4 (Set IV)
- ฉากที่ 5 (Set V)
- ฉากที่ 6 (Set VI)

(3) วิธีการจบของเรื่อง (Ending Set) ——→ ฉากสุดท้าย (Set VII)

ขั้นตอนการเขียนโครงร่างหนังสือ

โครงร่างของแบบเรียนเชิงวรรณกรรม เป็นหนังสือที่มีขนาด 8 หน้ายกโดยมีส่วนประกอบกันเป็นรูปเล่มดังนี้ (หทัย ตันหยง . 2532 : 71)

1. ส่วนปก ประกอบด้วย ชื่อเรื่องหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ชนิดของหนังสือเรียน

2. คำนำ ประกอบด้วย การเขียนที่บอกแนวคิด หลักการ ความเป็นมา จุดประสงค์ / เป้าหมาย และประกาศคุณูปการ

3. เนื้อหา ประกอบด้วย พฤติกรรมที่แสดงออกมาจากตัวละครภายในเรื่องที่มีความคิดรวบยอดเดียวในเนื้อหา

4. ส่วนเสริม ประกอบด้วย วิธีใช้ ข้อแนะนำ ข้อเสนอแนะ กิจกรรมและประวัติผู้แต่ง

บรรณาธิการกิจ

บรรณาธิการกิจของแบบเรียนเชิงวรรณกรรม ประกอบด้วยขั้นตอนตามลำดับขั้นดังนี้

1. ตรวจสอบ - โครงสร้าง
2. ตรวจสอบ - การใช้ภาษา
3. ตรวจสอบ - ประเมินจุดประสงค์
4. ปรับปรุงครั้งที่ 1
5. ทดสอบคุณภาพ (Tryout)
6. ปรับปรุงครั้งที่ 2
7. นำไปใช้
8. ปรับปรุงครั้งที่ 3 (และมีการปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา)

ประโยชน์ของแบบเรียนเชิงวรรณกรรม

ประโยชน์ของแบบเรียนเชิงวรรณกรรมมีดังนี้ (หทัย ตันหยง . 2532 : 72)

1. ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านจุดประสงค์ได้แน่นอนยิ่งขึ้น
2. จี้จิตสำนึกการเรียนรู้โดยตรงในแต่ละความคิดรวบยอด
3. สื่อเชิงวิเคราะห์การเรียนความคิดรวบยอดย่อย
4. ช่วยเสริมนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อสนองการเรียนรู้แห่งปวงชนครอบคลุมการใช้ประโยชน์ได้ทุกกรณี
6. ช่วยควบคุมเชื่อมโยงระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละบุคคล
7. เชื่อมโยงการเรียนรู้ให้เป็นเอกภาพ
8. เกิดความรู้สึกร่วมระหว่างบุคคล
9. เกิดศูนย์รวมความสนใจในการเรียนรู้
10. เกิดบรรยากาศการเรียนที่สนุกสนานจากสื่อเชิงวรรณกรรม

การใช้สื่อแบบเรียนเชิงวรรณกรรม ใช้ได้ใน 2 ลักษณะด้วยกันดังนี้

การใช้สื่อแบบเรียนเชิงวรรณกรรม ใช้ได้ใน 2 ลักษณะด้วยกันดังนี้ (หทัย ตันหยง . 2532 : 73)

1. สื่อหลัก เป็นของวิธีสอน ได้แก่
   - 1.1 เร้าใจเข้าสู่บรรยากาศการเรียน
   - 1.2 นำเข้าสู่บทเรียนปกติ / เสริม
   - 1.3 การนำเข้าสู่กิจกรรม
   - 1.4 การประเมินผลการเรียน
2. สื่อเสริม เป็นส่วนประกอบปรุงแต่งการสอน ได้แก่
   - 2.1 เร้าใจเข้าสู่บทเรียน
   - 2.2 เสริมพัฒนาการเรียนรู้
   - 2.3 เสริมพัฒนาการทางการอ่าน
   - 2.4 นำไปสู่กิจกรรมเสริมหลักสูตร

ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการสร้างแบบเรียนเชิงวรรณกรรม

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมเด็กจะต้องศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ให้สอดคล้องกับวัยและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ดังนี้ (รัถพร ซังธาดา. 2531 : 60 –63)

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเปียเจท์ (Piaget)

เปียเจท์ (Piaget) ได้แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญา และความคิดของเด็กเป็น 4 ขั้น คือ

1. ขั้นวัยทารก (อายุตั้งแต่แรกเกิด – 2 ขวบ) ขั้นรับรู้ – ตอบสนอง (Sensori – Motor Stage) พัฒนาการทางสติปัญญาและความคิดของเด็กในวัยนี้เป็นระยะที่เด็กเรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การตอบสนอง เป็นการพัฒนาการที่เกิดต่อเนื่องจากพัฒนาการทางกาย

2. ขั้นก่อนปฏิบัติการหรือขั้นเตรียมสำหรับความคิดที่มีเหตุผล (The Preoperation Stage) อายุ 2 – 7 ปี เด็กในวัยนี้เริ่มมีความสามารถที่จะเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของสสาร (Conservation) และเริ่มมองของมากกว่าสิ่งหนึ่งสิ่งได้ในเวลาเดียวกัน (Decentration) และยังไม่สามารถใช้สติปัญญาแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่

3. ขั้นการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงรูปธรรม (Concrete operational Stage) อายุ 7 – 11 ปี เด็กระยะนี้สามารถคิดอย่างมีเหตุผล แต่กระบวนการคิดและการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหายังต้องอาศัยสิ่งที่เป็นรูปธรรม ลักษณะเด่นของเด็กวัยนี้ คือ สามารถในการคิดย้อนกลับไปมาได้ (Revesibility) เริ่มมีความคิดยืดหยุ่น มองอะไรได้หลายแง่หลายมุม (Decentration) มีความสามารถในการจัดเรียงลำดับ และยังสามารถคิดในเชิงอุปมาน (Deductive) ได้

4. ขั้นการคิดอย่างมีเหตุผลเชิงนามธรรม (Formal operational Stage) อายุ 11 – 15 ปี เด็กในขั้นนี้มีพัฒนาการด้านความคิด ความเข้าใจ ถึงระดับสูงสุด เด็กสามารถคิดหาเหตุผลนอกเหนือไปจากสิ่งแวดล้อมที่ประสบอยู่ มีความพอใจที่คิดถึงสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ มีลักษณะการคิดแบบตั้งสมมติฐาน (Hypothetical Deductive) สามารถแก้ปัญหาอย่างมีระบบสนใจในการสร้างทฤษฎีและกฎเกณฑ์ และชอบสร้างจินตนาการ และสามารถสะท้อนภาพของตัวเองออกมาได้

การสอนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม

การสอนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรมในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ยึดขั้นตอนการสอนของ หทัย ดันหยง (2532 : 1 - 16) มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 เริ่มเข้าสู่บทเรียน ครูนำเสนอเรื่องจากแบบเรียนเชิงวรรณกรรม ที่ผู้วิจัยแต่งขึ้นโดยให้นักเรียนอ่านเรื่อง

ขั้นที่ 2 นักเรียนทบทวนเรื่องที่อ่าน โดยการสนทนา ซักถาม เล่าเรื่อง หรือเรียงลำดับเหตุการณ์

ขั้นที่ 3 นักเรียนวิเคราะห์เรื่องที่อ่าน

ขั้นที่ 4 นักเรียนเขียนเรื่องที่เป็นเรื่องของตนเองเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน

ขั้นที่ 5 นักเรียนทำกิจกรรมเสริมทักษะ นักเรียนเขียนแผนภูมิลำดับเหตุการณ์เพื่อเป็นการทบทวน และทำแบบฝึกหัดท้ายเล่ม การประเมินผลโดยการสังเกตพฤติกรรมการทำงานและการร่วมกิจกรรมกลุ่มของผู้เรียน

สื่อการเรียนการสอนที่เป็นบทเรียนสำเร็จรูป

ความหมายของบทเรียนสำเร็จรูป มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมายของบทเรียนสำเร็จรูป

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2516 : 118) ได้สรุปความหมายของบทเรียนสำเร็จรูปไว้ว่า เป็นวิธีสอนที่เสนอบทเรียนให้นักเรียนเรียนรู้เป็นขั้นและเปิดโอกาสได้แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบ พร้อมกับบอกให้นักเรียนทราบว่าปฏิกิริยาโต้ตอบนั้นถูกหรือผิด ทั้งยังเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เร็วหรือช้านั้นขึ้นอยู่กับความสามารถ ความสนใจ และพื้นฐานของนักเรียนเกี่ยวกับวิชาที่กำลังเรียนอยู่

วีณา วโรดมะวิชญ์ (2521 : 45 - 46) กล่าวว่า เป็นบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองโดยช้าหรือเร็วตามความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลแต่จะถึงจุดหมายเดียวกัน คือเกิดการเรียนรู้

สุทิน เนียมพลับ (2525 : 229) บทเรียนสำเร็จรูปมีลักษณะเป็นหนังสือหรือสิ่งตีพิมพ์ที่จัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยจัดเตรียมทุกอย่างในการเรียนการสอนไว้อย่างครบครัน

ยุพิน พิพิธกุล (2530 : 107) ได้ให้ความหมายของบทเรียนสำเร็จรูปไว้ว่าบทเรียนสำเร็จรูปเป็นบทเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองและก้าวขึ้นไปตามความสามารถของตนเอง เนื้อหาจะถูกแบ่งออกเป็นส่วยย่อย ๆ จากง่ายไปสู่ยาก กรอบที่เขียนต่อเนื่องกันนั้นจะต้องคำนึงถึงวิธีการสอนที่จะให้นักเรียนได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง แต่ละกรอบจะมีคำถามและเฉลยไว้ เมื่อจบบทเรียนแล้วนักเรียนจะได้รับความรู้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

วัลลภา อารีรัตน์ (2532 : 92) บทเรียนโปรแกรม เป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนการสอนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง บทเรียนโปรแกรมเป็นการแตกแยกย่อยของเนื้อหาวิชาออกเป็นส่วนย่อย ๆ แล้วนำมาเรียงลำดับกัน เนื้อหาที่แยกเป็นหน่วยย่อย ๆ นั้นเรียกว่า กรอบ (Frame) เนื้อหาแต่ละกรอบจะมีการตั้งคำถามให้ผู้เรียนได้ตอบและผู้เรียนจะได้ทราบผลทันทีว่าที่ทำไปนั้นถูกหรือผิด ก่อนที่จะเรียนในกรอบต่อไปและก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ ไปจนจบบทเรียน หลังจากนั้นจะมีการวัดผลขั้นสุดท้ายอีกครั้งหนึ่ง

บันลือ พฤกษะวัน (2534 : 120) กล่าวว่าบทเรียนสำเร็จรูปเป็นบทเรียนที่จัดทำสำเร็จวางไว้เป็นขั้น ๆ สำหรับผู้เรียนปฏิบัติตามคำสั่งที่กำหนดไว้ในแต่ละตอนจัดเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถเรียนไปตามความสามารถของตนเอง การจัดทำจะต้องสร้างด้วยความละเอียดรอบคอบ โดยอาศัยพื้นฐานการค้นคว้าวิจัยในด้านสรีรวิทยา จิตวิทยา สังคมวิทยา และสภาพแวดล้อมของกลุ่มเด็กที่จะเรียน บทเรียนจะต้องจัดทำตามลำดับ ส่วนที่เรียนก่อนจะเป็นพื้นฐานในการเรียนขั้นต่อไป

บทเรียนสำเร็จรูปเป็นบทเรียนที่สร้างขึ้นโดยกำหนดเนื้อหาและวิธีการซึ่งผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ จากเนื้อหาที่ง่ายไปหาเนื้อหาที่ยาก ทั้งนี้ผู้เรียนจะเรียนได้เร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคล

หลักการของบทเรียนสำเร็จรูป

สุนันท์ สังข์อ่อน (2526 : 120) ได้กำหนดหลักการของบทเรียนสำเร็จรูปไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. แบ่งเนื้อหาเป็นข้อย่อย (Small Step) ในการแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยหรือข้อย่อย ๆ นี้ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน

2. เป็นบทเรียนที่มุ่งให้นักเรียนเรียนด้วยตนเอง (Self – Pacing)

3. ผู้เรียนร่วมกิจกรรมมากที่สุด (Active Participation) โดยในแต่ละกรอบจะใช้หลักของความสัมพันธ์ของสิ่งเร้าและการตอบสนองผู้เรียนจะต้องตอบคำถามในแต่ละกรอบ ผู้เรียนจึงมีส่วนร่วมกิจกรรมมากที่สุด

4. มีข้อมูลย้อนกลับ หรือประเมินผลตนเองได้ทันที (Immediate Feedback) คำตอบที่นักเรียนสามารถตรวจดูว่าถูกต้องหรือไม่นั้น ทำให้นักเรียนเกิดแรงเสริมในทางบวก (Positive Reinforcement) ในการเรียนรู้กรอบต่อไป

5. การทดลองหาประสิทธิภาพของบทเรียน (Testing) บทเรียนสำเร็จรูปเมื่อสร้างเสร็จแล้วจะมีประสิทธิภาพของบทเรียนอย่างมีระบบ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าบทเรียนช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด

ลักษณะสำคัญของบทเรียนสำเร็จรูป

ได้มีผู้กล่าวถึงลักษณะของบทเรียนสำเร็จรูปไว้หลายท่านด้วยกัน เช่น ทรอส์ (Traw. 1963 : 93) ; ไพโรจน์ เบาใจ (2520 : 1 – 2) ; และประยงค์ นาโค (2527 : 20 – 21) เป็นต้น ซึ่งพอจะสรุปลักษณะที่สำคัญของบทเรียนสำเร็จรูปได้ดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาวิชาถูกแบ่งออกเป็นขั้นย่อยๆ ซึ่งเรียกว่า "กรอบ" (Frame) และกรอบเหล่านี้จะเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก โดยมีขนาดแตกต่างกันตั้งแต่ประโยคหนึ่ง จนถึงข้อความเป็นตอน ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนไปทีละน้อย ๆ จากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่ความรู้ใหม่เป็นการเร้าความสนใจของนักเรียนไปในตัว

2. ภายในแต่ละกรอบจะต้องให้นักเรียนมีการตอบสนอง (Response) เช่น ตอบคำถามหรือเติมข้อความลงในช่องว่าง ทำให้นักเรียนแต่ละคนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของบทเรียน

3. นักเรียนได้รับการเสริมแรงย้อนกลับทันที (Immediate Feed-back Reinforcement) คือจะได้ทราบคำตอบที่ถูกต้องทันที ซึ่งทำให้นักเรียนทราบว่าคำตอบของตนถูกหรือผิด และสามารถแก้ไขความเข้าใจผิดของตนได้ทันที

4. การจัดเรียงลำดับหน่วยย่อย ๆ ของบทเรียนต้องต่อเนื่องกันไปตามลำดับจากง่ายไปหายาก การนำเสนอเนื้อหาในแต่ละกรอบควรลำดับขั้นของเรื่องให้ชัดเจนเพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ และทำให้ผู้เรียนตอบสนองเรื่องนั้นได้โดยตรง

5. ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามคำถามแต่ละกรอบไปตามวิธีที่กำหนดให้

6. ผู้เรียนค่อย ๆ เรียนเพิ่มเติมขึ้นเรื่อย ๆ ทีละขั้น

7. ผู้เรียนมีโอกาสเรียนด้วยตนเองโดยไม่จำกัดเวลา การใช้เวลาศึกษาบทเรียนนั้นขึ้นอยู่กับสติปัญญาและความสามารถของนักเรียนแต่ละคน

8. บทเรียนสำเร็จรูปได้ตั้งจุดมุ่งหมายเฉพาะไว้แล้ว มีผลทำให้สามารถวัดได้ว่าบทเรียนนั้น ๆ ได้บรรลุเป้าหมายหรือไม่

9. บทเรียนสำเร็จรูปยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง กล่าวคือต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นเกณฑ์ดังนั้นจึงต้องนำเอาบทเรียนที่เขียนขึ้นไปทดลองใช้กับผู้ที่สามารถใช้บทเรียนนั้นได้ เพื่อแก้ไขจุดบกพร่อง และปรับปรุงให้สมบูรณ์ขึ้น ก่อนที่จะนำไปใช้จริง

บทเรียนสำเร็จรูป มีลักษณะที่สำคัญ 3 ลักษณะ คือ วิธีจัดลำดับเนื้อหา วิธีการใช้ และประโยชน์ ซึ่งพอสรุปได้ ดังนี้

1. วิธีจัดลำดับเนื้อหา มีวิธีการจัดดังนี้

1.1 เนื้อหาแบ่งออกเป็นหน่วยย่อย ๆ

1.2 จัดลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายาก

1.3 เนื้อหาและคำอธิบายดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

1.4 เนื้อหาประกอบด้วยลำดับขั้นของหน่วยการสอนที่มีความหมาย เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายเฉพาะ

1.5 กรอบต่าง ๆ จะต้องเรียงลำดับจากขั้นหนึ่งไปยังอีกขั้นหนึ่ง จนถึงจุดมุ่งหมายที่ต้องการและมีลักษณะต่อเนื่องกัน

2. วิธีการใช้มีลักษณะดังนี้ คือ

2.1 ผู้เรียนมีโอกาสกระทำขณะที่เรียน

2.2 การเรียนเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องกัน

2.3 ผู้เรียนสนองตอบสิ่งที่เรียนโดยการเติมคำตอบลงในช่องว่างหรือเลือกคำตอบที่ถูกต้อง

2.4 ผู้เรียนจะก้าวจากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่ความรู้ใหม่ที่โปรแกรมเตรียมไว้ให้

2.5 ผู้เรียนจะทราบทันทีว่าผลการตอบสนองของตนนั้น ถูกหรือผิด

3. ประโยชน์ บทเรียนสำเร็จรูปมีประโยชน์ ดังนี้

3.1 ผู้เรียนได้ทราบผลการเรียนของตนเองเป็นระยะที่เป็นตอนหรือข้อความที่สั้น ๆ

3.2 ผู้ได้รับความพอใจในความสำเร็จในบทเรียนเป็นระยะสั้น ๆ

3.3 บทเรียนโปรแกรมเป็นบทเรียนที่ใช้ส่งเสริม หรือสนับสนุนให้นักเรียนใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.4 บทเรียนสำเร็จรูปให้โอกาสนักเรียน เรียนไปอย่างรวดเร็วหรือช้าตามความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน

ส่วนประกอบที่สำคัญของบทเรียนสำเร็จรูป

ปรีดีป์ ฉิมแจ่ม (2518 : 1 – 2) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบที่สำคัญ 3 ประการของบทเรียนสำเร็จรูปไว้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) หมายถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์สำหรับพฤติกรรมของนักเรียน หลังจากนักเรียนได้เรียนเนื้อหาวิชาจบแล้วว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพียงใด

2. เนื้อหาวิชา ถูกแบ่งออกเป็นแต่ละสังกัป ซึ่งเรียกว่า บท แต่ละบทจะถูกแบ่งออกเป็นขั้นเล็ก ๆ ตามลำดับ เรียกว่า กรอบ (Frame) แต่ละกรอบจะมีคำอธิบายเนื้อหาตัวอย่างและมีคำถามให้นักเรียนตอบ เมื่อนักเรียนตอบเสร็จแล้วก็ตรวจคำตอบได้จากเฉลยที่อยู่นอกกรอบนั้น อาจจะเป็นกรอบถัดไปหรือหน้ากรอบถัดไปก็ได้ ถ้านักเรียนตอบถูกก็ศึกษากรอบต่อไป แต่ถ้าตอบผิดก็ให้กลับไปศึกษากรอบที่แล้ว ๆ มาอีกครั้ง ตามคำสั่งที่ปรากฏในบทเรียนแล้วค่อยตอบใหม่

3. แบบทดสอบท้ายบท เป็นแบบทดสอบที่ใช้สอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ว่า เมื่อนักเรียนได้เรียนเนื้อหาวิชาในแต่ละบทแล้ว นักเรียนทีมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชานั้นมากน้อยเพียงใด นักเรียน

ได้บรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมหรือไม่

ลักษณะของกรอบที่ดี

หรรษา นิลวิเชียร และคนอื่น ๆ (2524 : 23) ได้กล่าวถึงลักษณะของกรอบที่ดีดังนี้

1. ต้องให้ตอบบ่อย ๆ
2. มีการแนะแนวทางให้อย่างถูกทาง
3. คำตอบที่จะให้ผู้เรียนเติมต้องมีความเชื่อมโยง เหมาะสมกับเนื้อหาและช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น
4. เป็นลำดับขั้นที่เล็กมาก เรียงต่อกันไปอย่างระมัดระวัง
5. มีการซ้ำเนื้อหาอยู่บ่อย ๆ
6. กรอบแต่ละกรอบต้องให้ความรู้ในเนื้อหาวิชาเป็นอย่างดี
7. ไม่เขียนบรรยายจนยาวเกินไปนัก
8. ไม่แนะแนวทางมากเกินไป
9. ไม่คาดหวังว่าจะให้ความรู้มากแก่ผู้เรียนในแต่ละกรอบ
10. ไม่เสนอความรู้สองอย่างในหนึ่งกรอบ

หลักจิตวิทยาที่นำมาใช้กับบทเรียนสำเร็จรูป

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ของสกินเนอร์ (Skinner) (สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ . 2522 : 51) ได้เสนอทฤษฎี ดังนี้

1.1 เงื่อนไขของการตอบสนอง (Operant Conditioning) พฤติกรรมส่วนมากของมนุษย์ประกอบด้วยการตอบสนองที่ส่งหรือแสดงออกมา (Emitted Responses) การตอบสนองเหล่านี้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมซึ่งจะมีการแสดงออกมาเรื่อย ๆ ซึ่งจะเกิดกี่ครั้งหรือบ่อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับอัตราการตอบสนอง หรืออัตราการแสดงออกของพฤติกรรม (Operant Rate) การเรียนรู้จะเป็นตัวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของอัตราการตอบสนองนั้น และการเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นได้ เพราะการเสริมกำลัง (Reinforcement) หรือการไม่เสริมกำลัง (Non – Reinforcement)

1.2 การเสริมกำลัง (Rein Forcement) เป็นการให้สิ่งเร้าแก่ผู้เรียนซึ่งอาจทำให้อัตราการตอบสนองของผู้เรียนเปลี่ยนไป

1.3 การเสริมกำลังทันทีทันใด (Immediate Reinforcement) สิ่งเร้าที่เป็นตัวเสริมกำลังจะต้องเกิดทันทีหลังจากมีการตอบสนองหรือเมื่อได้คำตอบถ้าไม่เช่นนั้นผู้เรียนอาจมีการตอบสนองอีกอย่างหนึ่งที่เราไม่ต้องการ

1.4 สิ่งเร้าซึ่งมีเงื่อนไขพิเศษโดยเฉพาะ (Discriminated Stimulus) มีบางครั้งที่เราต้องการให้ผู้เรียนสนองตอบหรือให้คำตอบอย่างหนึ่งในเวลาหนึ่งแต่เราไม่ต้องการการตอบสนองเช่นนั้นอีก ในอีกเวลาหนึ่ง ซึ่งเราอาจจะให้สิ่งเร้าเฉพาะสำหรับการตอบสนองที่เราต้องการนั้น ๆ

1.5 การยุติการตอบสนอง (Extinction) ถ้าการตอบสนองนั้นมีการเสริมกำลังแล้ว และมีการตอบสนองในอัตราสูง เราอาจจะลดอัตราการตอบสนองให้ลงอยู่ในระดับเดิมของมันได้ โดยไม่มีการเสริมกำลังของการตอบสนองนั้น การตอบสนองก็ลดความถี่ลงเรื่อย ๆ จนกระทั่งถือว่ามันไม่สำคัญหรือไม่ทำให้เกิดการเรียนรู้

1.6 การดัดรูปพฤติกรรม (Shap) พฤติกรรมการเรียนรู้บางอย่างซับซ้อนมากมักจะประกอบด้วยขั้นต่าง ๆ ต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ แต่ละขั้นจะไม่เกิดขึ้นมาเดี่ยว ๆ วิธีการที่สำคัญเกี่ยวกับการตอบสนองเป็นขั้น ๆ ก็คือ รู้ว่าขั้นสุดท้ายเป็นอะไรแล้วมีการเสริมกำลังแต่ละขั้นไปเรื่อย ๆ โดยเริ่มจากขั้นแรก และการเสริมกำลังในขั้นสุดท้ายจะบรรลุผลได้ก็เป็นเพราะการทำมาเป็นขั้น ๆ นั่นเอง

การเสริมแรง (Reinforcement) หมายถึง การให้ตัวเสริมแรง มี 2 ประเภท คือ

1. การเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcement) คือ การเสริมแรงที่เกิดขึ้นจากการได้รับตัวเสริมแรงทางบวก ทำให้เกิดความพอใจ และช่วยให้เกิดการตอบสนองเพิ่มขึ้น

2. การเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) คือการเสริมแรงที่เกิดขึ้นจากการเอาตัวเสริมแรงทางลบออกไป การเสริมแรงทางลบเป็นสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดความไม่พอใจ

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) (ศิริโสภาคย์ บูรพาเดชะ. 2529 : 178-180)

2.1 กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) ถ้าร่างกายของคนเราพร้อมที่จะทำอะไรแล้วได้ลงมือกระทำจะทำให้เกิดความพึงพอใจตามมา ในทางตรงกันข้าม ถ้าร่างกายพร้อมที่จะกระทำ แล้วถูกขัดขวางไม่ให้กระทำ ทำให้เกิดความรำคาญหรือไม่สบายใจสำหรับร่างกายที่ไม่พร้อมจะกระทำ แต่ต้องทำอะไรลงไปก็ย่อมจะเกิดความไม่สบายใจ

2.2 กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) กฎนี้กล่าวว่าถ้าพฤติกรรมใด ๆ ได้ทำซ้ำ ๆ ก็จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองทวีมากขึ้น ในทางตรงกันข้าม พฤติกรรมใดที่ร่างกายไม่ค่อยมีโอกาสได้ทำก็จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองลดลง

2.3 กฎแห่งผล (Law of Effect) กฎนี้กล่าวว่า เมื่อใดที่การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองมีสภาพการณ์ที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ ความเข้มของการเชื่อมโยงจะเพิ่มพูนแน่นแฟ้นขึ้น ถ้าการเชื่อมโยงที่สภาพการณ์ที่ทำให้เกิดความรำคาญใจ ไม่พึงพอใจ ความเข้มของการเชื่อมโยงคลายความแน่นแฟ้นลง

ชม ภูมิภาค (2521 : 12 – 66) ได้กล่าวถึงหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ที่นำมาใช้ในบทเรียนสำเร็จรูปมีดังต่อไปนี้คือ

1. ความเกิดขึ้นพร้อมหรือใกล้เคียงกันของสิ่งเร้ากับการตอบสนอง หรือที่เรียกว่า Contiquity ซึ่งเป็นหลักทฤษฎีการเรียนรู้ของ กัทรี (Guthrie) โดยเสนอสิ่งเร้าเป็นกรอบเล็ก ๆ แล้วนักเรียนทำการตอบสนองทันที

2. การเสริมแรง (Reinforcement) ทั้งนี้เพราะว่าเมื่อกระทำแล้วรู้ผลทันทีว่าถูกหรือผิดอย่างไร ซึ่งเป็นไปตามหลัก เรนฟอสเมนท์ เธียวลี่ (Reinforcement Theory) ของ ฮัลล์ (Hull)

3. การตอบสนอง ผู้เรียนต้องทำการตอบสนองมาก ซึ่งเป็นไปตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้ของ สกินเนอร์ (Skinner) คือ โอเปอร์เร้นท์ คอนดิชั่นนิ่ง (Operant Conditioning) นักเรียนมีชุดการตอบสนองมากเท่ากับจำนวนกรอบ และการเรียนในเรื่องนั้น ๆ ในบทเรียนหนึ่ง ๆ มีหลายสิบหรือเป็นร้อยกรอบ

4. การดำเนินการสร้างกรอบสำหรับเรียนนั้น กรอบแรก ๆ เขามักจะมีเครื่องชี้นำให้ทำผิดได้น้อย ส่วนมากจะทำถูก ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในตนเอง เป็นการสร้างแรงจูงใจอย่างหนึ่ง แล้วเขาจะค่อย ๆ ลดเครื่องชี้นำลงไปเรื่อย ๆ จนไม่มี

5. เป็นการประเมินผลการเรียนของตนเองไปด้วยทำให้รู้ความก้าวหน้าของการเรียนของตนเองเป็นการสร้างแรงจูงใจอย่างหนึ่ง

6. เป็นการยอมให้ผู้เรียนเรียนได้ตามจังหวะของตนเอง จะช้าเร็วได้ตามความสามารถของแต่

ละบุคคล เป็นการนำเอาความแตกต่างของบุคคลเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน

7. เป็นการเรียนด้วยการกระทำ (Action Learning) ทำให้เข้าใจได้ดี และมีความคงทนในการจำดี

8. เป็นการช่วยส่งเสริมให้คนรู้จักการเรียนด้วยตนเอง อันเป็นกิจกรรมปกติในชีวิตการเรียนของมนุษย์นอกสถานศึกษา

9. การเรียนจะกระทำเมื่อคนต้องการที่จะเรียน เมื่อเรียนไปถึงกรอบใดจะหยุดก็ได้ พร้อมและสะดวกมาเรียนต่อเมื่อใดก็ได้

10. เป็นเหมือนรุ่นพี่ผู้สอนประจำตัว (Tutor) ดีกว่าการเรียนเป็นกลุ่มใหญ่เสียอีก

ประเภทของบทเรียนสำเร็จรูป

ยุพิน พิพิธกุล (2530 : 108 – 117) ได้แบ่งบทเรียนสำเร็จรูป แบ่งออกตามแผนผัง คือ

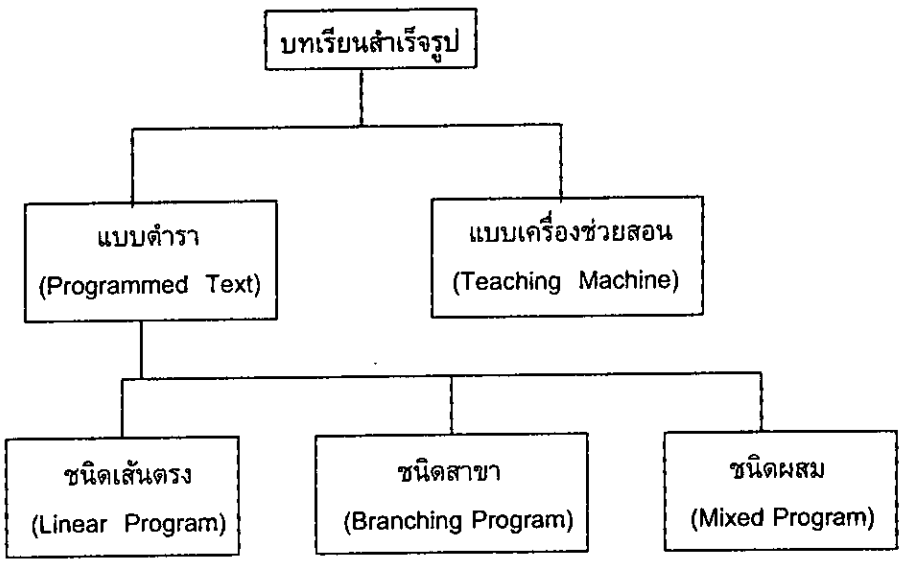

ประเภท Straight Forward Linear Program

ประเภท Complex Linear Program

ประเภท Upside Down Linear Program

ภาพประกอบ 3 แสดงประเภทของบทเรียนสำเร็จรูป

รูปแบบของบทเรียนสำเร็จรูป

ในที่นี้จะขอนำมากล่าวเฉพาะบทเรียนสำเร็จรูปแบบตำราเท่านั้น บทเรียนสำเร็จรูปแบบตำรา (Programmed Text) มักเป็นรูปเล่มคล้ายตำรา นักเรียนสามารถเรียนด้วยตนเอง แบ่งเป็น 3 ชนิด คือ

1. บทเรียนสำเร็จรูปชนิดเส้นตรง (Linear Program) บทเรียนแบบนี้จะจัดเรียงจากหน่วยย่อยที่ง่ายไปหายาก ผู้เรียนจะต้องเริ่มจากหน่วยแรกจนถึงหน่วยสุดท้ายของบทเรียน จะข้ามหน่วยหนึ่งหน่วยใดไม่ได้ บทเรียนชนิดเส้นตรงนี้ ยังแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1.1 ประเภท Straight Forward Linear Program คือ บทเรียนสำเร็จรูปที่มีการเรียงข้อตามลำดับ ผู้เรียนทุกคนจะต้องดำเนินการเรียนโดยผ่านทีละขั้น ๆ ที่ประกอบด้วยเฟรมต่าง ๆ เรียงลำดับ

กันตามเนื้อหา โดยจำนวนเฟรมนี้เรียงกันไปเป็นเส้นตรงตามแนวเดียวกัน นักเรียนจะต้องเป็นผู้ที่ตอบคำถามในแต่ละเฟรมด้วยตนเอง ต่อจากนั้นมาตรวจดูว่าที่ตอบไปนั้นถูกหรือผิด ก่อนที่ทำในเฟรมถัดไป การตอบคำถามของผู้เรียนนั้น อาจใช้เขียนข้อความสั้น ๆ หรือเขียนประโยคก็ได้ตามแต่บทเรียนจะสั่งให้ทำบางทีอาจเป็นแบบอื่น ๆ เช่น ให้เลือกตอบ โดยจะมีคำถามและคำตอบหลาย ๆ ข้อ

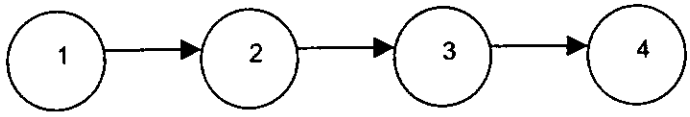

ภาพประกอบ 4 แสดงแบบแผนของบทเรียนสำเร็จรูปประเภท Straight Forward Linear Program

1.2 ประเภท Complex Linear Program การเขียนบทเรียนแบบนี้จะแบ่งหน้ากระดาษออกเป็น 3 – 4 ส่วน ข้อที่ 1 จะอยู่ส่วนบนของหน้า 1 คำตอบของข้อ 1 จะอยู่ส่วนบนของหน้า 2 ข้อ 2 จะอยู่ส่วนบทของหน้า 2 คำตอบของข้อ 2 จะอยู่ส่วนบนของหน้า 3 เรียงลำดับถึงหน้าสุดท้าย แล้วจึงวนมาหน้าแรก แบบแผนของบทเรียนสำเร็จรูปชนิดนี้มีดังนี้คือ

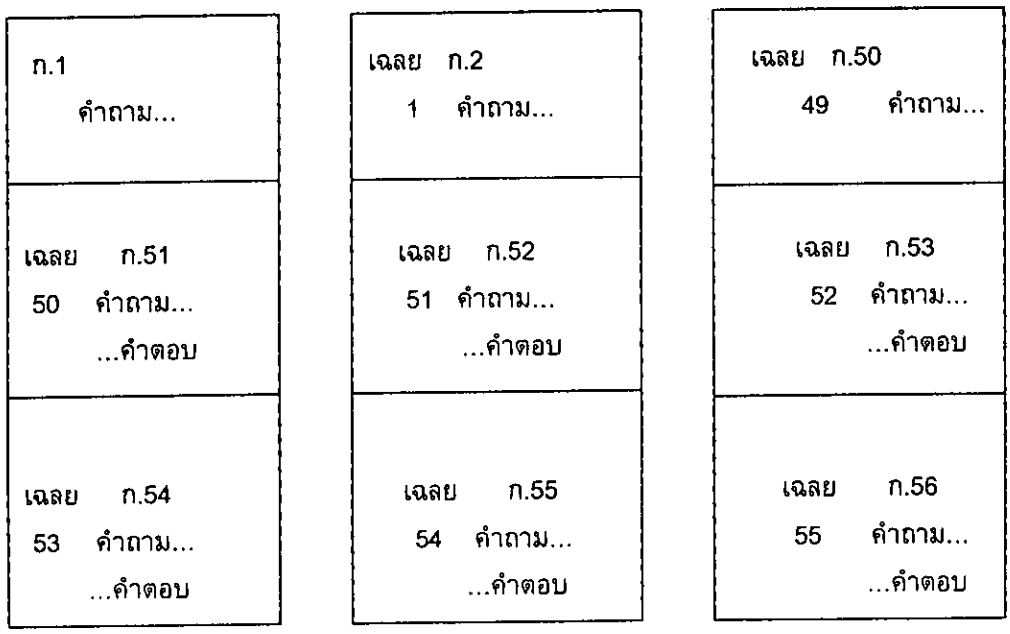

ภาพประกอบ 5 แสดงแบบแผนของบทเรียนสำเร็จรูปประเภท Complex Linear Program

การเขียนบทเรียนสำเร็จรูปชนิดนี้ เหมือนประเภท Straight Forward Linear Program ทุกประการเพียงแต่ว่าการเฉลยคำตอบจะอยู่คนละหน้ากับคำถาม

1.3 ประเภท Upside Down Linear Program แบบนี้คล้ายกับแบบ Straight Forward Linear Program คือ เขียนกรอบเรียงลงมา เมื่อเรียงลำดับเต็มหน้า 1 แล้วก็ข้ามไปหน้า 3 หน้า 5... ต่อไปจนจบเล่ม พอถึงหน้าสุดท้ายซึ่งเป็นหน้าเลขคี่ ก็กลับสมุดหรือหนังสือแล้วเขียนกรอบย้อนมาจบตรงหน้า 2 แต่กลับหัวกันกับหน้าหนึ่งดังแบบแผนต่อไปนี้

หน้าแรก

	ก.1 คำถาม..... .....คำตอบ
เฉลย 1	ก.2
เฉลย 2	ก.3
เฉลย 3	ก.4
เฉลย 4	ก.5
เฉลย 5	ก.6
เฉลย 6	

หน้าสุดท้าย

	เฉลย 126
ก.126	เฉลย 125
ก.125	เฉลย 124
ก.124	เฉลย 123
ก.123	เฉลย 122
ก.122	เฉลย 121
ก.121	

ภาพประกอบ 6 แสดงแบบแผนของบทเรียนสำเร็จรูปประเภท Upside Down Linear Program

2. บทเรียนสำเร็จรูปชนิดสาขา (Branching Program) บทเรียนแบบนี้จะประกอบด้วยกรอบหลักซึ่งผู้เรียนทุกคนจะต้องเรียน กรอบเหล่านี้เรียกว่ากรอบยืน หมายถึงกรอบที่เป็นลำดับที่แท้จริงของบทเรียน ถ้าผู้เรียนทำแต่ละกรอบถูกต้องก็จะเรียนตามกรอบยืนไปตลอด ในแต่ละกรอบยืนจะบรรจุเนื้อหาที่เป็นหลักของเรื่องแล้วต่อด้วยปัญหาให้ผู้เรียนตอบ ลักษณะของปัญหา นิยมใช้แบบเลือกตอบชนิด 3 ตัวเลือก ในแต่ละตัวเลือกจะบอกหน้าและข้อกำกับไว้ หรืออาจจะบอกให้ดูคำตอบที่กรอบใดก็ได้ ผู้เรียนก็จะพลิกไปดูตามที่บอกไว้เมื่อผู้เรียนเลือกคำตอบแล้วก็จะมีคำสั่งท้ายตัวเลือก ให้ไปอ่านที่กรอบสาขา ซึ่งจะเป็นกรอบที่บอกว่าผู้เรียนทำผิดหรือถูก ถ้าผู้เรียนทำผิดก็จะอ่านคำอธิบายเพิ่มเติมที่กรอบสาขาแล้วย้อนมาทำที่กรอบยืนใหม่จนกว่าจะทำถูกต้อง

บทเรียนสำเร็จรูปชนิดนี้ ประกอบด้วยกรอบหลัก หรือกรอบยืนและกรอบสาขาดังนี้

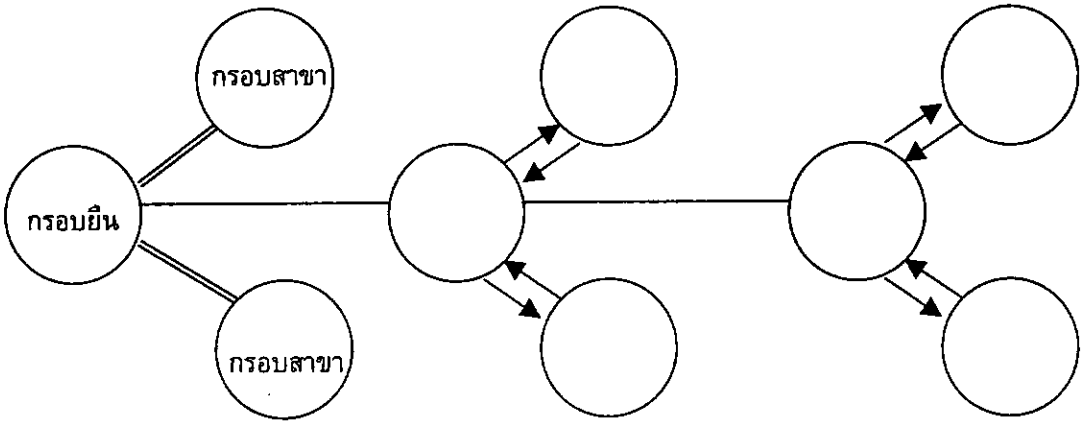

ภาพประกอบ 7 แสดงกรอบหลักหรือกรอบยืนและกรอบสาขาของบทเรียนสำเร็จรูปชนิดสาขา Branching Program

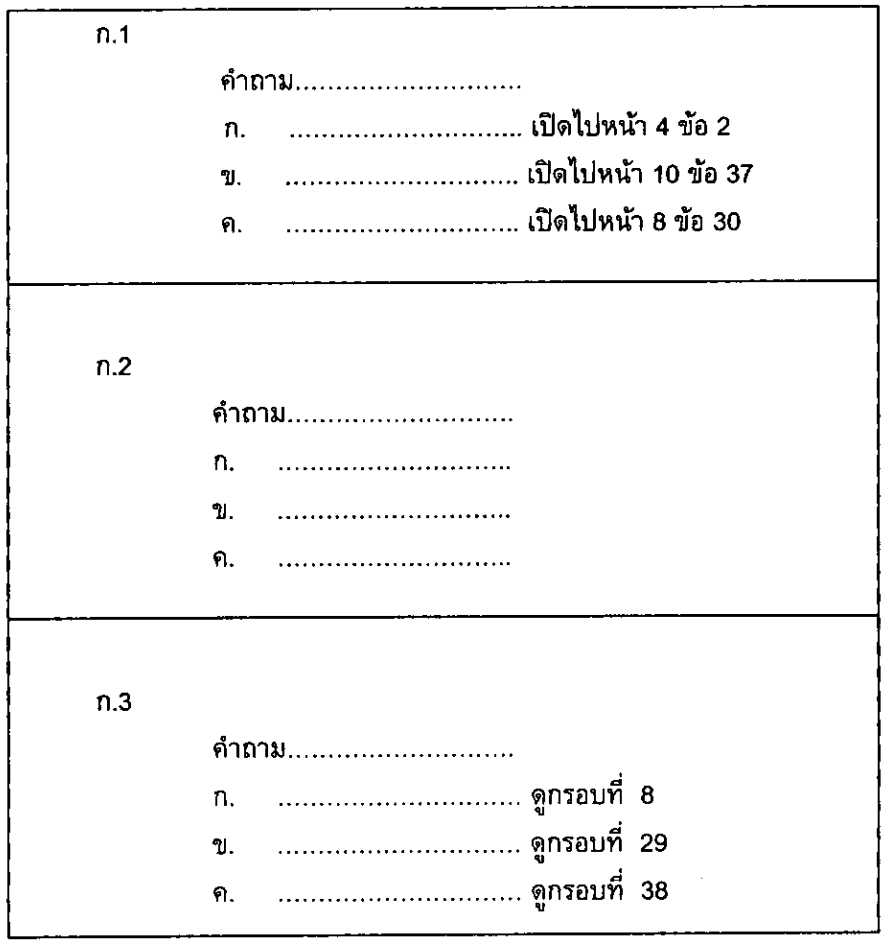

ภาพประกอบ 8 แสดงแบบแผนของบทเรียนสำเร็จรูปชนิดสาขา Branching Program

3. บทเรียนสำเร็จรูปชนิดผสม (Mixed Program) เป็นบทเรียนที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูปชนิดเส้นตรงและบทเรียนสำเร็จรูปชนิดสาขาผสมกัน

สรุป บทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นในครั้งนี้เป็น บทเรียนสำเร็จรูปแบบตำรา (Comics Programmed Text) ชนิดเส้นตรง (Linear Program)

วิธีดำเนินการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

เทียการาจัน (Thiagarajan. 1976 : 19) ได้เขียนภาพประกอบแสดงขั้นตอนการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปได้ดังนี้

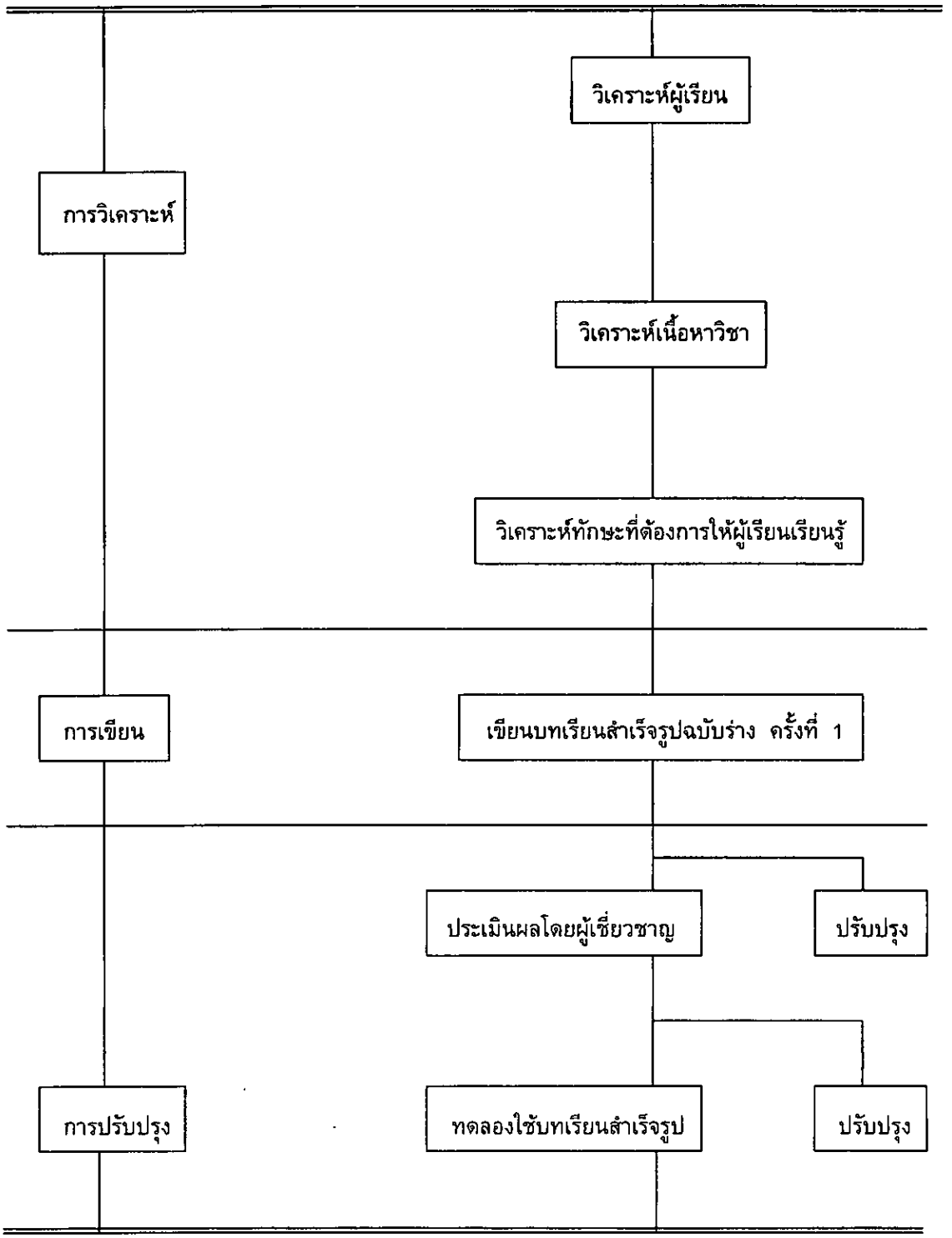

ภาพประกอบ 9 แสดงขั้นตอนการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป

สำหรับขั้นตอนการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปอย่างละเอียดนั้น เปรื่อง กุมุท (2519 : 12 – 36) และปรัชญา ใจสะอาด (2522 : 56 – 57) ได้ชี้แจงขั้นตอนการสร้างไว้ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร (Study of Syllabus) เพื่อจะได้ทราบว่าจะต้องสอนอะไรบ้าง รวมทั้งการศึกษาจากประมวลการสอน คู่มือครู ตำราและการสัมภาษณ์ขอคำแนะนำจากผู้รู้เพราะจะทำให้ทราบถึงลำดับขั้นการสอน การคะเนเวลาที่ใช้ในการสอน ช่วยกำหนดความลึกและขอบข่ายของเนื้อหาวิชา ทำให้เกิดแนวคิดในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปได้ดีขึ้น

2. นำความรู้ที่ได้จากหลักสูตรมาผนวกเข้ากับความต้องการของเด็กและตั้งจุดมุ่งหมายเฉพาะในการสร้างบทเรียนนั้น ๆ ซึ่งมีความพอเหมาะที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้

3. การวางขอบเขตของงาน (Scheme of Work) หรือการวางเค้าโครงเรื่องจะช่วยในการลำดับเรื่องราวก่อนหลัง และป้องกันการหลงลืมเรื่องราวบางตอน การเขียนบทเรียนสำเร็จรูปนั้นต้องแยกเนื้อหาเป็นตอน ๆ และให้แต่ละตอนสัมพันธ์กัน จึงจำเป็นต้องลำดับเรื่องราวก่อนหลัง

4. รวบรวมและจัดจำแนกเรื่องราว (Collection and Organization Materials) เป็นขั้นที่ต้องรวบรวมทุกอย่าง เช่น ตำรา ภาพประกอบ การจดบันทึก การสังเกต การสัมภาษณ์ การทดลอง

5. ลงมือเขียนบทเรียนสำเร็จรูป (Writing of Frames) กรอบหรือหน่วยย่อยของบทเรียนสำเร็จรูปควรมีลักษณะดังนี้

5.1 เขียนเนื้อหาเป็นหน่วยย่อยเล็กๆ ซึ่งแต่ละหน่วยทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหน่วยย่อยถัดไป

5.2 มีเนื้อหาและคำอธิบายที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

5.3 ทำให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลมากที่สุด

5.4 การเขียนเนื้อหาในแต่ละหน่วยย่อย ควรพาดพิงไปถึงหน่วยย่อยที่ผู้เรียนได้ศึกษามาแล้วเพื่อเป็นการทบทวนสิ่งที่เรียนไปแล้ว

5.5 ให้ทราบคำตอบที่ถูกต้อง เพื่อเป็นการเสริมแรง

5.6 เนื้อหาของบทเรียนในแต่ละกรอบ ต้องเขียนด้วยภาษาที่ชัดเจนถูกต้องตามหลักภาษา หากใช้ศัพท์ควรเป็นศัพท์ที่เหมาะกับพื้นฐาน และอายุของผู้เรียนเนื้อเรื่องถูกต้องตามหลักวิชาและมีความต่อเนื่องในแต่ละกรอบ

หลักในการเลือกเรื่อง

หรรษา นิลวิเชียร และคนอื่น ๆ (2524 : 19) ได้สรุปหลักการเลือกเรื่องไว้ดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาคงตัวไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย
2. ยังไม่มีผู้ใดสร้างมาก่อน
3. สร้างเสร็จภายในเวลาที่กำหนด
4. บทเรียนจะช่วยลดภาระของครูได้
5. สามารถทำให้ถูกต้องตามมาตรฐานหรือวิชาการได้
6. ผลที่ได้คุ้มกับการลงทุน
7. ลดเวลาการเรียนได้
8. วัดผลตามที่ต้องการได้
9. ง่ายและสะดวกในการสร้างและผู้สร้างมีความรู้ในสาขาวิชานั้น ๆ

10. ผู้ที่เริ่มสร้างบทเรียนใหม่ควรเลือกเรื่องที่สั้น ๆ เพราะทำได้ทันในเวลาจำกัด

ข้อดีและข้อเสียและความเหมาะสมของวิชาต่าง ๆ ที่จะนำมาสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม หรรษา นิลวิเชียร และคนอื่น ๆ (2524 : 19 – 20) ได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

1. วิชาวิทยาศาสตร์ เหมาะแก่การนำมาสร้างบทเรียนโปรแกรม เพราะกฎ และสูตรต่าง ๆ เป็นสากล ทำให้มีตัวอย่างให้เลือกมาก ข้อยกเว้นต่าง ๆ ไม่ค่อยมี เนื้อหาเชื่อมโยงกันและเป็นเหตุเป็นผลกัน

2. วิชาคณิตศาสตร์ เหมาะแก่การนำมาสร้างบทเรียนโปรแกรม เพราะเป็นวิชามีเหตุผล มีระเบียบคำตอบดิ้นไม่ได้และง่ายที่จะคาดว่านักเรียนจะตอบผิดตรงไหน

3. วิชาสังคมศาสตร์ นอกจากวิชาจิตวิทยาและเศรษฐศาสตร์แล้ว วิชาอื่น ๆ ยากแก่การนำมาทำบทเรียนโปรแกรม เพราะไม่มีความชัดเจนและแบ่งแยกไม่แน่นอนเนื้อหาไม่เป็นปรนัย อธิบายให้เป็นเหตุเป็นผลแก่กันยาก และยากที่แยกเนื้อหาออกเป็นหน่วยเล็ก ๆ

4. สาขาวิชามนุษยศาสตร์ เช่น วิชาปรัชญา ศิลปะ ดนตรี เป็นวิชาที่ยากที่สุด ในการที่จะนำมาสร้างบทเรียนแบบโปรแกรม แต่ถ้าจะนำเนื้อหาประเภทประวัติ กฎ ศัพท์เทคนิคต่าง ๆ มาจัดทำ ก็ทำได้ไม่ยากนัก แต่การวิจารณ์การก่อให้เกิดความรู้สึก อารมณ์ เป็นเรื่องยาก

5. ภาษา การสอนภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะเรื่องศัพท์ และไวยากรณ์นั้นทำได้ง่ายและดีมาก การสอนนั้นสามารถใช้สอนได้ทั้งเครื่องช่วยสอน และบทเรียนที่เป็นรูปเล่ม

การเขียนบทเรียนสำเร็จรูป

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526 : 195) ; ปรัชญา ใจสะอาด (2522 : 54 – 65) ; ชม ภูมิภาค (2521 : 120 – 122) ; ไพโรจน์ เบาใจ (2520 : 9 – 13) และเปรื่อง กุมุท (2516 : 50) ได้กล่าวถึงการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปพอที่จะสรุปได้ดังนี้

1. ขั้นเลือกเนื้อหา ผู้เขียนบทเรียนสำเร็จรูปจะต้องศึกษาหลักสูตรของระดับชั้นที่นำมาเขียนบทเรียนสำเร็จรูปอย่างละเอียด เพื่อนำไปใช้เป็นข้อคิดในการเขียนและความเหมาะสมกับระดับชั้นที่จะเขียนบทเรียนสำเร็จรูปในขั้นนี้จะต้องคำนึงถึงเนื้อหาที่จะนำมาเป็นพื้นฐานให้กับผู้เรียนด้วย

2. ขั้นตั้งวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายเป็นตัวกำหนดแนวทางในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนรู้ของผู้เรียน และกำหนดแนวทางการสอนของครูไปพร้อมกัน ซึ่งได้จากการจำกัดความถึงพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Task Analysis) ทำให้รู้ถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่จะนำผู้เรียนไปถึงพฤติกรรมขั้นสุดท้าย

3. ขั้นเขียนคำชี้แจงและวิธีการเรียนกับบทเรียนสำเร็จรูป ข้อนี้อาจเขียนหลังจากที่เขียนบทเรียนแล้วก็ได้ ในคำชี้แจงส่วนใหญ่จะบอกว่ามีกี่หน้า กี่กรอบ ที่จะเรียนและบอกวิธีการเรียนว่าต้องทำอย่างไรบ้าง

4. ขั้นการนำเนื้อหามาเขียนเป็นบทเรียนสำเร็จรูป เมื่อเลือกเนื้อหาศึกษาหลักสูตร ตลอดจนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องแล้ว ขั้นการเขียนบทเรียนมีวิธีการดังนี้

4.1 นำเนื้อหาที่จะเขียนเป็นบทเรียนสำเร็จรูปมาแยกเป็นหน่วยย่อย ๆ ในแต่ละหน่วยนั้น จะต้องเป็นพื้นฐานที่จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหน่วยย่อยถัดไป

4.2 เขียนกรอบของบทเรียนสำเร็จรูป จะต้องหาคำอธิบายที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และต้องเป็นคำอธิบายที่ผู้เรียนตีความหมายได้ถูกต้อง เขียนด้วยถ้อยคำที่ชัดเจนถูกต้องตามหลักภาษาและการใช้ภาษา หากจะต้องใช้คำศัพท์ก็จะต้องเหมาะสมกับพื้นฐานและอายุของผู้เรียน เนื้อเรื่องจะต้องถูกต้อง

ตามหลักวิชามีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันในแต่ละกรอบและจะต้องหากิจกรรมที่ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมตลอดจนการคิดหาวิธีการประเมินผลกิจกรรมของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนรู้ผลของตนเองด้วย

5. ขั้นแก้ไขบทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนที่เขียนขึ้นมักจะทิ้งไว้สักระยะจึงนำมาตรวจทบทวนใหม่เพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้นที่ทิ้งไว้สักระยะหนึ่งเพื่อลดความเครียดของผู้เขียน การแก้ไขบทเรียนควรแก้ไขในสิ่งต่อไปนี้

5.1 แก้ไขให้ถูกต้องตามหลักวิชา (Technical Accuracy) เป็นขั้นตอนแรกที่จะต้องแก้ไขเพราะความถูกต้องตามเนื้อหาวิชาเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของบทเรียนสำเร็จรูปโดยปกติจะมีผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาวิชา 2 – 3 คน ช่วยกันตรวจว่าเนื้อหาถูกต้องหรือไม่

5.2 แก้ไขเทคนิคการเขียน (Programming Technique) การแก้ไขเทคนิคการเขียนบทเรียนสำเร็จรูป ควรพิจารณา ดังนี้

ประการแรก แก้ไขบทเรียน ผู้เขียนหรือผู้ตรวจควรพิจารณาว่าบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นมานั้นมีความต่อเนื่องกันหรือไม่ ตัวอย่างที่ยกมาอ้างนั้นเหมาะที่จะทำให้เกิดแนวความคิดที่ถูกต้องต่อผู้เรียนหรือไม่ สิ่งที่อ้างในตัวอย่างเป็นสิ่งที่ผู้เรียนเคยรู้จักหรือไม่ ขณะที่ผู้เรียนติดตามเนื้อเรื่องในบทเรียนเขาสามารถคิดตามแนวเหตุหรือผลไปได้เรื่อย ๆ หรือไม่บทเรียนดำเนินเข้าสู่การสรุปที่แน่นอนหรือไม่

ประการที่สอง แก้ไขการเขียน ต้องพิจารณาดูว่าผู้เขียนปฏิบัติตามกฎการเขียนตลอดบทหรือไม่ การเรียงลำดับเนื้อหาเป็นไปตามลำดับก่อนหลังหรือไม่ หากมีการใช้สื่อในบทเรียน สื่อนั้นเหมาะสมและสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องหรือไม่ เนื้อหาภายในกรอบกับความคิดรวบยอดที่ผู้เขียนต้องสร้างให้กับผู้เรียนสัมพันธ์กันหรือไม่

5.3 แก้ไขความเรียง (Composition Technique) เป็นการแก้ไขทางด้านความถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ภาษา การสะกด การันต์ ประสิทธิภาพในการสื่อความหมายตลอดจนเครื่องหมายวรรคตอน เพราะถ้าบทเรียนมีความเรียงที่ผิดอาจสร้างความคิดรวบยอดที่ผิดให้กับผู้เรียนได้

6. ขั้นทดสอบบทเรียนสำเร็จรูป หลังจากสร้างบทเรียนสำเร็จรูปและแก้ไขตามหลักเกณฑ์ที่กล่าวมาแล้ว จะต้องทดสอบว่าบทเรียนที่สร้างขึ้นนั้นสามารถทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ การทดสอบแบบเรียนแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

การทดสอบแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One To One Testing) เป็นการทดสอบที่ประกอบไปด้วยผู้เขียนบทเรียนคนหนึ่งกับตัวแทนกลุ่มผู้เรียนคนหนึ่ง ตัวแทนของกลุ่มผู้เรียนนี้ควรเป็นผู้ที่มีผลการเรียนต่ำกว่าระดับปานกลางเล็กน้อย เพื่อจะได้ไม่ทำบทเรียนเร็วเกินไปให้เขาช่วยค้นหาข้อความที่กำกวม ไม่เข้าใจและข้อความที่ไม่สอดคล้องกับความคิดรวบยอดที่เขาได้มาจากตอนต้นของบทเรียน

การทดสอบกลุ่มเล็ก (Small Group Testing) ในขั้นนี้ใช้ผู้เรียน 5 – 10 คน เป็นตัวแทนของกลุ่มนักเรียน โดยนำบทเรียนสำเร็จรูป ที่ปรับปรุงจากครั้งที่ 1 ไปทำการทดลองพร้อมกันทั้งกลุ่ม โดยวิธีการเดียวกับขั้นตอนที่ 1 เพื่อรวบรวมปัญหา และข้อบกพร่องต่าง ๆ ความชัดเจนของเนื้อหา หลังจากนั้นนำข้อมูลต่าง ๆ มาแก้ไข

การทดสอบภาคสนาม เป็นการทดสอบครั้งสุดท้ายของกระบวนการทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป การทดสอบในขั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สร้างมั่นใจได้ว่าบทเรียนสำเร็จรูป ที่สร้างขึ้นมานั้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยนำบทเรียนสำเร็จรูปที่ปรับปรุง ในขั้นที่ 2 ไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปตามเกณฑ์ โดยใช้วิธีมาตรฐาน 80/80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ . 2532 : 469 – 497)

ประโยชน์และข้อจำกัดของบทเรียนสำเร็จรูป

เนื้อหาที่จะนำมาสร้างบทเรียนสำเร็จรูปได้มีการอภิปราย และทำการวิจัยกันอย่างกว้างขวาง ทัศนะและผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูปมีมากมายเป็นต้นว่า สกินเนอร์กล่าวว่าไม่ว่าเรื่องอะไรที่เราพูดถึงกันได้ เรื่องนั้นก็สามารถนำเอามาทำเป็นบทเรียนสำเร็จรูปเพื่อใช้สอนได้

สันทัด ภิบาลสุข (2522 : 62 – 65) ได้กล่าวถึงประโยชน์และข้อจำกัดของบทเรียนสำเร็จรูปไว้ พอสรุปได้ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อผู้เรียน

1.1 ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล คล้ายกับการเรียนกับครูแบบตัวต่อตัว

1.2 ช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลผู้เรียนจะไม่ถูกถ่วงการเรียนผู้เรียนไม่ต้องเร่งและไม่รู้สึกว่ามีปมด้อย เพราะมีโอกาสทำผิดน้อย และมีโอกาสแก้ไขได้ทันที

1.3 ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนของตนมากขึ้น เพราะทราบความก้าวหน้าของตนเองตลอดเวลา

1.4 ผู้เรียนมีโอกาสได้รับความเอาใจใส่จากครูเป็นรายบุคคลมากขึ้น

1.5 ผู้เรียนที่ขาดเรียนมีโอกาสช่วยตนเองให้ตามผู้อื่นทัน

1.6 ผู้เรียนอาจใช้บทเรียนสำเร็จรูปทบทวนความรู้ หรืออาจใช้เป็นเครื่องมือช่วยสรุปการสอนแทนครู

1.7 ผู้ที่ไม่มีโอกาสเรียนในโรงเรียน สามารถศึกษาหาความรู้ได้มากขึ้น โดยศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูป

1.8 กระตุ้นความสนใจในการเรียน อีกทั้งยังช่วยฝึกนิสัยให้ผู้เรียนมีความซื่อสัตย์เชื่อมั่นในตนเอง รับผิดชอบต่อตนเอง และรู้จักควบคุมตนเอง

2. ประโยชน์ต่อผู้สอน

2.1 ช่วยแบ่งภาระของครูในการสอนข้อเท็จจริง หรือวิชาพื้นฐานทำให้ครูมีเวลาสร้างสรรค์งานสอนหรือปรับปรุงการสอนได้มากขึ้น และมีเวลาที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนเร้าความสนใจ อภิปรายปัญหากับผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อยได้

2.2 ใช้เป็นสื่อการสอนสำหรับการสอนวิธีอื่น ๆ เช่นการสอนเป็นกลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ ผู้เรียนมีความสามารถแตกต่างกันมาก หรืออาจใช้สอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อน

2.3 ช่วยทำให้ผู้สอนไม่ต้องกังวลถึงความเป็นระเบียบของห้องเรียนเพราะผู้เรียนตั้งใจเรียน

3. ประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษา

3.1 ช่วยแก้ปัญหาและวิกฤติการณ์ทางการศึกษาในปัจจุบัน เช่น ปัญหาการขาดแคลนครูผู้ชำนาญในวิชาใดวิชาหนึ่ง ปัญหาผู้เรียนกับห้องเรียน

3.2 ช่วยแก้ปัญหาโรงเรียนเล็กในชนบท ที่มีผู้เรียนจำนวนน้อยจนไม่สามารถจัดครูสอนได้หรือสนองความต้องการของผู้เรียน ในกรณีที่ผู้เรียนเลือกเรียนบางวิชาน้อยเกินไป

3.3 สามารถเพิ่มจำนวนรายวิชาให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้มากวิชา โดยให้ผู้เรียนศึกษาได้ด้วยตนเองจากบทเรียนสำเร็จรูป

3.4 สามารถปรับปรุงประสิทธิภาพของครูที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการสอน

ข้อจำกัดของบทเรียนสำเร็จรูป

1. บทเรียนสำเร็จรูปเหมาะสำหรับเนื้อหาที่เป็นเรื่องของความจริง หรือความรู้พื้นฐานมากกว่าเนื้อหาวิชา ที่ต้องการแสดงความคิดเห็นที่ลึกซึ้งมาก ๆ

2. บทเรียนสำเร็จรูปไม่ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพราะผู้เรียนทำตามหัวข้อที่ได้เรียบเรียงไว้

3. ผู้เรียนขาดทักษะในการเขียนหนังสือ เพราะผู้เรียนเขียนเฉพาะคำตอบเป็นบางคำเท่านั้น

4. ผู้เรียนขาดการสังคมติดต่อซึ่งกันและกัน เพราะต้องทำงานด้วยตนเองโดยทำตนเหมือนเครื่องจักรกล

5. ในกรณีที่ผู้เรียนมีจำนวนมากและอยู่ในท้องถิ่นที่ต่างกัน ภาษาที่ใช้ในบทเรียนอาจเป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนในบางท้องถิ่นได้

6. บทเรียนสำเร็จรูปไม่อาจใช้แทนครูได้โดยสิ้นเชิง เพราะผู้เรียนยังต้องการคำชี้แจงแนะนำจากครูบทเรียนสำเร็จรูปจึงเป็นผู้ช่วยครู

7. การที่ผู้เรียนมีความแตกต่างระหว่างบุคคลนั้น คนที่เก่งอาจเรียนไปได้ไวแล้วอาจไม่มีอะไรทำอีก ทำให้เบื่อหน่าย ครูจึงต้องระวัง คอยเพิ่มงานอื่นพิเศษให้เขาได้ศึกษาเพิ่มเติมอีกด้วย

8. บทเรียนสำเร็จรูปจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดในการใช้นั้น ขึ้นอยู่กับว่าครูมีความเข้าใจในเรื่องบทเรียนสำเร็จรูปเพียงใด

บทบาทของผู้สอน

ยุพิน พิพิธกุล (2530 : 107) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้เรียนในการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปดังนี้

1. เลือกเนื้อหามาเขียนบทเรียนสำเร็จรูปให้เหมาะสมและไม่ควรใช้บทเรียนสำเร็จรูปที่มีจำนวนกรอบมากเกินไปให้ผู้เรียนเรียนติดต่อหลาย ๆ ชั่วโมง เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย

2. ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้เรียนเมื่อผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือ

3. เมื่อใช้บทเรียนสำเร็จรูปแล้วผู้สอนควรจะประเมินผลดูอีกครั้งหนึ่ง เพื่อตรวจสอบความเข้าใจว่าผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองหรือไม่

บทบาทของผู้เรียน

ยุพิน พิพิธกุล (2530 : 107) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้เรียนในการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปดังนี้

1. อ่านคำชี้แจง ในการใช้บทเรียนสำเร็จรูปก่อนที่จะลงมือทำบทเรียนนั้น

2. ผู้เรียนจะต้องมีความซื่อสัตย์เพราะในบทเรียนมีเฉลยไว้ อย่าเปิดคำตอบดูก่อนที่จะลงมือทำ

3. เรียนตามลำดับขั้น คือ ทำไปทีละกรอบแล้วจึงเปิดดูเฉลย

4. หากไม่เข้าใจเนื้อหาอย่างถ่องแท้ ควรปรึกษาผู้สอน เพื่อขอคำแนะนำให้เข้าใจกระจ่างอีกครั้งหนึ่ง

การใช้บทเรียนสำเร็จรูป

วารินทร์ รัศมีพรหม (2531 : 174) กล่าวถึง การใช้บทเรียนสำเร็จรูปนั้นเป็นการออกแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งไปที่ผู้เรียนมากกว่าผู้สอนผู้ออกแบบบทเรียนสำเร็จรูปและผู้สอนจึงต้องจัดสภาพการเรียนให้ผู้เรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่วางไว้ ก่อนที่ผู้สอนควรได้คุ้นเคยกับการใช้บทเรียนสำเร็จรูปเป็นอย่างดีก่อนนำบทเรียนสำเร็จรูปไปใช้จริง ซึ่งจะทำให้ผู้สอนสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เป็นอย่างดีและบูรณาการบทเรียนสำเร็จรูปเข้ากับกิจกรรมการเรียนการสอนแบบอื่นในการบรรยายหรือการอภิปรายได้เป็นต้น

ก่อนเริ่มเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปครั้งแรก ผู้สอนควรอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจถึงวิธีการใช้บทเรียนสำเร็จรูป เช่น เขียนคำตอบไว้ในเล่ม หรือแยกต่างหากในกระดาษเขียนคำตอบและควรอธิบายให้ผู้เรียนทราบว่า คำถามในบทเรียนนั้นไม่ใช่ข้อทดสอบ ดังนั้น ผู้เรียนไม่ควรกลัวว่าจะตอบผิดเพราะไม่เกี่ยวกับการให้คะแนนหรือให้เกรดแต่อย่างใด ถ้าผู้เรียนตอบผิดโปรแกรมก็จะช่วยให้คำตอบที่ถูกต้อง บทเรียนสำเร็จรูปนั้นมีไว้เพื่อการเรียนไม่ใช่เพื่อการสอบ ผู้เรียนควรได้เรียนไปได้ช้าหรือเร็วตามความสามารถของตนเอง ไม่ควรจะเร่งรัด หรือถ่วงให้ช้าโดยผู้สอน และควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ถามเมื่อมีข้อสงสัย เพราะข้อสงสัยอาจเกิดจากความกำกวมหรือผิดพลาดของบทเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขบทเรียนให้ดีขึ้นต่อไป อีกประการหนึ่ง ควรมีการย้ำให้ผู้เรียนตระหนักถึงความซื่อสัตย์ต่อตนเองโดยไม่แอบดูคำตอบก่อน ควรได้คิดหรือได้ตอบคำถามด้วยตนเองให้เรียบร้อยก่อนที่จะดูคำตอบ การแอบดูคำตอบก่อนนั้นจะทำให้ผู้เรียนไม่ได้อะไรจากการใช้บทเรียน

กิจกรรมของนักเรียนขณะเรียนบทเรียนสำเร็จรูป

สุนันท์ สังข์อ่อน (2526 : 124) ได้จัดลำดับขั้นของกิจกรรมของนักเรียนขณะเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูปไว้ 4 ขั้น ดังนี้

1. นักเรียนต้องอ่านและศึกษาข้อความในแต่ละกรอบ (Read) เรียงตามลำดับกรอบแรกจนถึงกรอบสุดท้าย
2. นักเรียนจะต้องคิดตามไปขณะที่ศึกษาในแต่ละกรอบ (Think)
3. นักเรียนจะต้องตอบคำถามโดยเติมคำตอบในช่วงว่างในแต่ละกรอบ (Response)
4. นักเรียนต้องตรวจสอบคำตอบทันทีว่าถูกต้องหรือไม่ (Check)

จากการศึกษาเอกสารข้อมูลของแบบเรียนเชิงวรรณกรรมและบทเรียนสำเร็จรูปพบว่า สื่อการเรียนการสอนทั้งสองชนิด เป็นสื่อการสอนที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง โดยที่มีครูผู้สอนมีบทบาทเป็นเพียงผู้แนะนำและให้ความช่วยเหลือในเวลาที่ผู้เรียนใช้สื่อการเรียนการสอนแต่ละชนิด จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยแบบเรียนเชิงวรรณกรรมเห็นได้จาก งานวิจัยของ วาสนา จาดพุ่ม (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยสื่อแบบเรียนเชิงวรรณกรรมกับสื่อการสอนตามปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม นอกจากนี้ ฟิลิปส์ (Phillips . 1968 : 36) ได้ทำการทดลองวิจัยในรัฐนิวฟาวด์แลนด์ โดยใช้กลุ่มประชากรเป็นนักเรียน 6 ชั้นเรียน ปรากฏว่า กลุ่มทดลองซึ่งใช้สื่อแบบเรียนมีการพัฒนาทางภาษาสูงกว่ากลุ่มควบคุม และจากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับบทเรียนสำเร็จรูป วรเชษฐ์ พันโกฏิ (2538 : บทคัดย่อ) ได้สร้าง

บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องคำนามภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปผลการวิจัยพบว่าบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องคำนาม มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 86.00/88.40 และเฉลิมชัย หรสิทธิ์ (2542 : 80) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องสารเคมี กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้ ดัทตัน (Dutton .1963 : 2382 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เกรด 4 เรื่อง แสง เสียง และความร้อน กลุ่มตัวอย่าง 11 คน กลุ่มทดลองสอนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปและกลุ่มควบคุมสอนด้วยวิธีการสอนปกติ ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

จากลักษณะร่วมของแบบเรียนเชิงวรรณกรรม และ บทเรียนสำเร็จรูป คือ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยการอ่าน และทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และมีลักษณะที่ต่างกันคือ แบบเรียนเชิงวรรณกรรม เป็นการนำเสนอบทเรียนด้วยหนังสือ ซึ่งมีองค์ประกอบทางวรรณกรรมอย่างครบถ้วน ส่วนบทเรียนสำเร็จรูป โดยการนำเสนอบทเรียนที่สร้างขึ้นซึ่งกำหนดเนื้อหา วัตถุประสงค์ วิธีการ ไว้ล่วงหน้าอย่างครบถ้วน ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าประเมินผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สื่อการเรียนการสอนทั้งสองประเภท มีประสิทธิภาพและสามารถส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนของผู้เรียนเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำสื่อการเรียนการสอนทั้งสองประเภทมาเปรียบเทียบผลสัมฤทธ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียน เพื่อที่จะได้ทราบว่าสื่อการเรียนการสอนทั้งสองประเภทมีผลต่อการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างไร

บทบาทของสื่อการเรียนการสอนต่อการเรียนรู้

บทบาทของสื่อการเรียนการสอนต่อการเรียนรู้ของเด็กประถมศึกษา คือ ผู้ส่ง (คือครู) จะถ่ายทอดสาร (คือความรู้) ไปยังผู้รับ (คือนักเรียน) โดยผ่านสื่อกลางในรูปแบบต่าง ๆ ตามสัมผัสรับรู้ของผู้รับ สื่อกลางดังกล่าวนี้คือ " สื่อการสอน " กล่าวโดยกว้าง ๆ สื่อการสอนจึงมีบทบาทเป็นตัวกลางหรือพาความรู้จากครู (หัว) ไปยัง(หัว) นักเรียน แต่หากพูดถึงบทบาทอย่างจำเพาะเจาะจงแล้วสื่อการสอนมีบทบาทต่อการเรียนการสอนของเด็กประถมศึกษา ดังต่อไปนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2537 : 24 – 25)

1. สื่อการสอนเป็นตัวกระตุ้นความสนใจของนักเรียนต่อเรื่องที่จะเรียน เมื่อเด็กเกิดความสนใจก็จะเกิดความพยายามเรียนรู้เรื่องนั้นขึ้นมาเองโดยครูไม่ต้องเสียเวลาพูดหรืออธิบายมากมายนัก

2. สื่อการสอนเป็นเครื่องมือที่จะให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ โดยที่เด็กเรียนรู้ได้ดีที่สุดด้วยการลงมือทำ หากไม่มีสื่อการสอนให้เป็นเครื่องมือ เด็กก็ไม่ทราบว่าจะทำอะไร เพราะการบอกให้เด็กลงมือทำกิจกรรมนั้นเพียงแค่บอกให้ทำโดยไม่มีเครื่องมือช่วย ย่อมเป็นไปไม่ได้

3. สื่อการสอนช่วยให้ประสบการณ์รูปธรรมแก่เด็ก เพราะสื่อการสอนขยายแนวคิดในเรื่องที่เรียนด้วยการให้เด็กเห็นภาพ ได้ยินเสียงหรือทั้งสองอย่าง เห็นการเคลื่อนไหว มีโอกาสเห็นจริงหรืออย่างน้อยก็ของจำลอง และบางครั้งก็ได้รับประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน

4. สื่อการสอนมีบทบาทเป็นตัวแบบที่ดีสำหรับเด็กและสามารถทำให้เด็กเรียนได้รวดเร็วขึ้น หากไม่มีสื่อการสอนเป็นตัวแบบ บางทีครูเสียเวลาอธิบายทั้งวัน นักเรียนก็มองไม่เห็นภาพปฏิบัติตามไม่ได้ เช่น ในการเรียนกระบวนการตามขั้นตอน

5. สื่อการสอนในรูปของกิจกรรมหรือวิธีการต่าง ๆ จะทำให้เกิดบรรยากาศของความเป็นกันเอง โดยครูมีเวลาสังเกตและใกล้ชิดกันกับนักเรียนที่ต้องการครูมากขึ้น เพราะครูไม่จำเป็นต้องสอนด้วยการพูด

ตลอดเวลา ครูจึงไม่เหนื่อยเหนื่อย หงุดหงิดหรือรู้สึกเซ็ง แต่กลับรู้สึกสนุกสนานไปกับการเรียนของเด็ก ครูก็จะมีความยิ้มแย้ม สร้างบรรยากาศของความอบอุ่นใจมากยิ่งขึ้น

6. โดยการจัดสื่อในรูปของชุดการสอนที่มีไว้ล่วงหน้า ครูจึงเปิดโอกาสให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ ได้ซักถาม คิดค้นสิ่งใหม่เต็มที่ โดยที่ครูไม่ต้องเกรงว่าจะสอนเด็กหรือตอบคำถามเด็กไม่ได้ เพราะสื่อการสอนบรรจุเนื้อหาหรือคำถามปัญหาต่าง ๆ ไว้แล้ว ดังนั้นการเรียนของเด็กประถมศึกษา จึงมีบรรยากาศของความเปิดใจมากยิ่งขึ้น

ศิริพงษ์ พยอมแย้ม (2533 : 66) กล่าวว่า จากการศึกษาเทคโนโลยีการศึกษาพบว่า เทคโนโลยีมีอยู่ 2 ลักษณะ ได้แก่ทัศนะทางกายภาพหรือสื่อการเรียนการสอน (Instruction Media) และทัศนะทางพฤติกรรมศาสตร์ ดังนั้น สื่อการสอนจึงถือได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนในแง่ของการนำเทคโนโลยีไปใช้ในการศึกษา นอกจากนี้ในด้านจิตวิทยาการรับรู้สื่อการเรียนการสอนถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อการสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน จากการวิเคราะห์กระบวนการสื่อความหมายซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนการสอนพบว่า สื่อจะเป็นตัวกลางหรือพาหะที่จะนำสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ดังนั้น สื่อการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นตัวกลางสำหรับกระบวนการเรียนการสอนในอันที่จะทำให้สื่อการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เกอร์ลาช และ อีลี (Gerlach and Ely. 1971 : 282) ได้กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นกุญแจสำคัญในการวางแผนและการสอนเชิงระบบ สื่อเป็นคำที่มีความหมายกว้างมาก ไม่ว่าจะเป็นบุคคล วัสดุ อุปกรณ์ หรือเหตุการณ์ที่สร้างเงื่อนไขซึ่งสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ ตลอดจนทัศนคติ โดยนัยนี้ครู ตำรา และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ โรงเรียนเป็นสื่อการเรียนการสอนทั้งสิ้น

โดยสรุปแล้ว สื่อการเรียนการสอนมีบทบาทต่อการเรียนรู้ของเด็กประถมศึกษา ในด้านการกระตุ้นความสนใจต่อสิ่งที่เรียน เป็นเครื่องมือช่วยให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์รูปธรรมเป็นตัวแบบสำหรับการเรียนรู้กระบวนการหรือความคิดรวบยอดที่สลับซับซ้อนสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองในรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ และสร้างสภาพการณ์ที่เปิดกว้างต่อการเรียนรู้ของเด็ก

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ทักษะและสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนแต่ละวิชา ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2531 : 146) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า เป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว ซึ่งมักจะเป็นคำถามให้นักเรียนตอบด้วยกระดาษและดินสอกับให้นักเรียนปฏิบัติจริง ซึ่งแบ่งแบบทดสอบประเภทนี้ได้เป็น 2 พวก คือ

1. แบบทดสอบของครู หมายถึง ชุดของข้อคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น ซึ่งเป็นข้อคำถามที่ถามเกี่ยวกับความรู้สึกของนักเรียนได้เรียนในห้อง ว่านักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน บกพร่องส่วนใดจะได้สอนเสริม หรือเป็นการวัดดูความพร้อมที่จะเรียนบทเรียนใหม่ ซึ่งขึ้นอยู่กับความต้องการของครู

2. แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชาจากครูที่สอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองคุณภาพหลายครั้งจนกระทั่งมีคุณภาพดีพอจึงสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนั้น สามารถใช้เป็นหลักและเปรียบเทียบผลเพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใด ๆ

ก็ได้ แบบทดสอบมาตรฐานจะมีคู่มือดำเนินการสอบบอกถึงวิธีการสอน และยังมีมาตรฐานในด้านการแปลคะแนน

ทั้งแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นและแบบทดสอบมาตรฐาน มีวิธีการสร้างข้อคำถามเหมือนกัน เป็นคำถามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่ได้สอนไปแล้ว จะเป็นพฤติกรรมที่ได้สอนไปแล้ว จะเป็นพฤติกรรมที่สามารถตั้งคำถามวัดได้ ซึ่งควรจัดให้ครอบคลุมพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. วัดด้านความรู้ความจำ
2. วัดด้านความเข้าใจ
3. วัดด้านการนำไปใช้
4. วัดด้านการวิเคราะห์

ชวาล แพรัตนกุล (2509 : 100 - 109) กล่าวถึงคุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดีไว้ดังนี้ 10 ประการคือ

1. แบบทดสอบที่ดีต้องเที่ยงตรง (Validity) คุณลักษณะข้อนี้ จัดว่ามีความสำคัญเป็นยอดของคุณลักษณะอื่น ๆ เป็นที่ปรารถนาของเครื่องมือวัดทั้งหลาย และของแบบทดสอบทั้งปวง สมควรที่เราจะได้ทราบทั้งความหมาย ชนิด และวิธีหาเอาไว้ด้วย เพื่อจะได้ใช้เป็นเกณฑ์ สำหรับตีราคาคุณค่าของแบบทดสอบต่าง ๆ ได้ถูกต้อง

2. แบบทดสอบที่ดีต้องยุติธรรม (Fair) คือ โจทย์ข้อคำถามทั้งหลาย ไม่มีช่องแนะให้เด็กฉลาดใช้ไหวพริบเอาได้ถูก, ไม่เปิดโอกาสให้เด็กเกียจคร้าน ที่ดูตำราแต่ลวก ๆ ตอบได้ดี, ไม่ช่วยให้เด็กโชคดีเดาเก็งข้อสอบได้, ไม่มีทางให้เด็กพราง หรือปิดบังความบกพร่องของตนไว้อยู่, และไม่ลำเอียงต่อเด็กกลุ่มใดประเภทใดโดยเฉพาะ

3. แบบทดสอบที่ดีต้องถามลึก (Searching) คือข้อคำถามของแบบทดสอบนั้นจะต้องไม่ถามแค่เพียงความรู้ - ความจำ ตามตำรา แต่จะถามให้เด็กนำความรู้จากตำรา ไปวิเคราะห์ไปขยาย และนำไปใช้เป็นต้น นับว่าเป็นคำถามที่นำให้เด็กต้องใช้สมองคิดค้น จึงจะตอบได้

4. แบบทดสอบที่ดีต้องยั่วยุเป็นเยี่ยงอย่าง (Exemplary) คือข้อคำถามนั้น มีลักษณะท้าทายเชิญชวนให้เด็กคิด และประพฤติปฏิบัติไปตามนั้น ๆ

5. แบบทดสอบที่ดีต้องจำเพาะเจาะจง (Definite) คือ เด็กอ่านคำถามแล้วต้องเข้าใจแจ่มชัดว่าครูถามอะไร หรือให้คิดให้ทำอะไร

6. แบบทดสอบที่ดีต้องปรนัย (Objectivity) ตรงนี้ คำว่าปรนัยหมายถึงคุณสมบัติ 3 ประการเหล่านี้ คือ 1. ความแจ่มชัด ในความหมายของคำถาม 2. ความแจ่มชัด ในวิธีตรงหรือมาตรฐานการให้คะแนน และ 3. ความแจ่มชัด ในการแปลความหมายของคะแนนนั้น ๆ

7. แบบทดสอบที่ดีต้องมีประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ สามารถให้คะแนนที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้มากที่สุด ภายในเวลาและแรงงานแรงเงินที่น้อยที่สุดด้วย

8. แบบทดสอบที่ดีต้องยากพอเหมาะ (Difficulty) คือ ในข้อสอบที่ดีเราต้องการคำถามที่มีเด็กตอบถูกบ้างผิดบ้าง ฉะนั้น ข้อที่ยากและง่ายที่สุด จึงไม่มีประโยชน์ เพราะเด็กพร้อมใจกันทำผิดหมดหรือถูกหมดทั้งชั้น, กลายเป็นทุกคนไม่ได้คะแนนหรือทุกคนได้คะแนน ขึ้นลงพร้อม ๆ กันหมด เราเลยไม่รู้ว่าใครเก่งกว่ากันแน่

9. แบบทดสอบที่ดีต้องมีอำนาจจำแนก (Discriminatio) คือสามารถเลือกเด็กออกเป็นประเภท ๆ ได้ทุกขั้นทุกระดับ อย่างถ้วนถี่และครบถ้วน, ตั้งแต่อ่อนสุดจนถึงเก่งสุด

10. แบบทดสอบที่ดีต้องเชื่อมั่นได้ (Reliability) คือข้อสอบนั้น สามารถให้คะแนนคงที่แน่นอน ไม่แปรผันสับปลับ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายของความสนใจ

ความสนใจเป็นสิ่งที่ช่วยให้ชีวิตเด็กมีความสนุกสนานเพลิดเพลิน การได้ทำกิจกรรมที่ตรงกับความสนใจย่อมทำให้เกิดความพอใจ แต่ถ้าถูกบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่สนใจก็จะทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่าย สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงถึงอยู่เสมอ คือ เราสามารถชักนำให้พัฒนาการทางความสนใจของเด็กดำเนินไปในแนวทางที่จะนำความสำเร็จและความสุขมาสู่ตัวเด็กได้ด้วย เพราะความสนใจเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ ดังนั้นถ้าได้รับการส่งเสริมให้ถูกต้องและได้เห็นตัวอย่างที่ดีจากผู้อื่น เราก็สามารถปลูกฝังให้เด็กเกิดความสนใจในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ นอกจากนี้เราอาจกำจัดความสนใจที่ไม่พึงปรารถนาได้โดยการปลูกฝังความสนใจใหม่ที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นแทนที่ แต่ทั้งนี้จำเป็นต้องรีบกระทำในทันที หากปล่อยทิ้งไว้เนิ่นนานจนเกิดความเคยชินแล้วก็ย่อมจะแก้ไขได้ยาก

ความหมายของความสนใจ

นักการศึกษาและนักจิตวิทยากล่าวว่าความสนใจของผู้เรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญของการรับรู้ ซึ่งได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2528 : 233) กล่าวว่า ความสนใจ (Attention) โดยทั่ว ๆ ไปแล้วมนุษย์ทุกคนสามารถจะไม่รับรู้ทุก ๆ สิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในเวลาพร้อม ๆ กัน เราจำเป็นจะต้องเลือกตอบสนองเฉพาะสิ่งที่ตรงกับความต้องการของเราและละทิ้งที่ไม่ต้องการออกไป การที่เราเลือกที่จะตอบสนองนี้ เรียกว่าความสนใจ

มลวิภา ทรงวุฒิศีล (2533 : 206) กล่าวว่า ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ ซึ่งทำให้เกิดความเอาใจใส่และความพยายามกระทำการจนบรรลุความมุ่งหมายที่เขามีต่อสิ่งนั้น

สุชา จันทรเอม (2536 : 74) กล่าวว่า ความรู้สึก หรือทัศนคติ (Atitude) ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ และความรู้สึกนั้นทำให้บุคคลเอาใจใส่ และกระทำการจนบรรลุถึงความมุ่งหมายที่มีต่อบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้น บ้างก็กล่าวว่า ความสนใจหมายถึงความสะเทือนใจอันเกิดจากปฏิกิริยาระหว่างสิ่งเร้ากับร่างกาย กล่าวคือสิ่งเร้ากระตุ้นร่างกายให้เกิดความสะเทือนใจอย่างแรง จนทำให้เกิดความตั้งใจจดจ่อต่อสู้กับสิ่งเร้านั้นสิบไป

ดิวอี้ (Dewey . 1959 : 66) กล่าวว่า ความสนใจคือความรู้สึกชอบหรือความพอใจที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่ง แนวคิดใดแนวคิดหนึ่งหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง

กู๊ด (Good . 1973 : 311) กล่าวว่า ความสนใจไว้ว่าเป็นความรู้สึกชอบของคนเราที่แสดงออกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความรู้สึกนี้อาจจะมีชั่วขณะหนึ่ง หรืออาจจะมีถาวรต่อไปก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความอยากเห็นของบุคคลนั้น โดยได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์ของเขาเอง

เพจ และ มาแชลล์ (Page and marshall . 1977 : 181) กล่าวว่า ความสนใจหมายถึง ความประสงค์ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่เหมาะสมบางอย่างเป็นอาการที่จิตใจเพ่งเล็งกับการเลือกกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง หรืออาการสนุกสนานเพลิดเพลินใจจากการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

จากความหมายของความสนใจข้างต้น สรุปได้ว่า ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งทำให้เกิดความเอาใจใส่ และความพยายามที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

อิทธิพลที่สร้างความสนใจ

เด็กมีความสนใจเพิ่มขึ้นตามอายุ เด็กมีพัฒนาการมากขึ้น ความสนใจของเด็กก็กว้างขวางยิ่งขึ้น และเมื่อมีความสามารถเพิ่มขึ้นหรือวุฒิภาวะเพิ่มขึ้น ความสนใจก็เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน ดังนั้นความสนใจของเด็กจึงเกิดขึ้นอยู่กับอิทธิพลที่สร้างความสนใจซึ่ง สุชา จันทรเอม (2536 : 75) กล่าวไว้ดังนี้

1. ความสามารถ ถ้าเด็กยังไม่มีพัฒนาการทางร่างกายดีพอ เด็กก็จะยังไม่สนใจการใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เช่น ถ้าเด็กยังใช้เท้าไม่คล่อง เด็กก็ยังไม่สนใจการเล่นฟุตบอล จนกว่าเด็กจะใช้เท้าคล่องเป็นต้น

2. การศึกษา เด็กได้รับการศึกษาอบรมทางใด เด็กก็จะสนใจทางนั้นธรรมชาติของเด็กนั้นดีอยู่แล้วครูสามารถสร้างให้เด็กสนในเรื่องใด ๆ ก็ได้

3. ความถนัดตามธรรมชาติ เด็กจะมีความสนใจสิ่งที่ตนมีความถนัดตามธรรมชาติ เช่น ถนัดวาดรูปภาพ ก็สนใจเรื่องเกี่ยวกับอุปกรณ์การวาดรูป ดินสอสี สีน้ำ สีเทียน เป็นต้น

4. บุคลิกภาพ บุคลิกภาพสามารถจะส่งเสริมความสนใจในการเล่นกีฬาที่ต้องใช้ร่างกายเด็กที่ร่างกายไม่แข็งแรง ก็สนใจกีฬาในร่ม

5. ความคล่องแคล่ว เด็กมีความคล่องแคล่วทางใดก็มีความสนใจในสิ่งนั้น เด็กมีความคลองแคล่วในการใช้เท้า ก็มักจะสนใจเล่นกีฬาที่ใช้เท้า เช่น วิ่งเร็ว วิ่งเก็บของ และวิ่งไล่จับ เป็นต้น

6. ความแปลกประหลาด ของสิ่งที่ได้พบเห็น เช่น เด็กที่ไม่เคยไปสวนสัตว์ เมื่อไปครั้งแรกก็สนใจสิ่งต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นอย่างมาก

7. การเอาอย่าง สิ่งใดที่คนในหมู่คณะนิยม หรือสนใจจะทำให้คนที่เข้าร่วมเกิดความสนใจตามไปด้วย เช่น เด็กส่วนมากเมื่อเห็น พ่อ แม่ ครู หรือเพื่อน ชอบหรือสนใจสิ่งใดก็พลอยสนใจหรือเอาใจใส่ตามไปด้วย

8. ความต้องการ เช่น เมื่อเด็กอยากเป็นคนเรียนเก่ง ก็จะพยายามสนใจเรียนเพื่อให้ได้ที่ 1 เป็นต้น

ลักษณะของความสนใจ

โพเวลล์ (Powell. 1963 : 330) ได้กล่าวว่า เด็กที่มีความสนใจในการเรียนจะทำให้เกิดความตั้งใจเรียนด้วย และจากการเรียนด้วยความสนใจนี้ผู้เรียนจะมีสมาธิในการเรียนเมื่อมีสมาธิก็สามารถติดตามเนื้อหาที่เรียนได้ตลอดและส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชานั้นด้วยในการจัดการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ นั้น

ระยะของความสนใจ

ระยะของความสนใจ คือ ความยาวนานของเวลาที่เราสามารถพุ่งความสนใจต่อวัตถุ หรือ ต่องานชิ้นใดชิ้นหนึ่ง ความสนใจจะเพิ่มระยะได้นานขึ้นตามพัฒนาการทางด้านความสามารถทางการรับรู้ การใช้ความคิด และการใช้ทักษะต่าง ๆ ซึ่ง มลวิภา ทรงวุฒิศีล (2540 : 207 –208) กล่าวว่า

วัตถุหรือเหตุการณ์ที่สามารถดึงดูดความสนใจของเด็กได้นาน จะต้องประกอบไปด้วยคุณสมบัติ 3 อย่าง ดังต่อไปนี้ คือ

1. มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น แสงไฟวูบวาบจะดึงดูดความสนใจของเด็กได้นานกว่าแสงไฟสว่างเฉย ๆ

2. มีความแปลกใหม่ เด็ก ๆ จะชอบกินขนมที่โฆษณาตามวิทยุหรือโทรทัศน์ที่เพิ่งออกสู่ท้องตลาดใหม่ ๆ เพื่อต้องการจะทราบรสชาติและสีสรรของขนมนั้น ซึ่งบางทีขนมที่ออกใหม่ไม่ได้มีอะไรต่างไปจากขนมที่เคยมีขายอยู่ตามท้องตลาดเลย ตัวอย่างที่เห็นได้ง่าย คือ บะหมี่สำเร็จรูปรสชาติต่าง ๆ

3. เด็กมักจะให้ความสนใจต่อสิ่งที่ตนมีความคุ้นเคยได้เป็นเวลานาน เช่น สนใจการ์ตูน เพราะการ์ตูนจะช่วยทำให้เด็กเกิดแนวความคิดในการนำไปเล่น สิ่งของหรือวัตถุที่จะทำให้เด็กสนใจจะต้องสามารถทำให้เด็กเกิดการใช้ความคิดด้วยตนเองได้และกิจกรรมก็จะเป็นสิ่งที่มีความสนุกสนานอยู่ในตัวเอง

เด็กสามารถให้ความสนใจต่อสิ่งของหรือวัตถุได้เป็นเวลานานมาตั้งแต่เมื่อยังมีอายุน้อย เด็กอายุ 1 ปี อาจจะเล่นอย่างหนึ่งได้เป็นเวลานาน 15 นาที หรือนานกว่านั้น แต่ความสามารถทางระยะความสนใจ (Attention Span) จะเพิ่มพูนอย่างมากในระยะเด็กก่อนเข้าโรงเรียน ทั้งนี้เป็นผลมาจากพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ เช่น สติปัญญาโดยทั่วไป ความจำดีขึ้น ทักษะในการพินิจพิเคราะห์ ความสามารถในการไม่รับรู้ต่อสิ่งที่เข้ามารบกวน และสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ เด็กมีแรงจูงใจที่สูงขึ้น เด็กมีแรงจูงใจที่จะใช้เวลานาน ๆ ในการทดลองทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดี ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของความพร้อมในวัยเด็กต่อไป

สาเหตุที่ทำให้เกิดความสนใจ

ลักษณะของความสนใจที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้นี้ จะเห็นว่า ความสนใจเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ทุกคนอาจสนใจสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกันไป และขณะเดียวกันระดับความสนใจของแต่ละคนก็แตกต่างกันไป ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจรินทร์ สกุลถาวร (ม.ป.ป. : 96) ได้กล่าวไว้ดังนี้

ความสนใจเกิดขึ้นจากสาเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

1. ความต้องการ เช่น อยากเป็นคนเรียนเก่งก็ต้องพยายามสนใจในบทเรียน เพื่อจะได้ทำให้ตนเองเข้าใจและจะได้สอบที่หนึ่ง

2. การเอาอย่างสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่คนในหมู่คณะนิยม หรือสนใจจะทำให้คนที่เข้ามาร่วมเกิดความสนใจตามไปด้วย เช่น เด็กส่วนมากเมื่อเห็น พ่อ แม่ ครู หรือเพื่อน ชอบหรือสนใจสิ่งใดก็จะพลอยสนใจสิ่งนั้นตามไปด้วย

3. การอ่านหนังสือก็ช่วยให้เกิดความสนใจได้ เช่น การอ่านชีวประวัติของนักประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ บ้าง ก็จะทำให้ผู้อ่านนั้นมีความสนใจที่จะคิดประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ บ้าง

4. การศึกษาหรือฝึกฝนอบรมความรู้ความสามารถในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ย่อมจะทำให้เกิดความสนใจขึ้น แม้ว่าในตอนแรกนั้นยังไม่มีความสนใจเลย เช่น นักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเมื่ออ่าน พูด ฟัง และเขียนได้ ก็จะมีความสนใจในวิชาภาษาอังกฤษมากขึ้น

5. ความแปลกประหลาด เมื่อได้พบเห็นสิ่งของที่แปลกประหลาดหรือไม่เคยพบเห็นมาก่อนก็จะทำให้เกิดความสนใจในสิ่งนั้นขึ้น เช่น เด็กที่ไม่เคยเห็นฮิปโป เมื่อได้ไปเที่ยวสวนสัตว์ และได้ไปพบเห็นฮิปโปครั้งแรกจะเกิดความสนใจในตัวฮิปโปอย่างมาก

การวัดความสนใจ

การที่จะวัดความสนใจให้ได้ถูกต้องที่สุดนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ทั้งนี้เพราะความสนใจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันออกไป และขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น อายุ เพศ สติปัญญา สิ่งแวดล้อม ประสบการณ์เดิม พัฒนาการทางร่างกาย สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม การศึกษา อาชีพ อย่างไรก็ตามมีผู้เสนอแนะว่า เราจะวัดความสนใจของแต่ละบุคคลได้หลายวิธีด้วยกัน

โพเวลล์ (Powell . 1963 : 383 - 384) ได้เสนอไว้ว่า เราสามารถวัดความสนใจได้โดยวิธีต่อไปนี้

1. ใช้แบบสอบถามความสนใจ (Interest Inventories) แบบวัดความสนใจจะประกอบด้วยข้อความชุดหนึ่งสำหรับให้แต่ละบุคคลแสดงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อข้อความต่าง ๆ เหล่านั้น

2. ใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open - Ended Questionnaires) โดยให้แต่ละบุคคลมีอิสระที่จะตอบคำถามต่าง ๆ ได้ตามความรู้สึกที่แท้จริงของตน

3. ใช้แบบสัมภาษณ์ (Interviews) ซึ่งจะช่วยให้สัมภาษณ์ได้สังเกตเห็นพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ได้

ตามที่กล่าวว่าการวัดความสนใจทำได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับความเหมาะสมเกี่ยวกับผู้ที่ต้องการจะวัด สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามวัดความสนใจ ทั้งนี้เพราะว่าสามารถใช้วัดกับบุคคลจำนวนมากและทราบผลในเวลารวดเร็ว

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียน พบว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นตัวกระตุ้นความสนใจในการเรียนของผู้เรียน ให้มีความอยากรู้อยากเรียนมากขึ้น ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เป็นเครื่องมือที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ เป็นการสร้างประสบการณ์รูปธรรมแก่เด็ก เป็นตัวแทนที่ดีสำหรับการเรียนของเด็กและสามารถทำให้เด็กเรียนรู้เร็วขึ้น ซึ่งช่วยสร้างสภาพการณ์ที่เปิดกว้างต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนได้ซักถามและคิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ได้อย่างเต็มที่ และยังทำให้เกิดบรรยากาศแบบเป็นกันเอง ผู้เรียนจะรู้สึกสนุกสนานไปกับการเรียน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช. 2532 : 24 - 25)

สื่อการเรียนการสอนมีบทบาทต่อการพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนช่วยกระตุ้นความสนใจต่อสิ่งที่เรียน อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสนุกสนาน อีกทั้งยังเป็นการสร้างกระบวนการทางความคิด และสติปัญญาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับแบบเรียนเชิงวรรณกรรม

หทัย ตันหยง (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อพัฒนาการอ่านในระดับประถมศึกษา โดยใช้การสอนด้วยวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ใช้หนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับการสอนวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาที่ใช้หนังสือเรียนปกติเชิงวรรณกรรม ซึ่งผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียน ระหว่างการสอนด้วยวิธีแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาโดยใช้หนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมสูงกว่าการสอนด้วยวิธีการมุ่งประสบการณ์ภาษาโดยใช้หนังสือปกติเชิงวรรณกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

วาสนา จาดพุ่ม (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยสื่อแบบเรียนเชิงวรรณกรรม กับสื่อการสอนตามแผนการสอนปกติ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กัลยา ตุลยพิจิตร (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสือเล่มเล็กตามวิธีสอนแบบวรรณี และกลุ่มควบคุมเรียนโดยใช้หนังสือเล่มเล็กตามวิธีสอนในคู่มือครูซึ่งผลการวิจัยพบว่า

ความสามารถทางการอ่านในวิชาภาษาไทยของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองมีความสามารถทางการอ่านสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ทัศนี โชติพฤติพงศ์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจในการเรียน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 26 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้สื่อแบบเรียนเชิงวรรณกรรม กลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยใช้สื่อใบงาน ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปรียาลักษณ์ พิลากุล (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจในการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยสื่อแบบเรียนเชิงวรรณกรรม กับสื่อหนังสือเรียนตามคู่มือครู จำนวน 60 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้สื่อแบบเรียนเชิงวรรณกรรม กลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยใช้สื่อหนังสือเรียนตามคู่มือครู ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ฟิลิปส์ (Phillips. 1968 : 36) ได้ทดลองวิจัยในรัฐนิวฟาวด์แลนด์ โดยใช้กลุ่มประชากรเป็นนักเรียน 6 ชั้นเรียน ปรากฏว่า กลุ่มทดลองซึ่งใช้สื่อวรรณกรรมมีการพัฒนาทางภาษาสูงกว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งไม่ได้ใช้สื่อวรรณกรรมอย่างมีนัยสำคัญ

วิลสัน และคนอื่น ๆ (Wilson and others . 1968 : 32) ได้ศึกษานิสัยรักการอ่านของเด็กโดยการใช้สื่อวรรณกรรมร่วมสมัย ผลปรากฏว่าวรรณกรรมร่วมสมัยช่วยให้เด็กเข้าใจกระบวนการ และธรรมชาติของภาษามากขึ้น เข้าใจในการใช้รากศัพท์ มีความรวดเร็วในการอ่าน เห็นความสำคัญของการอ่าน สามารถอ่านหนังสือได้เป็นกิจนิสัย

งานวิจัยเกี่ยวกับบทเรียนสำเร็จรูป

ไสว ภู่ทับทิม (2527 : 55) ได้ทำการทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการสอนซ่อมเสริมวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องโจทย์ปัญหาการบวก โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับวิธีสอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่าง 30 คน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป และกลุ่มควบคุม 30 คน โดยใช้วิธีสอนตามปกติ ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองที่เรียนซ่อมเสริมโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ซ่อมเสริมโดยครูตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิริรัตน์ ชมพันธ์ (2533 : 128) ได้ทำการวิจัยเพื่อการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรมกับการสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนโปรแกรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ครูสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เจือจันทร์ กัลยา (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และความสนใจในการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุพจน์ พวงนิล (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความสนใจในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนเรื่องโจทย์ปัญหาระคน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูนสีกับนักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มทดลอง จำนวน 40 คน และกลุ่มควบคุม 40 คน กลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูนสี ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนโดยใช้วิธีสอนปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรสวรรค์ ชื่นมณี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาที่ 2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 17 คน มีผลการวิจัยปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปสูงกว่าคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

เมธี ฟ้าลี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน เรื่องจักรวาลและอวกาศ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปประกอบการ์ตูน สูงกว่าคะแนนแบบทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

ดัทตัน (Dutton . 1963 : 2382 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนวิชาคณิตศาสตร์เกรด 4 เรื่อง แสง เสียง และความร้อน กลุ่มตัวอย่าง 111 คน กลุ่มทดลองสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปและกลุ่มควบคุมสอนด้วยวิธีสอนปกติ ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บราวน์ (Brown . 1964 : 26) ได้วิจัยเปรียบเทียบการสอนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนปกติ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากโรงเรียน 7 แห่ง เป็นนักเรียนชั้นเกรด 8 และ เกรด 9 บทเรียนที่ใช้เป็นประเภท Linear Programmed Booklet ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มนักเรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบให้ผลการเรียนดีกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีธรรมดา และกลุ่มที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปไม่มีผู้ใดสอบตก

ริกส์ (Riggs . 1967 : 2784 - A) ได้ทำการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง กราฟสำหรับนักเรียนเกรด 5 และทำการสอนดังนี้ กลุ่มที่ 1 สอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปและไม่ได้รับการสอนจากครู กลุ่มที่ 2 สอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปและได้รับการสอนจากครูเพิ่มเติม กลุ่มที่ 3 สอนโดยใช้ครูอย่างเดียวไม่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป ผลปรากฏว่ากลุ่มที่สอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป 2 กลุ่ม มีผลต่อการพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ เรื่อง กราฟ สูงกว่ากลุ่มที่สอนโดยครูอย่างเดียว

คอลลาแกรน (Collagan . 1969 : 1070 - A) ได้เปรียบเทียบการสอนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนปกติในวิชาคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับมหาวิทยาลัยผลปรากฏว่าผลการสอนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปให้ผลการสอนดีกว่าการสอนปกติ

แมคคินเลย์ (Mckinley . 1974 : 1443 -A) เปรียบเทียบลักษณะการอ่านโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับเครื่องช่วยสอนกับเด็กอายุ 14 - 18 ปี ที่เรียนต่ำกว่าระดับ 5 ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน และสามารถสรุปได้อีกว่า ทั้งบทเรียนสำเร็จรูปและเครื่องช่วยสอนในการอ่านใช้ได้ผลดีกว่าการเรียนด้วยตนเอง

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวแบบเรียนเชิงวรรณกรรม และบทเรียนสำเร็จรูป มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนในปัจจุบันเป็นอย่างมาก ทำให้เด็กมีความสนใจในการเรียนมากขึ้นและมีความพร้อม ความสามารถในการเรียนด้านต่างๆ เมื่อผู้เรียนมีความสนใจต่อสิ่งที่เรียนมากขึ้น สื่อการเรียนทั้งสองที่มีลักษณะ เป็นสื่อการเรียนการสอนที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ลักษณะที่ต่างกันคือ แบบเรียนเชิงวรรณกรรมเป็นสื่อที่สร้างตามโครงสร้างทางวรรณกรรม ส่วนบทเรียนสำเร็จรูป เป็นการนำเสนอบทเรียนโดยการกำหนดเนื้อหาให้ผู้เรียนเริ่มเรียนตามลำดับเนื้อหาไปเรื่อย ๆ ตามขั้นตอน แบบเรียนเชิงวรรณกรรม และ บทเรียนสำเร็จรูป เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ผู้เรียนให้ความสนใจนอกเหนือจากแบบเรียนที่ใช้ประกอบการเรียนที่มีอยู่ในปัจจุบันทำให้ผู้เรียนมีความเพลิดเพลิน และสนใจบทเรียนมากขึ้น ยังช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ทำให้ผู้เรียนก็จะมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนมากขึ้น และเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

บทที่ 3
วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการทดลอง
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่วิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 60 คน แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Samping) ด้วยการจับสลากอีกครั้งหนึ่งให้เป็น กลุ่มทดลองที่ 1 โดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มละ 30 คน จากประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวัดรัชฎาธิฐาน สำนักงานเขตดลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบเรียนเชิงวรรณกรรม
2. บทเรียนสำเร็จรูป
3. แผนการสอนที่ใช้สอนกลุ่มทดลองที่ 1 โดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม
4. แผนการสอนที่ใช้สอนกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป
5. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
6. แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียน

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. **แบบเรียนเชิงวรรณกรรม** เรื่องวันสำคัญ จำนวน 7 เล่ม มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎี หลักการ และวิธีผลิตแบบเรียนเชิงวรรณกรรม

1.2 ศึกษาเนื้อหา จุดประสงค์ และความคิดรวบยอดของวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยที่ 8 วันสำคัญ

1.3 สร้างแบบเรียนเชิงวรรณกรรมจำนวน 7 เล่ม ดังนี้ วันสำคัญที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ ได้แก่ วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และวันพ่อแห่งชาติ และ วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถและวันแม่แห่งชาติ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันสำคัญทางประเพณี ได้แก่ วันสงกรานต์

วันลอยกระทง ใช้หลักการการสร้างเรื่องโดยใช้หลักเกณฑ์การสร้างเรื่องของหทัย ตันหยง (2529 : 108 – 159) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.3.1 การวางแผนเตรียมตัวคิดเรื่อง (Plot O)

ขั้นตอนนี้เรียกว่า Plot O

ขั้นที่ 1 ศึกษาภาวะการเรียนการสอนของตนเอง

ขั้นที่ 2 การกำหนดประเภทของแบบเรียนว่าจะเป็นแบบเรียนหลัก หรือแบบเรียนเสริม ในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดประเภทของแบบเรียนเชิงวรรณกรรมเป็นแบบเรียนหลัก

ขั้นที่ 3 การศึกษาความคิดรวบยอดของหลักสูตร (สิ่งที่บ้านเมืองกำหนด)

ขั้นที่ 4 การกำหนดความคิดรวบยอดของการเรียน (เด็กผู้เรียน)

ขั้นที่ 5 การกำหนดความคิดรวบยอดของการสอน ในขั้นนี้ผู้วิจัยกำหนดความคิดรวบยอดตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียน วันสำคัญ

ขั้นที่ 6 การเตรียมทรัพยากรในการเขียนแบบ ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวาดภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก

ขั้นที่ 7 การเลือกใช้วัสดุในการเขียนแบบเรียน ผู้วิจัยเลือกใช้ วัตถุดิบที่หาง่าย เช่น กระดาษ สี ในราคาที่ไม่แพงเกินไป

1.3.2 การเริ่มต้นวางโครงเรื่อง (Ideal Plot – Plot I)

กระบวนการนี้นับเป็นกระบวนการแรก เรียกว่า Plot I ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การคิดเรื่อง (Imagery) อาศัยการสังเคราะห์เรื่องจากประสบการณ์ชีวิต ซึ่งเค้าโครงเรื่องควรได้เค้ากรณีมาจาก Plot O การคิดเรื่องนับว่ามีความสำคัญ จะเน้นเรื่องให้สอดคล้องกับหลักสูตรและการสอนตามกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นที่ 2 การผูกเรื่อง (Plotting)

ขั้นที่ 3 การกำหนดแก่นสาระของเรื่อง (Theme)

ขั้นที่ 4 การสร้างพฤติกรรมของเรื่อง (Characteristic Behaviors)

ขั้นที่ 5 การกำหนดภาพพจน์ (Figure of Speech)

1.3.3 การวางเค้าโครงเรื่องแบบเรียน (Plot Desing – Plot II)

ใน Plot I นั้น ลักษณะของแบบเรียนยังอยู่ในลักษณะการออกแบบทางความคิดหรือเป็นเพียงเงาเรื่อง (Ideal Desing) แต่เมื่อขึ้น Plot II เริ่มนำเข้าสู่รูปธรรมโดยเริ่มตั้งแต่

ขั้นที่ 1 กำหนดเรื่อง (Titling Definition)

ขั้นที่ 2 กำหนดแนวเรื่อง (Line of Content) ในขั้นนี้ผู้เขียนจะต้องดำเนินเรื่องภายใต้เงื่อนไข คือ

- ความคิดรวบยอด (Concept)
- จุดประสงค์การเรียนรู้ (Behaviour Objective)
- อรรถลักษณะ (Genre') ในครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกอรรถลักษณะเชิงประสบการณ์ และอรรถลักษณะจินตนาการ

ขั้นที่ 3 กำหนดมโนทัศน์ของเรื่องในเนื้อหาแบบเรียน (Textual Concept) มโนทัศน์ คือ การกำหนดเอาความคิดรวบยอดในขั้นที่ 2 มากำหนดไว้ในเนื้อหาแบบเรียน

ขั้นที่ 4 กำหนดข้อมูลหลักฐาน (Fact)

ขั้นที่ 5 การกำหนดรูปแบบนำเสนอแบบเรียน (Format)

ขั้นที่ 6 การเขียนร่างถ้อยคำ (Original Wording) ในขั้นตอนนี้เป็นการระดมความคิดของผู้เขียน คิดถ้อยคำเป็นภาษาเริ่มต้นก่อนที่จะปรับปรุงต่อไป

1.3.4 การประสานแนวคิดกับเค้าโครงเรื่อง (Plot II extra) และ Plot II จะต้องเขียน Plot II extra ขึ้นใน Plot นี้ จะเริ่มเห็นเค้าวรรณกรรมแบบเรียน โดยเฉพาะการเน้นจุดสำคัญ คือ การสร้างปมเรื่อง (Literary Complex) เพราะมีความสำคัญในการกระตุ้นจิตสำนึกของผู้เรียน ซึ่ง Plot II extra มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ทบทวนเรื่อง (Title Revise)

ขั้นที่ 2 เขียนเนื้อเรื่องที่ได้ปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว (Approved Content) โดยทบทวนความคิดรวบยอด จุดประสงค์ การปรับปรุงแต่งปมเรื่อง โดยปรับปรุงเรื่องให้กระทัดรัดและสอดคล้องกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ขั้นที่ 3 เขียนถ้อยคำภาษาโดยปรับปรุงให้ถูกต้องเรียบร้อย (Approved Wording)

ขั้นที่ 4 สรุปลักษณะที่พึงประสงค์ (Expected Manuscript) รูปเล่ม ภาพประกอบ การใช้ตัวอักษร สีสัน ส่วนประกอบอื่น ๆ ฯลฯ

ขั้นที่ 5 งานตกแต่ง เน้นการสร้างสรรค์โดยเฉพาะ (Special Creative)

ขั้นที่ 6 การบันทึกงานบรรณาธิการกิจ (Primary Editing) ซึ่งจะต้องนำส่งคณะบรรณาธิการ ในที่นี้ได้แก่ ประธานผู้ควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้เชี่ยวชาญเพื่อปรึกษา ทบทวนความถูกต้องเหมาะสม เพื่อที่จะปรับปรุงแก้ไขใน Plot ต่อไป

1.3.5 การเขียนเรื่องและแบ่งสัดส่วน (Setting – Plot III)

การดำเนินงานตั้งแต่ Plot I ถึง Plot II extra นั้น อยู่ขั้นกระบวนการการจัดเตรียมเรื่องเมื่อขึ้น Plot III ก็นับว่าผู้เขียนได้รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ และปรับปรุงไว้จนเรียบร้อยแล้ว จึงลงมือนำเรื่องนี้มาจัดเป็นสัดส่วนเพื่อเตรียมทำต้นฉบับ งานสำคัญในขั้นตอนนี้คือการแบ่งฉาก (Setting) เพื่อจัดหน้า มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดชื่อเรื่อง (Title) ตั้งชื่อเรื่องโดยใช้สาระสำคัญ หรือปม หรือแก่นของเรื่อง

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์สัดส่วนของเรื่อง (Sequent Analysis)

จัดช่วงนำเรื่อง (Leading Sets)

ช่วงดำเนินเรื่อง (Body Sets)

ช่วงจบเรื่อง (Ending Sets)

ขั้นที่ 3 การแบ่งฉาก (Setting)

การแบ่งฉากก็เพื่อจะแปลงเรื่องไปสู่หน้าแบบเรียนนั่นเอง เมื่อแบ่งฉากแต่ละฉากไปจัดหน้า (Layout) จำเป็นต้องใช้หลักการความรู้ในการผลิตหนังสืออย่างยิ่ง เพราะเรื่องที่เขียนและแบ่ง

สัดส่วนจัดหน้านั้นอาจไม่ลงตัว จำเป็นจะต้องจัดฉากใหม่ โดยการขยายฉาก ตัดฉาก ซ้อนฉาก จัดลำดับให้กลมกลืนต่อไป สัมพันธ์กับความคิดรวบยอดของภาพประกอบ ขั้นตอนนี้จะมีความสำคัญที่บุคลากรเขียนแบบเรียน จะต้องศึกษาอย่างลึกซึ้งและปราณีต เพราะจะมีผลต่อการนำไปใช้

ขั้นที่ 4 การกำหนดภาพ (Pictural Concept) ผู้เขียนจะต้องควบคุมการนำเสนอให้ตรงกับเนื้อเรื่องและฉาก

ขั้นที่ 5 การกำหนดข้อมูลเพื่อสร้างเค้าโครงต้นฉบับ (Manuscript) โดยกำหนดขนาดตัวอักษร สีสัน

1.3.6 การร่างต้นฉบับ (Manuscript – Plot IV)

ขั้นที่ 1 การออกแบบปก (Cover Desing)

ขั้นที่ 2 การจัดส่วนประกอบ

ขั้นที่ 3 การบันทึกตรวจสอบการปรับหน้าซึ่งเป็นการทบทวน Plot II ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 4 การเสนอแนะจัดพิมพ์ต้นฉบับ ระบบการพิมพ์ ขนาดรูปเล่ม ตัวอักษร ภาพสีสัน ฯลฯ

ขั้นที่ 5 การสร้างต้นฉบับ (Manuscript)

1.3.7 การจัดรูปเล่มต้นฉบับ (Dummy – Plot V)

ขั้นที่ 1 การจัดปก และรายละเอียด ปกหน้า ปกใน

ขั้นที่ 2 การเขียนคำนำและส่วนประกอบอื่น ๆ แนวคิด ปณิธาณ เป้าหมาย หลักการโดยย่อ แนวการใช้รูปแบบเรียน ข้อคิด ข้อเสนอแนะ ประกาศคุณูปการ คำอุทิศ

ขั้นที่ 3 การเขียนสารบาญ

ขั้นที่ 4 คำแนะนำการใช้แบบเรียน

ขั้นที่ 5 เนื้อหาแบบเรียนเป็นบท เป็นตอน

ขั้นที่ 6 การจัดกิจกรรมภาคปฏิบัติ

ขั้นที่ 7 การจัดภาคผนวก

ขั้นที่ 8 การเขียนบรรณานุกรมและการอ้างอิง

1.4 นำแบบเรียนเชิงวรรณกรรมทั้ง 7 เล่ม เสนอต่อประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญได้แก่ อาจารย์รุ่งกานต์ ธรรมรักษ์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนประชาอุทิศ (จันทาบอนุสรณ์) อาจารย์วราภรณ์ นิยมพงษ์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนวัดเทวสุนทร และนายอุดมศักดิ์ นาดี หัวหน้าฝ่ายทดสอบและประเมินผล กองวิชาการ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อตรวจพิจารณาเนื้อหา เรื่องราว ถ้อยคำภาษา ภาพประกอบ และความเหมาะสมปรับปรุงแก้ไขการจัดทำแบบเรียนเชิงวรรณกรรม ซึ่งได้พบข้อคิดเห็นและข้อบกพร่องพบสรุปได้ดังนี้

เล่มที่ 1 หน้า 8 แก้ประโยคของพ่อจาก คิดอะไรขึ้นได้ว่า แก้ไขเป็น จึงคิดขึ้นได้ว่า

เล่มที่ 3 หน้า 2 แก้ประโยคของแม่จาก ไม่รู้เหมือนกันนะ แต่อาจเป็นอุบัติเหตุก็ได้ แก้ไขเป็น ไม่รู้เหมือนกันแต่อาจเป็นอุบัติเหตุก็ได้

เล่มที่ 7 หน้า 4 จากภาพคนไปเวียนเทียนมีหน้าตาไม่ชัดเจน แก้ไขให้หน้าตาชัดเจนยิ่งขึ้น

1.5 ทำการปรับปรุงแบบเรียนเชิงวรรณกรรม แล้วจัดทำเป็นรูปเล่ม (ฉบับร่าง)

1.6 นำแบบเรียนเชิงวรรณกรรมไปทดสอบ (Tryout) การหาประสิทธิภาพของแบบเรียนดำเนินตามกระบวนการหาประสิทธิภาพสื่อของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2532 : 496 – 497) ซึ่งมีลำดับการหาประสิทธิภาพดังนี้

(1) การทดสอบแบบเดี่ยว (1 : 1) เป็นการทดลองใช้สื่อแบบเรียนเชิงวรรณกรรมฉบับร่างกับนักเรียนที่เป็นตัวแทนของผู้ที่จะเรียนสื่อแบบเรียนเชิงวรรณกรรม โดยแบบเรียนเชิงวรรณกรรมที่ปรับปรุงแล้ว 7 เล่ม ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดตลิ่งชัน สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 คน เพื่อหาข้อบกพร่องเรื่องเนื้อหา รูปภาพ ถ้อยคำภาษา และความเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งได้พบข้อคิดเห็นและข้อบกพร่องจากการสัมภาษณ์นักเรียนสรุปได้ดังนี้

เล่มที่ 3 หน้า 13 จากภาพมือเด็กที่ปาก้อนหินใส่พระองคุลีมาลใหญ่เกินความเป็นจริง แก้ไขให้มือเล็กลง

เล่มที่ 4 หน้า 7 จากเนื้อเรื่องนางกีสาโคตมีเศร้าเสียใจมาก แก้ไขให้ภาพนางกีสาโคตมีร้องไห้แสดงความเสียใจมากยิ่งขึ้น

เล่มที่ 6 หน้า 9 จากภาพเสื้อของผู้ชายที่โดนสาดน้ำไม่เปียก จึงแก้ไขให้เสื้อเปียก

(2) การทดสอบกลุ่มเล็ก (1 : 10) เป็นการทดลองใช้สื่อแบบเรียนเชิงวรรณกรรมที่ปรับปรุงแล้วจากขั้นตอนที่ 1 กับนักเรียนที่เป็นตัวแทนของผู้ที่จะเรียนจากสื่อแบบเรียนเชิงวรรณกรรม โดยนำหนังสือเรียนที่ปรับปรุงแล้วจากขั้นตอนที่ 1 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดตลิ่งชัน สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน เพื่อคนหาข้อบกพร่องเรื่องเนื้อหา รูปภาพ ถ้อยคำภาษา และความเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งได้พบข้อคิดเห็นและข้อบกพร่องจากการสัมภาษณ์นักเรียนสรุปได้ดังนี้

เล่มที่ 2 หน้า 2 จากภาพแม่ถือกระเป๋าจะไปสวนซึ่งไม่เหมาะสม แก้ไขให้กระเป๋าเป็นตระกร้า

เล่มที่ 4 หน้า 2 จากภาพตัวละครถือหม้อไปตักบาตรที่วัด แก้ไขให้ตัวละครถือปิ่นโต เพื่อให้สอดคล้องกับภาพก่อนหน้านี้

เล่มที่ 5 หน้า 2 จากภาพตัวละครไม่มีดอกไม้ไปเวียนเทียน แก้ไขให้ตัวละครถือดอกไม้ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง

เล่มที่ 5 หน้า 6 จากภาพสองพระกุมารต้องเสียใจมากที่จากพระบิดา แก้ไขให้สองพระกุมารร้องไห้แสดงความเสียใจมากยิ่งขึ้น

(3) การทดสอบภาคสนาม เป็นการทดสอบครั้งสุดท้ายของกระบวนการทดสอบประสิทธิภาพของสื่อแบบเรียนเชิงวรรณกรรม โดยนำแบบเรียนเชิงวรรณกรรม ที่ปรับปรุงแล้วในขั้นที่ 2 ไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 30 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดตลิ่งชัน สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบเรียนเชิงวรรณกรรมตามเกณฑ์ โดยใช้วิธีมาตรฐาน 80/80

80 ตัวแรกคือ เมื่อเรียนจากแบบเรียนเชิงวรรณกรรมแล้ว ผู้เรียนสามารถทำแบบทดสอบท้ายเล่มแต่ละเล่มได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80

80 ตัวหลังคือ การทำแบบทดสอบหลังการเรียนได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80

ผลการหาประสิทธิภาพแบบเรียนเชิงวรรณกรรม โดยใช้วิธีมาตรฐาน 80/80 ปรากฏผลดังนี้

เล่มที่ 1 เรื่องพลังใจ มีค่าประสิทธิภาพดังนี้ 83.60 / 85.00
(วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และวันพ่อแห่งชาติ)

เล่มที่ 2 เรื่องรางวัลเพื่อแม่ มีค่าประสิทธิภาพดังนี้ 87.00 / 85.00
(วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และวันแม่แห่งชาติ)

เล่มที่ 3 เรื่องโจรกลับใจ มีค่าประสิทธิภาพดังนี้ 85.30 / 85.00
(วันมาฆบูชา)

เล่มที่ 4 เรื่องทางดับทุกข์ มีค่าประสิทธิภาพดังนี้ 86.00 / 85.00
(วันวิสาขบูชา)

เล่มที่ 5 เรื่องเกินไป...ไม่พอดี มีค่าประสิทธิภาพดังนี้ 83.33 / 85.00
(วันอาสาฬหบูชา)

เล่มที่ 6 เรื่องวันสนุก...สุขสงกรานต์ มีค่าประสิทธิภาพดังนี้ 80.30 / 85.00
(วันสงกรานต์)

เล่มที่ 7 เรื่องลอย..ลอยกระทง มีค่าประสิทธิภาพดังนี้ 83.33 / 85.00
(วันลอยกระทง)

2. บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องวันสำคัญ จำนวน 7 ฉบับ บทเรียนสำเร็จรูปเป็นแบบตำราประเภทเส้นตรง เนื้อหามีความต่อเนื่องกัน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการและวิธีการสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาและสร้างบทเรียนสำเร็จรูปอย่างถูกต้อง

2.2 ศึกษาหลักสูตรและเนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ตามหลักสูตรพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) เพื่อคัดเลือกกำหนดเนื้อหาของบทเรียน

2.3 เลือกเนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตหน่วยที่ 8 เรื่องวันสำคัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) มาใช้ในการทดลอง และแบ่งเนื้อหาออกเป็นตอนย่อย ๆ โดยกำหนดจุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการสร้างกิจกรรมการเรียนการสอน สร้างบทเรียนสำเร็จรูปแบบตำราประเภทเส้นตรง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยย่อย ๆ เรียกว่า กรอบ ตามลำดับจากง่ายไปหายากจำนวน 7 ฉบับ และประเมินผลเนื้อหาในแต่ละตอนที่ใช้ในบทเรียน

2.4 นำบทเรียนสำเร็จรูปทั้ง 7 ฉบับ เสนอประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญได้แก่ อาจารย์รุ่งกานต์ ธรรมรักษ์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนประชาอุทิศ (จันทาบอนุสรณ์) อาจารย์วราภรณ์ นิยมพงษ์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนวัดเทวสุนทร และนายอุดมศักดิ์ นาดี หัวหน้าฝ่ายทดสอบและประเมินผล กองวิชาการ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร

เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมด้านรูปแบบ เนื้อหา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขการข้อบกพร่อง ซึ่งได้พบข้อคิดเห็นและข้อบกพร่องพบสรุปได้ดังนี้

ฉบับที่ 1 กรอบที่ 3 หน้า 7 จากประโยคที่ว่า โดยใช้ดอกพุทธรักษาเป็นสัญลักษณ์ของความรักของพ่อผู้ให้กำเนิด แก้ไขเป็น โดยประพฤติตนเป็นคนดีและมอบดอกพุทธรักษาซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนความรักจากพ่อผู้ให้กำเนิด

ฉบับที่ 2 กรอบที่ 1 หน้า 1 จากประโยคที่ว่า วันคล้ายเฉลิมพระชนมพรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ แก้ไขเป็น วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าพระบราราชินีนาถ

ฉบับที่ 4 กิจกรรมที่ 1 หน้า 2 จากคำว่า พระเจ้าสิทธัตถะ แก้ไขเป็น เจ้าชายสิทธัตถะ

ฉบับที่ 5 กิจกรรมที่ 3 หน้า 8 จากคำถามข้อที่ 2 ช่วงว่างสำหรับเติมคำตอบสั้นไป แก้ไขให้มีช่วงว่างเพิ่มมากขึ้น

2.5 ทำการปรับปรุงบทเรียนสำเร็จรูป แล้วจัดทำเป็นรูปเล่ม (ฉบับร่าง)

2.6 นำบทเรียนสำเร็จรูปที่ได้รับการแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ด้านความเหมาะสมด้านรูปแบบ เนื้อหา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

2.7 นำบทเรียนสำเร็จรูปที่ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง แล้วนำไปทดลองหาประสิทธิภาพกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่อง ด้านความเหมาะสมของการใช้ภาษา เวลา การสื่อความหมาย ดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

(1) การทดสอบแบบเดี่ยว (1: 1) เป็นการทดลองใช้บทเรียนสำเร็จรูปฉบับร่างกับนักเรียนที่เป็นตัวแทนของผู้ที่จะเรียนบทเรียนสำเร็จรูป โดยนำบทเรียนสำเร็จรูปที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดช่างเหล็ก สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1 คน ให้นักเรียนอ่านและทำกิจกรรมในบทเรียนสำเร็จรูป จากนั้นสังเกตและบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนในขณะที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป สนทนาซักถามข้อบกพร่องของบทเรียนสำเร็จรูปไปปรับปรุงแบบเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น สรุปได้ดังนี้

ฉบับที่ 5 กรอบที่ 1 หน้า 1 จากภาพประกอบ พระบาทของพระพุทธเจ้าไม่ชัดเจน แก้ไขให้ ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ฉบับที่ 6 กรอบที่ 1 หน้า 1 จากภาพประกอบ คนตักบาตรไม่มีหู แก้ไขให้ มีหูตามความเหมาะสม

ฉบับที่ 7 กรอบที่ 1 หน้า 1 จากภาพประกอบ เทียนในกระทงไม่มีเปลวไฟ แก้ไขให้ มีเปลวไฟชัดเจนยิ่งขึ้น

(2) การทดสอบกลุ่มเล็ก (1 : 10) เป็นการทดลองใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นตัวแทนของผู้ที่จะเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูป โดยนำบทเรียนสำเร็จรูปที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดช่างเหล็ก สำนักงานเขตตลิ่งชัน

กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน ให้นักเรียนอ่านและทำกิจกรรมในบทเรียนสำเร็จรูป จากนั้นสังเกตและบันทึกพฤติกรรมผู้เรียนในขณะที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป สนทนาซักถามข้อบกพร่องของบทเรียนสำเร็จรูปไปปรับปรุงแบบเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ฉบับที่ 2 กิจกรรมที่ 3 หน้า 8 จากข้อคำถามที่ 2 ช่องว่างสำหรับเติมคำตอบสั้นไป แก้ไขให้ ช่องว่างยาวขึ้น

(3) การทดสอบภาคสนาม เป็นการทดสอบครั้งสุดท้ายของกระบวนการทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป โดยนำบทเรียนสำเร็จรูป ที่ปรับปรุงแล้วในขั้นที่ 2 ไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 30 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดช่างเหล็ก สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบเรียนเชิงวรรณกรรมตามเกณฑ์ โดยใช้วิธีมาตรฐาน 80/80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ . 2532 : 469 – 497)

80 ตัวแรกคือ เมื่อเรียนจากบทเรียนสำเร็จรูปแล้ว ผู้เรียนสามารถทำแบบทดสอบท้ายเล่มแต่ละเล่มได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80

80 ตัวหลังคือ การทำแบบทดสอบหลังการเรียนได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80

ผลการหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูป โดยใช้วิธีมาตรฐาน 80/80 ปรากฏผลดังนี้

ฉบับที่ 1 วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และวันพ่อแห่งชาติ มีค่าประสิทธิภาพดังนี้	82.60 / 83.55
ฉบับที่ 2 วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และวันแม่แห่งชาติ มีค่าประสิทธิภาพดังนี้	85.00 / 83.55
ฉบับที่ 3 วันมาฆบูชา มีค่าประสิทธิภาพดังนี้	82.00 / 83.55
ฉบับที่ 4 วันวิสาขบูชา มีค่าประสิทธิภาพดังนี้	81.00 / 83.55
ฉบับที่ 5 วันอาสาฬหบูชา มีค่าประสิทธิภาพดังนี้	83.00 / 83.55
ฉบับที่ 6 วันสงกรานต์ มีค่าประสิทธิภาพดังนี้	80.00 / 83.55
ฉบับที่ 7 วันลอยกระทง มีค่าประสิทธิภาพดังนี้	81.60 / 83.55

3. แผนการสอนแบบเรียนเชิงวรรณกรรม

3.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และคู่มือครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง)

3.2 วิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและแบ่งเนื้อหาออกเป็นตอน ๆ ตามวันสำคัญต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ให้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอนแต่ละครั้ง ครั้งละ 3 คาบ ๆ ละ 20 นาที ให้ครบ 42 คาบ

3.3 นำแผนการสอนที่สร้างแล้วเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขแผนการสอน แล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ อาจารย์รุ่งกานต์ ธรรมรักษ์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนประชาอุทิศ (จันทาบอนุสรณ์) อาจารย์วราภรณ์ นิยมพงษ์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนวัดเทวสุนทร และ นายอุดมศักดิ์ นาดี หัวหน้าฝ่ายทดสอบและประเมินผล กองวิชาการ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อตรวจข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไข

3.4 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วด้านการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการทดลองแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดประสาท สำนักงานเขตดลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับแผนการสอนที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.5 นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการทดลองให้ประธานตรวจอีกครั้งก่อนนำไปสอนจริง

4. แผนการสอนบทเรียนสำเร็จรูป

4.1 ศึกษาหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และคู่มือครูกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง)

4.2 วิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและแบ่งเนื้อหาออกเป็นตอน ๆ ตามวันสำคัญต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ให้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอนแต่ละครั้ง ครั้งละ 3 คาบ ๆ ละ 20 นาที ให้ครบ 42 คาบ

4.3 นำแผนการสอนที่สร้างแล้วเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขแผนการสอน แล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ อาจารย์รุ่งกานต์ ธรรมรักษ์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนประชาอุทิศ (จันทาบอนุสรณ์) อาจารย์วราภรณ์ นิยมพงษ์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนวัดเทวสุนทร และ นายอุดมศักดิ์ นาดี หัวหน้าฝ่ายทดสอบและประเมินผล กองวิชาการ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อตรวจข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไข

4.4 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วด้านการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลาที่ใช้ในการทดลองแล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดประสาท สำนักงานเขตดลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับแผนการสอนที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

4.5 นำแผนการสอนไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเวลา ที่ใช้ในการทดลองให้ประธานตรวจอีกครั้งก่อนนำไปสอนจริง

5. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

5.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือเทคนิคการเขียนข้อสอบของ ชวาล แพรัตกุล (2509 : 1 – 405) หนังสือการสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2529 : 1 – 371) และหนังสือการวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2532 : 1 – 192)

5.2 วิเคราะห์หลักสูตร ตามเนื้อหาที่นำมาทดลองสอน แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อใช้ในการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยวันสำคัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 53 ข้อ

5.4 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ อาจารย์รุ่งกานต์ ธรรมรักษ์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนประชาอุทิศ (จันทาบอนุสรณ์) อาจารย์วราภรณ์ นิยมพงษ์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนวัดเทวสุนทร และ นายอุดมศักดิ์ นาดี หัวหน้าฝ่ายทดสอบและประเมินผล กองวิชาการ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อตรวจสอบคุณภาพ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาว่าข้อสอบที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

คะแนน + 1 สำหรับข้อสอบที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

คะแนน 0 สำหรับข้อสอบที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

คะแนน - 1 สำหรับข้อสอบที่ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

5.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .05 ขึ้นไป 47 ข้อ แล้วนำข้อทดสอบที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดประสาท และโรงเรียนวัดปากน้ำ สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการทดลองและได้เรียนเรื่องวันสำคัญมาแล้ว จำนวน 100 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบแต่ละข้อ โดยใช้เทคนิค 27 % ของจุง - เตห์ - ฟาน (Fan. 1952 : 1 - 32) โดยแบ่งเป็นกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่ายตั้งแต่ 0.20 - 0.80 โดยมีค่าความยากง่ายตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพไว้ 30 ข้อ โดยมีค่าความยากง่าย ตั้งแต่ 0.25 - 0.71 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 - 0.65 มาใช้ในการทดลองจริงต่อไป

5.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่คัดเลือกไว้ในข้อ 5.5 ไปทดสอบกับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดประสาท และโรงเรียนวัดปากน้ำ สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองและได้เรียนเรื่องวันสำคัญมาแล้ว จำนวน 100 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR - 20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน และ อังคณา สายยศ. 2536 : 168 - 170) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 0.7903

5.7 นำแบบทดสอบที่ได้รับการทดลองและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

6. แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียน

แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ผู้วิจัยศึกษาตามแบบลิเกิร์ด สเกล (Likert Scale) (ล้วน และ อังคณา สายยศ. 2531 : 154 – 156) ชนิด 5 มาตรา

กรณีที่ 1 ข้อความที่มีความหมายในทางบวก ให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

กรณีที่ 2 ข้อความที่มีความหมายในทางลบ ให้คะแนนดังนี้

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

6.1 นำแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนที่ผู้วิจัยปรับปรุงแล้ว จำนวน 30 ข้อ เสนอต่อประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ อาจารย์รุ่งกานต์ ธรรมรักษ์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนประชาอุทิศ (จันทาบอนุสรณ์) อาจารย์วราภรณ์ นิยมพงษ์ อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนวัดเทวสุนทร และ นายอุดมศักดิ์ นาดี หัวหน้าฝ่ายทดสอบและประเมินผล กองวิชาการ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ภาษาและเนื้อหาให้ถูกต้องเหมาะสมในแต่ละข้อเพื่อให้มีความชัดเจนเหมาะสมยิ่งขึ้น

6.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดประสาท โรงเรียนวัดปากน้ำ สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร จังหวัดจำนวน 100 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาตรวจให้คะแนนเพื่อค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยวิธีแจกแจงค่าที (t - distribution) ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ .05 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ . 2540 : 131 - 132) ซึ่งผู้วิจัยคัดเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพไว้ 20 ข้อ โดยมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.01 - 8.06

6.3 นำแบบสอบถามจากข้อ 6.3 มาหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดประสาท โรงเรียนวัดปากน้ำ สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จังหวัดจำนวน 100 คน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบาค (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2531 : 170 – 172) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.8484 แล้วนำแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตไปใช้ทดลองจริง

วิธีการดำเนินการทดลอง

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองแบบแผนการวิจัย Randomized Control Group Pretest - Posttest Design (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2528 : 77)

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	ทดสอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
R_{E1}	T_{1E1}	X_{E1}	T_{2E1}
R_{E2}	T_{1E2}	X_{E2}	T_{2E2}

ความหมายสัญลักษณ์

R_{E1} แทน กลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มเป็นกลุ่มทดลองที่ 1

R_{E2} แทน กลุ่มตัวอย่างที่ถูกสุ่มเป็นกลุ่มทดลองที่ 2

T_{1E1} แทน ทดสอบก่อนเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1

T_{1E2} แทน ทดสอบก่อนเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2

X_{E1} แทน การใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรมซึ่งใช้ในกลุ่มทดลองที่ 1

X_{E2} แทน การใช้บทเรียนสำเร็จรูปซึ่งใช้ในกลุ่มทดลองที่ 2

T_{2E1} แทน ทดสอบหลังเรียนในกลุ่มทดลองที่ 1

T_{2E2} แทน ทดสอบหลังเรียนในกลุ่มทดลองที่ 2

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การทดลองกระทำในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 การทดลองแต่ละกลุ่มใช้เวลาทดลองสอนวันละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที สัปดาห์ละ 5 วัน เป็นเวลา 3 สัปดาห์ จำนวน 42 คาบ ดังแสดงในตาราง

ตาราง 2 การจัดคาบเวลาการสอน ในหนึ่งสัปดาห์

เวลา / วัน	8.00 – 9.00	12.00 – 13.00
จันทร์	ทดลองที่ 1	ทดลองที่ 2
อังคาร	ทดลองที่ 2	ทดลองที่ 1
พุธ	ทดลองที่ 1	ทดลองที่ 2
พฤหัสบดี	ทดลองที่ 2	ทดลองที่ 1
ศุกร์	ทดลองที่ 1	ทดลองที่ 2

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ในการทดลองครั้งนี้ใช้เนื้อหากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง วันสำคัญ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง2533) ดังนี้

1. วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และวันพ่อแห่งชาติ
2. วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และวันแม่แห่งชาติ
3. วันมาฆบูชา
4. วันวิสาขบูชา
5. วันอาสาฬหบูชา
6. วันสงกรานต์
7. วันลอยกระทง

การเก็บรวมรวมข้อมูล

หลังจากที่ได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องวันสำคัญ

2. ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม ในเนื้อหาวิชาเดียวกัน จุดประสงค์การเรียนรู้เดียวกัน และระยะเวลาเท่ากัน คือ กลุ่มละ 42 คาบ คาบละ 20 นาที ตั้งแต่วันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 ถึง วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2545

3. เมื่อสิ้นสุดการสอนตามกำหนดของการทดลอง

3.1 ทำการทดสอบทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องวันสำคัญ

3.2 วัดความสนใจในการเรียน โดยใช้แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

4. ตรวจผลการทดสอบแล้วนำคะแนนมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC (Statistical Package for Social Sciences Personal Computer Plus) โดยใช้ค่าสถิติดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 หาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต โดยวิเคราะห์เป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้เทคนิค 27 % ของ จุง เตห์ ฟาน

1.2 หาความเชื่อมั่นของของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร KR - 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน

1.3 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียน โดยใช้วิธีแจกแจงค่าที (t - distribution)

1.4 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียน โดยใช้สูตรการหาสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach)

1.5 หาประสิทธิภาพแบบเรียนเชิงวรรณกรรม และ บทเรียนสำเร็จรูป โดยใช้สูตร E_1 / E_2

2. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

2.1 หาค่าเฉลี่ย (Mean)

2.2 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Stantdard Deviation)

2.3 หาค่าความแปรปรวน (Variance)

2.4 ศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเรื่องวันสำคัญระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม ใช้สถิติค่าทีแบบแบ่งกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน (t - test Independent ในรูปของ Difference Scores)

2.5 ศึกษาความสนใจในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่ม โดยใช้สถิติค่าทีแบบแบ่งกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน (t - test Independent Sample)

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผลการทดลอง ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
MD	แทน	คะแนนเฉลี่ยความแตกต่างระหว่างการทดสอบหลังการทดลองกับก่อนการทดลองของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความแตกต่างระหว่างหลังและก่อนการทดลอง
S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนหลังการทดลอง
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที
p	แทน	ค่านัยสำคัญของการทดสอบแบบ 2 ข้าง
df	แทน	ค่าองศาอิสระของ t
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01
กลุ่มทดลองที่ 1	แทน	นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยแบบเรียนเชิงวรรณกรรม
กลุ่มทดลองที่ 2	แทน	นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยบทเรียนสำเร็จรูป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องวันสำคัญ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรมกับบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งผู้วิจัยทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระ (t-test Independent แบบ Difference Score) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS / PCได้ผลดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของผลต่างระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และ กลุ่มทดลองที่ 2

กลุ่มตัวอย่าง	n	MD	S.D	S^2	t	p
กลุ่มทดลองที่ 1	30	10.90	3.62	13.16	2.290*	.026
กลุ่มทดลองที่ 2	30	8.83	3.36	11.13		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 t (.05 , df 58) = 2.000

จากตาราง 3 พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรมกับบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งผู้วิจัยทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระ (t-test Independent Sample) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS / PC ได้ผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการเรียนระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\overline{X}$	S.D.	S^2	t	p
กลุ่มทดลองที่ 1	30	81.96	9.25	85.68	3.797**	.000
กลุ่มทดลองที่ 2	30	72.10	10.80	116.92		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 t (.01 , df 58) = 2.660

จากตาราง 4 พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยความสนใจในการเรียนสูงกว่ากลุ่มทดลองที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

บทที่ 5
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวันสำคัญ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม กับ บทเรียนสำเร็จรูป

2. เพื่อเปรียบเทียบความสนใจในการเรียน เรื่องวันสำคัญ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม กับ บทเรียนสำเร็จรูป

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียน ที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม มีความสนใจในการเรียนสูงกว่านักเรียน ที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 60 คน แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลากอีกครั้งหนึ่งให้เป็น กลุ่มตัวอย่างที่ 1 โดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้แบบเรียนสำเร็จรูป กลุ่มละ 30 คน จากประชากรนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนวัดรัชฎาธิฐาน สำนักงานเขตดลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบเรียนเชิงวรรณกรรม เรื่องวันสำคัญ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำนวน 7 เล่ม ซึ่งผ่านการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80 มาแล้ว

2. บทเรียนสำเร็จรูป เรื่องวันสำคัญ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำนวน 7 ฉบับ ซึ่งผ่านการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80 มาแล้ว

3. แผนการสอนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม จำนวน 14 แผน

4. แผนการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป จำนวน 14 แผน

5. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ ซึ่งมีความยากง่ายตั้งแต่ 0.25 - 0.71 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 - 0.65 และมีความค่าเชื่อมั่น 0.7903

6. แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนจำนวน 20 ข้อ มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบลิเกิร์ต สเกล (Likert Scsle) ชนิด 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.019 - 8.064 และ มีค่าความเชื่อมั่น 0.8484

วิธีดำเนินการทดลอง

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ดำเนินการสอนโดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนทั้งสองกลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 สอนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม

2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 สอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป

3. เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้วทำการทดสอบหลังการเรียน (Posttest) กับนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันกับที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียน และวัดความสนใจในการเรียนโดยใช้แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC เพื่อทดสอบสมมติฐานดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้ค่า ที แบบกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระ (t - test Independent ในรูปของ Difference Score)

2. เปรียบเทียบความสนใจในการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยใช้ค่า ที แบบกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระ (t - test Independent Sample)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .05

2. นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม มีความสนใจในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .01

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนเรื่องวันสำคัญ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม กับ บทเรียนสำเร็จรูป จากการศึกษาค้นคว้าอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รุ่งกานต์ ธรรมรักษ์. (2541 : 72) เรื่อง การสร้างหนังสือเรียนเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชุดอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และ วราภรณ์ นิยมพงษ์. (2541 : 71 - 72) เรื่อง การสร้างหนังสือเรียนเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (จริยศึกษา) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งพบว่า คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนและคะแนนก่อนเรียนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน และในการวิจัยโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรมของ วาสนา จาดพุ่ม. (2535 : 84); ทัศนี โชติพฤฒิพงศ์. (2535 : 80) พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนปกติ และการวิจัยโดยใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมของสุกัญญา เทียนพิทักษ์กุล. (2543 :74); พงษ์ทิพย์ นวนิล. (2543 :43), และ อนุวัฒน์ ร่มโพธิ์ทอง. (2544 : 70) พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนปกติ

ทั้งนี้เพราะแบบเรียนเชิงวรรณกรรมเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีลักษณะทางวรรณกรรม คือมีความเป็นเรื่องราว นิทาน นิยาย และมีคุณลักษณะเฉพาะ 3 ประการคือ มีรสของวรรณกรรม มีอลังการของวรรณกรรม และมีคุณากรของวรรณกรรม (สนั่น มีขันหมาก. 2537 : 68 - 69) และมีคุณลักษณะที่สำคัญมีปมปัญหาชวนให้ติดตาม และการคลี่ปมปัญหา ซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกที่ดี รสของวรรณกรรมเป็นการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกออกมา เมื่อผู้อ่านได้รับรู้ย่อมจะต้องสะท้อนความรู้สึกออกมาด้วยความประทับใจ ความสนุกสนาน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียนรู้ อลังการของวรรณกรรมซึ่งได้จากความสวยสดงดงามที่ได้จากสีสันของเรื่องที่เกิดจากการสื่อภาษาในลักษณะต่าง ๆ ภาษาที่ช่วยสร้างอารมณ์ ความรู้สึก และจิตนาการ และการสร้างสรรค์เรื่องราว ฉาก ตัวละคร และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม จนผู้เรียนเกิดความประทับใจ ซึ่งถ่ายทอดไปถึงผู้อ่านหรือผู้เรียนเกิดความชื่นชมกับวรรณกรรม ซึ่งทำให้ผู้อ่านได้ประโยชน์อย่างแท้จริง ภาพประกอบที่ส่งเสริมให้หนังสือน่าอ่าน ภาพประกอบสามารถแสดงเนื้อหาสาระรายละเอียดที่ผู้อ่านไม่สามารถเข้าใจได้จากการอ่านบทบรรยายเพียงอย่างเดียว (กรมวิชาการ. 2540 : 117) คุณลักษณะสุดท้ายคือ คุณากรของวรรณกรรม คือบ่อเกิดแห่งคุณความดี วรรณกรรมสามารถทำให้ผู้อ่านเกิดจิตสำนึกให้มุ่งมั่นสร้างแต่ความดี คุณลักษณะดังกล่าวซึ่งมีอยู่ในวรรณกรรม ทำให้ผู้อ่านเกิดการเรียนรู้การกระทำของตัวละครโดยการเลียนแบบซึ่งมีคุณธรรมที่ดีเหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อ่าน (สนั่น มีขันหมาก. 2537 : 68 -69) อีกทั้งยังมีบทบาทในด้านการเรียนการสอน คือ เมื่อสื่อแบบเรียนเชิงวรรณกรรมเป็นสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณค่าและประสิทธิภาพ มีสาระความรู้ที่มีประโยชน์และความสนุกสนาน จึงทำให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยความตั้งใจจึงทำให้ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานจากสิ่งที่เรียน

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าแบบเรียนเชิงวรรณกรรม เป็นสื่อที่สร้างขึ้นโดยการใช้ความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาที่สัมพันธ์กันมาสร้างเป็นแบบเรียนเชิงวรรณกรรม เป็น

สื่อการเรียนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างหลากหลาย ผู้เรียนได้อ่านและสนทนาเกี่ยวกับเรื่องและภาพประกอบกับครูผู้สอนและเพื่อน ๆ การเขียนเรื่องเลียนแบบจากเรื่องที่อ่านให้เป็นเรื่องของตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ การสอนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรมมีตัวละครเป็นผู้แสดงพฤติกรรมและเป็นผู้เล่าเรื่องราวต่าง ๆ มีปมปัญหาให้คิดเพื่อกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้อง มีถ้อยคำภาษาที่เป็นบทบรรยาย และบทบรรยายตามหลักจิตวิทยาการสร้างวรรณกรรมสำหรับเด็ก (หทัย ตันหยง. 2532 : 66 - 68)

นอกจากนี้แบบเรียนเชิงวรรณกรรมยังมีลักษณะเป็นพิมพ์เขียวการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์กลไกการเรียนรู้ตามธรรมชาติ เมื่อครูเป็นผู้ถ่ายทอดพิมพ์เขียวในสมองออกมาให้กับผู้เรียน เมื่อผู้เรียนรับรู้เข้าไปเป็นพิมพ์เขียวในสมองของตน (เป็นนามธรรม) ก็จะสามารถเอาเรื่องราวที่รับเข้าไปถ่ายทอดออกมาเป็นรูปธรรม (หทัย ตันหยง. 2532 : 40 - 41) และสอดคล้องกับทฤษฎีการสอนธรรมชาติ (เสาวลักษณ์ รัตนวิช. 2533 : 19) การเน้นกระบวนการการเรียนรู้ป้อนเข้า และผลิตผล ของผู้เรียนเน้นกระบวนการเรียนการสอนที่มีความหมายต่อผู้เรียนตามสภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ให้เหมาะสมกับผู้เรียนทำให้เกิดพิมพ์เขียวในสมองซึ่งเกิดจากปฏิกิริยาและปฏิสัมพันธ์จากผู้เรียน วัสดุการอ่านจึงเป็นพิมพ์เขียวภายนอกสมอง ซึ่งสมองจะรับเข้าไปสร้างพิมพ์เขียวในสมองตามปฏิกิริยารับรู้ของแต่ละบุคคล (สนั่น มีขันหมาก. 2537 : 16) ดังนั้นแบบเรียนเชิงวรรณกรรมจึงเป็นพิมพ์เขียวในการเรียนรู้ที่ดี ย่อมทำให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกที่ดีในการเรียนรู้ และสามารถถ่ายทอดสิ่งที่เรียนออกมาอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องเหมาะสม ยังกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอยากแสดงออกทางภาษาเพื่อสื่อสารด้วยตนเอง ทำให้การพัฒนาทางภาษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร (เสาวลักษณ์ รัตนวิช. 2533 : 19) คือกิจกรรมที่ผู้เรียนถ่ายทอดออกมา การทำงานกลุ่มย่อย การเขียนเรื่องเลียนแบบจากจินตนาการของตนเอง ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่เรียนและความคิดรวบยอดออกมาเป็นเรื่องราว ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากองค์ประกอบดังกล่าวสื่อแบบเรียนเชิงวรรณกรรมมีความสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน ยังเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับผู้เรียน

2. การเปรียบเทียบความสนใจในการเรียน

ผลการศึกษา พบว่า ความสนใจในการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทัศนี โชติพฤฒิพงศ์. (2535 : 80) พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรมมีความสนใจในการเรียนสูงกว่าการสอนปกติ และ ราตรี เทียนดำ. (2540 : 82) พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมมีความสนใจในการเรียนสูงกว่าการสอนปกติ

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า สื่อแบบเรียนเชิงวรรณกรรมนั้นสามารถเร้าใจ จูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนเป็นอย่างดี (ทัศนี โชติพฤฒิพงศ์. 2535 : 81) เป็นการกระตุ้นความสนใจให้กับเด็ก

เพราะเป็นการอ่านเรื่องจากภาพ ซึ่งเป็นหนังสือเด็กประเภทหนึ่งที่เด็กให้ความสนใจมาก ทำให้เด็กเกิดจินตนาการ การใช้หนังสือภาพ (Picture Book) เป็นการใช้ภาษาร่วมกับภาพ สามารถทำให้ผู้อ่านสื่อสารระหว่างภาพกับภาษาจึงง่ายสำหรับการเรียนรู้ (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. 2527 : 17) นอกจากนี้ผลการวิจัยของสมัคร ผลจรูญ. (2522 : 76 -80) พบว่า ภาพการ์ตูนยังส่งผลให้นักเรียนมีความสนใจมีความสนุกสนานเพลิดเพลินกับการเรียน ทั้งนี้ แบบเรียนเชิงวรรณกรรม ยังเป็นสื่อการเรียนที่ให้นักเรียนแสดงออกในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อน นักเรียนทุกคนได้ผลัดเปลี่ยนกันออกมาร่วมกิจกรรมหน้าชั้นเรียน นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ต่าง ๆ ร่วมกัน ทำให้นักเรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน เป็นผลให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนต่อวิชาที่เรียน

แบบเรียนเชิงวรรณกรรมเป็นวัสดุทางการอ่าน ที่สามารถสร้างความสนใจให้เกิดกับผู้เรียน ทั้งนี้เป็นเพราะแบบเรียนเชิงวรรณกรรมนั้นสามารถเร้าใจ จูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนเป็นอย่างดี นอกจากนี้ผู้เรียนยังมีโอกาสได้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรมเป็นสื่อการเรียนการสอน เช่นการระบายสี ซึ่งสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ มาโนรามา จาฟา (Manorama Jafa) ผู้เชี่ยวชาญกองทุนหนังสือสำหรับเด็กแห่งอินเดีย และเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็กขององค์การศึกษาและวิทยาศาสตร์กล่าวว่า " All Children 's Book are look, listen, learn and enjoy " หนังสือสำหรับเด็กมิได้เป็นเพียงวัสดุการอ่านอย่างเดียวแต่หนังสือนั้นมีสภาพคล้ายของเล่นแก้เหงาสำหรับเด็กอีกด้วย เพราะเด็กได้เกี่ยวข้องสัมผัสหนังสือด้วยความบันเทิงใจ หนังสือมีภาพสวย ๆ แปลก ๆ ให้ดูอย่างเพลิดเพลิน (หทัย ตันหยง. 2529 : 12)

ดังนั้นการใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรมเป็นสื่อในการเรียนการสอนทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและมีความชื่นชอบสนุกสนานกับบทเรียนที่เรียน และยังทำให้เรื่องที่เรียนไม่เป็นเรื่องที่น่าเบื่อหน่าย องค์ประกอบอันหลากหลายทั้งเค้าโครงเรื่อง ถ้อยคำภาษา ฉาก ตัวละคร และภาพประกอบที่มีสีสันสอดคล้องและใกล้เคียงกับชีวิตความเป็นจริงของผู้เรียน จึงทำให้การเรียนการสอนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรมเป็นสิ่งเร้าที่ดี เป็นสื่อการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น เกิดความสนใจและสนุกสนานกับการเรียน จึงส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย เช่นเดียวกับงานวิจัยของแมคเคลแลนด์ (Mc Clelland. 1996 : 2339 - A) และ บล็อก (Block. 1970 : 104 -106) ที่ศึกษาความสนใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า ความสนใจเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และยังทำให้ผู้เรียนมีความสุขกับสิ่งที่เรียนอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในการใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรมจะมีขั้นตอนมากดูคล้ายกับมีความสลับซับซ้อน จำเป็นต้องปฏิบัติตามขั้นตอนทุกอย่างอย่างจริงจัง ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนแต่ละขั้นตอนมีความต่อเนื่องกัน หากลดหรือตัดขั้นตอนออกไปจะทำให้การใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรมไม่ประสบความสำเร็จ เพราะแบบเรียนเชิงวรรณกรรมมีคุณภาพและประสิทธิภาพในการสอน และเมื่อถ้านำมาดำเนินการสอนตามขั้นตอนเฉพาะของหทัย ตันหยง ที่ได้เสนอแนะไว้แล้วจึงจะบังเกิดผลตามความคาดหมาย

2. การใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม ควรกำหนดระยะเวลาให้เหมาะสมในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนแตกต่างกัน เช่น ความสามารถทางการอ่าน เมื่อผู้เรียนอ่านแบบเรียนเชิงวรรณกรรมไม่ทันเพื่อน ๆ จึงทำให้ต้องรีบเร่งอ่านให้ทันกับเพื่อน ซึ่งอาจจะทำให้ผู้เรียนไม่เข้าใจในเนื้อหาเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม กับสื่อการเรียนการสอนชนิดอื่น ๆ เช่น มัลติมีเดีย และกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ด้วย

2. การใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรมในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นการใช้อรรถลักษณะ (Genre') ประเภทประสบการณ์ (Recount) และประเภทจินตนาการ (Narrative) ซึ่งเป็นอรรถลักษณะแนวกระบวนการพัฒนาทางด้านจิตพิสัย (Affective) จึงควรสร้างแบบเรียนเชิงวรรณกรรมโดยใช้อรรถลักษณะอื่น เช่น อรรถลักษณะประเภทการสังเกต (Observation) อรรถลักษณะประเภทแสดงความคิดเห็น (Exposition) อรรถลักษณะประเภทการอภิปราย (discussion) อรรถลักษณะประเภทการรายงาน (Report) อรรถลักษณะประเภทอธิบายเชิงเหตุผล (Explanation) และ อรรถลักษณะประเภทวิธีการ (Procedure) เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาด้านทักษะพิสัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2534). *เอกสารเพื่อการพัฒนาหนังสืออันดับ 1 การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.

_____ . (2538ก). *คู่มือหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง 2533)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____ . (2538ข). *หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521(ฉบับปรับปรุง2533)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____ . (2540). *คู่มือการใช้ภาพประกอบการสอนวรรณกรรมสำหรับเด็กระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____ . (2541). *สภาการผลิตและพัฒนาหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กรองทอง โพธิ์ทอง. (2532). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หลักสูตรการเรียนเพื่อรู้แจ้ง (Mastery Learning) กับการสอนแบบคู่มือครู* . ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2538). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กัลยา ตุลพิจิตร. (2532). *การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กระหว่างวิธีสอนแบบบรรยายกับ วิธีสอนตามคู่มือครู*. ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

กิดานันท์ มลิทอง. (2536). *เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย* . พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ: บริษัท เอดิสันเพรสโพรดักส์ จำกัด.

_____ . (2540). *เทคโนโลยีทางการศึกษาและนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกตุแก้ว ลาวัณยวุฒิ . (2534). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนข่าวและเหตุการณ์ด้วยวิธีสอนปกติกับวิธีสอนที่มีการเสริมแรงบวกโดยการวางเงื่อนไขเป็นกลุ่ม*.ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

จรินทร์ สกุลถาวร. (ม.ป.ป). *จิตวิทยาวัยรุ่นกับการศึกษา*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

จินตนา ใบกาซูยี . (2537) . *การเขียนสื่อการเรียนการสอน* . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุรีวิทยาสาส์น

จิรภา มาลัยธรรม. (2541). *การสร้างแบบเรียนเล่มเล็กลอยฟ้า เรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เจือจันทร์ กัลยา. (2534). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความสนใจในวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน*. ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เฉลิมชัย หรสิทธิ์ . (2542). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องสารเคมี กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร

ชม ภูมิภาค . (2521) . *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ชวาล แพรัตกุล. (2509). *เทคนิคการเขียนข้อสอบ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2532). สื่อการสอนระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8 . กรุงเทพ ฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เชียรศรี วิวิธศิริ. (2530). *เทคโนโลยีทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2526) . *เทคโนโลยีทางการศึกษา หลักการและแนวทางปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2528). *แบบแผนการทดลองทางสถิติ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ณรงค์ ทองปาน. (2526). *การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาตำราและพัฒนาและเอกสารวิชาการ. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ทองพลู บุญอึ่ง. (2534, ตุลาคม - พฤศจิกายน). "ผลงานทางวิชาการประเภทบทเรียนสำเร็จรูป " *ข้าราชการครู* .12(1) : 10 -14.

ทัศนี โชติพฤติพงศ์. (2533). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความสนใจในการเรียนกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากการสอนโดยใช้สื่อแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมและสื่อใบงาน*. ปริญญานิพนธ์. กศ.ม (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

นวพร เหมะ. (2541). *การสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอน กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ ด้านงานประดิษฐ์และงานช่าง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องงานใบตอง*. ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (การประถมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

บันลือ พฤกษะวัน. (2521). *วรรณกรรมกับเด็ก*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนนาพานิช.

_____ . (2524). *วรรณกรรมเด็ก*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนนาพานิช.

_____ . (2534). *เอกสารประกอบการเรียนประถม 322 การสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษา*. พิษณุโลก : แผนกเอกสารและการพิมพ์.

บุญชม ศรีสะอาด. (2532). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: อภิชาติการพิมพ์.

บุญทรง เจียมจิรังกร. (2532). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการใช้ชุดการเรียนการสอนมินิคอร์สกับการสอนตามคู่มือครู*. ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ . (2523) . *การเขียนตำราและบทความทางวิชาการ* . กรุงเทพฯ : สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย.

ปรัชญา ใจสะอาด . (2522) . *บทเรียนสำเร็จรูปและเครื่องช่วยสอน*. ลพบุรี : หัตถโกศลการพิมพ์.

ประภาพันธุ์ กรโกสียกาจ. (2532). *เด็กกับวรรณกรรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประยงค์ นาโค . (2527). *ผลการสอน 3 แบบ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ความเป็นผู้นำ และความคงทนในการเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ปราณี เชียงทอง. (2525). *วรรณกรรมสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: กิมหงวนการพิมพ์

ปรีดีปี ฉิมแจ่ม . (2518). *การทดลองเปรียบเทียบการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องตรรกศาสตร์สัญลักษณ์เบื้องต้นในระดับชั้น ม.ศ. 1 โดยใช้บทเรียนโปรแกรม กับการสอนปกติ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ปรียาลักษณ์ พิลากุล. (2535). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยสื่อหนังสือเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมกับสื่อหนังสือเรียนตามคู่มือครู* . ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เปรื่อง กุมุท. (2516). *โฉมใหม่ของเทคโนโลยีกับการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์.

———— . (2519). *การวิจัยสื่อและนวตกรรมทางการสอน*. กรุงเทพฯ : 4 ภาคเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พงษ์ทิพย์ นวนิล. (2543). *การศึกษาความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาการบวก การลบ และความสนใจในการเรียนรู้ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม*. ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (การประถมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พรจันทร์ จันทวิมล. (2534). *การเขียนและจัดทำหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ตะเกียง.

พรสวรรค์ ชื่นมณี. (2540). *บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง สิ่งแวดล้อม กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. ปริญญานิพนธ์ กศ. ม. (สาขาวิชาการประถมศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7.กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พระธรรมปิฎก. (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2537). *สืบสานวัฒนธรรมไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ: บริษัทสหธรรมิก จำกัด.

ภิญญาพร นิตยประภา. (2534). *การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษ์ศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์พระนคร.

ภุชงค์ อังคปรีชาเศรษฐ์. (2534). *นวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

มลวิภา ทรงวุฒิศีล. (2533). *จิตวิทยาเด็กและวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เมธี ฟ้าลี. (2540). *บทเรียนสำเร็จรูปประกอบภาพการ์ตูน เรื่องจักรวาลและอวกาศ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3* .ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

ยุพิน พิพิธกุล. (2530). *การสอนคณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ : ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราตรี เทียนดำ. (2538). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก การลบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยการใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม*. ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

รุ่งกานต์ ธรรมรักษ์. (2541). *การสร้างหนังสือแบบเรียนเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ชุดอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ*. กรุงเทพ ฯ: โรงเรียนวัดเทวสุนทร สำนักงานเขตจตุจักร .

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2526) . *หลักการวิจัยทางการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีครินทรวิโรฒ

_____ . (2531). *หลักจิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศึกษาพร.

_____ . (2536). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ

วรเชษฐ์ พันโกฏิ. (2538). *การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง คำนามวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5* . วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การประถมศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร

วราภรณ์ นิยมพงษ์. (2541). *การสร้างหนังสือแบบเรียนเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (จริยศึกษา) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. กรุงเทพ ฯ: โรงเรียนวัดเทวสุนทร สำนักงานเขตจตุจักร .

วัลลภา อารีรัตน์. (2532) . *ความแตกต่างระหว่างบุคคลกับการเรียนการสอนคณิตศาสตร์*. ขอนแก่น : ภาควิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วารินทร์ รัศมีพรหม. (2531) .*สื่อการสอนเทคโนโลยีทางการศึกษาและการสอนร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

วาสนา จาดพุ่ม. (2535). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้วยสื่อแบบเรียนเชิงวรรณกรรมกับสื่อตามแผนการสอนปกติ โรงเรียนราษฎร์บูรณะ เขตราษฎรบูรณะ กรุงเทพมหานคร* . ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร

วิไลพร คำเพราะ. (2539). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิจารณ์ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยการใช้ชุดการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้* . ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร

วีณา วิโรตมะวิชญ์. (2521, กันยายน). "*นวตกรรมทางการศึกษา : บทเรียนสำเร็จรูป*. " *ศึกษาศาสตร์สาร*. 3 : 44- 45

ศิริพงษ์ พยอมแย้ม. (2533). *การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอ.เอส.พริ้นติ้งเฮ้าส์.

ศิริโสภาคย์ บูรพาเดชะ. (2529). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ : คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬา

ลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สนั่น มีขันหมาก. (2537). *วิจารณ์วรรณกรรมสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: เท็คโปรโมชั่นแอนด์เอดเวอร์ไทซิ่ง.

สมพร ศิลาทอง. (2541) . *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตหน่วยสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและเจตคติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนแบบร่วมมือ แบบ STAD* .ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรธน์ และพิเชษฐ์ ศรีวรกุล. (2522). *จิตวิทยาทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.

สมัคร ผลจำรูญ. (2522). *รูปแบบของการ์ตูนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . ถ่ายเอกสาร

สันทัด ภิบาลสุข. (2522). *นวกรรมทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.

สันทัด อินทริกานนท์. (2527). *ปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในระดับประถมศึกษาการศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

สิริรัตน์ ชมพันธ์. (2533). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ เรื่องบทประยุกต์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรมกับการสอนปกติ*. ระยอง: ศูนย์วิชาการจังหวัดหน่วยศึกษานิเทศน์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง.

สุนันท์ สังข์อ่อน. (2526). *สื่อการสอนและนวัตกรรมทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียน

ไสว ภู่ทับทิม. (2527). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการสอนซ่อมเสริม วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่องโจทย์ปัญหาระคน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปกับการสอนปกติ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). ชลบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน . ถ่ายเอกสาร

เสาวลักษณ์ รัตนวิช. (2533). *คู่มือการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนภาษา

สุกัญญา เทียนพิทักษ์กุล. (2543). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการเรียน และความคงทนในการเรียน เรื่องโจทย์ปัญหา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้แบบเรียนเชิงวรรณกรรม*. ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุชา จันทรเอม. (2536). *จิตวิทยาเด็ก*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

สุทิน เนียมพลับ. (2525). เทคนิคการสอนและประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. ราชบุรี: โรงพิมพ์วิศวการพิมพ์.

สุพจน์ พวงนิล. (2538). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในวิชาคณิตศาสตร์เรื่องโจทย์ปัญหาระคน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปประกอบ*

การ์ตูนสีกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

สุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัย. (2532). *เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 1 - 7. พิมพ์ ครั้งที่ 8.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

หทัย ตันหยง. (2528). *การเขียนหนังสือแบบเรียน . กรุงเทพฯ:* มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____ . (2539). *การสร้างสรรค์วรรณกรรมและหนังสือสำหรับเด็ก.* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

_____ . (2532ก). *การสร้างหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อในการอ่านในระดับประถมศึกษาโดยใช้การสอนด้วยวิธีแบบมุ่งประสบการณ์ที่ใช้หนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม กับวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ที่ใช้หนังสือเรียนเชิงวรรณกรรม.* ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

_____ . (2532ข) *รายงานการวิจัยการสร้างหนังสือเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อพัฒนาการอ่านในระดับประถมศึกษา.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ประยูรการพิมพ์ จำกัด .

หรรษา นิลวิเชียร. (2524). *การผลิตบทเรียนสำเร็จรูปสไลด์เทป.* สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อภิญญา แก้วชื่น. (2528) . *การเปรียบเทียบพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะการคิดที่เป็นการ์ตูนล้อของจริงกับการ์ตูนโครงสร้าง.* ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อนุวัฒน์ ร่มโพธิ์ทอง. *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความตระหนักในปัญหาที่เกิดจากสิ่งเสพย์ติดให้โทษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม.* ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อ้อยแดง หอมสุวรรณ. (2538). *การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และทัศนคติต่อวิธีประชาธิปไตย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยหนังสือแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม กับ สื่อการสอนปกติ.* ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

Block , Jame H. (1970). "The Effects of Variance Levels of Performance on Selected Cognitive and Time Variables, " *in Mastery Learning : Theory and Practicce*". New York : Holt , Rinehart and Winstion , Inc.

Brown , Junior. (1964). *Comparison Test of test Score of Students Using Programmed Instruction Materials.* New York : the Research on Programmed Instruction.

Collagan , Robert B. (1969 , September). " The Construction and Evaluation of a Programmed Courses in Mathematics Necessary for Success in College Physicial Science, " *Dissertation Abstracts International.* 3(9) : 1070 - A .

Cronbach . Lee J. and others . (1995) . *Test Materials in Modern Education* . Illionis : University of Illinois.

Dewey, John. (1959). *Dictionary of Education*. New York , Philosophical Library.

Dutton , Sherman Sumpter. (1693). " An Experimental Study in the Programmer of Science International for the Fourth Grade, " *Dissertation Abstracts International*. 24(11) : 2382-A ; December.

Gange , Robert M. (1974). *Essentials of Learning for Instruction* . Hinsdale Illionis : The Dryden Press.

Gerlach, Vernon S. and Ely, Donald P. (1971). *Teaching and Media*. Engle Wood Cliffs, New Jersy : Prentice - HALL, Inc.,

Good Carter Victor. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw – Hill Book Company. Inc.

Mc Clelland , David C. and David G. Z .(1969). Winler . *Motivation Economic Achievement*. New York : The Free Press

Mc kinley, John. (1974). *Program Plannimg*. Bloomington, Indiana : Community Services in Adult.

Page , Terry G. and J . B. Thomas. (1977) . *Internation Dictionary of Education* . London : Koqan Page Limited ,

Phillips , Linda M. (1986 , April). " *Using Children ' s Literature of Foster Written Language Development* , " Resources in Education. 4(22) : 35 .

Powell , Marvin. (1963). The Psychology of Adolescence. New York. Bobbs- Merrill.

Riggs, Corinne Withiow. (1967 , March). " The Construction Evaluation of Programmer Test on on Interpretation of Graphs for Grade, " *Dissertation Abstracts International*. 27(9) : 2748 - A .

Thiagaaran , Sivasailam. (1964). *Programmed Instruction for Literacy Workers*. Tehran : Hulton Educational Publications Ltd.

Traw , William Clark. (1963). *Teacher and Technology*. New York : Meredith Publishing Company.

Wilson , Paul T. and others. (1986). *Children 's Book Reading Habits. A New Critre For Literacy*. Cambridge , Holt , Beranck and Newman , Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แสดงประสิทธิภาพของแบบเรียนเชิงวรรณกรรม

แสดงประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป

ตาราง 5 แสดงประสิทธิภาพของแบบเรียนเชิงวรรณกรรม

ลำดับที่ / เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80
1. พลังใจ (วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ)	83.60 / 85.00
2. รางวัลเพื่อแม่ (วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และ วันแม่แห่งชาติ)	87.00 / 85.00
3. โจรกลับใจ (วันมาฆบูชา)	85.30 / 85.00
4. ทางดับทุกข์ (วันวิสาขบูชา)	86.00 / 85.00
5. เกินไป...ไม่พอดี (วันอาสาฬหบูชา)	83.33 / 85.00
6. วันสนุก...สุขสงกรานต์ (วันสงกรานต์)	80.30 / 85.00
7. ลอย...ลอยกระทง (วันลอยกระทง)	83.33 / 85.00
เฉลี่ย	84.04 / 85.00

ตาราง 6 แสดงประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป

ลำดับที่ / เรื่อง	เกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80
1. วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ	82.60 / 83.55
2. วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และ วันแม่แห่งชาติ	85.00 / 83.55
3. วันมาฆบูชา	82.00 / 83.55
4. วันวิสาขบูชา	81.00 / 83.55
5. วันอาสาฬหบูชา	83.00 / 83.55
6. วันสงกรานต์	80.00 / 83.55
7. วันลอยกระทง	81.60 / 83.55
เฉลี่ย	82.07 / 83.55

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบท้ายบทเรียน

ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดความสนใจในการเรียน

คะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และ กลุ่มทดลองที่ 2

คะแนนแบบทดสอบวัดความสนใจในการเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และ กลุ่มทดลองที่ 2

ตาราง 7 แสดงค่าความยากง่าย (p) , ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายบทเรียน เรื่องที่ 1 วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1.	0.30	0.41
2.	0.80	0.56
3.	0.34	0.65
4.	0.74	0.53
5.	0.69	0.71
6.	0.33	0.36
7.	0.77	0.48
8.	0.66	0.65
9.	0.59	0.58
10.	0.72	0.81

ค่าความเชื่อมั่น 0.4026

ตาราง 8 แสดงค่าความยากง่าย (p) , ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายบทเรียน เรื่องที่ 2 วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และ วันแม่แห่งชาติ

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1.	0.44	0.46
2.	0.75	0.52
3.	0.23	0.76
4.	0.68	0.62
5.	0.48	0.58
6.	0.78	0.75
7.	0.76	0.62
8.	0.56	0.46
9.	0.68	0.83
10.	0.45	0.69

ค่าความเชื่อมั่น 0.7177

ตาราง 9 แสดงค่าความยากง่าย (p) , ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายบทเรียน เรื่องที่ 3 วันมาฆบูชา

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1.	0.47	0.65
2.	0.44	0.76
3.	0.71	0.68
4.	0.52	0.58
5.	0.43	0.59
6.	0.71	0.68
7.	0.62	0.61
8.	0.54	0.41
9.	0.68	0.41
10.	0.72	0.80

ค่าความเชื่อมั่น 0.5877

ตาราง 10 แสดงค่าความยากง่าย (p) , ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายบทเรียน เรื่องที่ 4 วันวิสาขบูชา

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1.	0.80	0.43
2.	0.37	0.59
3.	0.52	0.52
4.	0.40	0.46
5.	0.30	0.38
6.	0.52	0.58
7.	0.63	0.69
8.	0.74	0.64
9.	0.52	0.58
10.	0.36	0.76

ค่าความเชื่อมั่น 0.5307

ตาราง 11 แสดงค่าความยากง่าย (p) , ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายบทเรียน เรื่องที่ 5 วันอาสาฬหบูชา

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1.	0.42	0.49
2.	0.65	0.56
3.	0.63	0.69
4.	0.46	0.62
5.	0.41	0.73
6.	0.68	0.83
7.	0.59	0.56
8.	0.69	0.70
9.	0.63	0.69
10.	0.44	0.25

ค่าความเชื่อมั่น 0.6768

ตาราง 12 แสดงค่าความยากง่าย (p) , ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายบทเรียน เรื่องที่ 6 วันสงกรานต์

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1.	0.78	0.59
2.	0.77	0.35
3.	0.70	0.59
4.	0.64	0.47
5.	0.48	0.52
6.	0.25	0.38
7.	0.31	0.29
8.	0.39	0.28
9.	0.54	0.55
10.	0.64	0.47

ค่าความเชื่อมั่น 0.5738

ตาราง13 แสดงค่าความยากง่าย (p) , ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบท้ายบทเรียน เรื่องที่ 7 วันลอยกระทง

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1.	0.43	0.59
2.	0.74	0.41
3.	0.48	0.44
4.	0.52	0.44
5.	0.78	0.59
6.	0.80	0.73
7.	0.74	0.79
8.	0.77	0.49
9.	0.75	0.78
10.	0.57	0.67

ค่าความเชื่อมั่น 0.5816

ตาราง 14 แสดงค่าความยากง่าย (p) , ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 3 ข้อ

ข้อที่	ค่าความยากง่าย(p)	ค่าอำนาจจำแนก(r)	ข้อที่	ค่าความยากง่าย(p)	ค่าอำนาจจำแนก(r)
1.	0.50	0.55	16.	0.59	0.56
2.	0.48	0.58	17.	0.50	0.55
3.	0.71	0.26	18.	0.62	0.61
4.	0.50	0.26	19.	0.44	0.30
5.	0.65	0.20	20.	0.48	0.58
6.	0.44	0.30	21.	0.25	0.38
7.	0.58	0.42	22.	0.56	0.38
8.	0.66	0.65	23.	0.41	0.31
9.	0.52	0.58	24.	0.39	0.28
10.	0.54	0.34	25.	0.28	0.44
11.	0.32	0.51	26.	0.42	0.20
12.	0.66	0.65	27.	0.36	0.32
13.	0.67	0.32	28.	0.70	0.48
14.	0.58	0.34	29.	0.58	0.49
15.	0.66	0.54	30.	0.65	0.56

ค่าอำนาจจำแนก 0.7903

ตาราง 15 แสดงค่าอำนาจจำแนกโดยวิธีแจกแจงค่าที (t - distriution) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียนโดยหาค่า สัมประสิทธิ์แอฟฟา(∝ - Coefficient)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1.	2.01
2.	6.32
3.	3.02
4.	7.31
5.	3.68
6.	3.37
7.	2.25
8.	8.64
9.	3.59
10.	5.61
11.	2.49
12.	7.15
13.	2.55
14.	3.91
15.	5.51
16.	3.24
17.	2.01
18.	4.78
19.	7.27
20.	5.82

ค่าความเชื่อมั่น 0.8484

ตาราง 16 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวันสำคัญ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (คะแนนเต็ม 30 คะแนน) ของกลุ่มทดลองที่ 1 ก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง
1	17	27	16	9	24
2	20	28	17	13	26
3	15	26	18	12	26
4	13	26	19	16	27
5	11	20	20	21	29
6	18	28	21	13	26
7	24	28	22	17	27
8	10	25	23	13	26
9	20	26	24	18	29
10	19	26	25	15	25
11	17	23	26	11	26
12	12	28	27	9	27
13	24	29	28	17	27
14	12	23	29	12	27
15	12	25	30	18	27

ตาราง 17 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวันสำคัญ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (คะแนนเต็ม 30 คะแนน) ของกลุ่มทดลองที่ 2 ก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง	คนที่	ก่อนทดลอง	หลังทดลอง
1	13	28	16	13	26
2	10	20	17	11	22
3	12	29	18	17	24
4	11	22	19	9	22
5	15	23	20	15	21
6	11	22	21	17	26
7	12	19	22	15	20
8	16	24	23	16	24
9	19	24	24	18	29
10	19	26	25	10	22
11	12	25	26	8	21
12	13	20	27	19	22
13	9	22	28	18	23
14	10	23	29	10	22
15	9	24	30	12	17

ตาราง 18 แสดงคะแนนความสนใจในการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (คะแนนเต็ม 100คะแนน) ของกลุ่มทดลองที่ 1 หลังการทดลอง

คนที่	คะแนน	คนที่	คะแนน
1	70	16	82
2	60	17	78
3	89	18	95
4	69	19	82
5	91	20	91
6	82	21	100
7	86	22	91
8	82	23	78
9	85	24	83
10	90	25	77
11	87	26	69
12	81	27	88
13	86	28	90
14	62	29	77
15	80	30	78

ตาราง 19 แสดงคะแนนความสนใจในการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต (คะแนนเต็ม 100คะแนน) ของกลุ่มทดลองที่ 2 หลังการทดลอง

คนที่	คะแนน	คนที่	คะแนน
1	65	16	77
2	64	17	83
3	65	18	52
4	82	19	62
5	81	20	54
6	82	21	82
7	69	22	82
8	68	23	92
9	80	24	71
10	63	25	55
11	83	26	84
12	74	27	57
13	72	28	73
14	69	29	79
15	58	30	85

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบท้ายบทเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียน

แบบทดสอบท้ายบทเรียน

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 8 วันสำคัญ จำนวน 10 ข้อ

เรื่อง วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และวันพ่อแห่งชาติ

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย ✕ ลงในกระดาษคำตอบ

1. ศูนย์รวมจิตใจของชาวไทยหมายถึงข้อใด
   ก. ศาสนาพุทธ
   ข. ธงชาติไทย
   ค. แผ่นดินไทย
   ง. พระมหากษัตริย์
2. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงอยู่ในฐานะใด
   ก. นายกรัฐมนตรี
   ข. สมาชิกวุฒิสภา
   ค. ประมุขของประเทศ
   ง. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
3. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสนับสนุนทุกศาสนาหมายความว่าอย่างไร
   ก. พระองค์ทรงส่งเสริมศาสนาพุทธ
   ข. พระองค์ทรงส่งเสริมทุกศาสนา
   ค. พระองค์เลื่อมใสในทุกศาสนา
   ง. พระองค์ทรงนับถือทุกศาสนา
4. ใครได้ประโยชน์จากการปฏิบัติตนตามพระบรมราโชวาท
   ก. นักเรียน
   ข. ข้าราชการ
   ค. พนักงานรับจ้าง
   ง. ราษฎรทั่วประเทศ
5. สิ่งใดที่นักเรียนควรปฏิบัติต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมากที่สุด
   ก. ขยันเรียนหนังสือ
   ข. ประดับธงชาติหน้าบ้าน
   ค. ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี
   ง. ปฏิบัติตนตามพระบรมราโชวาท

6. ข้อใดที่ควรปฏิบัติต่อพ่ออย่างสม่ำเสมอ
   ก. จัดงานวันเกิด
   ข. แสดงความห่วงใย
   ค. ซื้อของฝากให้บ่อยๆ
   ง. ดูแลท่านเมื่อแก่ชรา
7. โครงการตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เน้นการพัฒนาด้านใด
   ก. การศึกษา
   ข. การค้าขาย
   ค. การเกษตร
   ง. การปกครอง
8. ข้อใดคือความสำคัญของวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
   ก. เป็นวันพระราชสมภพ
   ข. เป็นวันขึ้นครองราชย์
   ค. เป็นวันอภิเษกสมรส
   ง. เป็นวันถวายพระพร
9. การที่นักเรียนปฏิบัติตามพระบรมราโชวาท จะทำให้เกิดผลดีต่อส่วนรวมอย่างไร
   ก. ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ
   ข. ทำให้เกิดความรักชาติ
   ค. ทำให้เกิดความจงรักภักดี
   ง. ทำให้เกิดความสงบสุขในสังคม
10. การแสดงความกตัญญูต่อพ่อ กระทำได้หลายวิธียกเว้นข้อใด
   ก. ใช้เงินฟุ่มเฟือย
   ข. ขยันเรียนหนังสือ
   ค. ปฏิบัติตนเป็นคนดี
   ง. ระลึกถึงพระคุณ

แบบทดสอบท้ายบทเรียน

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 8 วันสำคัญ จำนวน 10 ข้อ

เรื่อง **วันเฉลิมพระชนมพรรษาวันสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ และวันแม่แห่งชาติ**

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย ✕ ลงในกระดาษคำตอบ

1. โครงการป่ารักน้ำเกี่ยวข้องกับข้อใดมากที่สุด
   - ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
   - ข. สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ
   - ค. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามบรมราชกุมาร
   - ง. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
2. ดอกไม้ใดเป็นสัญลักษณ์ของวันแม่
   - ก. ดอกพุทธรักษา
   - ข. ดอกกล้วยไม้
   - ค. ดอกกุหลาบ
   - ง. ดอกมะลิ
3. พระราชกรณียกิจในข้อใดทรงแสดงให้เห็นถึงพระเมตตาของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
   - ก. โครงการศิลปาชีพ
   - ข. โครงการธนาคารข้าว
   - ค. โครงการสหกรณ์โคนม
   - ง. โครงการสารานุกรมไทย
4. การจัดตั้งวันแม่แห่งชาติมีผลดีอย่างไร
   - ก. ได้จัดงานเฉลิมฉลอง
   - ข. ได้แสดงความกตัญญู
   - ค. ได้ไปทำบุญที่วัด
   - ง. ได้หยุดทำงาน
5. การปฏิบัติพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พระองค์ทรงคำนึงถึงใครมากที่สุด
   - ก. คนยากจน
   - ข. เกษตรกร
   - ค. ข้าราชการ
   - ง. ประชาชนชาวไทย

แบบทดสอบท้ายบทเรียน

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 8 วันสำคัญ จำนวน 10 ข้อ

เรื่อง วันเฉลิมพระชนมพรรษาวันสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ และวันแม่แห่งชาติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย ✕ ลงในกระดาษคำตอบ

1. โครงการป่ารักน้ำเกี่ยวข้องกับข้อใดมากที่สุด
   - ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
   - ข. สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ
   - ค. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามบรมราชกุมาร
   - ง. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี
2. ดอกไม้ใดเป็นสัญลักษณ์ของวันแม่
   - ก. ดอกพุทธรักษา
   - ข. ดอกกล้วยไม้
   - ค. ดอกกุหลาบ
   - ง. ดอกมะลิ
3. พระราชกรณียกิจในข้อใดทรงแสดงให้เห็นถึงพระเมตตาของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
   - ก. โครงการศิลปาชีพ
   - ข. โครงการธนาคารข้าว
   - ค. โครงการสหกรณ์โคนม
   - ง. โครงการสารานุกรมไทย
4. การจัดตั้งวันแม่แห่งชาติมีผลดีอย่างไร
   - ก. ได้จัดงานเฉลิมฉลอง
   - ข. ได้แสดงความกตัญญู
   - ค. ได้ไปทำบุญที่วัด
   - ง. ได้หยุดทำงาน
5. การปฏิบัติพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พระองค์ทรงคำนึงถึงใครมากที่สุด
   - ก. คนยากจน
   - ข. เกษตรกร
   - ค. ข้าราชการ
   - ง. ประชาชนชาวไทย

6. ใครปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมที่สุด
   ก. ไก่จัดงานวันเกิดให้แม่
   ข. กล้าไปเที่ยวต่างจังหวัด
   ค. กิ่งเชื่อฟังคำสั่งสอนของแม่
   ง. แก้วซื้อของขวัญราคาแพง ๆ
7. ในวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ นักเรียนสามารถทำสิ่งใดเพื่อส่วนรวม
   ก. ไปเยี่ยมญาติ
   ข. ไปงานรื่นเริง
   ค. ไปพบปะสังสรรค์กับเพื่อน
   ง. ไปร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์
8. สิ่งใดสำคัญที่สุดที่นักเรียนควรปฏิบัติต่อแม่ของตนเอง
   ก. พูดคุยในเวลาว่าง
   ข. เอาใจใส่ดูแลสม่ำเสมอ
   ค. ช่วยทำความสะอาดบ้าน
   ง. ไตร่ถามทุกข์สุขในบางเวลา
9. กิจกรรมในวันแม่ข้อใดให้ประโยชน์กับนักเรียนมากที่สุด
   ก. ทำให้รู้บุญคุณของแม่
   ข. ทำให้ได้หยุดโรงเรียน
   ค. ทำให้ได้ร้องเพลงวันแม่
   ง. ทำให้ได้พาแม่มาที่โรงเรียน
10. การกระทำข้อใดแสดงว่ามีความกตัญญูกตเวที
   ก. ปิยะนุชรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง
   ข. มานะมีระเบียบวินัยในการทำงาน
   ค. สุดาตอบแทนพระคุณแม่เสมอ ๆ
   ง. สุชาติมีสติสัมปชัญญะในการเรียน

แบบทดสอบท้ายบทเรียน

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
หน่วยที่ 8 วันสำคัญ จำนวน 10 ข้อ
เรื่อง **วันมาฆบูชา**

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย ✕ ลงในกระดาษคำตอบ

1. วันมาฆบูชา ตรงกับข้อใด
   - ก. 15 ค่ำ เดือน 3
   - ข. 15 ค่ำ เดือน 6
   - ค. 15 ค่ำ เดือน 8
   - ง. 15 ค่ำ เดือน 12
2. โอวาทปาติโมกข์ ตรงกับข้อใด
   - ก. การไม่ทำความชั่วทุกชนิด
   - ข. การพอใจในสิ่งที่ตนมี
   - ค. การพึ่งพาตนเอง
   - ง. การมีสติสมาธิ
3. การทำความดีทางวาจา หมายความว่าอย่างไร
   - ก. ไม่ทำบาป
   - ข. ไม่เห็นแก่ตัว
   - ค. ไม่พูดคำหยาบ
   - ง. ไม่มีความเสียสละ
4. โอวาทปาติโมกข์ มีผลต่อผู้ปฏิบัติอย่างไร
   - ก. มีความสุข
   - ข. มีความทุกข์
   - ค. มีความพอดี
   - ง. มีความซื่อสัตย์
5. ศีล 5 มีความเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตอย่างไร
   - ก. ทำให้ได้รับการยกย่องชมเชย
   - ข. ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ
   - ค. ทำให้ชีวิตมีความสุข
   - ง. ทำให้ได้รับบุญกุศล
6. ข้อใด<u>*ไม่ใช่*</u>สาเหตุของการกระทำความชั่ว
   - ก. ไม่มีความอดทนอดกลั้น
   - ข. มีความอาฆาตพยาบาท
   - ค. อยากได้สมบัติของผู้อื่น
   - ง. ปฏิบัติตนตามหลักธรรม

7. การกระทำบาปมีผลกระทบต่อจิตใจอย่างไร
   ก. ได้รับความสบายใจ
   ข. ได้รับความเสียใจ
   ค. ได้รับความสงบ
   ง. ได้รับความสุข
8. การไม่ทำบาปทั้งปวงมีประโยชน์ด้านใดมากที่สุด
   ก. ทางสังคม
   ข. ทางวาจา
   ค. ทางกาย
   ง. ทางใจ
9. การทำจิตใจให้ผ่องใส เราสามารถทำได้ด้วยวิธีใดจึงจะ***ดีที่สุด***
   ก. ไม่เห็นแก่ตัว
   ข. มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ
   ค. ไม่โกรธไม่เกลียด
   ง. คิดและทำสิ่งที่ถูกต้อง
10. การกระทำข้อใดเกี่ยวข้องกับวันมาฆบูชา
   ก. ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี
   ข. รดน้ำขอพรผู้ใหญ่
   ค. ทำบุญตักบาตร
   ง. สรงน้ำพระ

แบบทดสอบท้ายบทเรียน

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
หน่วยที่ 8 วันสำคัญ จำนวน 10 ข้อ
เรื่อง **วันวิสาขบูชา**

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย ✕ ลงในกระดาษคำตอบ

1. หลักธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้เรียกว่าอะไร
   - ก. อิทธิบาท 4
   - ข. สังคหวัตถุ 4
   - ค. โอวาท 3
   - ง. อริยสัจ 4
2. วันวิสาขบูชา เป็นวันที่มีเหตุการณ์สำคัญตรงกับข้อใด
   - ก. ปฐมเทศนา
   - ข. พระรัตนตรัยครบองค์ 3
   - ค. ประสูติ ตรัสรู้ ปรินิพพาน
   - ง. พระสงฆ์มาประชุมกันโดยมิได้นัดหมาย
3. ข้อใด*ไม่ใช่*เหตุแห่งความทุกข์
   - ก. ความประมาท
   - ข. ความมีสติ
   - ค. ความโกรธ
   - ง. ความโลภ
4. หลักธรรมอริยสัจ 4 มีประโยชน์ในด้านใด
   - ก. การตอบแทนพระคุณ
   - ข. การละเว้นความชั่ว
   - ค. การทำมาหากิน
   - ง. การแก้ปัญหา
5. ข้อใดเป็นสิ่งสำคัญให้คนประพฤติดนเป็นคนดี
   - ก. บิดามารดา
   - ข. ครูอาจารย์
   - ค. พระธรรม
   - ง. พระสงฆ์
6. ข้อใดที่พุทธศาสนิกชน*ไม่ควร*ปฏิบัติในวันวิสาขบูชา
   - ก. ทำบุญตักบาตร
   - ข. อวยพรผู้ใหญ่
   - ค. เวียนเทียน
   - ง. ฟังเทศน์

7. นักเรียนไปทำบุญตักบาตรเพื่อประสงค์สิ่งใด
    ก. เพื่อให้พ้นทุกข์
    ข. เพื่อให้จิตใจผ่องใส
    ค. เพื่อความมีชื่อเสียง
    ง. เพื่อความสนุกสนาน
8. การปฏิบัติตนตามคำสอนของพระพุทธเจ้าจะทำให้นักเรียนได้ประโยชน์อย่างไร
    ก. มีความร่ำรวย
    ข. สุขภาพร่างกายแข็งแรง
    ค. เป็นที่รักใคร่ของเพื่อนฝูง
    ง. มีแนวทางในการดำเนินชีวิต
9. หลักธรรมอริยสัจ 4 มีผลดีต่อนักเรียนอย่างไร
    ก. รู้จักประหยัด
    ข. รู้จักความมีสติ
    ค. รู้จักการแก้ปัญหา
    ง. รู้จักการตอบแทนคุณ
10. ในวันวิสาขบูชาควรทำสิ่งใดเป็นสิ่งแรก
    ก. ฟังธรรม
    ข. ตักบาตร
    ค. เวียนเทียน
    ง. ปล่อยนกปล่อยปลา

แบบทดสอบท้ายบทเรียน

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
หน่วยที่ 8 วันสำคัญ จำนวน 10 ข้อ
เรื่อง **วันอาสาฬหบูชา**

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย ✕ ลงในกระดาษคำตอบ

1. หลักธรรม **มัชฌิมาปฏิปทา** มีความหมายว่าอย่างไร
   - ก. ทางสายกลาง
   - ข. ความซื่อสัตย์
   - ค. การอดออม
   - ง. การรู้จักกาละเทศะ
2. ข้อใดหมายถึงความพอดี
   - ก. นารีไม่ค่อยทานอาหารเพราะประหยัด
   - ข. วิไลใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง
   - ค. นันทาชอบซื้อของราคาแพง
   - ง. กรุณาไม่แบ่งปันของให้เพื่อน
3. ศาสดาของศาสนาพุทธคือใคร
   - ก. พระเยซู
   - ข. พระพุทธเจ้า
   - ค. พระยะโฮวา
   - ง. พระมะหะหมัด
4. พระสงฆ์องค์แรกที่พระพุทธเจ้าบวชให้คือใคร
   - ก. โกณฑัญญะ
   - ข. มหานามะ
   - ค. ภัททิยะ
   - ง. วัปปะ
5. ในวันอาสาฬหบูชาพุทธศาสนิกชน*ไม่ควร*ปฏิบัติตนอย่างไร
   - ก. นั่งสมาธิ
   - ข. สนทนาธรรมกับพระสงฆ์
   - ค. ใส่บาตร ฟังเทศน์ เวียนเทียน
   - ง. ถวายผ้าอาบน้ำฝน
6. การกระทำแบบใดมีความพอดี
   - ก. พูดเพ้อเจ้อ
   - ข. กินไม่รู้จักอิ่ม
   - ค. ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
   - ง. เล่นพอเหนื่อยก็เลิก

7. สาเหตุที่ทำให้พี่น้องทะเลาะวิวาทกันคือข้อใด
    ก. ความกตัญญูกตเวที
    ข. ความลำเอียง
    ค. ความเสียสละ
    ง. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
8. การกระทำของใครเป็นการปฏิบัติตนต่อส่วนรวมได้อย่างเหมาะสมที่สุด
    ก. มานิตคำนึงถึงผลประโยชน์ของตน
    ข. มาโนชไม่พอใจในหน้าที่ของตนเอง
    ค. มนัสให้ความร่วมมือกับเพื่อน ๆ เสมอ
    ง. มานพให้ร้ายเพื่อนบ่อย ๆ
9. หลักธรรมทางสายกลางมีความสำคัญต่อชีวิตอย่างไร
    ก. ทำให้รู้จักการเสียสละ
    ข. ทำให้รู้จักความพอดี
    ค. ทำให้มีความอดทน
    ง. ทำให้ไม่ประมาท
10. การทำงานเป็นหมู่คณะให้ประสบความสำเร็จควรยึดสิ่งใดเป็นสำคัญ
    ก. ความไม่ลำเอียง
    ข. การไม่โกหก
    ค. ความไม่ซื่อสัตย์
    ง. ความไม่ประมาท

แบบทดสอบท้ายบทเรียน

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
หน่วยที่ 8 วันสำคัญ จำนวน 10 ข้อ
เรื่อง **วันสงกรานต์**

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่สุดเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย ✕ ลงในกระดาษคำตอบ

1. วันสงกรานต์ ตรงกับข้อใด
   ก. เป็นวันชาติไทย
   ข. เป็นวันสารทไทย
   ค. เป็นวันอนุรักษ์มรดกไทย
   ง. เป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย
2. ประเพณีสงกรานต์อยู่ในฤดูใด
   ก. ฤดูร้อน
   ข. ฤดูฝน
   ค. ฤดูหนาว
   ง. ฤดูแล้ง
3. การกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้บรรพบุรุษส่งผลต่อสิ่งใด
   ก. สมาธิ
   ข. ปัญญา
   ค. จิตใจ
   ง. ร่างกาย
4. ข้อใด<u>*ไม่ใช่*</u>สิ่งสำคัญในประเพณีสงกรานต์
   ก. สรงน้ำพระ
   ข. ทำบุญตักบาตร
   ค. รดน้ำขอพรผู้ใหญ่
   ง. จัดงานรื่นเริง
5. การรดน้ำผู้ใหญ่ มีคุณค่าต่อครอบครัวอย่างไร
   ก. กตัญญู
   ข. สามัคคี
   ค. สนุกสนาน
   ง. ได้บุญกุศล
6. ประเพณีสงกรานต์มีคุณค่าต่อชุมชนอย่างไร
   ก. บำรุงศาสนา
   ข. มีความกตัญญู
   ค. เกิดความสามัคคี
   ง. ได้รับความสนุกสนาน

7. ประเพณีสงกรานต์มีความสำคัญต่อคนไทยในเรื่องใดมากที่สุด
   ก. ความอบอุ่น
   ข. ความเสียสละ
   ค. ความสามัคคี
   ง. ความสนุกสนาน
8. ผู้สูงอายุในครอบครัวมีบทบาทสำคัญอย่างไร
   ก. เป็นที่พึงของคนในครอบครัว
   ข. เป็นที่รักใคร่ของคนในครอบครัว
   ค. เป็นที่ไว้วางใจของคนในครอบครัว
   ง. เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในครอบครัว
9. เมื่อนักเรียนโตเป็นผู้ใหญ่ นักเรียนไม่ควรปฏิบัติตนอย่างไร
   ก. เห็นแก่ตัวเองเป็นใหญ่
   ข. ตอบแทนพระคุณพ่อแม่
   ค. ช่วยเหลือผู้อื่น
   ง. ขยันทำงาน
10. การกระทำใดเกี่ยวข้องกับความกตัญญูกตเวที
   ก. ฟังธรรม
   ข. บูชาพระ
   ค. สนทนาธรรม
   ง. ตอบแทนบุญคุณ

แบบทดสอบท้ายบทเรียน

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
หน่วยที่ 8 วันสำคัญ จำนวน 10 ข้อ
เรื่อง **วันลอยกระทง**

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว แล้วทำเครื่องหมาย ✕ ลงในกระดาษคำตอบ

1. งานประเพณีลอยกระทงมีมาตั้งแต่สมัยใด
   ก. สมัยสุโขทัย
   ข. สมัยอยุธยา
   ค. สมัยกรุงธนบุรี
   ง. สมัยรัตนโกสินทร์
2. วันลอยกระทงมีความสำคัญอย่างไร
   ก. เป็นวันสำคัญที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์
   ข. เป็นวันสำคัญทางประเพณีของไทย
   ค. เป็นวันสำคัญทางศาสนา
   ง. เป็นวันสำคัญทั่วไป
3. จุดมุ่งหมายของการบูชารอยพระพุทธบาทคือข้อใด
   ก. ทำนุบำรุงศาสนา
   ข. ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม
   ค. สืบทอดศิลปวัฒนธรรม
   ง. ระลึกถึงบรรพบุรุษ
4. ข้อใด<u>*ไม่*</u>เกี่ยวกับประเพณีลอยกระทง
   ก. งานรื่นเริง
   ข. สนทนาธรรม
   ค. ร้องเพลง
   ง. ลอยโคม
5. เพราะเหตุใดต้องขอขมาพระแม่คงคา
   ก. บูชารอยพระพุทธบาท
   ข. เป็นการสะเดาะเคราะห์
   ค. อธิษฐานในสิ่งที่ตนเองปรารถนา
   ง. มนุษย์ได้ทิ้งสิ่งสกปรกลงแม่น้ำลำคลอง
6. เพราะเหตุใดจึงต้องลอยกระทงในเดือนสิบสอง
   ก. เพราะเป็นฤดูแล้ง
   ข. เพราะเป็นฤดูฝน
   ค. เพราะเป็นฤดูหนาว
   ง. เพราะเป็นฤดูน้ำหลาก

7. ข้อใดไม่เกิดขึ้นในวันลอยกระทง
   ก. การเล่นสาดน้ำ
   ข. การทำกระทง
   ค. การจัดกิจกรรมรื่นเริง
   ง. การทำความสะอาดแหล่งน้ำ
8. ใครปฏิบัติตนในการเล่นดอกไม้ไฟได้อย่างเหมาะสม
   ก. น้อยเล่นอย่างคึกคะนอง
   ข. หน่อยเล่นอย่างระมัดระวัง
   ค. นิดเล่นตามถนนหนทาง
   ง. น้ำเล่นในที่สาธารณะ
9. การปฏิบัติกิจกรรมใด*ไม่ควร*ปฏิบัติในวันลอยกระทงมากที่สุด
   ก. การจุดดอกไม้ไฟ
   ข. การประกวดนางนพมาศ
   ค. การทำบุญทำทาน
   ง. การปฏิบัติธรรม
10. ใครปฏิบัติตนในวันลอยกระทงได้ดีที่สุด
   ก. ต้นทำกระทงจากวัสดุธรรมชาติ
   ข. เตยใส่เหรียญบาทลงในกระทง
   ค. ตองจุดประทัดครั้งละมาก ๆ
   ง. ตาลจุดดอดไม้ไฟในบ้าน

แบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

หน่วยที่ 8 วันสำคัญ จำนวน 30 ข้อ

เรื่อง **วันสำคัญ**

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว แล้วทำเครื่องหมาย ✕ ลงในกระดาษคำตอบ

1. จุดมุ่งหมายข้อใด***สำคัญที่สุด***ในการจัดงานวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
   ก. เพื่อการเฉลิมฉลอง
   ข. เพื่อถวายราชสดุดี
   ค. เพื่อการสักการะบูชา
   ง. เพื่อระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณ
2. ข้อใด***ไม่***สัมพันธ์กัน
   ก. วันเฉลิมพระชนมพรรษา ⟶ ประดับธงชาติ
   ข. วันพ่อแห่งชาติ ⟶ ความกตัญญูกตเวที
   ค. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ⟶ รัชกาลที่ 9
   ง. พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ⟶ เผยแพร่ศาสนา
3. จุดมุ่งหมายที่***สำคัญที่สุด***ของ วันพ่อแห่งชาติคือข้อใด
   ก. ขอพรจากพ่อ
   ข. มอบบัตรอวยพรให้พ่อ
   ค. ระลึกถึงพระคุณของพ่อ
   ง. มอบดอกพุทธรักษาให้พ่อ
4. พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทำให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ดีขึ้นคือข้อใด
   ก. การปกครอง
   ข. การคมนาคม
   ค. การเกษตร
   ง. การศึกษา
5. การกระทำใดแสดงให้เห็นว่าลูกแสดงความกตัญญูต่อพ่อ
   ก. พูดถึงพ่อเสมอๆ
   ข. เอาใจใส่ดูแลใกล้ชิด
   ค. กินข้าวด้วยกันทุกวัน
   ง. ปรึกษาเมื่อมีความทุกข์
6. โครงการใด***ไม่ใช่***พระราชกรณียกิจสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ
   ก. โครงการป่ารักน้ำ
   ข. โครงการศิลปาชีพ
   ค. โครงการฝนหลวง
   ง. โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่

7. วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถเป็นวันสำคัญประเภทใด
   ก. วันสำคัญทางประเพณี
   ข. วันสำคัญทางราชการ
   ค. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
   ง. วันสำคัญที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์
8. ข้อใด*ไม่*เกี่ยวกับวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ
   ก. วันฉัตรมงคล
   ข. วันแม่แห่งชาติ
   ค. วันพระราชสมภพ
   ง. วันที่ 12 สิงหาคม
9. สิ่งใด***สำคัญที่สุด***ที่ลูกควรกระทำต่อแม่
   ก. ซื้อสิ่งของเครื่องใช้ให้บ่อย ๆ
   ข. ให้ความรักและความห่วงใย
   ค. มอบดอกมะลิให้แม่ในวันแม่
   ง. พาแม่ไปพักผ่อนหย่อนใจเสมอ
10. นักเรียนควรปฏิบัติตนตามข้อใด จึงจะเรียกว่าระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ
   ก. บริจาคโลหิต
   ข. ร่วมพิธีถวายพระพร
   ค. จุดประทัดดอกไม้ไฟ
   ง. ไปเที่ยวงานเฉลิมฉลอง
11. ข้อใดกล่าวถึง **วันจาตุรงคสันนิบาต** ได้ถูกต้อง
   ก. วันที่พระพุทธเจ้าประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน
   ข. วันที่เกิดเหตุการณ์สำคัญทางศาสนา 4 ประการ
   ค. วันที่พระพุทธเจ้าแสดงปฐมเทศนาครั้งแรก
   ง. เป็นวันที่มีพระรัตนตรัยครบองค์ 3
12. สิ่งใดมักจะทำให้คนประพฤติผิดศีลธรรม
   ก ความอดกลั้น
   ข. ความเพียร
   ค. ความมัธยัตถ์
   ง. ความโลภ
13. การเวียนเทียนในวันมาฆบูชามีความสำคัญอย่างไร
   ก. ระลึกถึงพระคุณพ่อแม่
   ข. ระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย
   ค. นึกถึงพระคุณคุณครู
   ง. ระลึกถึงบรรพบุรุษ

14. การกระทำของใคร*ไม่*ปฏิบัติตามศีล 5
    ก. ไก่เก็บเงินได้นำไปส่งครู
    ข. นกซอบให้อาหารปลา
    ค. กุ้งตกปลามาทำอาหาร
    ง. ปูไม่พูดโกหกกับพ่อแม่
15. ถ้าไม่รู้จักการแก้ปัญหาจะมีผลกระทบต่อตนเองและครอบครัวอย่างไร
    ก. มีความสุข
    ข. มีความทุกข์
    ค. มีความร่ำรวย
    ง. มีความยากจน
16. ข้อใดคือจุดประสงค์ของพระพุทธเจ้าที่ทรงแสดงอริยสัจ 4
    ก. เพื่อให้พ้นทุกข์
    ข. เพื่อให้สมปรารถนา
    ค. เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม
    ง. เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับศาสนา
17. ความไม่ประมาทมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตอย่างไร
    ก. ทำให้รู้จักการให้อภัย
    ข. ทำให้มีจิตใจที่อ่อนโยน
    ค. ทำให้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน
    ง. ทำให้คิดและทำในสิ่งที่ถูกต้อง
18. ถ้านักเรียนมีความประมาทจะทำให้เกิดสิ่งใด
    ก. มีสติสัมปะชัญญะ
    ข. มีความคิดริเริ่ม
    ค. มีความทุกข์
    ง. มีความสุข
19. วันอาสาฬหบูชา ตรงกับข้อใด
    ก. 15 ค่ำ เดือน 3
    ข. 15 ค่ำ เดือน 6
    ค. 15 ค่ำ เดือน 8
    ง. 15 ค่ำ เดือน 10
20. ทางสายกลางให้ประโยชน์ในเรื่องใด
    ก. ความเพียร
    ข. ความพอดี
    ค. ความอดทน
    ง. ความซื่อสัตย์

21. ทำอย่างไรจึงเรียกว่าปฏิบัติตนตามทางสายกลางได้ดีที่สุด
    ก. อ่านหนังสือก่อนเวลาสอบ
    ข. กราบไหว้พระพุทธรูป
    ค. พูดจาสุภาพเรียบร้อย
    ง. ทำจิตใจไม่เอนเอียง
22. ถ้านักเรียนปฏิบัติตนตามหลักธรรมทางสายกลาง จะได้รับประโยชน์อย่างไร
    ก. ความร่ำรวย
    ข. ความสงบสุข
    ค. ความเพียร
    ง. ความรัก
23. วันสงกรานต์เป็นวันอะไรอีกวันหนึ่ง
    ก. วันผู้สูงอายุ
    ข. วันครอบครัว
    ค. วันมรดกไทย
    ง. วันเยาวชนแห่งชาติ
24. ข้อใดแสดงถึงความกตัญญูในครอบครัวไทยได้อย่างถูกต้อง
    ก. รู้จักหน้าที่
    ข. มีความอดทน
    ค. มีความซื่อสัตย์
    ง. รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
25. วันสงกรานต์มีคุณค่าต่อสิ่งใดมากที่สุด
    ก. ชุมชน
    ข. สังคม
    ค. ศาสนา
    ง. ครอบครัว
26. ข้อใด<u>ไม่</u>สามารถสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นชุมชน
    ก. สรงน้ำพระ
    ข. รดน้ำขอพรผู้ใหญ่
    ค. ทำความสะอาดบ้านเรือน
    ง. จัดงานรื่นเริงพบปะสังสรรค์
27. การใช้วัสดุธรรมชาติในการทำกระทงเป็นการให้ความสำคัญกับสิ่งใด
    ก. สังคม
    ข. ชุมชน
    ค. ศาสนา
    ง. ครอบครัว

28. ข้อใดมีความสำคัญ*<u>น้อยที่สุด</u>*วันลอยกระทง

ก. ประดิษฐ์กระทง

ข. ทำบุญตักบาตร

ค. ประกวดนางนพมาศ

ง. ทำความสะอาดแม่น้ำลำคลอง

29. การทำกระทงเป็นการส่งเสริมและสืบทอดศิลปกรรมด้านใด

ก. งานประดิษฐ์

ข. งานเย็บปัก

ค. งานจักสาน

ง. การวาดเขียน

30. ใครปฏิบัติตนในวันลอยกระทง*<u>ไม่</u>*ถูกต้อง

ก. ปอไปลอยกระทง

ข. ป่านประดิษฐ์กระทง

ค. โป้งเก็บเงินในกระทง

ง. เป้งขอขมาน้ำก่อนลอยกระทง

แบบสอบถามวัดความสนใจในการเรียน

คำชี้แจง

1. ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ✓ ในช่องหลังข้อความที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนเพียงช่องเดียว คำตอบที่นักเรียนนั้นไม่มีถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีความรู้สึกแตกต่างกันออกไป

2. ในแต่ละช่วงที่แสดงความรู้สึก มีความหมายดังนี้

เห็นด้วยอย่างด้วย แสดงว่า นักเรียนชอบคิดหรือคิดที่จะทำตามข้อนี้มากที่สุด
เห็นด้วย แสดงว่า นักเรียนชอบคิดหรือคิดที่จะทำตามข้อนี้มาก
ไม่แน่ใจ แสดงว่า นักเรียนชอบคิดหรือคิดที่จะทำตามข้อนี้ปานกลาง
ไม่เห็นด้วย แสดงว่า นักเรียนชอบคิดหรือคิดที่จะทำตามข้อนี้น้อย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แสดงว่า นักเรียนชอบคิดหรือคิดที่จะทำตามข้อนี้น้อยมาก

ตัวอย่าง นักเรียนอ่านข้อความนี้แล้วรู้สึกว่าตนเองชอบทำ ชอบคิด ที่จะทำตามข้อนี้ ให้นักเรียนเลือกตอบให้ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
o) รู้สึกสนุกสนานเมื่อได้อ่านหนังสือกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต	....✓.....	.....	.....	.....	.....

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
๑. ชอบเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเพราะมีเนื้อหาหลากหลาย					
๒. ไม่ชอบทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อนๆ					
๓. ชอบทำการบ้านกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต					
๔. ไม่ชอบออกความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน					
๕. มีความสุขเมื่อได้อ่านหนังสือเพิ่มเติม เกี่ยวกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต					
๖. ไม่สนใจเตรียมตัวก่อนที่จะเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต					
๗. เต็มใจทำกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตที่โรงเรียนจัดขึ้น					
๘. คิดว่ากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นวิชาที่ไม่น่าสนใจ					
๙. รู้สึกสนุกสนานในการตอบคำถามกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต					
๑๐.ไม่ชอบปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำพัง					
๑๑. ชอบศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์					
๑๒. ไม่ชอบเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเป็นเวลานาน ๆ					
๑๓. ชอบอ่านหนังสือกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตก่อนถึงชั่วโมงเรียน					
๑๔. ท้อแท้ในการเรียน เพราะไม่เข้าใจบทเรียน					

ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
๑๕. ชอบการเรียนกลุ่มสร้างเสริม-ประสบการณ์ชีวิต ทำให้มีความรู้รอบตัว					
๑๖. ไม่ชอบเป็นตัวแทนของกลุ่มในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน					
๑๗. พอใจกับงานของตนเองจากการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนหน้าชั้นเรียน					
๑๘. ไม่เคยทบทวนในเรื่องที่เรียนแล้วเมื่อกลับถึงบ้าน					
๑๙. มีความสุขเมื่อได้เรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต					
๒๐.ไม่เคยนำสิ่งที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน					

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างแผนการสอนกลุ่มทดลองที่ 1 แบบเรียนเชิงวรรณกรรม

แผนการสอน

เรื่อง วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

และ วันพ่อแห่งชาติ

คาบที่ 1 - 3 (เล่มที่ 1 พลังใจ)

ความคิดรวบยอด

วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นวันสำคัญที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ และ เป็นวันพ่อแห่งชาติ ตรงกับวันที่ 5 ธันวาคม

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เมื่อนักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนการสอนครบถ้วนแล้วสามารถ

1. บอกความสำคัญของวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติได้อย่างถูกต้อง
2. สรุปสาระสำคัญของวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

วันที่ 5 ธันวาคม เป็นวันคล้ายวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และ เป็นวันพ่อแห่งชาติด้วย พระองค์ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่าง ๆ โดยมุ่งถึงประโยชน์สุขของราษฎรเป็นสำคัญ ทรงอุทิศพระวรกาย พระอัจฉริยะทั้งมวลในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของราษฎรให้พ้นจากความยากจน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือในหลวงของเรา ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ โดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากและไม่เคยทิ้งประชาชนเลย

และในวันที่ 5 ธันวาคม ยังเป็นวันพ่อแห่งชาติ ลูกควรที่จะเคารพเทิดทูนตอบแทนพระคุณพ่อด้วยความกตัญญู และสมควรยกย่องให้เกียรติพ่อของตนเสมอ

กิจกรรมการเรียนการสอน

<u>ขั้นนำ</u>

1. ให้นักเรียนดูแผนภูมิเพลงภูมิแผ่นดิน นวมินทรมหาราชา ครูร้องนำให้นักเรียนร้องตาม
2. ให้นักเรียนเล่นเกม ต้นไม้จากใจ (การเขียนการบรรยายความรู้สึกที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว)

<u>ขั้นสอน</u>

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
2. แจกแบบเรียนเชิงวรรณกรรม เรื่อง พลังใจ และให้นักเรียนทุกคนอ่าน
3. ให้นักเรียนเล่าเรื่อง และช่วยกันสรุปเรื่องพลังใจ
4. ครูซักถามเกี่ยวกับเรื่อง พลังใจ ที่นักเรียนอ่าน
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนแผนภาพโครงเรื่องพลังใจในใบงานที่ 1 กิจกรรมที่ 1
6. ให้นักเรียนเขียนเรื่องเลียนแบบบรรยายประสบการณ์การแสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ การแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อพ่อของตนเอง โดยใช้เค้าโครงจากเรื่องพลังใจใบงานที่ 1 กิจกรรมที่ 2

ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่าเรื่องบรรยายประสบการณ์

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิเพลงภูมิแผ่นดิน นวมินทรมหาราชา
2. แบบเรียนเชิงวรรณกรรมเรื่อง พลังใจ
3. ต้นไม้กระดาษ
4. ใบไม้กระดาษชนิดต่าง ๆ
5. ดินสอหรือปากกา

การประเมินผล

1. สังเกต
   - การอ่านแบบเรียนเชิงวรรณกรรมเรื่อง พลังใจ
   - ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน
   - ตรวจการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง
   - ตรวจผลงานการเขียนเรื่องบรรยายประสบการณ์

เพลงภูมิแผ่นดิน นวมินทร์มหาราชา

คำร้อง สง่า อารัมภีร์ , นคร ถนอมทรัพย์ , แมนรัตน์ ศรีกานนท์ , ประสิทธิ์ พยอมยงค์

ทำนอง ชาลี อินทรวิจิตร , อาจินทร์ ปัญจพรรค์ , สุรพล โทณะวณิก , เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ

บุญของแผ่นดินไทย พ่อหลวง บันดาลให้ ที่ในยุ้งฉางมีข้าว
น้ำรินดินดีใครเล่า ทุกข์ใดเหินไปบรรเทา ด้วยพระบาท
เกือบศตวรรษ ธ นำไทยทั้งชาติ พ้นภัย
แผ่นดินถิ่นเมืองทอง ผ่านพ้นโพยภัยเนืองนอง พระทรงคุ้มครองไทยไว้
ธ เป็นพลังแผ่นดิน สมานพลังชีวินของชนชาวไทย
อุ่นใจไพร่ฟ้า พระบุญญาเกริกไกร ภูมิพลมหาราชา
* อ้าองค์สุริศรีมีธรรมส่อง ปกครองอย่างทรงพระเมตตา
ดุจบิดรเหล่าประชา ทุกข์ร้อนใดใดกรายมา โอ้ฟ้าเป็นฝนดับไฟ
ภูมิใจไทย ร่วมร้อยหัวใจร่วมใฝ่ร่วมฝัน ภูมิพลัง แผ่นดินถิ่นนี้ยิ่งใหญ่
ภูมิประวัติ ประชาชาติภูมิไพท ภาคภูมิประชาชัย ภูมิพลังแผ่นดิน
เทิดไท้ นบน้อมเทิดทูน ธ เหนือเกล้า สราญนานเนาหทัยสุขล้ำสมจินต์
เพริศแพร้วพิพัฒน์ เภทภัยพ่ายแพ้สิ้น นวมินทร์ มหาราชา ภูมิพล * (ซ้ำ)

เกมต้นไม้จากใจ

จุดประสงค์ในการเล่นเกม

1. นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้
2. นักเรียนสามารถร่วมกันเล่นเกมตามกฎกติกาที่กำหนดได้

เวลาในการเล่นเกม 10 นาที

วิธีการเล่น

1. แจกกระดาษรูปใบไม้ให้นักเรียนคนละ 1 ใบ
2. ให้นักเรียนเขียนบรรยายความรู้สึกที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
3. เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้วให้นักเรียนออกมาอ่านสิ่งที่เขียนในใบไม้หน้าชั้นเรียน แล้วนำใบไม้นั้นมาติดไว้ที่ต้นไม้จำลองที่กระดาษดำ

.....หมายเหตุ ในการเขียนบรรยายความรู้สึกสามารถเขียนได้มากกว่า 1 ข้อความ

อุปกรณ์

1. ใบไม้หลายชนิด (ทำจากกระดาษ)
2. ต้นไม้จำลอง (ทำจากกระดาษเฉพาะกิ่งและลำต้น)
3. ดินสอหรือปากกา

ใบงานที่ 1

แบบเรียนเชิงวรรณกรรม เรื่อง พลังใจ

(วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

และ วันพ่อแห่งชาติ)

กลุ่มที่ .....

กิจกรรมที่ 1 การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนภาพโครงเรื่องจากเรื่องพลังใจ

ชื่อเรื่อง พลังใจ

ใคร : .....

ที่ไหน : .....

เมื่อไร : .....

เหตุการณ์ที่ 1 : .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 1

แบบเรียนเชิงวรรณกรรม เรื่อง <u>พลังใจ</u>

(วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

และ วันพ่อแห่งชาติ)

กลุ่มที่ .....

ชื่อ.....**นามสกุล**.....**ชั้น**.....**เลขที่**.....

กิจกรรมที่ 2 การเขียนเรื่องเลียนแบบ

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนเขียนเรื่องบรรยายประสบการณ์การแสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ การแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อพ่อของตนเอง โดยใช้เค้าโครงจากเรื่องพลังใจ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการสอน

เรื่อง วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่

และ วันพ่อแห่งชาติ

คาบที่ 4 - 6 (เล่มที่ 1 พลังใจ)

ความคิดรวบยอด

การปฏิบัติตนและการจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และการปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดี เป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทย และเป็นหน้าที่ลูกทุกคน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เมื่อนักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนการสอนครบถ้วนแล้วสามารถ

1. วางแผนปฏิบัติกิจกรรมในวันดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง
2. ตอบคำถามจากเรื่องวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ ได้อย่างน้อย 8 / 10 ข้อ

เนื้อหา

กิจกรรมที่พึงปฏิบัติในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ

1. เทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุยเดช
2. จัดกิจกรรมวันเฉลิมพระชนมพรรษาเพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจด้านต่าง ๆ ที่พระองค์ทรงมีต่อประเทศชาติ และพสกนิกรชาวไทย
3. จัดกิจกรรมวันพ่อแห่งชาติ เพื่อให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่ของบุตรเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนดูแผนภูมิเพลงภูมิแผ่นดิน นวมินทรมหาราชา ครูร้องนำให้นักเรียนร้องตาม
2. ให้นักเรียนอ่านแบบเรียนเชิงวรรณกรรม เรื่อง พลังใจ เพื่อทบทวนความรู้เดิม

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติใบงานที่ 1 กิจกรรมที่ 3

ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิเพลงภูมิแผ่นดิน นวมินทรมหาราชา
2. แบบเรียนเชิงวรรณกรรมเรื่องพลังใจ

การประเมินผล

1. สังเกต
   - ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน
   - ตรวจการเขียนสรุปแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมในวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ
   - ตรวจแบบทดสอบท้ายบทเรียน

ใบงานที่ 1

แบบเรียนเชิงวรรณกรรม เรื่อง พลังใจ

(วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

และ วันพ่อแห่งชาติ)

กลุ่มที่ ๔

ชื่อ.....**นามสกุล**.....**ชั้น**.....**เลขที่**.....

กิจกรรมที่ 3 การเขียนสรุปแนวทางปฏิบัติกิจกรรมในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนสรุปแนวทางปฏิบัติกิจกรรมในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างแผนการสอนกลุ่มทดลองที่ 2 บทเรียนสำเร็จรูป

แผนการสอน

เรื่อง วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

และ วันพ่อแห่งชาติ

คาบที่ 1-3 (ฉบับที่ 1 วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ)

ความคิดรวบยอด

วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นวันสำคัญที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ และ เป็นวันพ่อแห่งชาติ ตรงกับวันที่ 1 ธันวาคม

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เมื่อนักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนการสอนครบถ้วนแล้วสามารถ

1. บอกความสำคัญของวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติได้อย่างถูกต้อง
2. สรุปสาระสำคัญของวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติได้อย่างถูกต้อง

เนื้อหา

วันที่ 5 ธันวาคม เป็นวันคล้ายวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และ เป็นวันพ่อแห่งชาติด้วย พระองค์ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจต่าง ๆ โดยมุ่งถึงประโยชน์สุขของราษฎรเป็นสำคัญ ทรงอุทิศพระวรกาย พระอัจฉริยะทั้งมวลในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของราษฎรให้พ้นจากความยากจน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวหรือในหลวงของเรา ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจ โดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากและไม่เคยทิ้งประชาชนเลย

และในวันที่ 5 ธันวาคม ยังเป็นวันพ่อแห่งชาติ ลูกควรที่จะเคารพเทิดทูนตอบแทนพระคุณพ่อด้วยความกตัญญู และสมควรยกย่องให้เกียรติพ่อของตนเสมอ

กิจกรรมการเรียนการสอน

<u>ขั้นนำ</u>

1. ให้นักเรียนดูแผนภูมิเพลงภูมิแผ่นดิน นวมินทรมหาราชา ครูร้องนำให้นักเรียนร้องตาม
2. ให้นักเรียนเล่นเกม ต้นไม้จากใจ (การเขียนการบรรยายความรู้สึกที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว)

<u>ขั้นสอน</u>

1. แบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
2. ครูแจกบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ ให้นักเรียนทุกคน
3. ครูแนะนำการใช้บทเรียนสำเร็จรูปให้นักเรียนทราบ
4. นักเรียนอ่านและทำกิจกรรมในบทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเองที่กรอบตามลำดับ
5. นักเรียนตอบคำถามทุกกรอบที่มีคำถาม แล้วเฉลยคำถามด้วยตนเองจากคำเฉลยที่อยู่กรอบถัดไป

6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนสรุปสาระสำคัญของวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติในใบงานที่ 1 กิจกรรมที่ 1

ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาสรุปสาระสำคัญของวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิเพลงภูมิแผ่นดิน นวมินทรมหาราชา
2. บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ
3. ต้นไม้กระดาษ
4. ใบไม้กระดาษชนิดต่าง ๆ
5. ดินสอหรือปากกา

การประเมินผล

1. สังเกต
   - ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน
   - ตรวจการเขียนสรุปสาระสำคัญของวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ
   - ตรวจการทำแบบฝึกหัดในบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ และ วันพ่อแห่งชาติ โดยนักเรียนเป็นผู้ตรวจคำตอบเองแล้วแจ้งผลให้ครูทราบ

เพลงภูมิแผ่นดิน นวมินทร์มหาราชา

คำร้อง สง่า อารัมภีร์ , นคร ถนอมทรัพย์ , แมนรัตน์ ศรีกานนท์ , ประสิทธิ์ พยอมยงค์

ทำนอง ชาลี อินทรวิจิตร , อาจินทร์ ปัญจพรรค์ , สุรพล โทณะวณิก , เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์, กุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ

บุญของแผ่นดินไทย พ่อหลวง บันดาลให้ ที่ในยุ้งฉางมีข้าว
น้ำรินดินดีใครเล่า ทุกข์ใดเหินไปบรรเทา ด้วยพระบาท
เกือบศตวรรษ ธ นำไทยทั้งชาติ พ้นภัย

แผ่นดินถิ่นเมืองทอง ผ่านพ้นโพยภัยเนืองนอง พระทรงคุ้มครองไทยไว้
ธ เป็นพลังแผ่นดิน สมานพลังชีวิตของชนชาวไทย
อุ่นใจไพร่ฟ้า พระบุญญาเกริกไกร ภูมิพลมหาราชา

* อ้าองค์สุริศรีมีธรรมส่อง ปกครองอย่างทรงพระเมตตา
ดุจบิดรเหล่าประชา ทุกข์ร้อนใดใดกรายมา โอ้ฟ้าเป็นฝนดับไฟ

ภูมิใจไทย ร่วมร้อยหัวใจร่วมใฝ่ร่วมฝัน ภูมิพลัง แผ่นดินถิ่นนี้ยิ่งใหญ่
ภูมิประวัติ ประชาชาติภูมิไพท ภาคภูมิประชาชัย ภูมิพลังแผ่นดิน

เทิดไท้ นบน้อมเทิดทูน ธ เหนือเกล้า สราญนานเนาหทัยสุขล้ำสมจินต์
เพริศแพร้วพิพัฒน์ เภทภัยพ่ายแพ้สิ้น นวมินทร์ มหาราชา ภูมิพล * (ซ้ำ)

เกมต้นไม้จากใจ

จุดประสงค์ในการเล่นเกม

1. นักเรียนสามารถบรรยายความรู้สึกที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้
2. นักเรียนสามารถร่วมกันเล่นเกมตามกฎกติกาที่กำหนดได้

เวลาในการเล่นเกม 10 นาที

วิธีการเล่น

1. แจกกระดาษรูปใบไม้ให้นักเรียนคนละ 1 ใบ
2. ให้นักเรียนเขียนบรรยายความรู้สึกที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
3. เมื่อนักเรียนเขียนเสร็จแล้วให้นักเรียนออกมาอ่านสิ่งที่เขียนในใบไม้หน้าชั้นเรียน แล้วนำใบไม้นั้นมาติดไว้ที่ต้นไม้จำลองที่กระดาษดำ

.....หมายเหตุ ในการเขียนบรรยายความรู้สึกสามารถเขียนได้มากกว่า 1 ข้อความ

อุปกรณ์

1. ใบไม้หลายชนิด(ทำจากกระดาษ)
2. ต้นไม้จำลอง (ทำจากกระดาษเฉพาะกิ่งและลำต้น)
3. ดินสอหรือปากกา

ใบงานที่ 1

บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ

กลุ่มที่ ๔

ชื่อ.....**นามสกุล**.....**ชั้น**.....**เลขที่**.....

กิจกรรมที่ 1 การเขียนสรุปสาระสำคัญของวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนเขียนสรุปสาระสำคัญของวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แผนการสอน

เรื่อง วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

และ วันพ่อแห่งชาติ

คาบที่ 4-6 (ฉบับที่ ๑ วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ)

ความคิดรวบยอด

การปฏิบัติตนและจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยทุกคน และการปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดีของพ่อเป็นหน้าที่ลูกทุกคน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เมื่อนักเรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนการสอนครบถ้วนแล้วสามารถ

1. วางแผนปฏิบัติกิจกรรมในวันดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง
2. ตอบคำถามจากเรื่องวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ และ วันพ่อแห่งชาติ ได้อย่างน้อย 8 / 10 ข้อ

เนื้อหา

กิจกรรมที่พึงปฏิบัติในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ และ วันพ่อแห่งชาติ

1. เทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุยเดช
2. จัดกิจกรรมวันเฉลิมพระชนมพรรษาเพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจด้านต่าง ๆ ที่พระองค์ทรงมีต่อประเทศชาติ และพสกนิกรชาวไทย
3. จัดกิจกรรมวันพ่อแห่งชาติ เพื่อให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่ของบุตรเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นนำ

1. ให้นักเรียนดูแผนภูมิเพลงภูมิแผ่นดิน นวมินทรมหาราชา แล้วร้องนำให้นักเรียนร้องตาม
2. ครูให้นักเรียนอ่านบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ เพื่อทบทวนความรู้เดิม

ขั้นสอน

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนสรุปแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติในใบงานที่ 1 กิจกรรมที่ 2

ขั้นสรุป

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาสรุปแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ
2. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน

สื่อการเรียนการสอน

1. แผนภูมิเพลงภูมิแผ่นดิน นวมินทรมหาราชา
2. บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ

การประเมินผล

1. สังเกต
   - ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
2. ตรวจผลงาน
   - ตรวจผลงานการเขียนสรุปแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ
   - ตรวจแบบทดสอบท้ายบทเรียน

ใบงานที่ 1

บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ

กลุ่มที่ .....

ชื่อ.....**นามสกุล**.....**ชั้น**.....**เลขที่**.....

กิจกรรมที่ 2 การเขียนสรุปแนวทางปฏิบัติกิจกรรมในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ

<u>คำชี้แจง</u> ให้นักเรียนเขียนสรุปแนวทางปฏิบัติกิจกรรมในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ฉ
ตัวอย่างแบบเรียนเชิงวรรณกรรม

แบบเรียนเชิงวรรณกรรม
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓
หน่วยวันสำคัญ
(วันสำคัญที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์)

พลังใจ

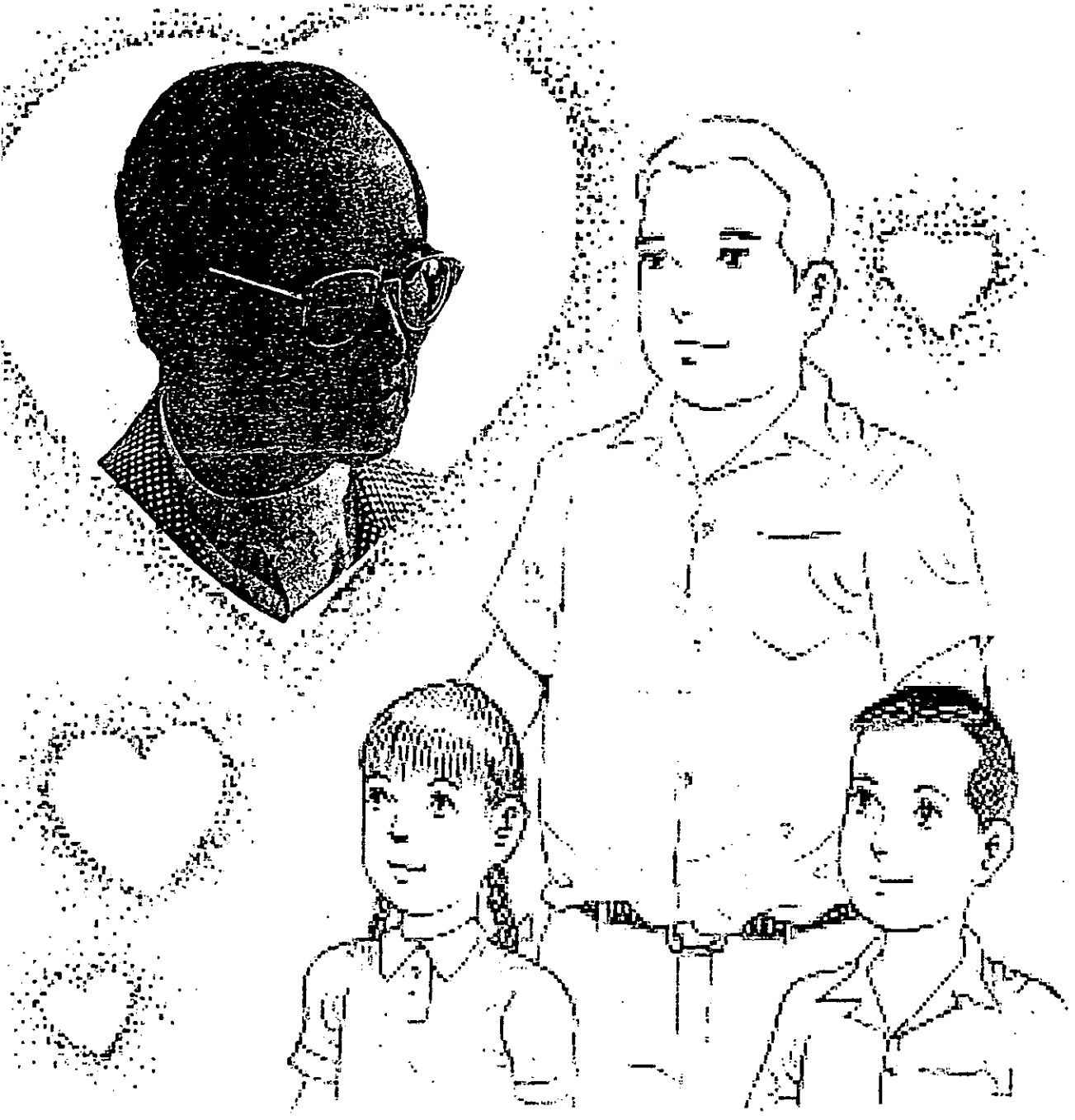

ดับที่ ๑
บที่ ๑ - ๖

บงกช พงษ์สุนันท์ เรื่อง
สมชาย จิ้วสกุล ภาพ

โครงสร้างการสอน

ความคิดรวบยอด วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นวันสำคัญที่เกี่ยวกับ
พระมหากษัตริย์ และเป็นวันพ่อแห่งชาติ ตรงกับวันที่ ๕ ธันวาคม

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เมื่อนักเรียนอ่านเรื่องพลังใจและทำกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว
นักเรียนสามารถ

๑. บอกความหมายของวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และวันพ่อแห่งชาติได้อย่างถูกต้อง

๒. สรุปสาระสำคัญของวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และวันพ่อแห่งชาติได้อย่างถูกต้อง

๓. วางแผนในการปฏิบัติตนในวันดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง

๔. ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้อย่างน้อย ๘ / ๑๐ ข้อ

อรรถลักษณะ เล่าเรื่องจากประสบการณ์

๑. **นำเรื่อง** พ่อเป็นคนขับรถแท็กซี่ พ่อเป็นคนซื่อสัตย์และเป็นคนขยันทำงาน การขับรถแท็กซี่ของพ่อในแต่ละวันมีเหตุการณ์เกิดขึ้นหลายๆเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นว่าพ่อให้เป็นคนดี

๒. **ลำดับเหตุการณ์** พ่อเก็บโทรศัพท์มือถือได้แล้วนำไปคืนเจ้าของหลายวันต่อมาพ่อถูกจ้างให้ไปส่งยาบ้า พ่อรู้ว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย จึงขับรถเข้าไปแจ้งความที่สถานีตำรวจ ในที่สุดตำรวจก็จับผู้ต้องหาค้ายาได้ พ่อได้รับการประกาศเกียรติคุณในฐานะที่เป็นพลเมืองดี

๓. **เล่าเหตุการณ์** พ่อเก็บโทรศัพท์มือถือแล้วนำไปคืนเจ้าของ หลายวันต่อมาพ่อถูกจ้างให้ไปส่งยาบ้า พ่อเห็นป้ายต่อต้านยาเสพติดที่ว่า " ***รักในหลวงห่วงลูกหลานร่วมกันต้านยาเสพติด*** " จึงขับรถเข้าไปแจ้งความที่สถานที่ตำรวจ ในที่สุดตำรวจก็จับผู้ต้องหาค้ายาบ้าได้ ทำให้พ่อนึกถึงการกระทำดีตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในเรื่องความซื่อสัตย์เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจให้พ่อทำความดี ทางราชการจึงประกาศเกียรติคุณให้พ่อในการทำความดีในครั้งนี้

๔. **สรุป** การทำความดีในครั้งนี้ของพ่อ นอกจากจะทำให้ตำรวจจับผู้ต้องหาได้แล้ว ยังทำให้พ่อภูมิใจที่ได้ทำประโยชน์ให้กับบ้านเมือง

๕. **แสดงความรู้สึก** สองพี่น้องภาคภูมิใจในการกระทำความดีของพ่อเป็นอย่างมาก และจะนำไปเป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตน และชาวไทยทุกคนควรเคารพเทิดทูน และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

คำนำ

การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ หน่วยที่ ๙ เรื่องวันสำคัญ ซึ่งเป็นสิ่งที่นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้นจึงต้องให้ความสนใจกับแบบเรียนที่มีคุณลักษณะเป็นสื่อกลไกให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการเรียนรู้ เพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจและตอบสนองการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เขียนจึงสร้างแบบเรียนเชิงวรรณกรรม เรื่องพลังใจ นี้ ขึ้นเพื่อเป็นแบบเรียนที่ให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ วันพ่อแห่งชาติ (วันสำคัญที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์) เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น

แบบเรียนเชิงวรรณกรรมเล่มนี้ประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับการอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนั่น มีขันหมาก ที่กรุณาให้คำปรึกษาในการจัดทำ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

บงกช พงษ์สุนันท์

๑

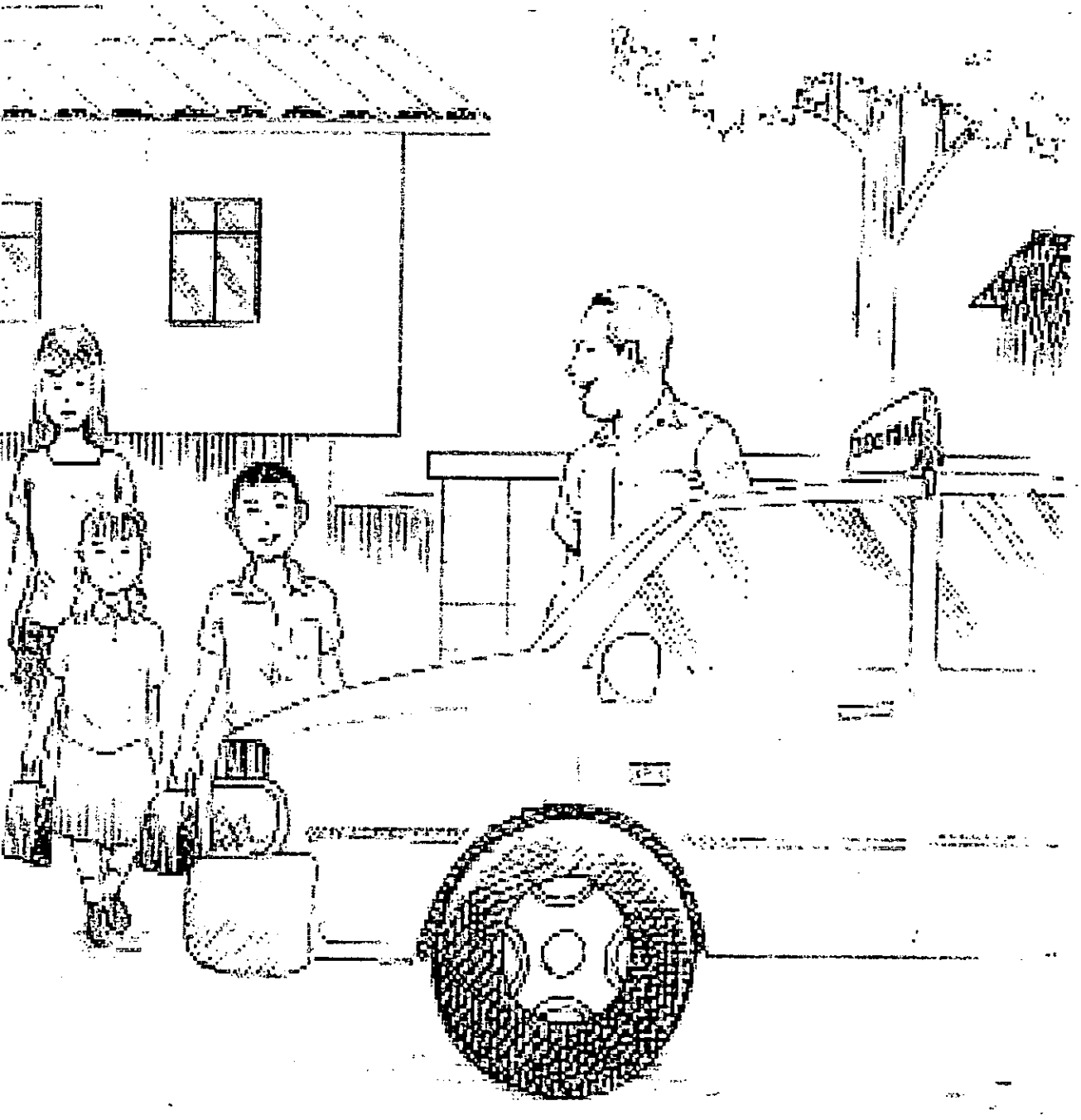

พ่อของฉันมีอาชีพขับรถแท็กซี่เพื่อหาเงินมาเลี้ยงครอบครัว ซึ่งประกอบด้วยแม่
จ่าย และฉันชื่อโต้ง ทุกเช้าพ่อจะพาฉันกับน้องไปส่งที่โรงเรียน

พ่อ : *วันนี้เรารีบไปกันหน่อยนะ ถ้าไปเช้า ๆ ก็มีโอกาสรับผู้โดยสารได้มาก จะได้เงินมาก ๆ ด้วย*

จ่าย : *พร้อมแล้วค่ะพ่อ*

๒

หลังจากที่พ่อส่งเราสองคนเรียบร้อยแล้ว พ่อรับส่งผู้โดยสารมากหน้าหลายตา
นบ่ายของวันนั้น ก่อนที่พ่อจะมารับเราที่โรงเรียน พ่อรับผู้โดยสารคนสุดท้าย
พื่อไปส่งที่สถานีขนส่งสายใต้

เมื่อถึงจุดหมายผู้โดยสารลงจากรถไปแล้ว แต่ลืมโทรศัพท์มือถือเอาไว้ที่เบาะหลังแท็กซี่ของพ่อ

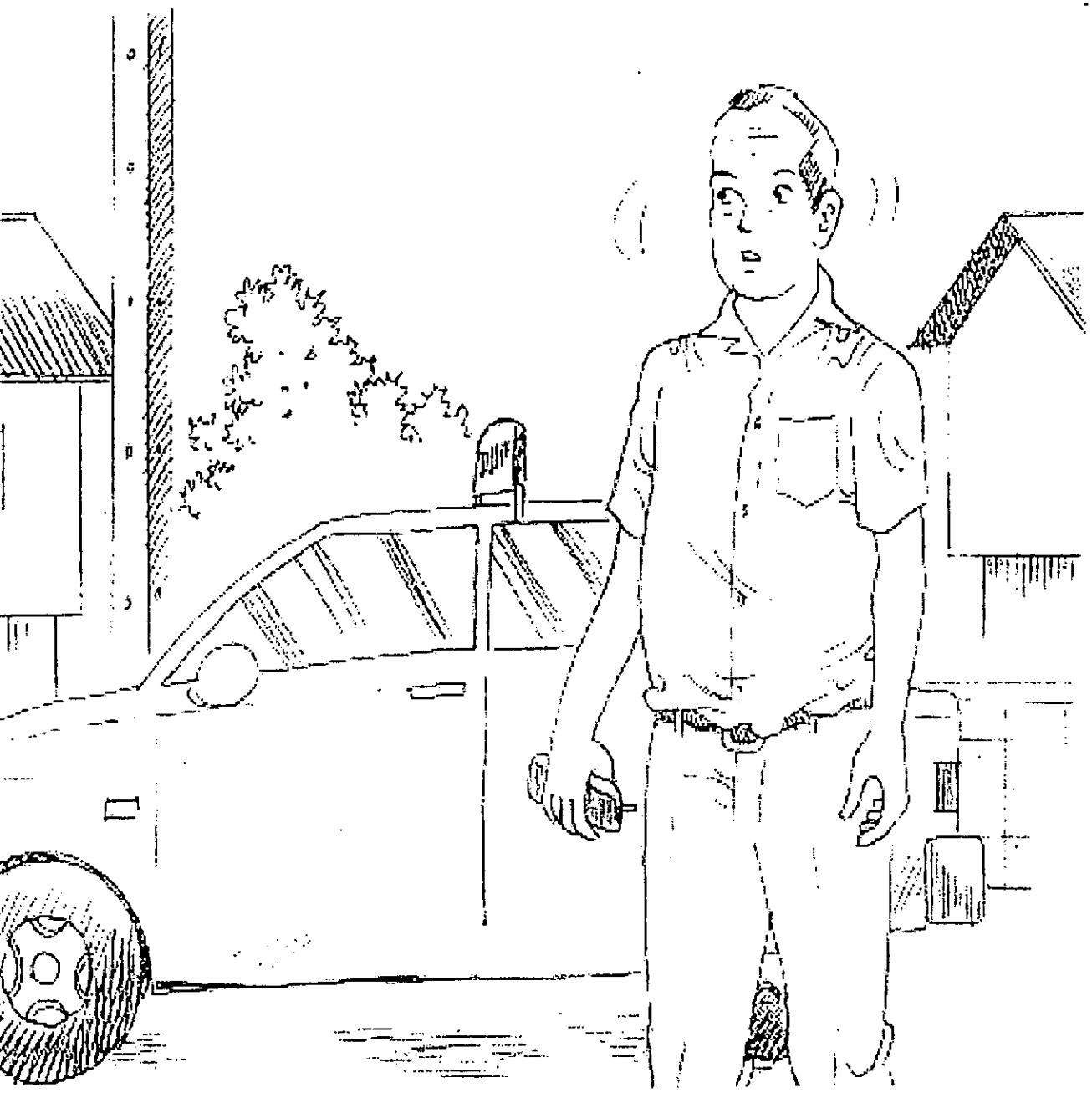

พ่อออกรถมาได้พักหนึ่ง เห็นโทรศัพท์มือถือจึงขับรถกลับไปที่ ๆ ส่งผู้โดยสารนั้น แต่ก็ไม่เห็นผู้โดยสารคนนั้นแล้ว พ่อไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดีกับโทรศัพท์มือถือเครื่องนั้น

๕

ระหว่างทางที่พ่อขับรถกลับบ้าน มีเสียงเรียกดังขึ้นที่โทรศัพท์เครื่องนั้น หยิบโทรศัพท์ขึ้นมาพูด

พ่อ : *สวัสดีครับ*

ผู้โดยสาร : *สวัสดีครับ ผมเป็นเจ้าของโทรศัพท์เครื่องนี้ครับ*

พ่อ : *โชคดีที่คุณโทรกลับมา ผมกำลังคิดว่าจะเอาโทรศัพท์ไปคืนคุณที่ไหนดี*

ผู้โดยสาร : *ลุงช่วยเอาโทรศัพท์มาให้ผมที่ ๆ ลุงส่งผมเมื่อตอนบ่ายได้ไหมครับ*

พ่อ : *ได้ครับ ผมจะเอาไปคืนเดี๋ยวนี้*

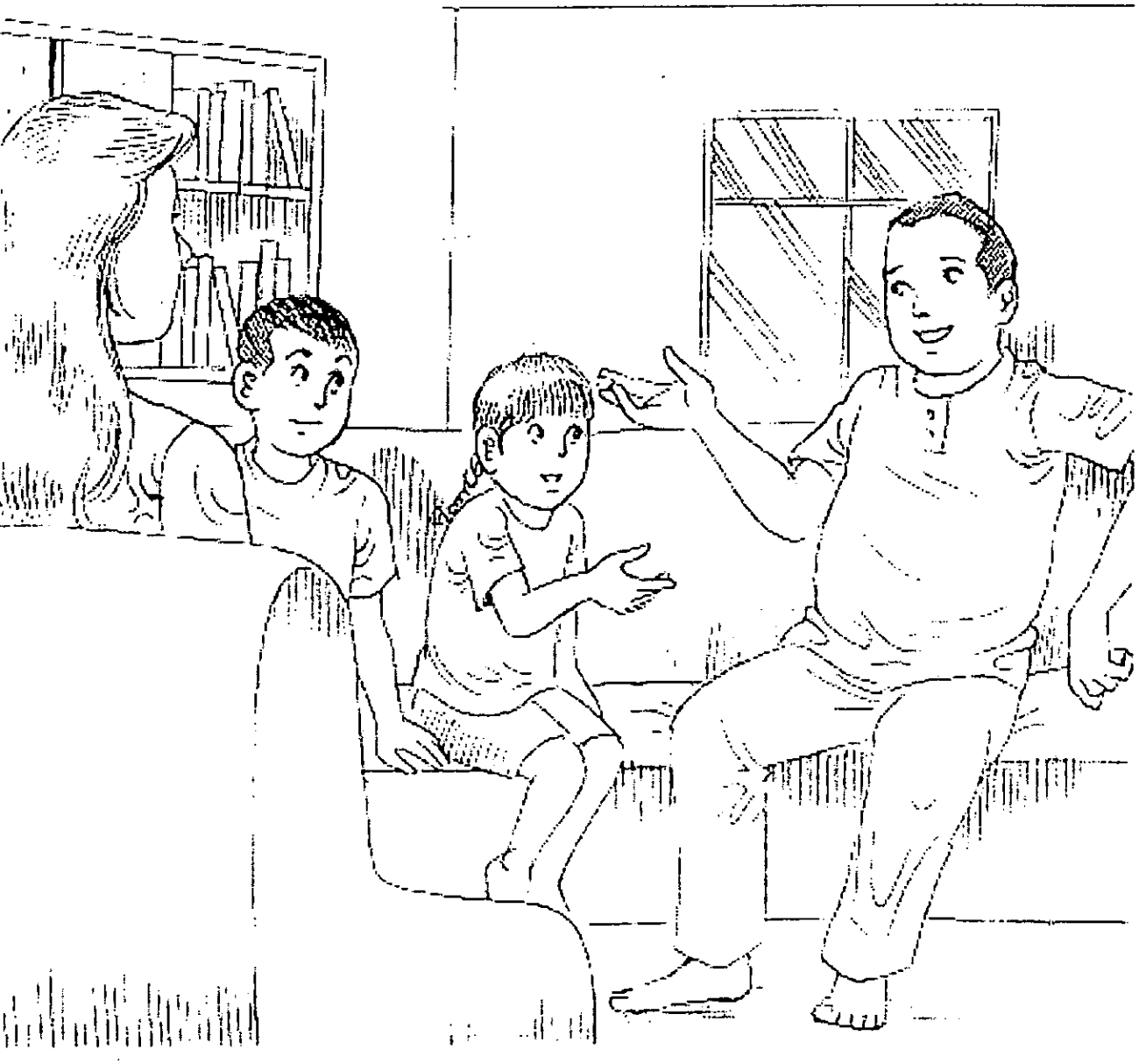

พ่อกลับมาถึงบ้าน เล่าเรื่องเก็บโทรศัพท์มือถือให้เราฟัง

อ : *วันนี้มีคนลืมโทรศัพท์มือถือไว้ในรถ*

น : *ตอนนี้โทรศัพท์อยู่ที่ไหนครับ*

อ : *เอาไปคืนเจ้าของแล้ว*

าย : *ว้า ! ไม่น่าเอาไปคืนเลย ทำไมเราไม่เก็บเอาไว้ใช้เองล่ะคะ*

่ : *ไม่ใช่ของ ๆ เรา เราจะเอามาใช้ได้อย่างไร*

าย : *ก็เราเก็บได้ก็ต้องเป็นของเราซิคะ*

อ : *ถ้าพ่อไม่เอาไปคืนเจ้าของ พ่อก็:เป็นคนไม่ซื่อสัตย์น่ะซิ พ่อรู้อยู่ว่าใครเป็นเจ้าของ จริงไหม*

๗

วันหนึ่งมีผู้โดยสารแต่งกายสุภาพเรียบร้อย เรียกรถแท็กซี่ของพ่อผู้โดยสารนั้นขึ้นรถและถือกระเป๋าใบหนึ่งขึ้นรถมาด้วย

ผู้โดยสาร : *ผมจ้างลุงให้ไปส่งของในกระเป๋านี้ให้ผมหน่อยครับ ผมให้ค่าจ้าง ๕,๐๐๐ บาท*

พ่อ : *อะไรหรือครับ ทำไมถึงให้ค่าจ้างไปส่งมากมายขนาดนี้*

ผู้โดยสาร : *ไม่มีอะไรหรอกครับ เป็นเอกสารสำคัญน่ะ ไม่เอาก็ไม่เป็นไร*

พ่อเห็นเหตุการณ์ไม่ค่อยดี พ่อคิดว่าของในกระเป๋าใบนั้นต้องเป็นสิ่งของ
ิดกฎหมาย ขณะที่ขับรถอยู่นั้นพ่อขับรถไปคิดไปเห็นป้ายประชาสัมพันธ์ต่อต้าน
าเสพติดที่ว่า " รักในหลวงห่วงลูกหลานร่วมกันต้านยาเสพติด " จึงคิดขึ้นได้ว่า
้าไปส่งผู้โดยสารคนนี้เท่ากับพ่อทำสิ่งผิดกฎหมาย พ่อจึงตัดสินใจขับรถเข้าไปใน
ถานีตำรวจทันที

๙

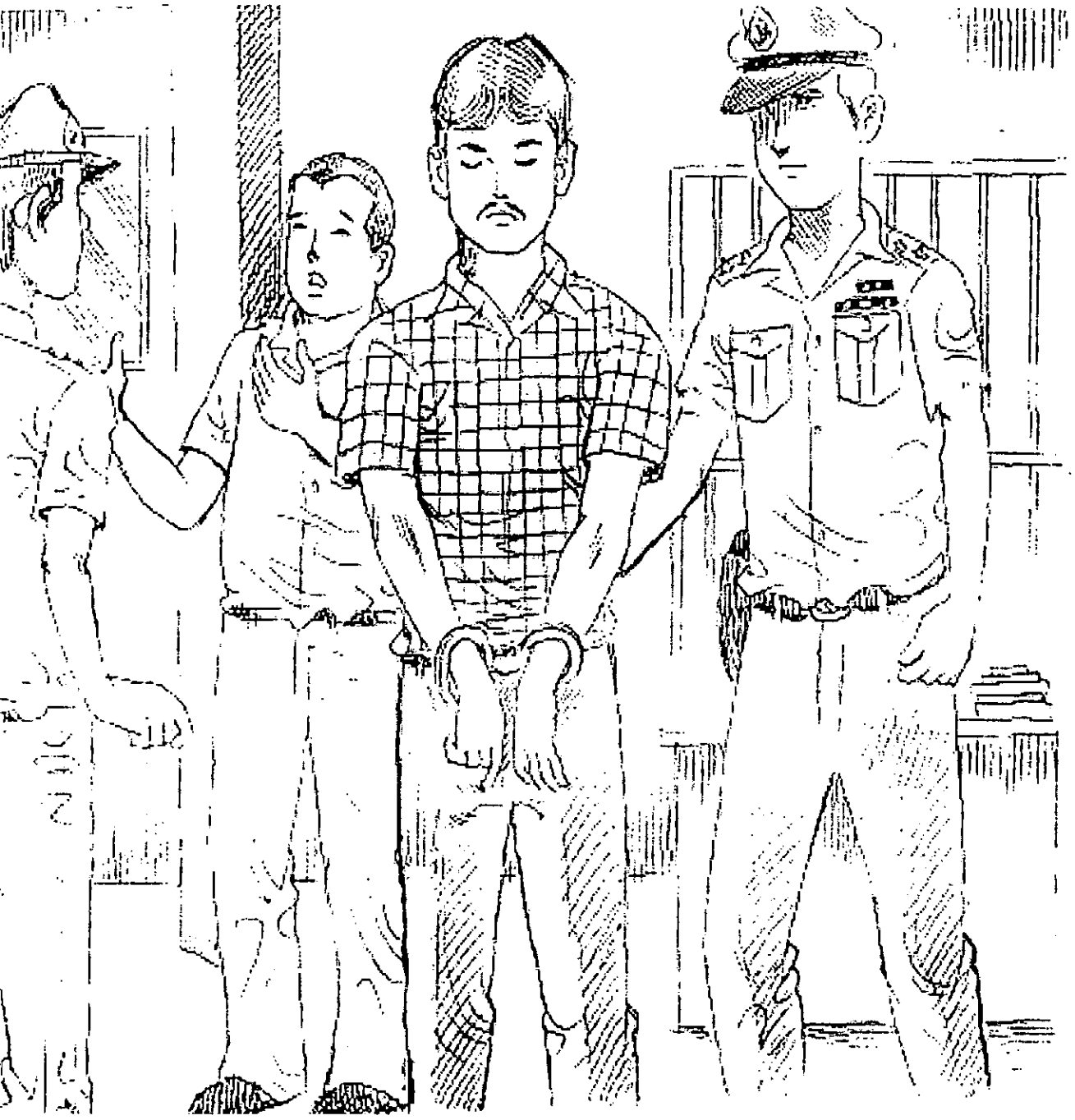

พ่อเล่าเรื่องทั้งหมดให้ตำรวจฟัง ผู้โดยสารคนนั้นรู้ตัวจึงเตรียมตัวจะหลบหนี ไม่ทันเพราะตำรวจเข้ามาจับกุมไว้เสียก่อน

ในที่สุดผู้โดยสารคนนั้นก็กลายเป็นผู้ต้องหาค้ายาบ้าที่ถูกจับได้พร้อมของกลาง ยาบ้าจำนวน ๒๐,๐๐๐ เม็ด

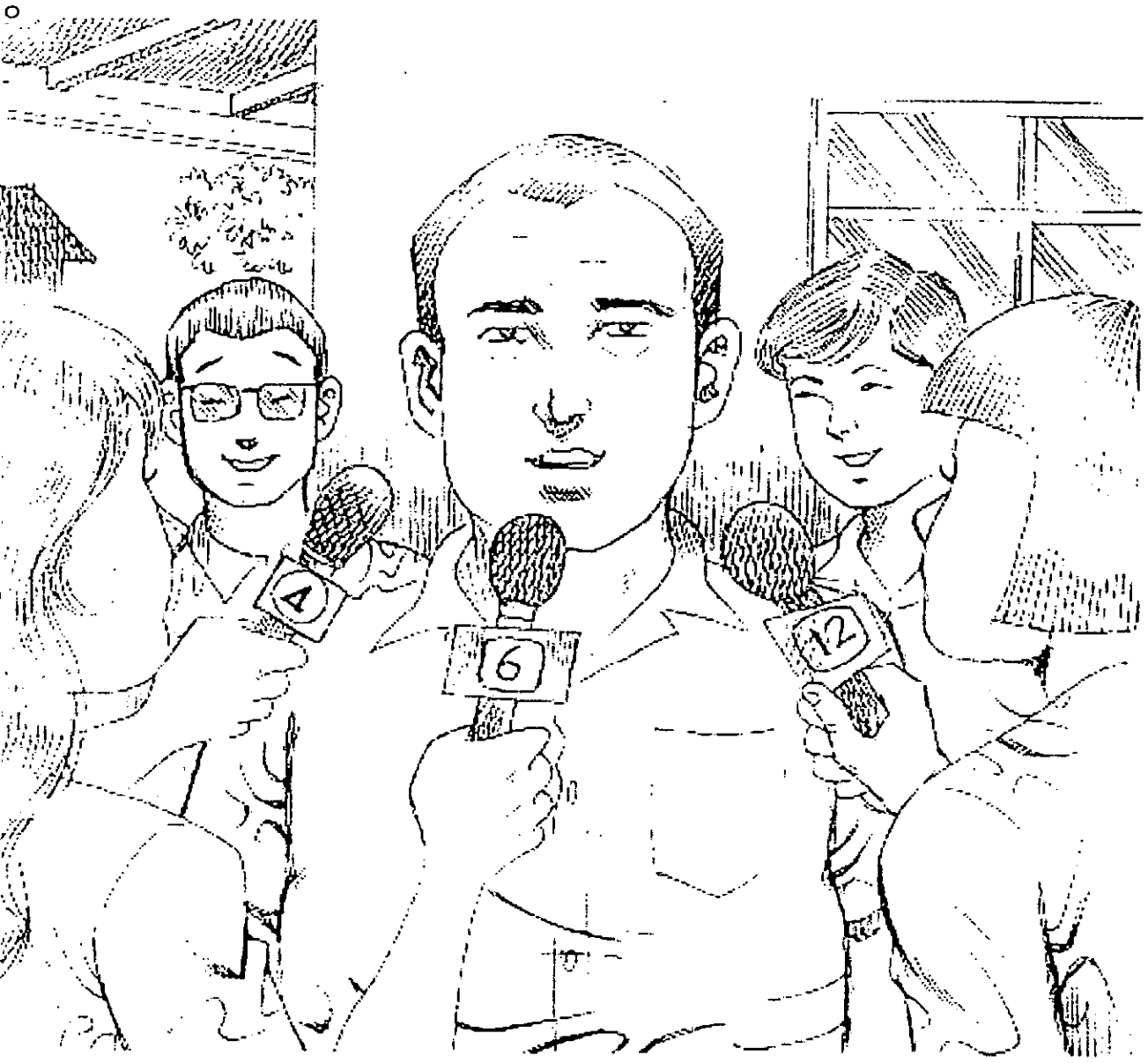

เช้าวันรุ่งขึ้นข่าวการจับยาบ้าโดยความร่วมมือของพ่อก็ปรากฏในรายการโทรทัศน์
ไม่นานนัก มีผู้สื่อข่าวมากมายมาสัมภาษณ์พ่อที่บ้าน

ผู้สื่อข่าว : *คุณลุงคิดอย่างไรถึงขับรถเข้าไปในสถานีตำรวจ*

พ่อ : *ตอนแรกผมคิดว่ามันไม่ชอบมาพากล เพราะค่าจ้างไปส่งกระเป๋าใบเดียว มากถึง ๕,๐๐๐ บาท แต่พอผมขับรถผ่านป้ายที่ว่า " รักในหลวงห่วงลูกหลานร่วมกันต้านยาเสพติด " ผมมันคนรักและเทิดทูนพระเจ้าอยู่หัวอยู่แล้ว เลยคิดตัดสินใจทันที*

ผู้สื่อข่าว : *คุณลุงไม่กลัวได้รับอันตรายหรือครับ*

พ่อ : *ตอนแรกก็กลัวเหมือนกัน แต่เพราะผมรักในหลวงยิ่งกว่าชีวิตผมน่ะซิ ผมจึงไม่กลัว*

๑๑

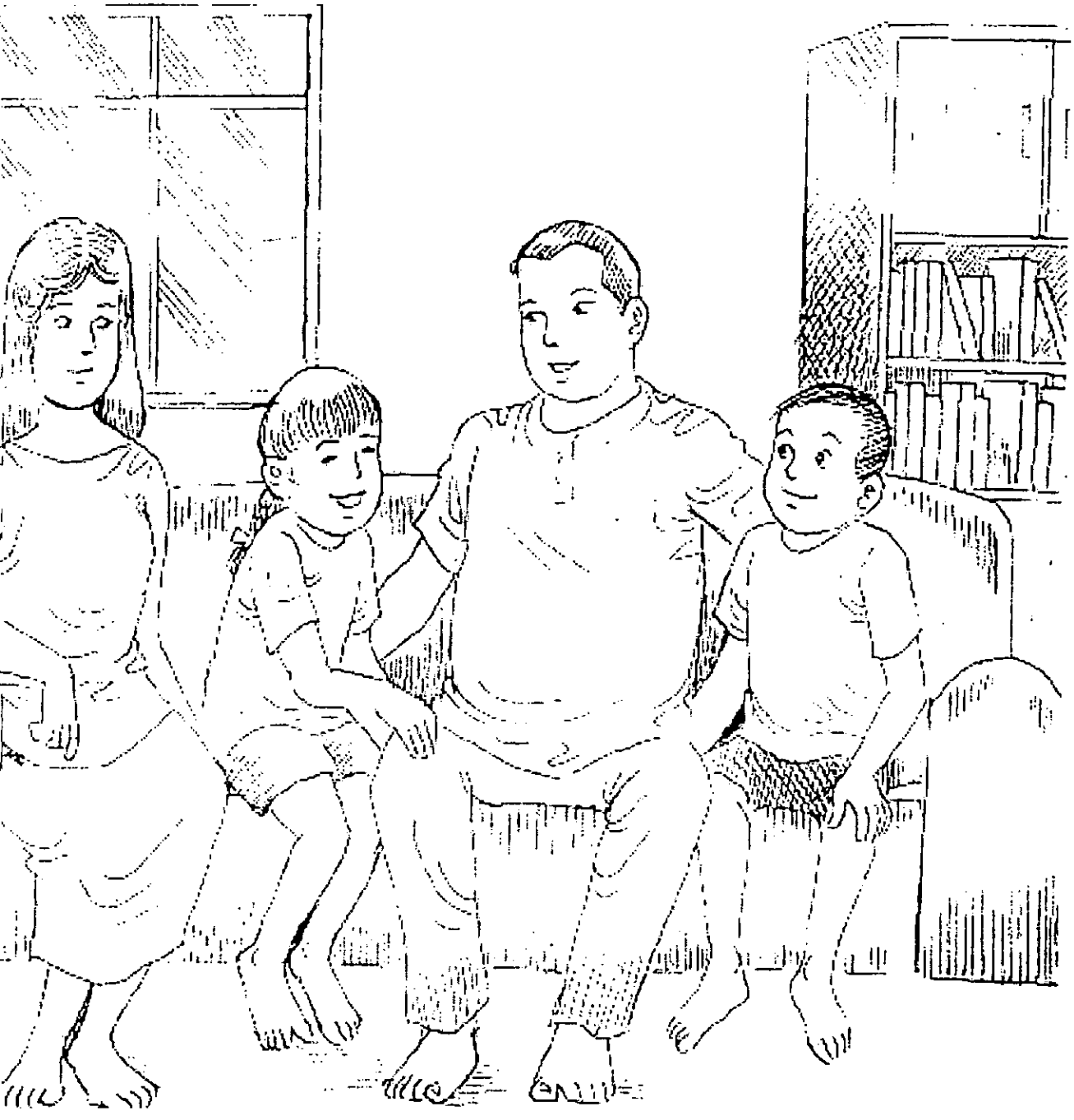

เมื่อผู้สื่อข่าวกลับไปแล้วพ่อพูดถึง ความซื่อสัตย์สุจริตให้เราฟัง

พ่อ : *ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นสัญลักษณ์ของคนดีดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานว่า " ความซื่อสัตย์เป็นพื้นฐานของความดีทุกอย่าง "*

แม่ : *ใช่แล้วลูกถ้าเรามีความซื่อสัตย์ ก็ไม่ทรยศต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ ตั้งหน้าตั้งตาทำแต่ความดี จริงไหมลูก*

เราพยักหน้ารับคำพร้อมกัน

๒

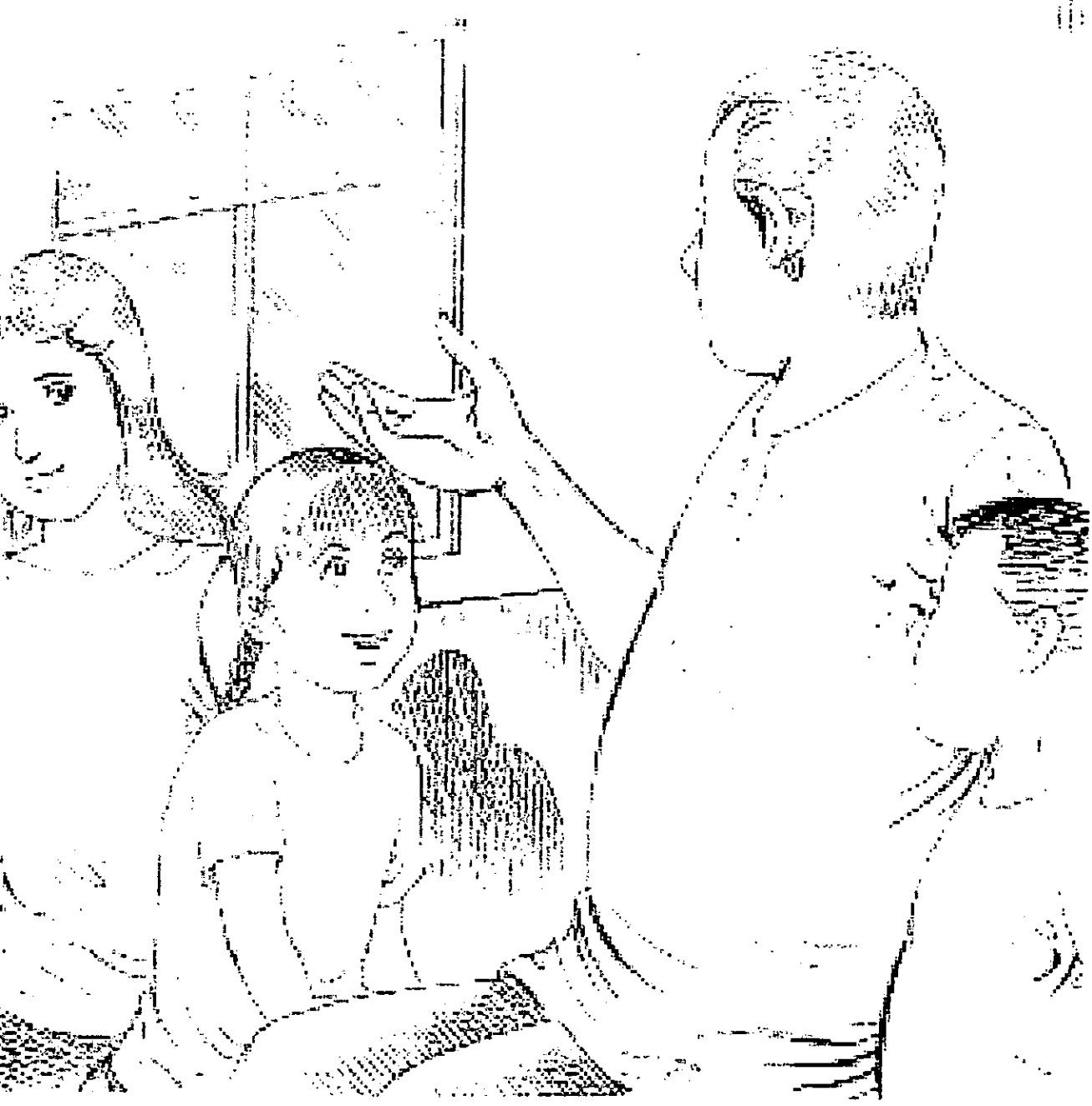

พ่อพูดถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระองค์ทรงากให้ทุกคนมีชีวิตที่ดีมีความสุข

พ่อ : *ในหลวงของเราทรงพระราชทานพระบรมราโชวาทให้พสกนิกรยึดถือปฏิบัติแต่สิ่งที่ควร พ่อจึงยึดมั่นในพระบรมราโชวาทของพระองค์ทุกอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำความดี*

ต่าย : *การทำความดีจึงเป็นการแสดงความเคารพต่อในหลวงของเราใช่ไหมคะ*

๑๓

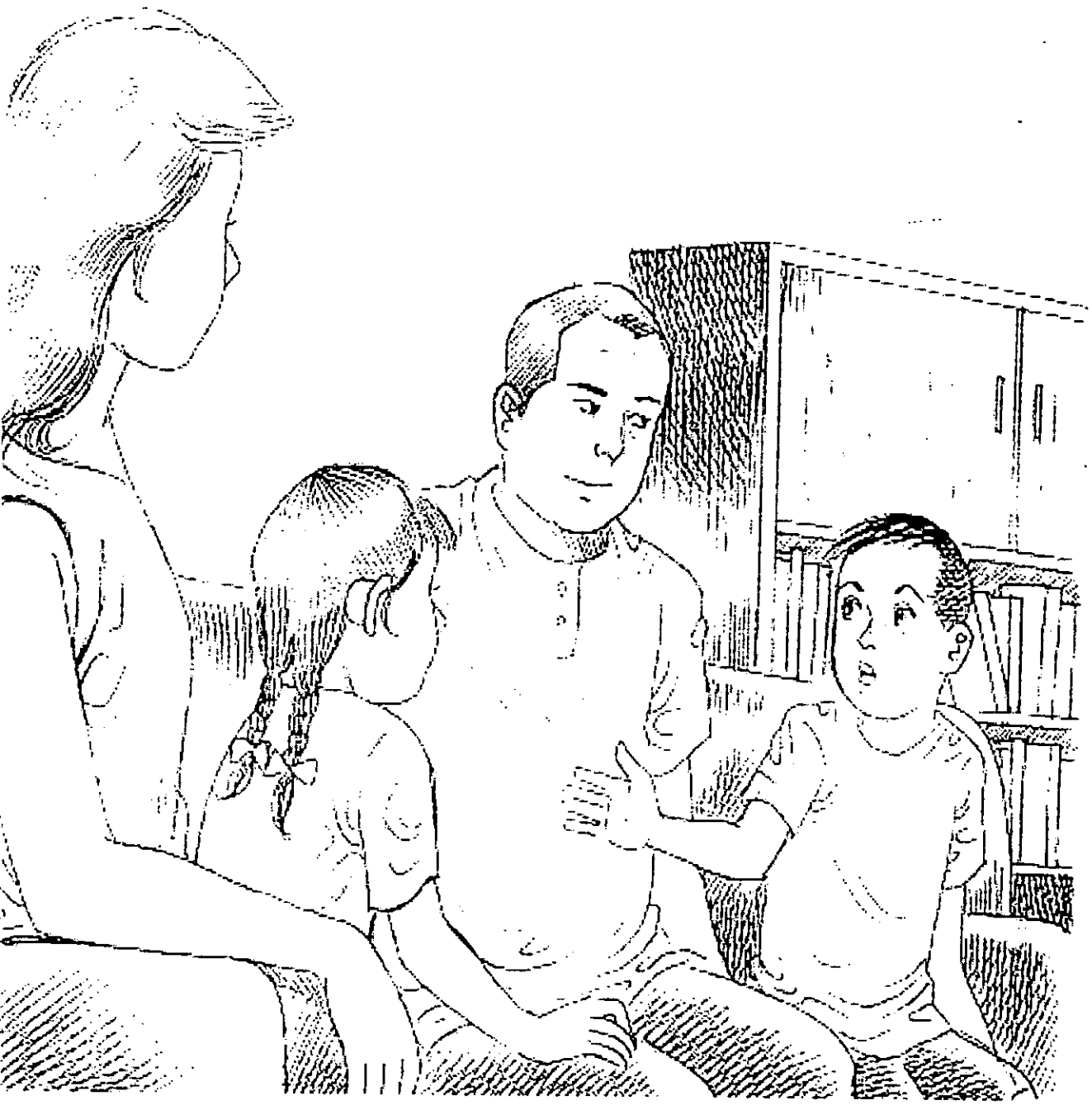

ฉันบอกว่าอีกไม่นานจะถึงวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ต่าย : *วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หมายความว่าอย่างไรคะ*

ฉัน : *หมายถึงวันคล้ายวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา พระองค์ทรงขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์องค์ที่ ๙ แห่งราชวงศ์จักรี ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๙*

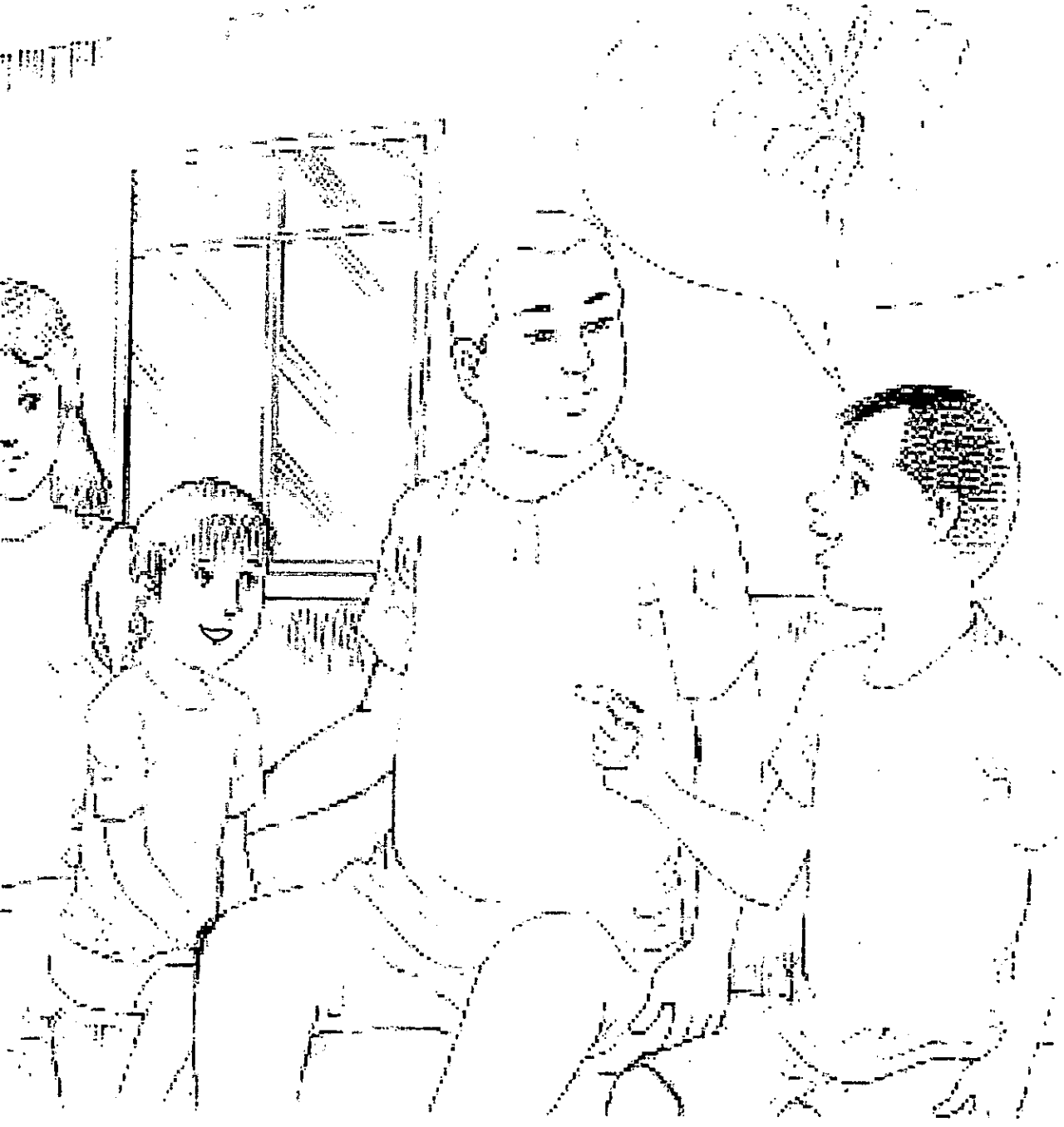

ฉันบอกต่อไปอีกว่า

ฉัน : *ในวันที่ ๕ ธันวาคม นอกจากเป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว และเป็นวันพ่อแห่งชาติด้วย เราใช้ดอกพุทธรักษาเป็นสัญลักษณ์ของวันพ่อแห่งชาติ*

พ่อ : *เราควรเทิดทูนและตอบแทนพระคุณพ่อของตนเองด้วยความเคารพกตัญญู ทำความดีและมีประโยชน์เพื่อพ่อ*

ต่าย : *เราควรเคารพและแสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วยคะ*

๑๕

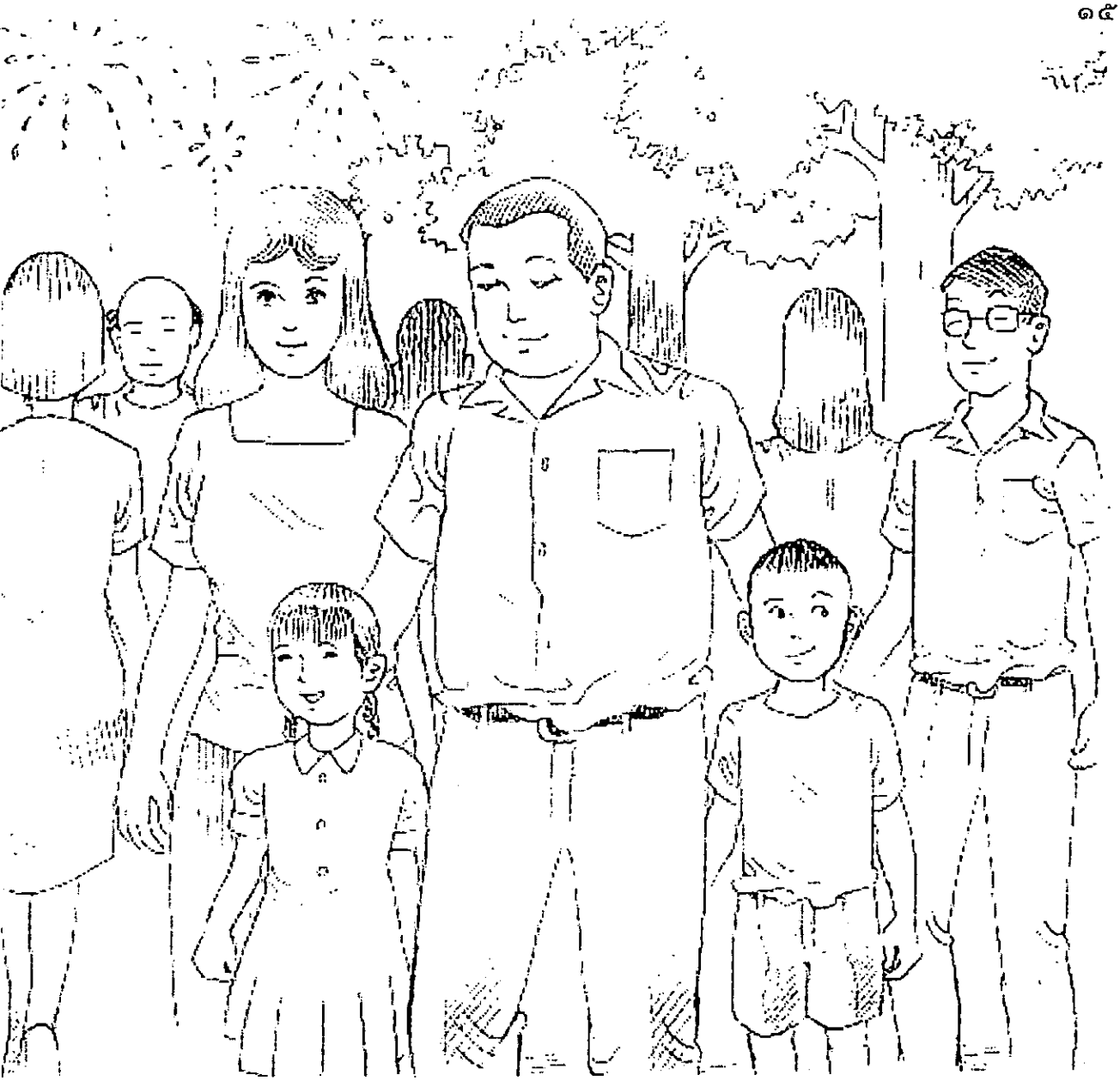

เมื่อถึงวันที่ ๕ ธันวาคม พ่อ และแม่ พาเราสองคนไปท้องสนามหลวง ร่วมงานวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พ่อ : *ท้องสนามหลวงวันนี้มีการจัดงานวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นการแสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว*

ต่าย : *มีคนมางานนี้มากมายเลยนะคะ*

ฉัน : *คนไทยร่วมใจแสดงความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นอกจากจะมีงานที่ท้องสนามหลวงแล้ว ตามถนนทุกสายก็มีการประดับไฟตามอาคารบ้านเรือนเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองอีกด้วย*

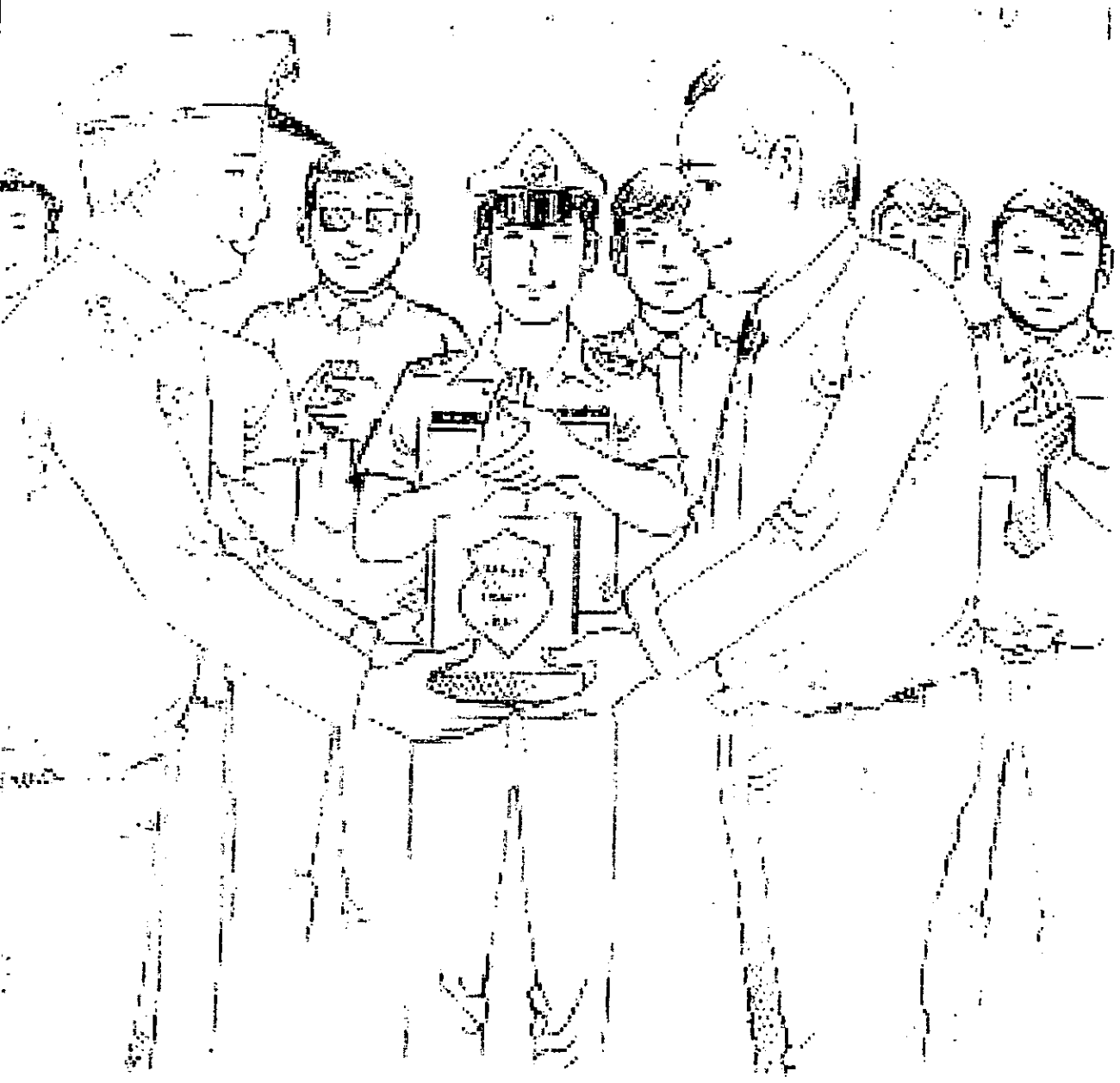

หนึ่งเดือนต่อมา ทางราชการได้มอบโล่ประกาศเกียรติคุณการทำความดีให้พ่อเป็นการเชิดชูคนไทยที่ทำความดีโดยสม่ำเสมอ และช่วยให้เจ้าหน้าที่บ้านเมืองจับยาบ้าและยาบ้าจำนวนหลายหมื่นเม็ด

ผู้มอบรางวัล : *คุณประเสริฐ มุ่งมั่น*
เป็นพลเมืองดีเด่นของสังคม ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยึดถือปฏิบัติตามแนวพระบรมราโชวาทของพระองค์จนไม่กลัวต่ออันตรายทางราชการขอมอบโล่ประกาศเกียรติคุณเพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติและขอให้มีความสุขความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป

เสียงปรบมือดังขึ้นจากผู้ร่วมงาน ที่มาแสดงยินดีในการเชิดชูเกียรติในครั้งนี้

๑๗

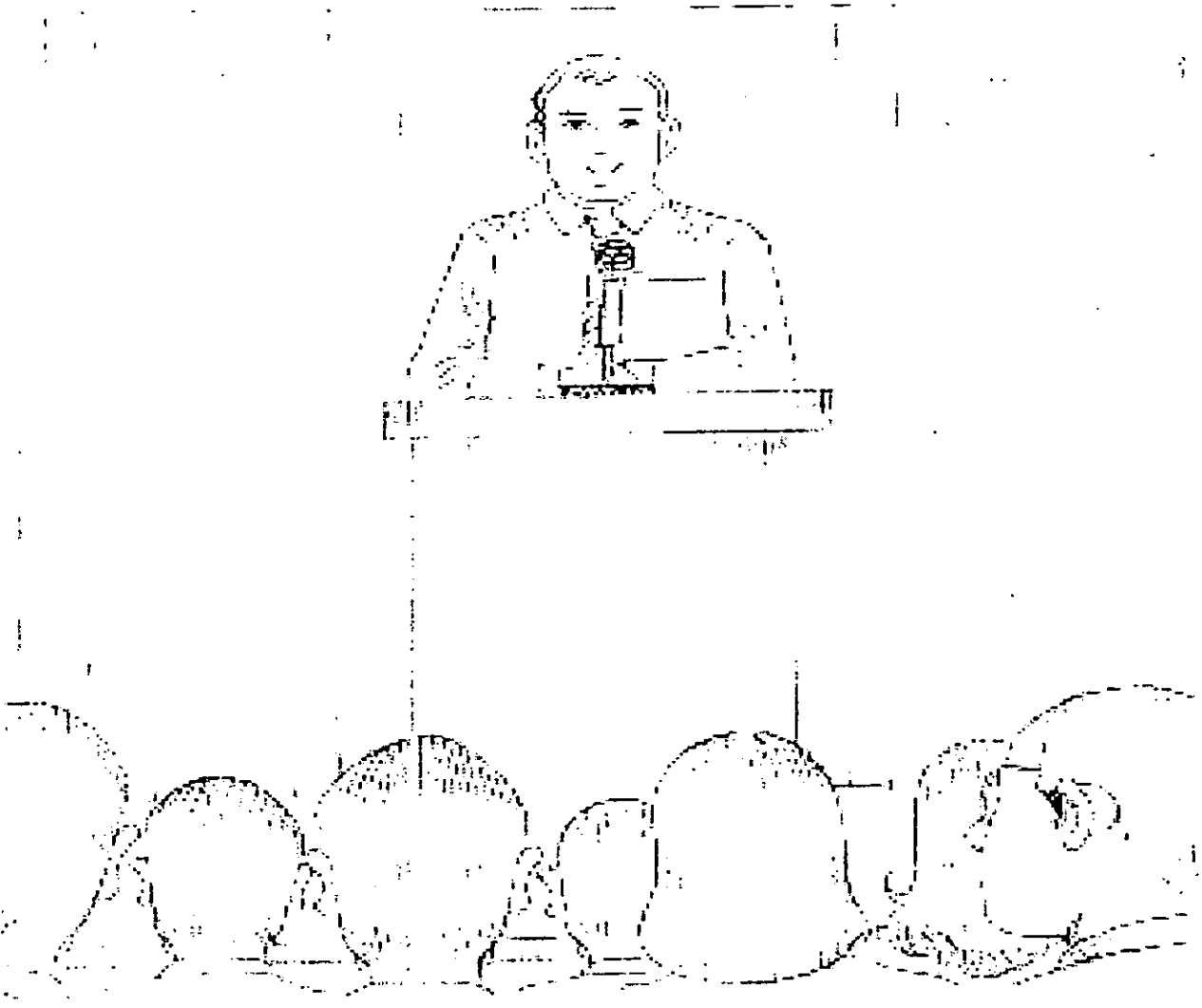

หลังจากนั้นพ่อได้รับเชิญให้กล่าวแสดงความรู้สึก

พ่อ : *ขอบคุณครับ การที่ผมได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณในครั้งนี้ เพราะผมยึดถือพระบรมราโชวาทที่ว่า " ในบ้านเมืองนั้นมีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากอยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้ " ในฐานะที่ผมเป็นพสกนิกรแม้ผมไม่มีโอกาสไปกราบในหลวงโดยตรง ผมก็สัญญาว่าจะจับมือกับทุกฝ่ายสนับสนุนคนดี และป้องกันมิให้คนชั่วทำลายบ้านเมืองได้ ผมรักและเทิดทูนในหลวงยิ่งชีวิต*

หลังจากพ่อพูดจบแล้ว เสียงปรบมือดังขึ้น พ่อยิ้มอย่างมีความสุข

ภาคผนวก

โครงการตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

โครงการกังหันน้ำชัยพัฒนา เป็นโครงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โปรดให้มีวิจัยพัฒนาประดิษฐ์เครื่องกลต่าง ๆ เพื่อหากรรมาวิธีในการแก้ปัญหาน้ำเน่าเสีย จนทั่งพระองค์ได้พระราชทานแนวพระราชดำริ และรูปแบบของกังหันน้ำชัยพัฒนา แก่หน้าที่กรมชลประทานไปดำเนินการ นับเป็นพระอัจฉริยภาพทางด้านการประดิษฐ์ซึ่งงคุณูปการให้แก่ชาวไทยทั้งประเทศ

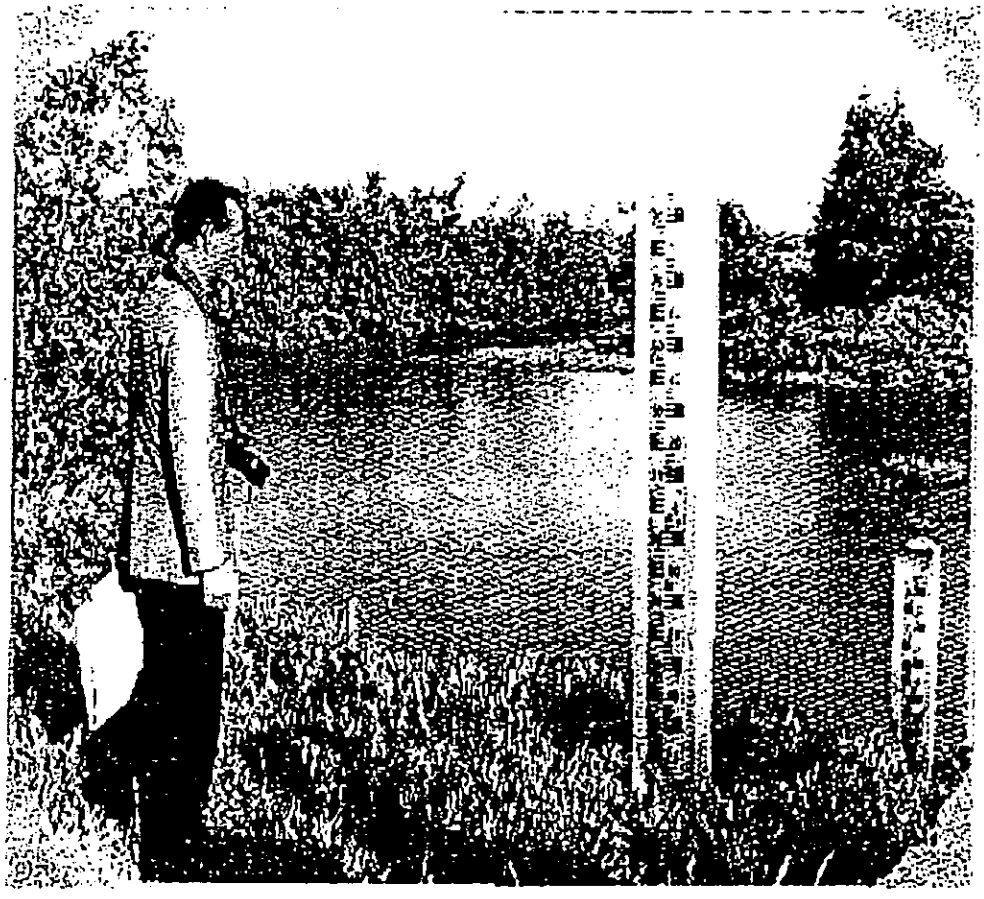

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นห่วงเป็นใย
ณาประชาราษฎ์ของพระองค์เป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะราษฎรในชนบทที่มีอาชีพ
ษตรกรรมพระองค์ทรงตะหนักดีว่าปัจจัยสำคัญในการทำการเกษตรนั้นก็คือน้ำคือชีวิต
ะองค์ทรงมีพระราชดำริในการจัดตั้งโครงการเพื่อพัฒนาทรัพยากรน้ำในรูปแบบต่าง ๆ
น การสร้างเขื่อน ฝาย อ่างเก็บน้ำ ในภาคต่าง ๆ เป็นต้น

โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ดขึ้นเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม ในชนบทให้ดีขึ้นทั้งนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมี
พระเนตรที่กว้างไกล พระองค์ทรงเร่งให้แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในชนบท ก่อนที่
หาจะลุกลามใหญ่โตจนไม่สามารถแก้ไขได้ อย่างเช่น โครงการศึกษา วิจัยและ
ัดน้ำเสีย ที่บริเวณหนองหาร จ.สกลนคร

โครงการอนุรักษ์และพัฒนาการประมง เป็นโครงการซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ารงพระราชทาน พระราชดำริให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่าง ๆ
ที่เป็นพันธุ์ที่หายาก และสัตว์น้ำที่ตลาดมีความต้องการ โดยให้สถานีประมงนำไป
าจ่ายแก่ราษฎร รวมทั้งไปปล่อยในแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ซึ่งทำให้ระบบนิเวศน์
แหล่งน้ำต่าง ๆ มีสภาพที่ดีขึ้น

โครงการเกษตรผสมผสานแนวใหม่ เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
อว่าเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับเกษตรกรซึ่งว่าเป็นราษฎรส่วนใหญ่ของประเทศ โดย
ระองค์ทรงเน้นที่เกษตรกรรายย่อยเป็นเจ้าของที่ดินประมาณ ๑๕ ไร่ ให้สามารถเลี้ยง
องได้ โดยให้มีน้ำใช้ในฤดูแล้งและเพาะปลูกข้าวให้เพียงพอต่อการบริโภคตลอดปี

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - นามสกุล นางสาวบงกช พงษ์สุนันท์

วันเกิด ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๘

การศึกษา

๒๕๓๐	**ประถมศึกษา**	โรงเรียนเขมะสิริอนุสรณ์
๒๕๓๓	**มัธยมศึกษาตอนต้น**	โรงเรียนศึกษานารี
๒๕๓๖	**มัธยมศึกษาตอนปลาย**	โรงเรียนมัธยมสาธิตสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
๒๕๔๐	**อุดมศึกษา**	สถาบันราชภัฏธนบุรี
๒๕๔๖	**มหาบัณฑิต**	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ช
ตัวอย่างบทเรียนสำเร็จรูป

บทเรียนสำเร็จรูป

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ หน่วยที่ ๘ วันสำคัญ

(วันสำคัญที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์)

วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

และ

วันพ่อแห่งชาติ

ชื่อ.....นามสกุล.....

ชั้น.....เลขที่.....

โรงเรียน.....

คำนำ

บทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ หน่วยที่๘ วันสำคัญ (วันสำคัญที่เกี่ยวกับพระมหากษัตริย์) วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และวันพ่อแห่งชาติ สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงคุณค่าความสำคัญ และกิจกรรมที่ควรจะปฏิบัติในวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและวันพ่อแห่งชาติ ให้นักเรียนมีการความเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ในการสร้างบทเรียนสำเร็จรูปในครั้งนี้สร้างขึ้นเพื่อเป็นการฝึกฝนความสามารถ และเพื่อเป็นการพัฒนาตนเองในด้านการเรียนรู้

บงกช พงษ์สุนันท์

ข้อแนะนำสำหรับครูผู้สอน

บทเรียนสำเร็จรูปนี้ในการเรียนการสอน เรื่องวันสำคัญ ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เพื่อให้บทเรียนสำเร็จรูปมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนควรปฏิบัติดังนี้

๑. ชี้แจงให้นักเรียนอ่านคำแนะนำในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป และปฏิบัติตามขั้นตอนทุกกรอบ ทั้งเนื้อหาและกิจกรรมคำถามคำตอบ

๒. ใช้บทเรียนสำเร็จรูปฉบับนี้ในการเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจในบทเรียนที่เรียนมากยิ่งขึ้น

๓. ศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปตั้งแต่กรอบแรกจนถึงกรอบสุดท้าย ตามลำดับขั้นตอน ทั้งเนื้อหาและกิจกรรมทุกกิจกรรมให้เข้าใจ

๔. ทดสอบความรู้ของผู้เรียนทั้งก่อน และหลังการเรียนโดยการใช้บทเรียนสำเร็จรูป

๕. ถ้านักเรียนมีปัญหาและอุปสรรคระหว่างการเรียนโดยการใช้บทเรียนสำเร็จรูป ครูผู้สอนต้องให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษา

๖. หลังจากนักเรียนเรียนโดยการใช้บทเรียนสำเร็จรูปเสร็จแล้ว ครูผู้สอนเป็นผู้เก็บรวบรวมบทเรียนสำเร็จรูปศึกษาความก้าวหน้าของผู้เรียน

ข้อแนะนำสำหรับนักเรียน

แบบฝึกหัดที่ปรากฏอยู่ในบทเรียนนี้มิใช่ข้อสอบเพื่อจัดอันดับหรือแข่งขันกับผู้อื่นผู้ใด ขอให้นักเรียนตั้งใจทำให้ทันตามเวลาที่กำหนดและทำอย่างรอบคอบ

๑. นักเรียนอ่านและทำความเข้าใจในแต่ละกรอบตั้งแต่กรอบแรกไปจนกรอบสุดท้ายโดยไม่ข้ามกรอบใดกรอบหนึ่ง

๒. เมื่ออ่านและตอบคำถามเสร็จกรอบหนึ่งแล้ว จึงเปิดดูคำตอบเพื่อตรวจคำตอบว่าถูกหรือไม่ ถ้าตอบถูกแล้วจึงทำกรอบต่อไป

๓. ถ้าตอบผิดให้อ่านข้อความในกรอบที่ผ่านมาอีกครั้ง แล้วทำความเข้าใจให้ดีแล้วจึงตอบคำถามใหม่

๔. ถ้าเกิดปัญหาและอุปสรรคระหว่างการเรียนโดยบทเรียนสำเร็จรูป นักเรียนต้องปรึกษาและขอคำแนะนำจากครูผู้สอน

๕. เมื่อนักเรียนเรียนโดยการใช้บทเรียนสำเร็จรูปเสร็จแล้ว ให้คืนบทเรียนสำเร็จรูปให้กับครูผู้สอนเพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนเอง

๖. นักเรียนทุกคนมีความสามารถในการทำบทเรียนฉบับนี้ได้ จะช้าหรือเร็วนั้นไม่ใช่ข้อสำคัญ ขอให้นักเรียนมีความตั้งใจจริง และซื่อสัตย์ โดยไม่เปิดดูเฉลยก่อน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อนักเรียนได้รับการเรียนการสอนแล้วสามารถ

๑. บอกความหมายของวันวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และวันพ่อแห่งชาติ ได้อย่างถูกต้อง

๒. สรุปสาระสำคัญของวันวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และวันพ่อแห่งชาติ ได้อย่างถูกต้อง

๓. วางแผนปฏิบัติกิจกรรมในวันดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง

๔. ตอบคำถามจากเรื่องวันวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และวันพ่อแห่งชาติ ได้อย่างน้อย ๘ / ๑๐ ข้อ

กรอบที่ ๑

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ ประเทศสหรัฐอเมริกา พระองค์ทรงขึ้นครองราชย์ในวันที่ ๑๙ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๙ เป็นพระมหากษัตริย์องค์ที่ ๙ แห่งราชวงศ์จักรี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงอภิเษกสมรสกับสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถมีพระราชโอรสและพระราชธิดา ๔ พระองค์

ในวันที่ ๕ ธันวาคมของทุกปี ซึ่งเป็นวันเฉลิมพรชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และในวันนี้ประชาชนชาวไทย ต่างระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์

กิจกรรมที่ ๑

<u>คำสั่ง</u> จงลากเส้นโยงข้อความทางซ้ายมือ ให้สัมพันธ์กับข้อความทางขวามือ

๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	ก. ๕ ธันวาคม
๒. วันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	ข. เกิด
๓. พระราชสมภพ	ค. ภูมิพลอดุลยเดช

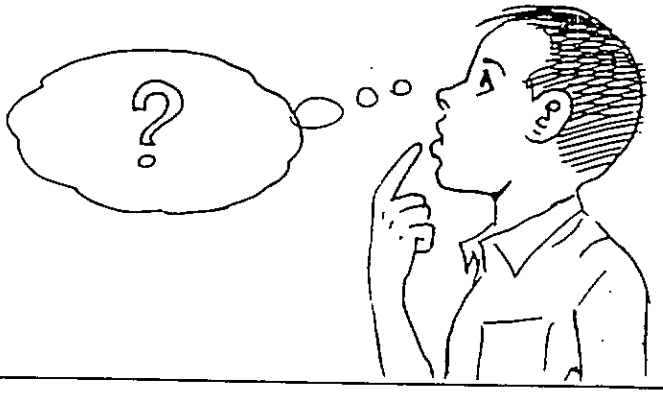

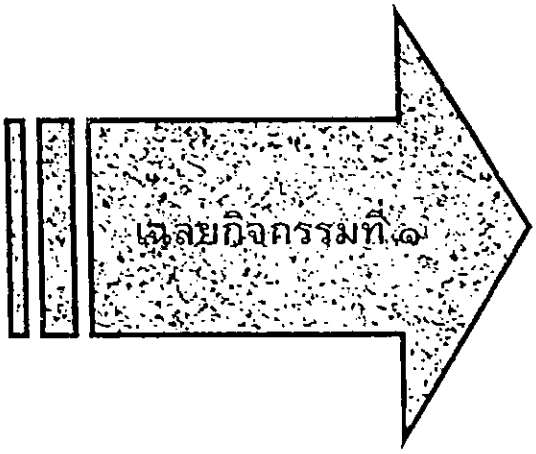
เฉลยกิจกรรมที่ ๑

เฉลยกิจกรรมที่ ๑

๑. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๒. วันเฉลิมพระชนมพรรษา
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๓. พระราชสมภพ

ก.๕ ธันวาคม

ข.เกิด

ค.ภูมิพลอดุลยเดช

กรอบที่ ๒

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงประกอบพระราชกรณียกิจที่สำคัญ เช่น ทรงแก้ไขเรื่องแหล่งน้ำในท้องถิ่นทุรกันดาร ซึ่งมีอยู่ทุกภาคของประเทศให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ เพื่อให้ราษฎรทำการเกษตรให้ได้ผล และสามารถพึ่งพาตนเองได้ นอกจากพระราชกรณีกิจดังกล่าวแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในประเทศไทยทุกชนชาติ นอกจากนี้พระองค์เสด็จต่างประเทศ เพื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรี ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศไทยเป็นอย่างมาก

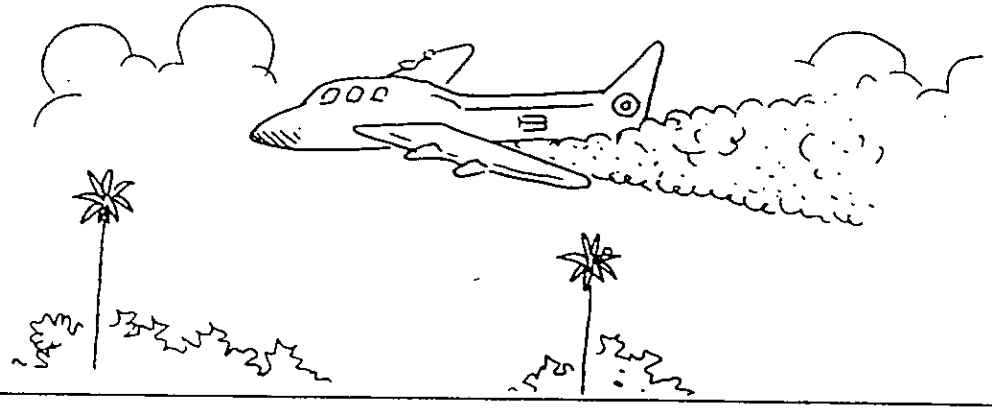

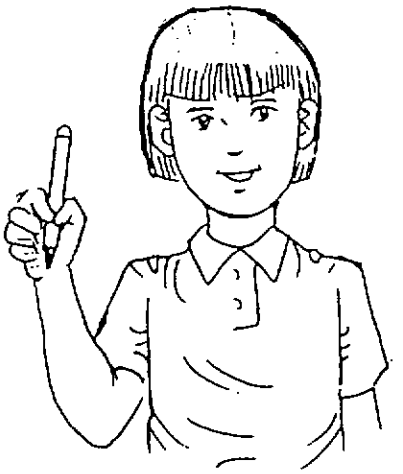

กิจกรรมที่ ๒

<u>คำสั่ง</u> จงกากบาทเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่เกี่ยวกับการเกษตรที่สำคัญที่สุดคืออะไร

ก. การปฏิรูปที่ดิน ข. การพัฒนาแหล่งน้ำ

ค. การพัฒนาพันธุ์ข้าว ง. การปลูกพืชเมืองหนาว

๒. ข้อใดคือปณิธานของพระบาทสมเด็จของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงแก้ไขพื้นดินให้อุดมสมบูรณ์

ก. ให้คนไทยมั่งคั่งมั่นคง ข. ให้คนไทยมีความก้าวหน้า

ค. ให้คนไทยพึ่งพาตนเองได้ ง. ให้คนไทยมีความสงบสุข

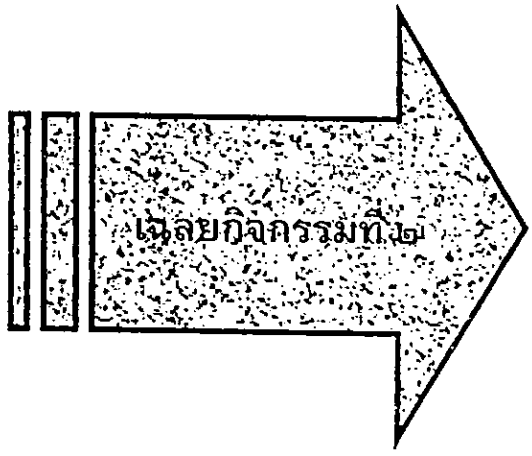
เฉลยกิจกรรมที่ ๒

เฉลยกิจกรรมที่ ๒

๑. ข

๒. ค

กรอบที่ ๓

วันพ่อแห่งชาติตรงกับวันที่ ๕ ธันวาคม ของทุกปี เป็นวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงบำเพ็ญคุณงามความดีไว้ใหญ่หลวง ดูแลทุกข์สุขของราษฎรเสมอมา พระองค์จึงเปรียบเสมือนพ่อของแผ่นดินและของปวงชนชาวไทย ในวันที่ ๕ ธันวาคม เป็นวันที่ระลึกในพระมหากรุณาธิคุณที่สำคัญยิ่งของชาวไทยวันหนึ่ง จึงกำหนดให้วันนี้เป็นวันพ่อแห่งชาติ และให้ประชาชนชาวไทยระลึกถึงพระคุณของพ่อดนเองโดยการแสดงความกตัญญูกตเวที โดยให้ดอกพุทธรักษาเป็นสัญลักษณ์ของความรักของพ่อผู้ให้กำเนิด

กิจกรรมที่ ๓

<u>คำสั่ง</u> จงเติมคำลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

วันพ่อ ดอกพุทธรักษา

๑. วันที่ ๕ ธันวาคม นอกจากจะเป็นวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว ยังเป็น..... อีกด้วย

๒. .....เป็นพ่อของปวงชนชาวไทย

๓. สัญลักษณ์ของวันพ่อแห่งชาติคือ.....

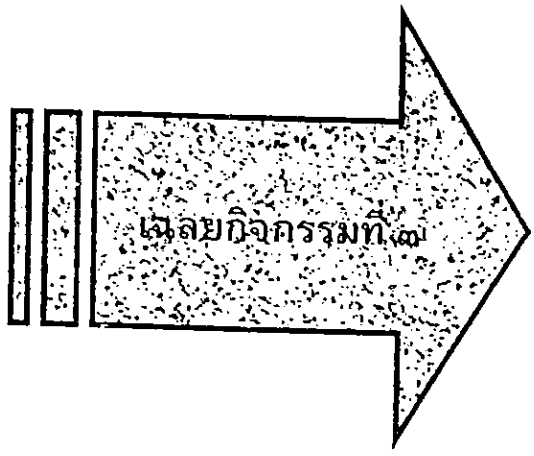
เฉลยกิจกรรมที่ ๗

เฉลยกิจกรรมที่ ๓

๑. วันพ่อ

๒. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๓. ดอกพุทธรักษา

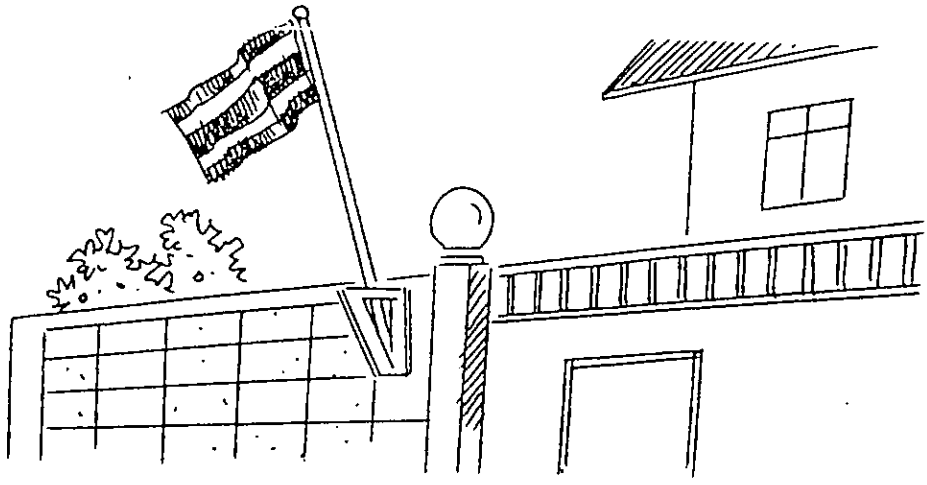

กรอบที่ ๔

กิจกรรมที่ควรปฏิบัติในวันเฉลิมพระชนมพรรษาและวันพ่อแห่งชาติ

๑. น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมฯ และถวายพระพรชัยมงคล แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๒. ประดับธงชาติ และธงเหลือง(ธงประจำพระองค์) ตามอาคารบ้านเรือน

๓. ระลึกถึงพระคุณของพ่อโดยการแสดงความกตัญญูกตเวที

๔. กราบพ่อด้วยดอกพุทธรักษา

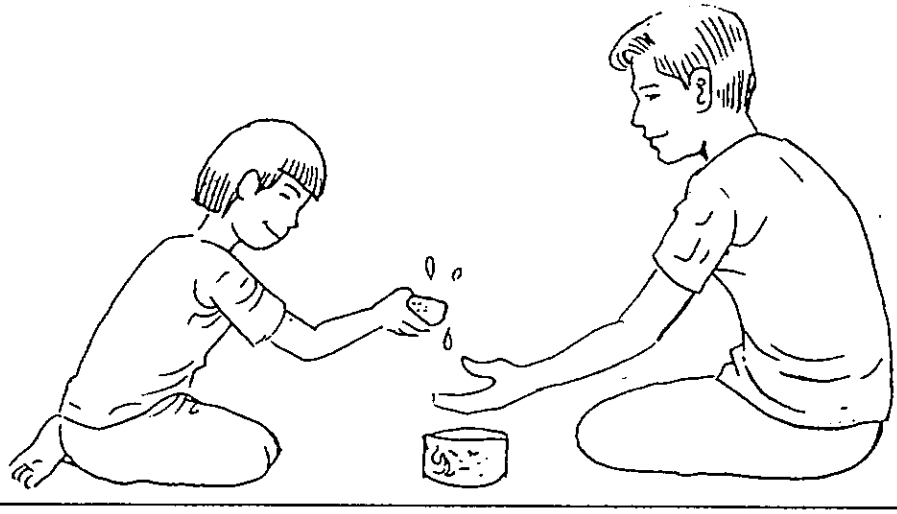

กิจกรรมที่ ๔

<u>คำสั่ง</u> จงนำอักษรหน้าคำตอบที่กำหนดให้เติมลงใน.....ให้สัมพันธ์กัน

..... ๑. วันเฉลิมพระชนมพรรษา	ก. กราบพ่อ
.....๒. ระลึกถึงพระคุณพ่อ	ข. เพลงสรรเสริญพระบารมี
..... ๓. ดอกพุทธรักษา	ค. ถวายพระพรชัยมงคล
..... ๔. ยืนตรงแสดงความเคารพ	ง. กตัญญูกตเวที

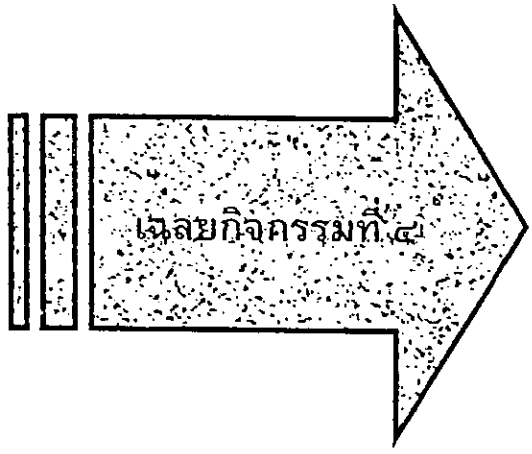
เฉลยกิจกรรมที่ ๔

เฉลยกิจกรรมที่ ๔

๑. ถูกต้อง ค

๒. ใช่เลย ง

๓. ถูกอีกแล้ว ก

๔. เก่งมาก ข

ภาคผนวก ซ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

1. อาจารย์รุ่งกานต์ ธรรมรักษ์ อาจารย์ 3 ระดับ 8
   โรงเรียนประชาอุทิศ (จันทาบอนุสรณ์) สำนักงานเขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร
2. อาจารย์วราภรณ์ นิยมพงษ์ อาจารย์ 3 ระดับ 8
   โรงเรียนวัดเทวสุนทร สำนักงานเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
3. นายอุดมศักดิ์ นาดี
   หัวหน้าฝ่ายทดสอบและประเมินผล กองวิชาการ สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย

1. โรงเรียนวัดตลิ่งชัน
   สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร
2. โรงเรียนวัดช่างเหล็ก
   สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร
3. โรงเรียนวัดประสาท
   สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร
4. โรงเรียนวัดปากน้ำ
   สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

โรงเรียนวัดรัชฎาธิฐาน
สำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวบงกช พงษ์สุนันท์
วันเดือนปีเกิด	23 กันยายน พ.ศ. 2518
สถานที่เกิด	เขตบางกอกน้อย จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	712 แขวงคลองชักพระ เขตตลิ่งชัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	--
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	--

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2530	ระดับประถมศึกษา โรงเรียนเขมะสิริอนุสสรณ์ เขตบางพลัด จังหวัดกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2533	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนศึกษานารี เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2536	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมสาธิต สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา เขตดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2540	ระดับอุดมศึกษา สถาบันราชภัฏธนบุรี เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2546	ระดับมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ